

6

10-b

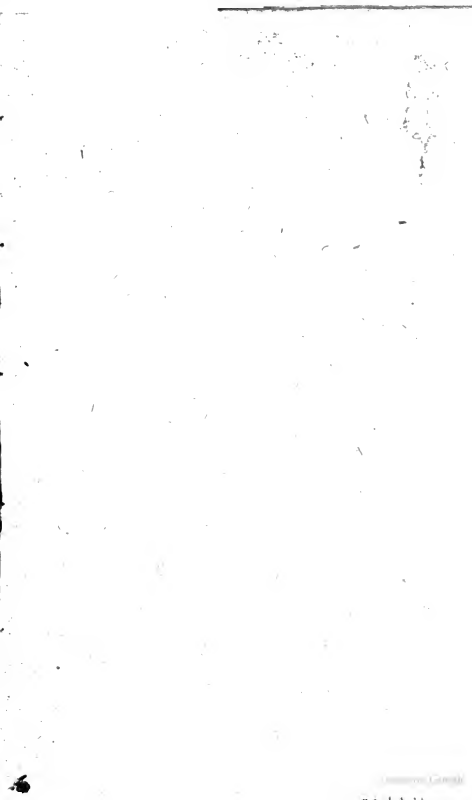
10

*Sic propius
otius*

*consuluit
Anno 1783*

6-10. b. 10

XXIV. 5. 8

ARISTIDIS ORATIO
ADVERSUS LEPTINEM
LIBANII DECLAMATIO
PRO SOCRATE
ARISTOXENI RHYTHMICORUM
ELEMENTORUM FRAGMENTA.

EX BIBLIOTHECA VENETA D. MARCI

nunc primum edit

JACOBUS MORELLIUS

Ejusdem Bibliothecæ Custos.

V E N E T I I S
TYPIS CAROLI PALESII
MDCCLXXXV.

Veneunt apud Laurentium Basilium.

PETRO CONTARENO

EQUITI AC D. MARCI PROCURATORI

BIBLIOTHECÆ MARCIANÆ PRÆFECTO

JACOBUS MORELLIUS

S. P. D.

Opuscula eximia hæc in lucem proferens, eadem tibi ut inscribam, Vir excellentissime, usque adeo rationi consentaneum esse intelligo; ut id nisi facerem, cum officio in te gravissimo deesse, tum nomini quoque meo baud bene consuluisse mihi plane viderer.

Enimvero hoc me tibi ea vel maxime de caussa debere sentio, quod cum Bibliothecæ D. Marci curam a Senatu tibi demandatam diligentissime geras, atque te magnopere sollicitum præbeas, ut quæ adhuc in ipsa latent, veterum auctorum scripta bono litterarum evulgentur; a me potissimum, cui Bibliothecæ ejusdem custodiendæ atque administrandæ munus commissum est, jure quodam tuo postulare videris, ut non modo sollicitudini ejuscemodi tuæ obsecundare studeam; verum etiam studii hujusce mei argumenta peculiari quadam ratione tibi exhibeam. In hanc vero ipsam mentem me illud quoque vehementer impellit, quod idem facere mea magnopere intersit. Cum enim consilii atque operæ meæ in hisce libellis edendis judicem ac patronum cer-

rissimum mihimet comparare maxime
vellem ; is tu mihi visus es , cujus
judicio atque auctoritati præcipue fide-
rem . Te scilicet litteris egregie instru-
ctum Senatus judicio gravissimo decla-
ravit , qui nedum rei litterariæ Trium-
virum jam dixit ; sed etiam Biblio-
thecæ Marcianæ præfecit , atque adeo
in eum locum venire jussit , quem An-
dreas Naugerius , Petrus Bembus , Mar-
cus Fuscarenus , alique viri litteratis-
simi magna cum laude tenuere ; pro-
xime vero Hieronymus Ascanius Justi-
nianus Eques , vir doctrina , consilio ,
auctoritate spectatissimus , præclare ad-
modum obtinuit . Ex quo etiam de mi-
rifico studio tuo in antiquos scriptores
indiciū nec leve factum est ; cum id
muneris ejusmodi viro deferri oporteat ,
qui in litterarum omnium parentes il-

los optime comparatus sit atque effectus; quo auctore nimirum ac fautore, ex longe pretiosissimo Codicum Bibliothecæ ipsius manuscriptorum thesauri fructus quam maximus in utilitatem publicam manare possit. Quam tu quidem in veteres auctores voluntatem aperte declarasti nedum in Bibliotheca domestica instauranda, verum etiam in hac ipsa publica augenda: cui ut e Cœnobio Patavino D. Joannis in Viridario aliisque Codices manuscripti sexcenti, Hebraici, Græci, Latini, Italici, libri quoque fere ducenti priscis typographiæ temporibus impressi, ac numismata etiam, gemmæ calatæ, signa ænea, aliaque vetusta monumenta accederent, tua potissimum opera factum est. De patrocinio vero hac in re tuo quantum polliceri non mihi licet? Ea

in existimationis laude flores, ut vel
in maximis quibusque negotiis nunquam
tibi patria non multum tribuat, quod
te ad ea quæ maxime conducunt per-
videnda, mentis acie præstare, atque
bono reipublicæ nihil antiquius habere
certo sciat; ac proinde honoribus am-
plissimis te prosequuta, benevolentia
erga te suæ signa manifestissima dede-
rit, tibi que faveat communis civium
amor ac studium. Jam vero ad pul-
chra quæque facinora fovenda tanta
propensione es, ut sponte ipse tua iis-
dem fautor atque patronus accedas. De
officio itaque persolvendo, deque judi-
cio ac patrocínio tuo obtinendo magno-
pere sollicitus, hæc tibi opuscula offe-
ro atque dedico. Illud attamen etiam
atque etiam te precor, ut eadem quo-
que veluti observantiæ erga te meæ

testimonium excipere velis. Quod si feceris, facturum autem pro egregia humanitate tua confido, quanti ipsamet pretii per se sint, non quæ in iis recensendis atque illustrandis partes meæ fuerint, potissimum, quæso, repures: hoc namque si attendas, perexiguum sane munusculum, quodque te non satis deceat, dedisse videbor; illud vero si animadvertas, munus eximium atque pulcherrimum me tibi obtulisse cognosces.

Ex Bibliotheca D. Marci VII. Id. Aprilis MDCCLXXXV.

P R Æ F A T I O

VETUS querela est, eaque frequen-
tissime repetita, scriptorum, quæ an-
tiquitas ediderat, multitudinem pror-
sus innumerabilem, temporum inju-
ria, hominumque negligentia, periis-
se; atque adeo quod ad litterarum
& artium apud veteres tractationem
spectat, in magna nos ignoratione
plerumque versari. Ac est quidem
querela iustissima; neque eorum, qui
litterarum fata tenent, quisquam id
inficiari ullo modo possit. Verum
enimvero neque illud est diffitendum,
inter opera deperdita ea quandoque
censeri, quæ adhuc supersunt, in late-
bris tamen Bibliothecarum delitescunt.
Nimirum identidem fit, ut ii qui in
Codicibus manuscriptis excutiendis ope-
ram ponere consuevere, ea oculorum
acie minime polleant, qua etiam quæ
fraude veluti quadam iisdem se sub-

ducere solent, assequantur; cum alia sine ulla prorsus inscriptione jam evulgatis operibus eodem in Codice immixta sint; alia ab hominibus diligentiae laudem consequutis in Bibliothecis describendis silentio sint omnino prætermissa; alia demum aliis ejusmodi de causis vel accuratissimos scrutatores effugiant. Rem satis exploratam atque compertam, ubi opus esset, novo nunc ego firmare possem argumento, tria hæc opuscula proferens, quæ in Bibliotheca Veneta D. Marci latebant. Ea se se obtulere mihi Codices illius manuscriptos universim perscrutanti, ac in eorum Indice a viris clarissimis Zanetio & Bongiovannio edito, quæ prætermissa, aut perperam dicta fuerint, inquirenti: cujus equidem inquisitionis fructus, haud ille sane exiguus, cum mea opera, tum aliena, ut in bonum commune cedat, curare nunquam destiti, aut vero desistam. Ne tamen verba tantum hac in re dedisse ali-

quando videar, opuscula eadem evulgare constitui; quæ quo loco habenda sint, cum potissimum quidem ex iisdem ipsis, tum vero etiam ex iis quæ sequuntur, lector intelliget.

Orationem adversus Leptinem se scripsisse, eaque Demosthenicam illam celebratissimam se æmulatum fuisse, Aristides ipse initio Orationis Platonice tertiæ ad Capitonem hisce verbis declarat: (1) αὐτὴρ τῆς ἐκ τῆς γενεᾶς τῆς Ῥωμαίων, Λίβυς τὰ ἀρχαῖα, Μάξιμου τὸ ὄνομα, ἄξιός ἐστι βῆλει, φασὶ δὲ οἱ ταῦτα δεινοί, καὶ ῥήτορα αὐτὸν ἐν πρώτοις εἶναι Ῥωμαίων· ὅτος τοῖς τε Δημοσθένους λόγοις προτέκετο ὑπερφυῶς, καὶ ἐκ οἷοι ὄντινα τρόπον καὶ τοῖς ἡμετέροις ἐάλω τέτοις· καὶ δὴ οἷα συμφοιτῶν τε εἰς Ἀσκληπιῶ, καὶ φιλακαλίας ἐλλείπων εἶδεν, σιωπῶν ἐμοὶ κατ' ἐκάστῃ ἡμέρᾳ κατὰ τὰς λόγους· ὥς ἐτι καὶ πεπειρασάμην πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τῇ ποιότητι. ἐτύχε γάρ μοι λόγους τις πεποιημέ-

(1) Tom. II. p. 315. Ed. Jeb.

νος ἐκ τρίτων πρὸς Λεπτίνῳ ἔξ ἀρ-
 χῆς τοιαῦτα . εἶχον εἰ χερσὶ τὸν λό-
 γον τὸν τῷ Δημοσθένει, καὶ ὡς ἐγενό-
 μιν ἐπὶ τῇ κεφαλῇ; ἃ τῷ Λεπτί-
 νῳ μέλλοντος εἶναι ὑπετέμνετο, ἀποση-
 σας ἐμαυτὸν τῷ Δημοσθένει, ἐπ' ἐμαυ-
 τῷ τι σιωπῶν . ὡς δὲ εὔρον καὶ δύο καὶ
 τρία τῇ χρησίμῳ εἰταῦτα, πάλιν αὖ
 ἐπ' ἄλλοτι ἐχώρην . καὶ μοι περὶ τῶν
 τὸ αὐτὸ αἰεὶ σιωπῶντων, καὶ ἔτι δὴ ἀπὸ
 τῷ κρασσέει σοιματίῳ, εἰ δὲ βέλῃ,
 τὸν Λέοντα ἀπὸ τῷ ὄνυχος ἀπειργασά-
 μιν . τῶν ἐν αὐτῷ τὸν λόγον δεῖξαι
 ἐπεχείρησα, καὶ μέλλων δεῖξαι προ-
 ῖπον, ὅτι πρὸς Λεπτίνῳ ἐφάρηται . μὴ
 ἀδικῶ γε ἐφίω ἐγώ; καὶ ὅς μ' αὖ Δία δι-
 γεύῃς τε, καὶ ὡς αὖ πᾶς ἡρώσθη τε καὶ
 ἡγάσθη ὅσις φιλολόγος, οἷδ' αὖ ἔφη ὅτι
 κάθημαι πρὸς τῷ Δημοσθένει καὶ γώ;
 τὸν αὐτὸν ἄρ' ἐφίω ἐμοὶ βεχολαῖς, ὥς
 εἰ νικῶ μ' ἐκ ἐχθρὸς ὁ φεφάνεμενθ',
 ἀλλ' ὡς σύ τε καὶ γώ συσπείδομεν . ὡς
 δ' ἐκέλευε τὰ βιβλία εἰς μέρος δεικνύ-
 ναι, καὶ τὸ πρᾶγμα πανταχῇ παρδῆ-
 λῷ, ἔτι σὶ τοι ἐφίω· ἐγώ σοι ταῦτα γι-

γνώσκω περὶ Δημοσθένους, καὶ ἡγῶμαι
 ταυτὸν ὅπερ σὺ, μὴ ῥάδιον εἶναι τὸν
 αὐδρα ἐκεῖνον παρελθεῖν, κ. τ. λ.

Quæ Guillelmus Canterus ita ver-
 tebat : „ Senator quidam Romanus ,
 „ ex Africa oriundus, Maximus no-
 „ mine, vir gravis, & Orator inter
 „ Romanos primus, ut ajunt, quibus
 „ hæc sunt curæ; is & Demosthenis
 „ Orationibus mirifice erat addictus,
 „ & nostris quoque istis nescio quo
 „ pacto capiebatur; cumque Æscula-
 „ pium una visiteret, ac nullum re-
 „ rum honestarum studium omitte-
 „ ret, intererat quotidie nostris De-
 „ clamationibus; ita ut quiddam etiam
 „ ad ipsum obiter hoc modo confe-
 „ cerim. Tertiam ad Leptinem Ora-
 „ tionem forte conscripseram tali oc-
 „ casione. Cum in manibus haberem
 „ Demosthenis Orationem, postquam
 „ ad capita veni, quæ a Leptine di-
 „ cenda ipse intercipiebat, deposito li-
 „ bro, mecum eorum quoddam con-
 „ sideravi. Postquam autem duo vel

„ tria, quæ ad rem pertinebant, in-
 „ veneram, ad alia deinde perrexi.
 „ Atque ita tentanti semper idem con-
 „ tigit, donec a fimbria tunicam tan-
 „ dem, aut, si mavis, ab ungue leo-
 „ nem absolvi. Hanc igitur Oratio-
 „ nem cum ei vellem recitare, præ-
 „ dixi futurum, ut ad Leptinem ad-
 „ inventa cum Oratione ad Leptinem
 „ inveniret. Num, inquam, injuriam
 „ facio? Tum ille generose, & ut
 „ quivis se gessisset philologus: An
 „ ignoras, inquit, a Demosthene me
 „ stare? Et ego: Eundem igitur,
 „ inquam, quem ego, colis; ita ut,
 „ si me vicerit, non sit inimicus co-
 „ ronandus, sed is, cui simul uter-
 „ que libemus. Ut autem libellos re-
 „ citari jussit, & seria res agi cœpit,
 „ ita fere dixi: Equidem, ni fallor,
 „ idem de Demosthene, quod tu,
 „ existimo, difficulter eum superari
 „ posse, &c. ” Ne tamen tres in Le-
 „ ptinem Orationes ab Aristide scriptas
 „ quis putet, Scholiastes ineditus Codi-

cis Marciani CCCCXXV. ad ellipticum
 illud ἐκ τέτων, hæc adscribit: ἐκ τει-
 των πρὸς Λεπτίνῳ· ἢ ὅτι διὰ τειπλᾶς
 μελέτας αὐτὸν ἀπεργάστατο· ἢ ὅτι τῷ λό-
 γῳ δις ἐπιχειρήσας πρῶτον, καὶ μὴ διω-
 θεὶς ἐκπολὺ προελθεῖν, διὰ τὴν τῷ Δη-
 μοσθένει δεινότητα, τέτον ὅμως πάλιν
 ἐπὶ τὴν μελέτην αὐτὸν κατεπύετο, ἡδυ-
 νήθη τὸν λόγον ἀπεργάσασθαι τέλειον.
 Reiskius attamen, vir doctissimus,
 in aliam sententiam ire maluit; in-
 quit enim: (1) ἐκ τέτων videtur si-
 gnificare quasi tertiam quandam in hac
 causa personam sustinens: post duas
 illas superiores, quæ dudum hanc cau-
 sam egerant (primam Demosthenes,
 alteram Leptines reus) tertiam nunc
 Aristides exercitii gratia commentatus
 erat: subauditur μελετημάτων.

At enim nescio quo fato, certe
 iniquo, cum Aristidis opera vel in
 ipsa deterrima litterarum Græcarum

(1) *Animadvers. ad Græc. Auct. T. III.*
 p. 517.

fortuna magno in pretio habita sint, quippe quæ in omnibus gymnasiis verarentur; hæc Oratio tamen usque adeo neglecta est, ut ex antiquis novisque scriptoribus nemo, quantum saltem ego video, eam se legisse prodiderit, aut eandem ullibi supereffe innotuerit: hinc ab eruditissimo quoque Fabricio (1) Orationibus deperditis clarissimi hujus Sophistæ annumeratam fuisse, haud sane mirum. Si qua tamen ex Aristidis Orationibus ut exstaret ac in lucem proferretur, optare par erat, de hac utique vota hujusmodi fieri præstabat. Nempe quantum ille ingenio ac eloquentia valeret in argumento tractando, in quo, Ciceronis, (2) ac Dionysii Halicarnassensis (3) judicio, subtilitatis atque elegantiae suæ vires Demosthenes maxime exercuerat, hæc ipsa

(1) *Bibl. Græc. T. IV. p. 390.*

(2) *Orat. ad Brutum n. 31.*

(3) *Epist. ad Ammæum n. 4.*

declarat; ac tanto se quoque artificio commendat, ut si quidem cum ea conferas, quæ ab Oratorum principe prodiit, tantum sane ab ea distare videas, quantum eloquentia umbratilis a germana, & quantum, ut ita dicam, Aristides a Demosthene distat: si vero cum ceteris Aristidis aliorumque Sophistarum componas, nulli eandem concedere intelligas. Cum vero factum forte esset, ut hanc in Codice Marciano CCCCXIX offenderem, nedum sine inscriptione ulla inveni, quemadmodum etiam in Indice Codicum Bibliothecæ Marcianæ relata est; sed sine quoque suo mutilam: neque id tamen, quod a Codice abscissum quidquam fuerit, vel negligentia deperierit; bene vero quod vetus Codex, de quo exemplar Marcianum sumptum est, neque is integer facile fuerit. Ne multa tamen deesse videantur, Orationis prolixitas ipsa suadet. Porro Codex Marcianus, qui ex pulcherrimo atque celebratissimo

Bessarionis Cardinalis munere nobis obvenit, initio sæculi xv. exaratus est, ac nonnullas Demosthenis & Aristidis Orationes continet; Leptinea vero Oratio partim eodem, quo plerumque Codex reliquus, partim alio charactere, ejusdem tamen ætatis, ad calcem adjecta. Hunc Theſſalonicæ, quæ urbs litterarum studiis per ea tempora florebat, (1) scriptum fuisse, ex eo fortasse conjici potest, quod antequam in Bessarionis potestatem idem veniret, ad Manuelem Balsamopulum Theſſalonicensem spectasse, hæc tertia quadam manu, extremo folio, sæculo ipso xv. adscripta declarent :

τὸ βιβλίον τὸτο ἔστιν Μανυῆλ τῷ Βαλ-
σαμοπύλῃ . Οἷς δυαπραγῆτας ἐν τῇ
παύσῃ βίβλῳ, ἔχεται ἀρὰς πάντων τῶν
ἀγίων πατέρων καὶ τῶ ὁσὶ καὶ Θεο-

(1) *Jo. Cameniata de Excidio Theſſalon.*
p. 326. & *Demetr. Cydonius Monod. Occis.*
Theſſal. p. 386. *Scriptor. post Theophanem*,
Ed. Paris. 1685.

φόρῃ πατρός ἡμῶν Ἀντωνίου τῷ μεγά-
 λῃ . Δημήτειε τεισμάκαρ Θεσσαλονί-
 κης κλέος τῆς ἐορτάσαντας φύλαττε εἰς
 αἰῶνας , ἐν τῷ παρόντι αἰῶνι , καὶ ἐν
 τῷ μέλλοντι . Τῷ πανάγενηςάτῃ καὶ
 τετιμημένῳ ἄρχοντος κυρῷ Μαννῆλ τῷ
 Βαλσαμοπέλῃ πολλὰ τὰ ἔτη . Ὁ ἐλεή-
 μων Θεὸς νὰ ἔργηται χρόνους πολλὰς καὶ
 καλὰς πρὸς ἀγανάκτου σου κυρὶ Μαννῆλ
 Βαλσαμόπελε . Δημήτειε παμμάκαρ
 Θεσσαλονίκης ἔρμα οἴκτειρον τὸν πα-
 ρόντα Μαννῆλ Βαλσαμόπελον . Ἀντώνιος
 γέγραφα τὰδε .

Et si vero inscriptione, atque adeo
 auctoris nomine omnino careat Ora-
 tio, Aristidi tamen ut fidenter adju-
 dicari possit, stilus potissimum efficit,
 Sophistæ huic maxime proprius, aliis
 vero scriptoribus prorsus alienus; quan-
 quam & illud in hanc rem nonnihil
 confert, quod Aristidis Orationibus
 aliis in Codice hoc adscripta fuerit .
 Sane ea omnia, ex quibus proprius
 Aristidis character exstat, Demosthe-
 nicæ imitationis confectatio, Atticæ

locutionis ufus exquisitus, ftili fuavitas, nimia in argumentis subtilitas, & fententias fententiis creberrime inferendi connectendive ftudium, obfcuritatis efficiendæ pene dixerim gratia; hæc, inquam, omnia, feu ad laudem, feu ad reprehenfionem faciant, haud minus Orationi Leptineæ infunt, quam reliquis, quæ jam Aristidis effe compertum eft. Accedit: Quæ Aristides in editis, potiffimum vero in Panathenaica Oratione habet, eadem ipfiffimis quandoque verbis & in hac Leptinea funt: quod ob oculos ponere cum ftuduerim in annotationibus, fortaffe nimius aliquando fuiſſe videbor: feci id tamen cum de auctore firmando, tum etiam de textu recensendo follicitus. Ceterum multa ne annotarem cavi, iis tantummodo contentus, quæ res quodammodo poſcere videbatur: alioquin enim quam multis annotationibus non locum feciſſet Orationis, quæ rerum Græcarum adeo frequentem ingerit mentionem, quæ

que insolentia dicendi tantopere abundat?

Scholia Aristidis inedita identidem adduxi, ad fidem Codicum Marcianorum; eadem omnino, quæ ab accuratissimo auctore profecta Politianus (1) dixit, haud vero contemnenda esse Erasmus (2) pronunciavit, Codicibus ipsis Marcianis, ut puto, adhibitis: fatetur ipsemet enim, cum Adagiorum opus an. 1508. Venetiis apud Aldum ederet, plurium Græcorum scriptorum, qui nondum prodierant, & in iis Aristidis totius cum Scholiis, ab Aldo Manutio, Baptista Egnatio, Marco Musuro, Urbano Bolzanio, & Hieronymo Aleandro copiam sibi factam fuisse, atque ad augendum ac exornandum opus illud insigne, magnopere ex iis profecisse (3). Quæ quidem Scholia ad Aristidem expli-

(1) *Miscellan. Cap. 91.*

(2) *Adag. Chil. I. Cent. VI. n. 35.*

(3) *Adag. Chil. II. Cent. I. n. 2.*

candum valde opportuna esse, deinceps Canterus (1) Fulvius Urfinus (2) Allatius (3) Holttenius (4) Valefius (5) Hudsonus (6) Abrescius (7) Vesselingius (8) Valckenarius (9) Witenbachius (10) Schardamius (11) alii-que exemplo suo comprobarunt; ac propterea cum sex abhinc annis Bibliotheca Burmanniana Lugduni Batavorum divenderetur, Codex manu-

(1) *Præfat. in Aristot. Pegli Fragm. p. 15.*

(2) *in Carm. nov. Poet. ill. p. 158, 302. 331.*

(3) *De Scriptis Socrat. p. 111.*

(4) *ad Steph. Byzant. p. 277.*

(5) *in Harpocrat. p. 30.*

(6) *ad Longin. in Ind. Verbor. V. deos.*

(7) *in Æschyl. p. 13. 304. &c. & Diod. Thucyd. p. 655. &c.*

(8) *in Herodot. Vid. Indic. Scriptor. in fin.*

(9) *De Fragm. Euripid. p. 155. 252. & alib.*

(10) *in Plutarch. de S. N. V. p. 8.*

(11) *Diss. de Longino §. 9.*

scriptus, qui Scholia in Panathenai-
cam Orationem & Apologiam pro
Quatuorviris habebat, ceu eximiae no-
tæ expositus est (1). Et quanquam
haud ab uno auctore Scholia omnia
in Aristidem profecta fuisse, vel ex
ipsis Codicibus Marcianis pateat; ea
tamen Metrophani Phrygio. Sophistæ
saltem ex parte tribuenda esse, Gis-
berto Cupero in suspicionem venit,
qui hæc ad Jacobum Tollium an. 1687.
scribebat (2): *Tu me quæso certio-
rem facias, num in Bibliotheca Medicea
Aristidis Orationes ineditæ servantur;
num Scholia in Aristidem, qualia Græ-
vium servare nosti; numque eorum au-
ctor sit Metrophanes, quem Suidas te-
statur commentaria in ejus Orationes
scripsisse. Suidas attamen Metropha-
nem ὑπόμνημα in Aristidem scripsis-
se dumtaxat affirmat; ut proinde,*

(1) *Bibliotheca Burmanniana n. 1213.*

(2) *Giornale de' Letterati. Parma, 1687.
p. 256.*

num in Orationes, vel in libros De civili dictione scripserit, ex ipso minime innotescat. Non Metrophanem, sed Menodotum Scholiis Aristidem explicasse, Abrescius (1) existimavit, quod in Aristide editionis Florentinæ an. 1517. ipsa Canteri manu recensito pag. 70. Menodotum ab hoc afferri sibi videbatur: quam in opinionem ut etiam Reiskius veniret, effecit, cum eidem Canteri emendationum copiam faceret, quas in Animadversionibus ad Græcos Auctores is demum emisit (2). At in errorem impegit Abrescius: certe siquidem Canterus eo in loco non Menodotum, sed Menandrum Rhetorem adducit, qui pag. 599. Rhetorum Græcorum editionis Aldinæ an. 1508. ea verba syllabatim habet, quæ Canterus in margine adscripsit, quibusque apposuit: *Menand. 599*:

(1) *apud Reisk. ut infr.*

(2) *Volum. V. p. 591.*

quod equidem quæ Canterus ad Aristidem adjecit, & Reiskius (1) edidit, cum Menandri textu qui conferat, aperte cognoscitur. Errorem Abrescii deprehendere mihi licuit, humanitate Maphæi Pinellii Veneti, viri iusta veraque amicitia mihi olim conjunctissimī, ante vero menses duos, in magno bonorum luctu, nec levi studiorum meorum incommodo, morte immatura sublati. Is namque cum pro mirifica sua in litteras voluntate, Bibliothecam optimis veterum præsertim auctorum editionibus refertam instruxisset, in ea, quam dixi, Bibliothecæ Burmannianæ venditione, Aristidis exemplar illud a Cantero recensitum, una cum alio ejusdem editionis, in quo emendationes quædam ex autographis Josephi Scaligeri descriptæ sunt, sibi comparavit; ex utroque autem ut proficerem, libentissime

(1) *Lib. cit. p. 591.*

concessit. Porro volumina duo hæc ex Bibliotheca Petri Francii (1) ad Burmannos devenerant; apud quos utriusque linguæ Scriptores typis editi, doctorumque hominum annotationibus manuscriptis illustrati, bene multi existere (2). Et Canterianum quidem librum vidisse atque tractasse, jucundissimum æque ac utilissimum certe mihi fuit; cum quod, mea sententia, idem ipse sit, quem, Codicibus manuscriptis adhibitis, horumque duobus ex Bibliothecis Venetis, Canonorum Regularium ad D. Antonii, & Fratrum Prædicatorum ad DD. Joannis & Paulli, se recensuisse, Canterus in præfatione ad Syntagma de ratione emendandi Auctores Græcos indicavit; tum etiam quod ex iis quæ a Cantero adscripta sunt, nonnulla Reis-

(1) *Catal. Libror. P. Franc. 8. Amstel. 1705. p. 115.*

(2) *Bibliotheca Burmanniana. 8. Lugd. Bat. 1779. in fin.*

kius omiserit, nonnulla aliter ac se habent, Abrescii tamen culpa, ediderit. Hoc dum affirmo, nihil Abrescio detractum velim, quem ob exquisitam litterarum Græcarum peritiam valde suspicio, quemque novam Aristidis cum scholiis uberrimis editionem, quam pollicitus erat (1), minime perfecisse, omnino doleo. Quam enim male habitus sit ab Jebbio, qui postremus eum denuo protulit, Aristides, notius est, quam ut hoc loco me id commonstrare oporteat; jamque in oculis omnium Reiskii hac de re querelæ sunt (2), acerbiores fortassis illæ quidem in Jebbium; at quæ novæ editionis vehemens desiderium injiciant. Ut ut enim iis, quæ dicebam, vitiis inquinatus Aristides sit; multas ei tamen virtutes inesse, ve-

(1) *Miscel. Observ. Vol. V. p. 245.*

(2) *Pref. in Vol. III. Animadv. ad Græc. Auth.*

terum recentiorumque scriptorū cō-
fensione comprobatum est: quippe qui
a Phrynicho (1) Longino (2) Syne-
sio (3) magno in pretio habitus sit;
Libanio in deliciis omnino fuerit (4),
τεχνικώτατον τῶν σοφιστῶν Philostratus
appellaverit (5), suavidicum Trille-
rus (6), & Sophistam Ἀττικώτατον
Valckenarius (7); ut alia præteream
elogia, quæ Jebbii collegit. Cante-
rus autem adeo magnifice de Aristi-
de sensit, ut scribere non dubitave-
rit (8): Certe, si quid judicare pos-
sum, videor mihi in uno hoc Oratore
& subtilitatem Thucydidis, & sua-
vitatem Herodoti, & vim denique ἡγὰ

(1) apud Photium Cod. CLVIII. p. 326.

(2) apud Sopatr. in Prolegom. ad Aristid.

(3) in Dion. p. 40. Ed. 1612.

(4) Orat. pro Saltator. T. II. Oper. p. 475.

(5) Vit. Sophist. Lib. II. Cap. 9. n. 3.

(6) Observat. Critic. p. 216.

(7) in Herodotum p. 647.

(8) Prolegom. in Aristid.

δεινότητα *Demosthenis accuratissime expressas deprehendere*. Ac illud etiam ad commendationem accedit, quod ab Ægypti civitatibus quibusdam, eloquentiæ quoque nomine perhonorificam Inscriptionem is retulerit, quam Museum Veronense ostentat, Josephus vero Bartholus, vir clarissimus, luculento commentario explicavit (1); in quo etiam de statua a Smyrnen-sibus Aristidi posita, ac de ea, quæ in Bibliotheca Vaticana modo est, egregie differit (2).

Quod ad latinam interpretationem attinet, ardua sane res illa fuit, ac Reiskii de Aristide judicium plane confirmasse visa mihi est; uno videlicet excepto Thucydide, omnium omnino scriptorum Græcorum intel-

(1) *Due Dissertazioni sul Museo di Verona, e sopra un' Iscrizione di esso. Verona, 1745.*

(2) p. 197. e seg.

lectu difficillimum hunc esse (1); ac propterea nulla non laude dignum Canterum fuisse, virum eximia linguæ utriusque peritia præstantem, qui in auctore toto interpretando feliciter adeo versatus est, ut fidem cum elegantia diligentissime conjungeret, neque nisi levissima peccaret. Hæsissem, fateor, nisi Joannes Baptista Galliciolius, vir multa doctrina præstans, qui Hebraicas & Græcas litteras apud nos publice profitetur, facem in obscurissimis locis prætulisset, multaque sua in me officia hoc itidem cumulasset: cujus equidem industriæ atque humanitati, si quidpiam in Græcis litteris profeci, totum id me debere, gratus libensque fateor. Et hæc quidem de Aristidis Oratione.

Libanii Declamationem in Bibliotheca Barberina supereffe, jam indi-

(1) *Animadv. in Græc. Auct. Vol. V. p. xvi præf.*

cavit Allatius in præfatione ad Excerpta Varia Græcorum Sophistarum an. 1641. Romæ edita: de alio autem Codice, in quo ea sit, haud mihi sane constat; neque inter Libanii opera Reiskii studio olim collecta, quæ Altenburgi nunc denuo evulgantur, eam proferri, ad me perlatum est. Fragmenta ipsius quædam intulit Macarius Chrysocephalus in opus, cui titulus Π'οδονιὰ, manuscriptum in Codice Marciano CCCCLII. eadem omnino, quæ Cl. Villoisonius protulit in Anecdotis Græcis an. 1781. Venetiis impressis (1) cum de Chrysocephali opere scriberet: Villoisonius, inquam, qui Græcis litteris mirum in modum instructus, & Codicibus manuscriptis egregie tractandis assuetus, Bibliothecam D. Marci, cujus excutiendæ causa Venetias venit, accurate investigavit, totoque quadriennio, quo apud

(1) T. II. p. 13.

nos moram traxit, opera nunquam edita ex eadem descripsit, quæ magno rei litterariæ incremento vel in lucem emisit, vel aliquando emittet. Declamationem vero ipsam in Codice Marciano DXXIV. sæc. xv. exaratum, & in Indice Codicum eorundem edito prætermisam, opportunum edere visum est, quando auctore suo indigna non videatur; Socrates vero ei argumento sit, in causa quidem conficta, non tamen ad scriptoris eloquentiam ostendendam inepta. Ipsam erroribus nonnullis a librario conspurcatam emaculare licuit ope Codicis Barberinorum sæc. circiter xi. scripti, ex quo varias lectiones a V. Cl. Bernardo Stephanopulo desumi curavi, favente Caspare Garattonio, Bibliothecæ illius Præfecto, viro multa eruditione, neque minori comitate prædito; cui quas debeo, gratias me habere profiteor.

Ad Aristoxeni Fragmenta quod pertinet, illud in primis animadversione

dignum duxerim, hæc tantummodo, quatenus quidem constat, superesse de toto ejus opere Rhythmicorum Elementorum: quo sane non ægre carere non possumus, si vulgatum illud, *παρὰ τοῖς μουσικοῖς τὸ πᾶν ὁ ῥυθμὸς*, cum Isaaco Vossio (1) & Burette (2) attendamus; maxime vero levia esse quæ de Rhythmo ab antiquis accepimus, cum Joanne Baptista Donio (3) reputemus. Innotuit potissimum Aristoxeni opus Donio eidem, viro plurimis litteris, ac Musicæ quoque veteris cognitione egregie instructo, qui ad calcem librorum trium *De præstantia Musicæ veteris* an. 1647. Florentiæ editorum, inter ea, quæ in-

(1) *De Poematum cantu & viribus Rhythmi* p. 60. 72. 136.

(2) *Dissert. sur le Rhythme de l'ancienne Musique* T. V. des *Memoires de l'Acad. des Inscript. &c.* p. 153.

(3) *De præst. Music. Vet. Lib. II. T. I. Oper. Music.* p. 136.

céperat, opera, latinam Fragmenti Aristoxeni de Rhythmica interpretationem numeravit. In eo vero libello, quo operum suorum aliquot ideam explicavit, quique Florentiæ an. 1763. cum reliquis ejus de re musica scriptis primum prodiit, hæc idem pollicebatur (1): „ Quin etiam, ut hanc
 „ spartam impensius excolamus, non
 „ nostros modo labores publico devo-
 „ vemus; sed quosdam etiam alienos,
 „ in quibus quoniam minus erit la-
 „ borandum (nam præter versionem
 „ nihil, nisi fortasse breves quasdam
 „ notas, de meo illis adjiciam) nec
 „ tantum operæ temporisque (quod
 „ maxime mihi deest) in iis ponen-
 „ dum, ut citius benemereri de phi-
 „ lomusis incipiam: decretum est mi-
 „ hi non hæc omnia simul peragere
 „ & publicare (quemadmodum in
 „ opere illo *πρὸς προσῳδίαν* polliciti

(1) *Oper. Music. T. I. p. 196.*

„ fumus nos facturos) sed hos, quos
 „ dixi alienos labores prius, ac for-
 „ tasse sequenti hieme publici juris
 „ efficere, placituros sine dubio, tum
 „ propter auctoris nomen, tum pro-
 „ pter novitatem. Duo erunt Græci
 „ Tractatus, sed vitio vetustatis, quod
 „ dolendum, mutili imperfectique :
 „ alter inscribitur, *Α'εισοθέως περί*
 „ *Πύθμιξης* in tres libros, verum,
 „ ut dixi, truncos tributus, qui sic
 „ tamen, utpote magni illius Philo-
 „ sophi, & quod caput est, in re
 „ Musica facile principis, multa, quæ
 „ nos latent docebit, in hac præfer-
 „ tim parte Musices, quæ præcipue
 „ auctorum penuria, & ignoratione
 „ vetustatis in tenebris jacet. Diver-
 „ sum est hoc opus a tribus ejusdem
 „ Aristoxeni Elementorum Musico-
 „ rum libris, qui circumferuntur im-
 „ pressi, ne quis eosdem existimet.
 „ Hunc librum in quodam Bibliothecæ
 „ Vaticanæ Codice, cum alia quæ-
 „ dam investigarem, casu quodam re-

„peri, nec minori tum lætitia exsult
 „lui, quam Mathematicus olim Archimedes, cum ob nobile illud inventum exclamavit εὕρηκα, εὕρηκα.
 „Alterum est Græci item auctoris fragmentum non contemnendum,
 „ejusdem argumenti ac similiter περι
 „Ρυθμικῆς inscriptum, in Codice
 „quodam ejusdem Bibliothecæ multos Auctores Musicos continente:
 „quæ duo simul cum magno studio-
 „rum bono edi poterunt”. Neque
 Donius tamen re dictum perfecit, neque de Aristoxeni Fragmentis Rhythmicis quidquam deinceps in vulgus editum ab aliis unquam est.

Forte autem contigit ut Codices Marcianos ea, qua dixi, ratione cum ego excuterem, in quendam inciderem, qui Euclidis, Aristoxeni, Bacchii, & Alypii opera musica jam edita continet, extremis autem paginis Aristoxeni Fragmentum primum & secundo Rhythmicorum Elementorum libro fere totum habet. Est vero idem

Alýpii Introductioni in Musicam adeo proxime conjunctum; ut ad initium quod attinet, ne verbum quidem, ex quo primum scriptum est, excidisse manifeste pateat: ad finem tamen, quod abscissa jamdiu folia nonnulla fuerint, idem plane deficit. Ceterum Codex qui n. DCXLIII. notatur, atque adeo in Indice typis edito minime apparet, is quoque Bessarionis munere nobis cessit; idemque tum antiquitate satis præstat, cum sæculo circiter XII. sit exaratus; tum vero maxime scriptionis bonitate, cum ab ejusmodi librario profectus sit, quem raro admodum offendere consuevisse, deprehendi ex toto hoc ipso Codice, ac ex alio quoque n. CCCCXXIII. signato, in quo Aristidis quædam ab eodem exarata sunt. Ac illud etiam accedit, quod optimæ fidei exemplaria, quæ describeret, librarius idem delegisse videtur, cum Euclidis Sectioni Canonis Musici hæc adscripserit:

Ζώσιμος διώρθε ἐν Κωνσταντινουπόλει

Ἀριτοῦξοι Zosimus emendabat in Constantinopoli felici.

Ex Codice itaque isto quidquid Aristoxeni de Rhythmo is continet ubi descripsissem, a Vaticano, de quo Donius indicium fecerat, supplementum ut impetrarem, consilium cepi; idque ab Hieronymo Juliano Equite, tunc pro Republica Veneta apud Pium VI. P. M. Oratore, nunc ad Turcarum Imperatorem Legato designato, per litteras contendere mihi visum est, quod virum nobilissimum insigni in bonas literas studio teneri, & comitate quoque summa esse perspectum haberem. Ac favit is quidem libentissime, & bona Pontificis Maximi venia, a V. Cl. Josepho Spalletio Bibliothecæ Vaticanæ Scriptore Aristoxeni Fragmentum illud prius, ac posterius quoque, quo caret Codex Marcianus, ex Bibliotheca eadem ut accurate describerentur, curavit; in patriam vero rediens ad me humanissime detulit. Hinc Vaticani Codi-

cis ope, quem sæc. XIV. exaratum esse & numero CXCI. notari postea rescivi, ad Fragmenta hæc edenda confidentiori animo accessi, quod integro ex opere pauca tantummodo dare possem ægre quidem ferens; ut ederem tamen, summa scriptoris auctoritate permotus; de quo Tullius nempe ait: *Quantum Aristoxeni ingenium consumptum videmus in musicis?* (1) Eadem recensenti mihi adjumento etiam aliquo fuit Michaelis Pselli junioris opusculum ineditum inscriptum Προλαμ-
 βαίνοντα εἰς τὴν ῥυθμικὴν ἐπιστήμην, quod in Codice Marciano DXXIV. existat: nonnulla siquidem ex eo Aristoxeni opere in libellum suum ad verbum intulit Psellus, licet eum semel tantummodo nomine appellaverit. Ex Aristide quoque Quintiliano, Mario Victorino, Martiano Capella, aliisque, qui de Aristoxeno be-

(1) *De Finib. Lib. V. Cap. 19.*

ne multa in libros suos derivarunt ; ac rhythmica quoque præcepta ab eodem hausere, identidem profeci. Quamquam, in tanta operum ab Aristoxeno scriptorum copia, fragmenta singula quæ apud veteres occurrunt, ad opera sua referre, difficilis & lubrica res sit: Suidæ namque si fides; quinquaginta tres ultra quadringentos libros Aristoxenus scripsit, quorum plerosque de Musica fuisse; Jonsius (1) & Fabricius (2), qui eorum indicia ex antiquorum fide promere conati sunt, aperte demonstrant. Necdum tamen, præter Harmonica Elementa & Fragmenta Rhythmica hæc, vulgatum quidquam est; immo vero etiam latent adhuc plurimorum vel ipsa nomina. Namque, ut obiter dicam, præter διασηματικά στοιχεία, quæ nunc demum ex Fragmentis his innotescunt,

(1) *De Scriptor. Hist. Philos. Cap. XIV.*

(2) *Bibl. Gr. T. II. p. 257.*

Aristoxenum quoque *De Musica Auditione* scripsisse, nemo unquam fortasse sciat, nisi a Scholiaste Platonis nondum evulgato, editione tamen prorsus digno, id cognoscat: cujus ad illud Phædonis ἔχ' ἡ Γλαῦκος τέχνη γέ μοι δοκεῖ εἶναι διηγήσασθαι αἱ γ' εἰν. (1) hæc juxta Codices Marcianos CLXXXIV. CLXXXVI. & CLXXXVIII. verba sunt: ἡ ἐπὶ τῇ μὴ ῥαδίως κατεργαζομένων, ἡ ἐπὶ τῇ παύῃ ἐπιμελῶς (αὐτὴ ἐπιμελῶς) καὶ ἐν τέχνῳ ἐργασμένων. Ἰππᾶτος γάρ τις κατεσκάδατο χαλκὸς πέτταρας δίσκος ὅπως, ὥστε τὰς μὲν διαμέτρους αὐτῶν ἴσας ὑπάρχειν· τὸ δὲ τῷ πρῶτῳ δίσκῳ πᾶχος ἐπίκειται μὲν εἶναι τῷ δευτέρῳ, ἡμιοῖλιον δὲ τῷ τρίτῳ, διπλάσιον δὲ τῷ τετάρτῳ· κρομεύς δὲ τῶν ἐπιτελεῖν συμφωνίαν τινά, καὶ λέγεται Γλαῦκον ἰδόντα τὸς ἐπὶ τῇ δίσκῳ φθόγγῃ, πρῶτον ἐγχειρῆται δι' αὐτῶν χειρουργεῖν. καὶ ἀπὸ ταύτης

(1) T. I, p. 108. Ed. H. Steph.

τῆς πωραγματείας ἔτι καὶ νῦν λέγεσθαι
 τῷ καλῶμεν Γλαύκῃ τέχνῳ . μέ-
 μνηται δὲ τὰς Αἰσώχου ἐν τῷ πε-
 ρὶ τῆς μουσικῆς ἀκροάσεως , καὶ Νικο-
 κλῆς ἐν τῷ περὶ θεωρίας .. ἔστι δὲ καὶ
 ἑτέρα τέχνη γραμμάτων , ἣν ἀνατιθέα-
 σι Γλαύκῃ Σαμῖω , ἀφ' ἧς ἴσως καὶ ἡ
 παροιμία διεδόθη : ἔτος δὲ καὶ σιδηρὰ
 κόλλησιν εὖρεν , ὡς φησιν Ἡρόδοτος .
 Scholion totum eo libentius protuli ,
 quod Zenobius , qui verba ipsissima
 non levi ex parte habet (1) , haud
 semel ex ipso emendetur ; in eodem
 vero auctore , itidemque in Hesychio
 & Suida , pro ῥαδίως , legendum esse
 μὴ ῥαδίως , quemadmodum apud Dio-
 genianum (2) & Apostolium (3) est ,
 idem suadeat .

Hæc de opusculis , quæ profero ,
 dicenda mihi visa sunt . Unum illud
 adjiciam : Si quam in iis evulgandis

(1) *Cent. II. n. 91. Ed. Schoti.*

(2) *Proverb. Centur. IV. n. 8.*

(3) *Proverb. Cent. VI. n. 27.*

operam posui, harum rerum æqui judices probent, erit sane judicium hujusmodi per mihi gratum atque jucundum: sin minus, una ipsa bonæ voluntatis meæ conscientia, qua de litteris Græcis bene mereri pro viribus studui, haud exiguo mihi solatio omnino erit, eaque non potero non magnopere delectari.

1890

ARISTIDIS ORATIO
ADVERSUS LEPTINEM
LIBANII DECLAMATIO
- PRO SOCRATE
ARISTOXENI RHYTHMICORUM
ELEMENTORUM FRAGMENTA.

ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ

ΠΡΟΣ ΛΕΠΤΙΝΗΝ ΛΟΓΟΣ (Ι)

Εἰπέρ τι τῶν πάντων, ὧ ἀνδρες Ἀθη-
ναῖοι, πρὸς τὸ κοινῇ λυσιτελεῖν ἔχον τῇ

(Ι) Quod Atheniensium respublica eorum ,
qui munera publica obirent , inopia laborare
videretur , legem tulit ac pertulit Leptines , ut
omnes ex æquo eadem facere tenerentur ; qui
vero immunitatem essent assequuti , eadem ex-
ciderent , iis qui ab Harmodio & Aristogitone
erant , & novem Archontibus dumtaxat exce-
ptis . Juxta anonymum auctorem Argumenti
in Orationem Demosthenis Leptineam , hisce
verbis lata lex est : ὅπως αὖ οἱ πλεσιώτεροι λει-
τουργῶσι, μηδ' ἐν ἁτέλει εἶναι, πλὴν τῶν ἀπ' Ἀρ-
μοδίου καὶ Ἀριστογείτων, καὶ τῶν ἐννέα ἀρχόν-
των. μηδὲ πὺ λοιπὸν ἔξαινα τῷ δήμῳ αἰποδύντι
διδόναι. εἰ δέ τις ἀλφὼ αἰπὼν, ἀτιμον αὐτὸν εἶναι,
καὶ γυνῶ, καὶ οἰκίαν, καὶ ὑποκῆσαι γραφαῖς ἔ-
κ' ἐνδείξουσιν. εἰ δὲ καὶ ἐν πάσις ἀλφῶ, εὐνοχον εἶ-
ναι πῶς αὐτοῖς, οἷα περ οἱ δικάζοντες, ὅταν ὀφεί-
λοντες τῷ δημοσίῳ δικάζωσιν. Ut ditissimi quique
munera obeant , nemo immunis sit , præter
Harmodii & Aristogitonis posteros , & No-
vemviros . Neque in posterum jus esto , si pe-
tatur , dandæ immunitatis . Si quis autem pe-

ARISTIDIS

ORATIO ADVERSUS LEPTINEM.

Si quid omnino est, o viri Athenienses, quod in communem hujus civitatis utilita-

tiisse convictus fuerit, ignominiosus ipse esto, & genus ejus, & familia, isque tum violata reipublicæ accusator, tum ut infamis deferor. Quod si reus peragetur, easdem luito pœnas, quas ii qui, multa reipublica non soluta, jus dicunt. Ad τὸ μηδεὶα addit Demosthenes contra Leptinem (T. I. p. 466. Ed. Reisk.) quasi verba legis: μήτε πῶν πολιτῶν, μήτε πῶν ἰσοτελῶν, μήτε πῶν ξένων; neque civium, neque municipum, neque hospitem. Pœnas vero in eos, qui immunitatem denuo peterent, a Leptine constitutas, ita refert (p. 504): εἰάν τις ἀπαιτήσῃ χάριν ὑμᾶς, ἄτιμος ἔσῳ, φησὶ, καὶ ἡ εἰσία δημοσία ἔσῳ..... εἶναι δὲ καὶ εὐδαίμων καὶ ἀπαγωγάς. εἰ δ' ἄλῳ, εὐόχος ἔσῳ τῷ νόμῳ, ὃς κείται, εἰάν τις ὀφείλων τῷ δημοσίῳ ἀρχῇ. θάνατον λέγει· πῶπο γὰρ ἔς' ἐπ' ἐκείνῳ τὸ ἐπιτίμιον. *Si quis gratiam a vobis ferri sibi postulet, infamis, inquit, esto, & opes ejus publicentur..... Liceat porro & eum deferre, & in carcerem abducere. Quod si convictus fuerit, obnoxius esto legi, quæ*

tem cedere possit, plurimumque ad nostram gloriam conferre; & illud profecto est, ut Leptinis lex, quippe quæ nobis obfutura sit, e medio tollatur. Nam si ille quidem per ea, quæ decernit atque constituit, ita prorsus immunitatem tollit, ut non modo illa spoliarentur qui habent, verum etiam nos ipsi in posterum eadem donare possi-

ΕΛΠΙΝΕΥ habent. Ut vero Lyfias, Orator ille celeberrimus, adversus Leptinem immunitatis hostem Orationem fecerit, non de ipsa tamen immunitate fecisse constat; ex Dionysio namque Halicarnasseo (*Ep. ad Amm. sum n. IV.*) cognoscimus, Demosthenis Orationem habitam fuisse Callistrato Archonte, cujus magistratus incidit in annum 2. Olymp. cvi. (*Meursius de Archont. Athen. Lib. IV. Cap. 7. Corsini Fast. Attic. T. IV. p. 23.*), ipsam vero legem anno proxime elapso Leptines tulerat. At Lyfias jam ab Olymp. c. vivere desierat, cum ex Dionysio Halicarnasseo (*Jud. de Lyfia §. 12.*), Nicone Archonte, vel Callistrato, is decesserit: horum vero magistratus ad illud, quod dixi, tempus sit referendus (*Meursius Lib. IV. Cap. 1. Corsini T. III. p. 300.*)

(1) Per ellipsim, quo dicendi modo mirifice delectatur Aristides, hæc, vel ejuscemodi alia hoc loco dici videntur: εἰς δόξαν εἰσι. ἔ' ἰκα- νόεσι, πὸν πᾶ Λεπτίνε νόμον, κ. τ. λ.

(2) Codex perperam ἔτε.

ναι ταύτης ὄντιν' ἄξι' ὦσαι· ἡμῖν δὲ δι'
 αὐτῆς ταύτης τὰ κράτισα παρὰ πάντων
 μὲν τὸς θεὸς ἅπαντ'· ὃ μόνον ἅ κατ'
 ἡμῶν ἐσιν ἀπεχυνῶς, τέτοις μηδοπῶσι
 ἡμᾶς χρῆσθαι προσήκει· ἀλλὰ καὶ τὸν
 ταύτ' ἐργασμένον κολάζειν τε καὶ μισεῖν,
 καὶ τῆς πόλεως ὡπέρ τινα κῆρα παντά-
 πασιν ἔξελαύνειν (1). δεῖ γάρ περ δυοῖν
 θάπερον, μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη· εἰ
 μὲν ἡμῶν αὐτῶν ὡς ἀληθῶς ποιέμεθα
 λόγον, μηδεύ' ἄτε τοπαράπαν λόγον
 ποιῆσαι, μᾶλλον δ' ὅπως αὐτίκα πε-
 παύσεται πάντα ποιῆσαι λόγον· εἰ δ'
 ὅπως κύελος ἔσαι, τότ' ὁ ἀπείη, ποιη-
 σόμεθα λόγον, δόξομεν εὖ οἶδα πᾶσι,
 ἡμῶν μὲν αὐτῶν ἔδοντιν' λόγον ποιῆ-

(1) Iniquum se Leptini hic, ut alibi quo-
 que, Aristides præbet, si quidem in eadem,
 quam Demosthenes egit, causa versari vult.
 Esto nanque legem veluti reipublicæ noxiam
 accusare omnino liceret; non tamen Leptini
 ullum inde periculum creari poterat, quod tunc
 annus a tempore latæ legis elapsus jam esset.
 Apud Athenienses enim cautum lege erat,
 quam affert anonymus auctor Argumenti in
 Orationem Demosthenis Leptineam, πὸν γρά-
 φαντα νόμον μὲν ἐνιαυτὸν μὴ εἶναι ὑπ' ἀδίκων τι-

mus neminem; nobis vero per eam ipsam, secundum Deos, ab omnibus utilitates maximæ atque commoda proveniunt; non tantum rebus, quæ revera contra nos faciunt, nulla ratione uti par est; verum etiam ab eo, qui isthæc egit, & pœnas repetere, & illum odisse, ac veluti quandam reipublicæ pestem, e civitate modis omnibus exigere debemus. De duobus enim alterum contingat oportet, atque adeo prorsus necesse est: vel, si revera nostrum ipsorum rationem habemus, ut hominis istius nullam prorsus rationem habeamus, immo vero quo statim is abdicetur, omnem habeamus rationem; vel, si ut vim auctoritatemque obtineat, quod absit, rationem habuerimus, videamur profecto omnibus, nostrum quidem ipsorum nullam omnino

μωρέα· ὁμως δὲ ἐξεῖναι ποιῆσαι τὰς κατηγορίας.
 Hinc Demosthenes tota Oratione ne verbum quidem habet, quo pœnas de Leptine sumendas suadeat; quinimmo sic adeum: ἄλλως τε ἔπλεονεκτήσεις σὺ ἀγῶνος ἀκινδυνός. ὅτι γὰρ τὸ τελευτῆσαι Βάδιππον τὸν περὶ πατέρα Ἀφελίωνος, ὃς σωτὴρ ἔτ' ὄντα ὑπὸ δουρὶ ἐγράφειτο, ἐξῆλθον οἱ τῆς κρίσεως χερόνοι. ἔνθα περὶ αὐτῶν νόμος παύσειν ὁ λόγος· περὶ δ' ὑδαίσεις κινδυνός. T. I. p. 501. Ed. Reiskii.

ᾶσαι, τὸ δ' ὅπως τὰ ἡμέτερα αὐτῶν ἔξει
κακῶς, πολὺν τινα λόγον ποιῆσθαι (1).
καὶ τίς αὖ ταῦτα φήσκει; καὶ τοι εἰ τὸ
πρὸς τὴν πόλιν ἐρράσωνεῦσθαι, καὶ μὴ
τὴν γιγνομένην ταυτησὶ πρῶνοιαν ἵχειν,
ἐκ ἀγαθῶ τινος καὶ δημοτικῶ φάσχομεν
εἶναι πολίτη· ὅταν τις πρὸς αὐτῷ τέτῳ
καὶ αὐτῇ καθάπαξ λυμάνεται, ταῦτα
γράφειν καὶ νομοθετεῖν ἐκ πειροσῆς αἰ-
ρεῖται, πῶς τετονὶ θήτομεν; ὡς μὲν ἔν
πανουργος ἡμῖν, ὧ αὐδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
δύσνης καὶ τὰ τοιαῦτα Λεπτίνης· καὶ ὡς
τῆς ἀγαθῆς, καὶ τὴν πόλιν Ἰξάρχης λα-
χέτης ἀντίπαλος τύχης (2), οἱ ὑσέρω
καὶ δὴ σαφῶς ἐπιδείξω· ὅτι δ' ἔδεν τῶν
δεόντων, καὶ ὧν τοῖς πράγμασι μάλιστα
δεῖ, ἀλλ' αὖ μὴ καὶ συμβαλεῖ, καὶ πρὸς
τὰς κειμένους τῇ πόλει νόμους καινοτομεῖ,
καινὰς τινας αὐτὸς εἰς τὴν πολιτείαν εἰσ-
άγων, νῦν ἐμὲ λέγοντος εἰσεοῖε.

(1) ποιῆσαι λόγον, *habere rationem*, ad eun-
dem modum, quo Aristides puerili more cre-
berrime hic repetit, ut scriptoris indoles ma-
gis pateat, in latina interpretatione ego quo-
que consulto expressi.

9

rationem habere; ut autem res nostræ in
 perniciem ruant, plurimam habere ratio-
 nem. At enim quis hæc dicere audeat?
 Cum vero erga civitatem esse inertem,
 nec debitam illius curam gerere, neque
 boni neque popularis civis esse dicamus;
 dum quis præterea ea etiam, quæ illi ob-
 futura omnino sunt, ex abundanti otio de-
 cernere atque constituere vult, quonam
 eum loco habere debemus? Quod igitur,
 o viri Athenienses, vafer sit, nobisque
 infensus, & id genus alia, Leptines; quod-
 que bonæ, & ejus, quam ab initio hæc ci-
 vitas consequuta est, fortunæ hostis idem
 sit, deinceps, & liquido sane vobis demon-
 straturus sum: quod vero nihil eorum, quæ
 ex officio sunt, & quæ maxime reipubli-
 cæ intersunt, immo quæ minime oportet,
 consulat; atque contra leges jampridem a
 civitate constitutas novi aliquid machine-
 tur, dum novas nescio quas in regimen
 illius inducere conatur, jam ex iis, quæ
 nunc dicturus sum, intelligetis.

(2) Aristides in Leutrica prima (T. I. pag.
 418. Ed. Jeb.): ἀλλὰ σώζει μὲν, ὃ Ἀθηναῖοι,
 καὶ φυλάττει τῷ ἡμετέρῳ πόλιν ἢ πῶν Θεῶν
 δικαία φρόνεια, καὶ ἡ λαχῦσα αὐτῷ ἔξ ἀρχῆς
 ἀγαθὴ τύχη.

Πρῶτον μὲν οὖν, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, ἐκέλευε μαθεῖν ἡμᾶς δεῖν, ὅτι τοσούτων καὶ τηλικούτων ἀνῶθεν, ἐκ Ἀθηνῶσι μόνον, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς Ἑλλησι συμβέλλων καὶ νομοθετῶν γεγονότων, τούτων μὲν ἔδεῖς εἰδέναι τι τοιοῦτον πρόποτ' ἔτ' ἔγραψεν, ἔτ' εἰσηγήσατο· μάλιστα αὖ, εἴ γε συμφέρειν εἶδεν, καὶ τὰς εἰρηκότες, ὥσπερ καὶ τ' ἄλλα, δι' ὧν ἡμῖν ἡ πόλις, σιῶν θεοῖς εἰπεῖν, αἰεὶ ἔχει· μόνος δὲ ἔστος, ὥσπερ ἐκ θεῶν ἤκων, καὶ τὸ συμφέρον ἐκείθεν ὑπὲρ τῆς ἄλλης πάντας εἰδώς, ἐπὶ ταῦτα προῆλθε, καὶ νομοθετεῖν οἶεται δεῖν ἂν μηδὲ τιτὶ ἀρχὴν εἰπεσθαι προσηκεν. ἔπειθ' ὅτι πάντων, ὡς εἰπεῖν, τὰς νόμους τιθεύτων, καὶ τὸ συμφέρον μόνον σκοπόντων, ἀλλὰ καὶ ὅπως μὲν δόξης τὰς ἔσαι μάλιστα παρασκαδίζοντων· ὡς τὸ μὲν μὲν δόξης εὖ φράττειν, εὖ φράττειν ὡς ἀληθῶς ὄν, αὐτὰ δὲ ταύτης ἕξ ἡμισείας ἔσαν τιτὶ τύχῃ· ἔτω πολλὰ τίνος ἐδέησε Λεπτίνης ἀμφωτέρων τετῶν ποιήσασθαι λόγον, ὡς καὶ ἀμφωτέρων τετῶν, δι' ἧς γράφει νόμος, τιτὶ πόλιν ἀποσερεῖν, ἀτέλειαν ἐκ μέσθαι τιθεῖς. ἀλλὰ

Ac primum quidem, Athenienses, illud intelligere nos oportet, quod cum superioribus temporibus tot tantique fuerint, non Athenis modo, verum etiam apud omnes Græcos, qui consulerent atque leges ferrent, ex his nemo unus quidquam hujusmodi unquam aut constituit aut consuluit; ea de re orationem ceteroquin habituri, si profuturum arbitrati fuissent; hæud aliter atque de rebus ceteris, per quas civitas nostra, Diis juvantibus, quod fatendum est, optime constituta videtur: unus autem hic, quasi divinitus missus, atque a Diis, quæ utilia sint civitati, supra reliquos omnes edoctus, ad hoc progressus est, eaque legibus cavenda esse existimat, quæ ne omnino quidem cogitare fas erat. Præterea, cum omnes, ut ita dicam, qui leges tulerunt, non ad utilitatem modo oculos intenderint, verum etiam quei cum gloria id fieri posset, etiam atque etiam studuerint; propterea quod cum gloria res bene agere suas, revera bene agere sit, sine illa autem dimidiata quædam fortuna sit; usque adeo Leptines rei utriusque hujus nihil pensi habuit, ut etiam hac utraque re, per legem, quam fert, civitatem exspoliet, dum immunitatem e medio tollit. Sed de his nondum. At il-

μήπω τὸτο· ἀλλ' ὅτι (1) δι' ὧν μόνον
 τῇ πάντων ἀναιρεῖν ταύτῃ περᾶται,
 καὶ ὅπως μηκέτ' ἔσαι τῆλοιπῶ πάντων εἰσ-
 φέρεται σωδλῶ, διὰ τῶν ἐχ' ἡκιστα πάν-
 των σωίσησι ταύτῃ, καὶ ὅπως εἰς ἅπαν
 ἔσαι κατασκληδάζει σαφῶς. ὅταν γὰρ ταύ-
 τη μὲν ἔδλυτινῶν μέμψιν ἐπάγη, ἐδ'
 ἀγοράειν κακῶς ἀξιοῖ, ἀνάξις δέ τιςιν
 φάσκει ταυτησὶ μεταχόντας τῇ λειτε-
 γειῶν ἀποχέσθαι, ἀμφω ταυτὶ μαρτυ-
 ρεῖ, καὶ τῷ ἀτέλειαν ὡς κάλλιστα ἔχειν,
 καὶ χλῖναι ταύτῃ ἔσται παραμευέν τῇ
 πόλει, καὶ ὥς γε ἔτι τὸ μηδ' αὐτὸς
 ἐπὶ τὸ νομοθετεῖν κεκινῆσθαι, εἰ τὸς με-
 τέχοντας ἀξίς ἑώρα. ὅτε τοίνυν ἐκ αὐ-
 τῶν ἑδρα, εἰ μηδεὶς ἀνάξιος ἴσῃ, ἐκ
 εἰκότως, ἐδ' ἔξ ἀνάγκης καὶ τῆς ἀτελείας
 χωρεῖ· δέον καὶ τῇ ἀνάξιων μόνον, ὡς
 ὁ ὁροσηκόντων τῷ ὁράγματι.

Καὶ μηδεὶς εἶπη, ὡς ἐπειδὴ πινες φαῦ-

(1) ἀλλὰ ἐκείνο μαθεῖν ἡμᾶς δεῖ, ὅτι, κ. τ. λ.
 Elliptica, ni fallor, locutio, quam superiora
 ea adstruunt: Πρώτων μὲν ὅν ἐκείνο μαθεῖν ἡ-

Iud nos animadvertere oportet, quod per ea, quibus unus omnium eam e medio tollere nititur, omneque studium suum collocat, ut in posterum non amplius habeatur; per eadem omnium maxime illam commendat, ac potius ut in omne futurum tempus perseveret, manifestissime allaborat. Dum enim de immunitate ipsa querelam nullam facit, neque improbitatis eam accusare sustinet; sed quosdam, qui ea fruuntur, indignos autumat qui a publicis muneribus vacent, duo hæc testimonio suo comprobant: & immunitatem per se optimam esse, ac in civitate ut perpetuo perseveret, oportere; & præterea ne ipsum quidem ad eam legem ferendam excitandum fuisse, si quosdam, qui ejus participes sunt, minime dignos non animadvertisset. Quamobrem cum ne ipse quidem istud fecisset, si nemo indignus fuisset; immerito, neque ex necessitate immunitatem aggreditur; cum deberet potius eos dumtaxat aggredi, qui indigni sunt, utpote qui ad eam rem minus pertineant.

Ac nemo dicat, quandoquidem mali qui-

μᾶς δὲ, ὅτι..... Εἴπερ ὅτι..... Si quid mutandum est, ἀλλά τι supponerem.

λοι ταύτης μετέχον, διὰ τὸτο καὶ ταύ-
 τιν ἐν τοῖς φαύλοις θετέον. ἀλλ' ἐπει-
 δὴ πᾶσιν, ὡς εἶπεν, τοῖς βελτίστοις τῆς
 ὑπὲρ ἡμῶν ποροθυμίας δίδονται γέρας.
 διὰ τὸτο καὶ ταύτῃ ἀνάγκη μὲν τῇ
 σφόδρα σιωπῶντων τινὶ πόλιν παρδῆς
 ἀξιῶσθαι. ἄλλως δὲ ἔδ' ἀνάξιον πῶποτ'
 εἶδεις, ὡς ἐγώ μαι, ταύτης μετέχειν, ἔδ'
 ἐγγύς. ἀλλ' ὅς τις τὰ πρὸς ἡμᾶς αἰσιος
 ὥπται καὶ γεγονὼς ἐν κερῶν. τὸς γὰρ
 τοιαύτας μάλιστ' ἢ πόλιν πᾶσιν οἷς ἔχει
 δωρεῖται καὶ τιμᾷ τὰ εἰκότα, καλλίστας
 θεῶν ἔδρασε, σφᾶς ἡγαμεύη. καὶ ἄλ-
 λως φαυλοίτινες τύχῳσιν ὄντες, καὶ μὴ
 κατὰ σφᾶς αὐτὰς ἀξιόχρεω δόξης. ὡς ἀν-
 ἀξιός ἐς εἶδεις, ὦ Λεπτίνη, κατὰ τὸτο
 τὸ μέρος (1). ἔμιν ἀλλ' εἰ καὶ τὰ μά-

(1) κατὰ τὸτο τὸ μέρος, in hac re; quod
 ad hoc attinet, insolens dicendi modus, Ari-
 stidi tamen familiaris, nec modo quater in
 hac una Oratione adhibitus; verum etiam in
 Oratione priori de Societate (T. I. p. 481.):
 εἰ μὲν ἐν ἔδ' ἡμᾶς ἔρχεται, ἀλλὰ ἴδεται
 κατὰ τὸτο τὸ μέρος; in Oratione Rhodiaca (T. I.
 p. 554.): ὁ εὐταῦθα ἐκ ἡκείβωσεν ὁ σιτηρὸς,
 εὖ ποιῶν κατὰ γὰρ τὸτο τὸ μέρος; in Oratione
 Platonica prima (T. II. p. 103.): καίτοι καὶ

dam homines ejus participes sunt, ea de caussa ipsam quoque inter malas res esse censendam. Nam quia universis fere optimis ea, ceu præmium egregiæ erga nos voluntatis, datur; iccirco ejus quoque necesse est, una cum ceteris, quæ maxime civitatem inter se devinctam tenent, sollicitudinem gerere: alioquin autem nec indignus quispiam ullo unquam tempore, ut arbitror, ejus particeps fuit, immo id longe a veritate abest; sed quicumque modo nostris in rebus optimus pro temporum necessitate visus est, ac revera fuit. Eos enim, qui hujusmodi sunt, civitas potissimum suis muneribus cumulat ac merito honorat, optimos illis ipsis muneribus, quæ in eos contulit, arbitrata; tametsi ceteroquin malis moribus sint, nec per se ipsos gloria digni. Quamobrem quod ad hoc at-

περὶ πάντων τῶ μέρους ἔχειται αὐτὸ εἰπεῖν, ὅτι καλὸς μὲν χρόνος ἐξελέγχει ῥαδίως; in Oratione Platonica secunda pro Quatuorviris (T. II. p. 146.): θεασώμεθα ποῖόν τινα παρῆχεν ἑαυτὸν παράδειγμα πῶς τε Ἀθηναίοις ἔτι πῶς ἄλλοις Ἕλλησι καὶ τῶ τὸ μέρος; in eadem (p. 170.): εἰ καὶ τῶ τὸ μέρος καὶ σὺ μέμνησαι τῶ κυβερνίσαν; & in eadem rursus (p. 221.): ποσῶν ἐπιφρονησάμεν καὶ περὶ πάντων τῶ μέρους. Neque alia desunt.

λιστα τῷδ' ἔτις ἔχει, ὅτι μεν πολλῶ
 κάλλιον καὶ φιλανθρωπότερον, διὰ τὰς
 ἀξίας δῆπερ καὶ τὰς ἀνάξιας τιμαῖσθαι, ἢ
 διὰ τὰς ἀνάξιας ἀποσερεῖσθαι ταύτης καὶ
 τὰς ἀξίας, ἔω. ἀλλὰ καὶ ἔτιω σαυτῷ πε-
 ριπίπτεις. τί γὰρ ἔτιω τὰς ἀνάξιας μόνους,
 ἀλλὰ καὶ τὰς ἀξίας ἀπλῶς ἀτελείας ἀπο-
 σερεῖς; εἰ γὰρ τῷ ὄντι μόνοις ταῖσι δυ-
 οχεραίνεις, ἔδει δῆπερ τέτων μεμνηῖσθαι
 μόνων, τῇ δ' ἄλλων ἀπέχεσθαι. νυνὶ δὲ
 οἷς πάντας ἀπλῶς ὑπάγεις τῷ νόμῳ,
 ἔοικας ἔχειν ὅς λέγεις μόνους κακίζων, ἀλ-
 λά κοινῇ πᾶσι βασκαίνων, πάντας ἀφ-
 αιρεῖσθαι πειραῖσθαι τὰς δωρεάς. μάλ-
 λον δὲ ἐκ εἰκάζειν, ἀλλ' εἰδέναι δίδως
 σαφῶς, μηδοπωσιῶν ἔχων πρὸς ταῦτα
 ἀντεπεῖν.

Σκόπει δὲ καὶ ἔτιω. εἰ ὅσις ἀνάξιός,
 ὡς αὐτὸς λέγεις, ἔτιος καὶ ἀτελείας ἀνά-
 ξιος· ἀνάγκη πᾶσα, τὰς ἀξίας ταύτης
 τυγχάνειν, ἵνα καὶ τὸ διάφορον ἑκατέ-
 ρων σώζεται. αὐτὸ δὲ καὶ ἔτοι μὲν τῇ

tinet, Leptines, indignus nemo erit. Verum quamvis maxime hoc ita se habeat, illud silentio prætereo, quod longe pulcherrimum atque humanissimum est, ut propter eos, qui revera digni sunt, indigni quoque honorentur; quam ut propter indignos, & ii qui digni sunt, immunitate priventur. Attamen & hoc pacto in te ipsum incurris. Cur enim non indignos solos, sed & dignos universim immunitate privas? Si enim revera hos tantummodo immunitate frui ægre fers, horum dumtaxat facere mentionem profecto oportebat; ab aliis vero commemorandis abstinere. Jam vero cum universos generatim legi subjicias, jure in suspicionem venis, quod non eos modo, de quibus dicis, lædere velis; sed nullo discrimine omnibus invidens, cunctos muneribus spoliare nitaris: atque adeo non suspicioni solum ansam præbuiſti, verum etiam eo te animo esse manifeste declarasti, dum nihil prorsus habes, quod ad hæc reponas.

Jam & illud perpendas animo velim. Si quicumque indignus est, quemadmodum tute ais, is quoque & immunitate indignus est; necessario omnino sequitur, ut qui digni sunt ejusdem compotes fiant, quo & utrorumque differentia servetur.

B

ἀνάξιον ἐκπέτῳσιν ταύτης· ὡρῶτον μὲν
 ἐκ οἷδ' ὅτω τῇ ἀνάξιον διοίσχουσιν· ἔπειτ'
 ἀνάξιοι δόξουσιν εἶναι, τῶν γε ἄξιων ὄν-
 τες· μᾶλλον δὲ ταύτ' ἄμφω συμβήτε-
 ται, τὰς μὲν ἄξις ἀνάξις δοκεῖν τὸτ'
 εἶναι τὸ μέρος· τὰς δὲ ἀνάξις ἄξις,
 ἐπειδὴ περ ἄμφω ταύτης ὀξείσης σε-
 ρηθεύονται. καὶ μὲν τὰς μὲν ἀνάξις
 ὄντας, ἄξις ἢ πόλις οἷς μετέδωκεν ἔδει-
 ξε· σὺ δὲ καὶ τὰς ἄξις παρ' αὐτῶν, δι'
 ὧν ἀποσερεῖς, ὅπως ἀνάξις ἐργάζῃ, καὶ
 πολλῶν χείρας ἐκείνων, ὡς τοῖς μὲν ἔδεν
 αὐτὴ γενέσθαι χερσὶν ἐκπετῶσι τῆς δωρεᾶς·
 ἀνάξιοι γὰρ καὶ τὸν σὸν τυγχάνοντες λό-
 γον, ἀνάξιοι πάλιν ἔσονται· οἱ δ' ἄξιοι
 καὶ πρὸ ταύτης ὄντες, καὶ ταύτης ἄξίως
 τυχόντες, εἰς ἀνάξις τελέσσει ταύτης
 σερηθεύτες· καὶ ταύτ' ἔδεν ἐγκαλόμενοι
 τοπαράπαν, καθάπερ ἐκεῖνοι· ἔκταν καὶ
 καὶ τὰς ἄξις, καὶ καὶ δὴ περ τὰς ἀνα-
 ξίς εἰς τὸναντίον τὸ πρᾶγμα σοι πε-
 εἰτῆσται, καὶ σαυτὸν αὐτὸς ὀξελέγχεις·
 διὰ μὲν τὰς τὰς ἀνάξις μόνους, καὶ μὴ
 τὰς ἄξις ποροίχεσθαι, μάτλη τὰς ἄξις
 τῇ πρὸς ἄξιαν ἀποσερῶν, διὰ δ' αὖτ' ὅτι
 καὶ τοῖς ἄξιοις, καὶ μὴ μόνοις τοῖς ἀνα-

At si isti quoque cum indignis eam amiserint; primo quidem, quam ratione indignis eos præstare intelligi possit, non video: deinde illi ipsi indigni esse videbuntur, cum ceteroquin inter dignos censeantur: immo vero potius utrumque hocce continget, ut & digni quod ad hoc attinet indigni videantur, & indigni digni, siquidem utrique eadem ex æquo spoliabuntur. At enim qui indigni sunt, eos dignos, ipsa muneris participatione facta, civitas declaravit: tu vero dignos quoque per se, dum munere privas, hoc pacto indignos efficis, atque adeo conditionem eorum longe deteriorem constituis; utpote quod illis quidem nihil novi ut contingat, futurum sit, si a gratiis excident; indigni nanque cum essent, quemadmodum tuteais, posthac etiam indigni erunt: at qui digni & ante indultas gratias erant, easque merito obtinebant, jam inter indignos censebuntur, ubi iis privati fuerint; & quidem nulla propria eorum culpa, quemadmodum superiores illi. Itaque non minus quod ad dignos attinet, quam quod ad indignos, res tibi in contrarium cedit, atque te ipsum condemnas. Dum enim nobis indignos tantum, at non dignos, prætendis, temere eos, qui digni sunt, debitis privas

ξίοις ἐπηρεάζειν βέλειται, ἔδὲ τὸς ἀνα-
ξίους ποροῖχόμενος ἐν χειρῷ, ὅπως ἡμᾶς
οἷς λέγεις παράγων, οἷς ποράττεις, ἃ
λέγεις ἐλέγχεις. καὶ τὸς ἀναξίους πορο-
τείων, σὺ δ' ἐ καὶ τῷ ἀξίων ἀπέχη,
μᾶλλον δὲ καὶ πάντων ἡμῶν· καὶ τοσούτω
μᾶλλον ἡμῶν, ὅσω τὸς μὲν αὐτὸ τὸτο
μόνον ἀτελείας ἀποσερεῖς, ἡμᾶς δὲ ἀτυ-
χεῖς μὲν ἔχ' ἥττον καὶ τὸτο τὸ μέρος·
εἴπερ ταχέων ἡμέτερα καὶ λέγειν.

Ἀδικοῦντες δὲ καὶ οἷς περὶ τὸς ἀεργέτας
ἀγνωμονῶντας ἡμᾶς φιλονεικεῖς ἀποφαί-
νειν, καὶ οἷς ἀτέλειαν ἔθ' ἡμεῖς ἡμῖν αὐ-
τοῖς, εἴτω ταύτης ἐν τῷ τῷ χειρὸς κα-
λῶντι δεήσει, οἷοί τ' ἐσόμεθα πεπορί-
σθαι, ἔθ' ἐτέρως ἐξινασθῶν, ἔπε νῦν ἔτ'
εἰς αὐτοῖς ταυτοῖσι δεδωρεῖσθαι· καὶ τὸ πάν-
των δεινότατον, τῆς εἰς ἡμᾶς φιλοτιμίας
ἀπεύρξομεν πάντας (I), εἰάν ἃ τοῖς εὖ
πεποιηκόσι καλῶς καὶ δικαίως ἀποδεδώκα-
μεν πάλαι, ταῦτ' αὐτὸς ἤδη παρὰ πάν-

(I) ἐκ δὲ πᾶς μηδενὶ μηδενί, μηδ' αὖ ἀξίῳ
ἔθ', δίδόναι, πάντας ἀπεύρξετε πᾶς φιλοτιμῆσθαι.

honoribus: ac rursus dum per hoc dignis quoque, at non solis indignis obesse vis, neque ut necessitas postulat, eos qui indigni sunt, prætendis; hoc pacto subdola nobis oratione obrepens, per ea quæ agis, quæ dicis reprehendenda esse declaras. Et dum indignos prætendis, tu ne dignis quidem parcis, immo vero nec omnibus nobis; ac tanto magis nec omnibus nobis, quanto eos quidem sola dumtaxat immunitate privas; nos vero nihilo minus calamitatibus obruis, quantum ad hoc attinet; siquidem quæ illorum sunt, nostra esse existimandum est.

Nec minus inique peccas, dum efficere conaris, ut ingrati nos erga eos videamur, qui nosmet beneficiis cumularunt, atque ut immunitatem nos nobis ipsi, si cui forte, temporibus postulantibus, ea necessaria sit, nequaquam comparare possimus, neque alium quempiam, siue nunc, siue in posterum huiusmodi prosequi beneficiis: quod vero acerbissimum est, etiam universos a studio erga nos arcebimus, si quæ recte agentibus bene ac jure olim retribuimus, iisdem eos contra leges omnes spoliaveri-

Demosthenes contra Leptinem T. I. p. 458.
Ed. Reiskii:

B 3

τας ἀρελώμεθα νόμους , διὰ τὰς νόμους
 τὰς σῆς . ὅπερ ἔκ ἄτοπου μόνον , ἀλλὰ
 καὶ παντάπασιν ἀσεβές . ἐπειδὴ περ Δινοία
 Θεῶν εὖ παράττεσιν ἀνθρώποι , καὶ μά-
 λιότ' ἡμεῖς , τὰ μὲν οἰκοῦσιν εἰσφέρον-
 τες καὶ αὐτοὶ , τὰ δὲ καὶ τὰς ἄλλας ξυνα-
 γωνισὰς τῆς ἀγαθῆς ἔχοντες τύχης . ὥτ-
 περ αὖ μὴ βελομενῶν ἐκείνων , τὰ τ'
 εὐδον τά τε θύραζε δυσυχῆ . εἰ ποῖνται
 τὸ μὲν ἔκ ἔταις σκήψεσι χρῆσθαι , καὶ
 ἂ μὴ παροσῆκε συμπλάττειν , ἐφ' ᾧ κοι-
 νῶν βλάβην ἐργάσθαι , ἀνδρὸς ἐς φθό-
 ρον (1) καὶ μηδὲν ὑγίης , τὸ δὲ τὰς εὖ
 ποιεῖν αἰρεμεύς καθάπαξ ἐπέχειν , τοῖς
 Θεοῖς πολεμῶντος . σὺ δὲ περιφανῶς πᾶ-
 σι τέτοις ἐπέχει· ἔχ ὅσον νόμους εἰσφέ-
 ρειν , ἀλλ' ἔδὲ νόμων ὅλως ἀκροᾶσθαι δι-

(1) Demosthenes de ordinanda republica (T. I. p. 173.): νῦν δ', ὃ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, φθό-
 ρος ἀνθρώπων, οἰκοτερίβας οἰκοτερίβων, τιμῶν,
 ὥσπερ ἄλλων πάντων ὀνίων, λαμβανόντες, ποιῆσαι
 πόλιν; quo in loco φθόρος ἀνθρώπων perditos
 homines male Wolfium reddidisse, bene Val-
 ckenarius animadvertit (ad Hammon. de adf.
 voc. dif. p. 43.), qui idem nullius frugi ho-
 mines interpretatur: profligatos & pernicio-
 sos homines Lucchesinius vertit. Malo tamen

mus, propter leges tuas. Quod non turpe modo, sed & impium prorsus est; benevolentia nanque Deorum res prospere eveniunt hominibus, ac nobis præsertim, cum & ipsi quantum in seipsis est faciunt, & alios etiam habent bonæ fortunæ adjutores: quemadmodum contra, Diis nolentibus, quæ domi, quæque foris sunt infelicitè cedunt. Si igitur speciosis causis, quæ nullæ sunt, uti, & quæ minime oportet comminisci ad commune omnibus damnum inferendum, hominis perniciosi est atque prorsus insani; & eos, quibus bene agendi propositum est, omnino prohibere, hominis est adversus Deos bellum moventis; tu vero his omnibus manifeste obnoxius es: non modo legibus ferendis, verum ne legibus quidem audiendis par es, cum eæ peccata coercere soleant, tu vero omnium

ego stare ab Henrico Stephano, cujus in The-
sauro hæc verba sunt: *φθόρος de homine dictum, non videtur de vili simpliciter, seu futili, seu fragili posse accipi, sed tantum de pernicioso; qui itidem substantivo nomine Pernicies a Latinis vocatur, item Pestis. Hac ipsa significatione vocem usurpat Aristophanes Equit. v. 1148. & Thesmophoriaz. v. 542.*

καὶ εἰ, τῷ τὰς μεν κωλυτὰς κακουργημάτων τυγχάνειν ὄντας, σὺ δ' ἐπέρτις, τὰ τοιαῦτα τεχνίτης. ἅμα δὲ ἔδὲ νόμον τὸν σὸν τῷτοί' ἐγὼγ' αὖ φαίλω, ἀλλ' ἀνομίαν αὐτὸ τῷτο, καὶ τὸς πολιτείας ἀνατροπὴν, καὶ ἔδὲν ὑγίης· ἔ' μόνοι τῷ μηδὲν αὐτὸν ἔχειν, ὧν τὰς ἀγαθὰς νόμους ἔχειν εἰκὸς, ἔς καὶ κοινὰς τῇσ' ὑποταγμάτων σωτῆρας μὲν τὰς Θεὸς (1) ἅπαντες ἴσμεν· ἀλλὰ καὶ τῷ ποσῶν καὶ τήλικόντων, ὡς ἔφλω, τῇ πόλει δεινῶν, ἐὰν ὑμεῖς, ὧ αὐδρες Ἀθηναῖοι, ᾤσθησθε, αὐτὸν αἴτιον αὖ γεγενῆσθαι.

Ὅτι δὲ καὶ Λεπτίνης αὐτὸς ἔ' ποσῶν οἷς λέγει θάρρεϊ, δείκνυσι δὴ πως δι' ὧν τῷ, τ' εἰσέπειτα ᾠρόνοισιν ἴσχει, καὶ τοῖς ἔχειν ἀπελείας αὐθις θήσασιν νόμον, θανάτῳ τιμᾶται (2), ἔδενὸς τῇσ' νομοθετῶν, ὡς ἅπαντες ἴσασιν, ἔδενὸς τοιῶτον ᾠροθεύτος τοῖς νόμοις. ναίφησι· διὰ ᾧ τὸ ῥαδίως ᾤπαταῖσθαι τὴν

(1) οἱ νόμοι μὲν πᾶς Θεὸς ὁμολογῶνται σώζην τῷ πόλιν. Demosth. contra Aristogitonem Orat. pr. T. I. p. 776.

(2) Neque in fragmentis Leptineæ legis a

maxime ista promoveas. Quin etiam ne legem quidem hanc ego tuam esse dixerim, sed proprie legum prævaricationem, subversionemque regiminis, & quæ nihil sani contineat: non modo quia nihil eidem inest eorum, quæ bonis legibus inesse oportet, quas etiam ceu communes rerum publicarum fospitatores secundum Deos universi agnoscimus; verum ex eo etiam, quod ipsa tot tantorumque civitati, ut aiebam, malorum, si vos, o Athenienses, auctores accedatis, caussa futura sit.

Quod autem ne ipse quidem Leptines iis, quæ dicit, admodum fidat, in eo etiam quodammodo ostendit, quod in posterum quoque tempus se sollicitum præbet, ac in eos, qui legem, quod immunitates obtineant, rursus ferant, mortis pœnam constituit; cum legislator nullus, ut sciunt omnes, nihil hujusmodi legibus suis adjecerit. Enimvero inquit: Nam cum populus facile de-

Demosthene allatis, neque in iis, quæ anonymi auctoris & Libanii Argumenta in Demosthenis Orationem exhibent, quod heic Aristides affert, additamentum legere est.

δῆμον (1), ταῦτ' εἰκότως προσγράψαι. τί ἔν ἐκώλυεν, εἴπερ τῷδ' ἔτις ἔ-
 χε, Λεπτίνη, μὴ καὶ σύμπαντας τὰς
 Ἰσαρχίης νομοθετικὰς ταῦτα τοῖς σφῶν
 νόμοις προσγράψαι, ἀλλ' ἀπλῶς ἔτις
 ὑποδέσθαι τὸ δέον; ἢ τότε μὲν τῆς πο-
 λιτείας οἱ κρεῖττους παθῶν ἐπεσάτου
 Θεοὶ, νῦν δ' ἐπεὶ δημαγωγεῖν ἔχουσιν
 ἀνθρώποι, καὶ ταύτῃ τὰ κοινὰ διοικεῖ-
 ται, χώραν ἴχει τὸ φευακισμῶ; ἀλλ'
 οἶμαι τῷ μηδοτιῶν φλαῦρον, ἀλλὰ
 πάντα τὰ βέλτιστα ζῶντι δυνάμει τοῖς αὐ-
 τῶν νόμοις, τοῖς μὲν ἑδεμιάστινος τοιαύ-
 τῆς ἐμέλησε τῆς προσηύχης· σοὶ δὲ οἷς
 ταύτης ἐμέλησεν, ἑδείξας ὁ σφόδρα τοῖς
 νόμοις, οἷς λέγεις, διαρρεῖν.

Χωρὶς δὲ τούτων, εἰ μὲν ἑδέσιν ἄλ-
 λοις, μόνῳ δ' ἐνὶ τῷ δήμῳ περὶ πάν-
 των ἔχειν ψηφίζεσθαι· ἑδ' ἔτις αὖτ' ἐν
 παράκρυσιν λυτινῶν ὑφορᾶσθαι, διὰ τὸ
 τὸν δῆμον τῷ Ἀθηναίων τῷ παρ' ἄλ-

(1) Hisce quoque verbis fragmentum quod-
 dam Leptineæ legis concludi videtur; ac vel
 maxime videtur, quod eadem verba & De-
 mosthenes proferat (pag. 457. Ed. Reisk.):

cipiatur, ut hoc adjiceretur, par fuit. Ecquid ergo prohibuit, si quidem hoc ita se habet, Leptines, ne universi ab initio legum latores hæc suis legibus adjungerent; sed quæ faciendæ, nihil amplius addendo, proponerent? Anne tunc regimini præerant Dii omnibus animi perturbationibus majores; nunc vero, quoniam populo regendo homines præsumunt, atque hoc modo res publicæ administrantur, locus deceptioni factus est? Verum quod mali omnino nihil, sed optima quæque prospicerent legibus suis, iccirco illi quidem hujusmodi additamenti nihil pensi habuerunt; tu vero dum sollicitus de ipso fuisti, te non admodum fidere legibus, quas dictitas, aperte declaras.

Præterea, si nullis aliis, nisi populo soli liceret de omnibus suffragium ferre, ne ita quidem fas fuisset deceptionem ullam suspicari; cum populus Atheniensium ceteris omnibus judicibus, qui apud alios sunt, plurimum præstet, quemadmodum ut alu-

ἀλλὰ νῦν δὲ ἐκείνός γ' αὖ ἴσως ἔπεισεν ὅτις τῶν
 ὅτι δὲ πρὸς ῥηδύς ἐξέπαυται τὸν δῆμον, δὲ
 αὐτὸς ἔπεισεν εἰδικα τὸν νόμον.

λοις δικασῶν εἶναι βελτίω, καὶ οἷον εἰ-
 κλὸς τὸν τῆς Αἰθιωᾶς τρόφιμον. ἴσως
 δ' ἔν καί τι τοιούτον αὐτὸν ζωνυέχθη. ὅτε
 δὲ καὶ βελήτις ἡμῖν θαυμασὴ, καὶ πάνθ'
 ἃ προσῆκεν αἰρέμεν^Θ δῆμ^Θ, καὶ δι-
 κασῶν πληθ^Θ καλόν τε καὶ γαθόν (1)
 καὶ τῇ περὶ τὰς νόμους ἀκρίβειαν καὶ τὸν
 Ρᾶδάμανθυν (2) αὐτὸν παριόντων. πῶς
 οἷόν τ' ἀπάτῃ διὰ τοσούτων καὶ τηλικύ-
 των χωρῆσαι; ἢ πῶς αὐτὸν ὁμῶς πάντας ἔλα-
 θε γεγονῆα; καὶ μὲν, εἰ μὲν ἀπάτη
 κρατεῖ, καὶ πρὸς τὸ πάθος ἐτοιμῶς ἔχο-
 μεν, ἔδει δὴ πρὸς καὶ τῷ παρόντι τῷ
 ὑπὸ σὺ πεπονθεῖναι. νῦν δὲ περὶ ὧν ἡδη
 νόμον εἰσάγεις, ἀπατᾶν ἡμᾶς ἐπιχει-
 ρῶν, ὡς ἄρα τῷ βελτίστων ταῦτ' ἐστὶ τῇ
 πόλει, τοσούτ' ἀπέχεις ὃ βέλει ῥαδίως
 εἰργάζεσθαι, ὡς καὶ ὃ μὴ βέλει ῥαδίως πε-
 ριπέσειν, κακουργίας καὶ συκοφαντίας
 ἀτεχνῶς ἀλίσχόμεν^Θ. ἔτι τοίνυν, εἰ

(1) Fortassis καλῶν τε καὶ γαθῶν.

(2) Jam in communi proverbio versatur
 Rhadamanthi Lyciæ Regis & Cretensium le-
 gislatoris iustitia insignis, qua mortuorum ju-
 dex constitui meruit. Aristides quoque noster

mnus Minervæ præstet, omnino par est :
 Fortasse tamen & aliqua hujusmodi macula
 sic fuisset contracta . At cum Senatus qui-
 dam admirabilis apud nos sit, & universa
 quæ oportet populus eligat, multitudo
 quoque adsit judicum, qui probatissimi
 sunt, & exquisita circa leges cautione vel
 Rhadamanthum ipsum exsuperare possunt ;
 quamvis ratione fieri potest, ut deceptio
 tot ac tantos homines pervadat? aut quo-
 nam pacto, si qua acciderit, latere omnes
 potuisset? At enim si contra nos deceptio
 quicquam potest, atque in eam proclives
 sumus; pronum sane erat nunc quoque nos
 istud a te passos fuisse . Jam vero iis qui-
 dem in rebus, de quibus modo legem fers,
 nos decipere aggressus, quasi mirifice civi-
 tati sint profutura, tantum abest, ut quod
 vis nullo negotio efficias; ut etiam in
 quod non vis nullo itidem negotio incur-
 ras, improbitatis atque calumniæ omnino
 convictus . Ad hæc : Si manifeste quidem

in Oratione Platonica secunda (*T. II. p. 147.*) :
 Ρ'αδμανάνθει inquit ποσῶτον περιλῶ δ'σεβείας &
 δικαιοσύνης, ὥς τε καὶ τελευτήσας, ποῖς ἐκῆσσε ἀ-
 φικνημενέοις δικάζεν δοκῇ περὶ πάντων ἐν τῷ βίῳ
 περὶ χρεόντων .

διαρρήδην μεν̄ παρὰ πάντων ὁμολογεῖται , δεινὸς τινὰς Ἀθηναίους μάλιστα πάντων τὰ δέοντα ξυνορᾶν , καὶ ὁ τότε κάλλιον , ἢ δ' ὁρῶντων ἀμεινον̄ χεῖν̄ται .
 (1) σὺ δ' οἷς αὐτὸς φάσκεις πρὸς Ἰεπάτῳ ἔχειν ἐποίμωσ , εἰς Μελιτιδᾶς
 (2) εἰσάττεις ἡδέως αὖ σε ἐποίμῳ , ποτέροις δὴ τίσιν ἡμῶν προσεκτεον̄ τὸν νῦν , πότερον πᾶσι τοῖς ἄλλοις , ἢ σοὶ γε ; ἔξ' αὐτοῖν οἶμαι φήσεις , ἔδ' οἶόν πε , ἀλλ' ἀνάγκη δυοῖν θάτερον ἢ πάντως ἀνθρώπους ἐκ ἀληθῆ περὶ ἡμῶν φά-

(1) Aristides Orat. Sicula priori (T. I. pag. 364.) : ἔσε γὰρ σοφώτατοι πῶν Ἑλλήνων , αὐτοῖς τε ὑφ' ὑμῶν αὐτῶν ἄριστοι λογίσασθαι τὰ δέοντα , καὶ ἐτέρω λέγοντος κείναι . Et in Leutrica secunda (T. I. p. 444.) : λόγος ἐστὶ παλαιός , ἔγνωμαι τὰ βέλτεστα καὶ πρᾶξαί παντὶν ὑμᾶς ὀξυπάπης εἶναι . Et in Leutrica tertia (T. I. pag. 453.) : πολὺ μάλλον τῷ ἡμετέραν πόλιν , ἢ τῷ Λακεδαιμονίῳ ἐκός ἐστιν αὐτὸς δεδιέναι , καὶ ἔχει φρόνημα , ἔδ' ἐμπειρίαν πραγμάτων , ἔδ' οἶον̄ πτε , ἔδ' τῷ ἐπὶ πᾶσι παρούσῳ ἄσπον̄ ,

(2) Cessit in proverbium a Suida allatum fatuitas Melitidis ; de quo Schotus in Adagia Græcorum ann. 1612. Antuerpiæ impressa . Scriptoribus a Schoto allatis Apulejus accedit , cuius hæc in Apologia verba sunt juxta Pri-

universi fatentur, omnium acerrimos esse Athenienses ad ea pervidenda, quæ fieri oportet, atque, quod præstantissimum est, eos rebus melius uti, quam qui optime vident; tu autem dum illos ais ad deceptionem esse proclives, inter Melitidas censes; libenter a te sciscitarer, utris nos animum advertere oporteat, omnibus ne reliquis, an tibi? Neque enim utrisque te dicturum arbitror, nec id sane fieri potest, sed necessarium de duobus alterutrum: vel arbitrari omnes homines non vera de nobis dicere, si, ut ais, ex eo genere sumus,

cæi editionem (p. 28.) itidemque Floridi (*Oper. p. 444.*): *Apud socordissimos Scythas Anacharsis sapiens natus est; apud Athenienses catos Meletides fatuus.* Quo in loco *Melitides* jam olim restituerat M. Antonius Flaminus in Annotationum Sylvis, quæ veteri manu scriptæ, apud me sunt; harum siquidem in posteriori, Capite sexto, scribit:
 „ Apuleji verba hæc sunt: *Apud socordis-*
 „ *simos Scythas Anacharsis sapiens natus*
 „ *est: apud Athenienses Melecides fatuus.*
 „ Interpres Aristophanis in *Ranis* Melitidem
 „ inter homines stultitia inclutos censet: qua-
 „ re ubi legebatur *Melecides fatuus*, tu meo
 „ periculo *Melitides fatuus* repone.

σκειν νομίζειν , εἰ τῆς Ἰξαπατωμεύων
 ῥαδίως , καὶ τὸν σὸν λόγον , ἡμεῖς ἢ μη-
 δενὸς λόγος τὰς σὰς ποιεῖσθαι φλυαφες ὅ-
 τι γὰρ τῆς ἀπάντων μαρτυρίαν καὶ ψῆφον
 τοῦτον ἔχουσιν ἴσμεν τὸ συγκεχωρη-
 κὸς , ὡς μὴ μόνον ἐκασταχὺ τῆς πραγμά-
 των ταύτῃ κλιῶν διώκειν , καὶ ποροτι-
 μοτέρα ἐν τῷ ὄντι πολλῶ τῷ ὄντι νο-
 μίζειν ὅτι ἀλλὰ καὶ τὴν ἐν τεύθει φήμιν
 Θεὸν ποροτειρηθεῖν (1) . καὶ τότε μάρτυς
 αὐτὸς , ἕκαστος καὶ δύο , ἀλλ' Ἀθηναῖος
 πάντας , καὶ δι' αὐτῶν πάντας ἀνθρώπους
 συμφήφες καὶ συναγωνιστὰς λαβεῖν ἐδέ-
 λων τὸ νόμος ὡς τὴν ἐν μέρει μαρ-
 τυρίαν εἶδεν ἔσαν , μὴ παρέστης ἐκεί-
 νης . εἶπεν .

Εἰ δ' ἡμετέραν ἀπάτην νομίζεις , ἃ
 γὰρ ἐπὶ τῆς ψηφισμάτων τε καὶ συμμαχῶν ,
 καὶ ὅλως ὑπὲρ ὧν ποροκεῖται σχέψις , εἰσιν
 ὅτε παρὰ τὸ εἶκος ἡμῖν ἀπαντᾷ ὡς τὰς

(1) Famæ divinitas jam inde ab Hesiodo
 testimonium accepit Oper. & Dier. v. 763.

Φήμη δ' ὅτις πάντα ἀπόλυνται , ἦν ἀνα πολλοὶ
 Λαοὶ φημίζουσι ὅτις νύ τις ἐστὶ καὶ αὐτῇ .

Hinc Demosthenes de Falsa Legatione (T. I.
 p. 417.) & Aristides in Oratione Platonica

qui facile decipiuntur : vel deliria tua nullo loco habere oportet ; quippe qui testimonio atque suffragio univerſorum tantum auctoritatis deferri ſcimus, ut non ſolum in rebus quibuſcunque illud ſectari oporteat, atque omnium, quæ in mundo ſunt, longe præſtantiffimum revera exiſtimare ; ſed etiam inde provenientem famam, Deam fuiſſe appellatam. Cujus rei ipſemet teſtis es, qui non unum & alterum, ſed Athenienſes univerſos, ac per eos omnes homines adſtipulatores fautoresque legis tuæ accipere voluiſti ; perinde atque peculiare ceterorum teſtimonium nullius momenti ſit, ſi illud minime accedat. Sed ad alia gradum faciamus.

Quod ſi deceptionem noſtram arbitraris ea, quæ in decretis faciundis, aut ſociis adſciſcendis, & univerſim in rebus, de quibus conſultatio propoſita eſt, identidem ſe-

ſecunda (*T. II. p. 150.*) Heſiodo auctore, Famam Deam prædicant. Immo vero Æſchines in Timarchum (*T. III. Orator. Græcor. p. 141.*) ad ceteras Famæ laudes addit, apud Athenienſes τὴν προγόνους Φήμης, ὡς θεῶ μεγίστης, βασιλῆος ἰδρυμένης.

μεν αὐτ' ἀγαθῶν φούλης ποιῆσθαι (1), τοῖς δ' ἐτέρως ἢ ὑπερβήμεθα χεῖνσθαι· τὰ ἔκ ὄντα δοξάζεις· διὰ τί; ὅτι ἔπαρὰ τινὶ ἡμετέραν διαγνώμην καὶ ψῆφον, εἴδ' ὅτι περ ἂν ὑποσῆκε, περὶ τούτων εἰδότες, εἴθ' ἐκόντες ταῦτ' ἀφεύτες, ἂν μὴ ὑποσῆκεν εἰλόμεθα· ἀλλὰ ἐπὶ τινὶ τῶν ὑποραγμάτων ἀνωμαλίαν, καὶ τὰς καὶρὰς, καὶ ὅ, τι τοιοῦτον εἴποι τις αὖ, ταῦτ' ἔτι ζωέβη· ὥς ἡμεῖς μὲν ὅπως βέλτιστα ταῦτ' ἔσαι, πάντα καὶ ποιεῖν καὶ λέγειν ὠήθημεν δεῖν· εἰ δέ μηδὲν ὧν βεβλόμεθα γεγρονέαι, (2) τινὶ τῶν συμπεσόντων ἀνάγκην, μὴ ἡμᾶς αἰτιῶν· ὥσπερ γὰρ ὁ τοῖς ὑποράγμασι κεχρημένος ἀβέλως, τινὶ μὲν εἰπεῖν δὲν ἀηδία μόνος εἰκότως φέρεται· αὖ δέ τι χρεῖσθαι ἀπέβη, ἐτέρωθεν δεῖ τινὶ αἰτίαν ζητεῖν· ἔτις ὁ Μῆ βελῆς ὅτι πλείσσης ἐπὶ τὰ ἔργα χωρῶν, κατορθεῖ μὲν, ὥς τὸ εἶκος, αἰετὶ δὴ ποτε, καὶ ὧν ἐθέλει τυγχάνει· αὖ δέ τίς περ καὶ σφαλῇ τύχη τινί, καὶ ἔτις ἐπαύων ἀ-

(1) ἀλλὰ καὶ ψήφισματα πολλὰ πολλαῖς ὑπερβήμεθα χεῖνσθαι, καὶ συμμάχους ἡδὴ τινὰς ἦσαν, αὐτὶ κρείττωνων, ἐπέβητε ἐλέειναι.

cus atque oportet, nobis succedunt; utpote quod hos quidem malos bonorum vice adjungamus, illis vero aliter atque propositum nobis fuerat, utamur; quæ reipsa nulla sunt, magni facis. Quid ita? Quia non contra sententiam nostram atque iudicium, nec postquam ea quæ oportet cognoverimus, tum sponte his sus deque habitis, ea quæ non oportet eligimus: sed propter rerum iniquitatem ac temporum, aut aliud quodcunque tale, quod causari quis velit, hæc ita contingunt. Quamobrem nos ut hæc bene feliciterque succederent, nihil non faciendum dicendumve esse arbitrabamur: at si eorum, quæ volebamus, nihil fieri usuveniat, eventuum necessitatem, haud vero nosmet in simula. Quemadmodum enim qui rebus temere utitur, inde proficiscentem molestiam solus jure patitur; at si quod commodum contigerit, aliunde quærenda causa est: ita qui cum maxima consultatione ad res gerendas accedit, nunquam non feliciter rem gerit, ut par est, & quod vult, consequitur: si quando vero nescio qua iniquiore fortuna aberret, vel

Demosth. in Lept. T. I. p. 457. Ed. Reisk.

(2) Ita Codex: ex versione suppleas, nisi γέγνε legere malis.

ξιος αὐ εἶη, τὸ δικαίως νικῶντος (1). τὸ
 γὰρ εἰς αὐτὸν ἦκον, ἅπαντ' ἔχει καλῶς,
 καὶ πορονοίας εἵνεκα καὶ σωδῆς, καὶ τὸ
 μηδεὶ τῆς γιγνομένης ἐλλείπειν. ὥς
 εἰς αὐ ἢ τὸ τὰ βέλτιον αἰρεῖσθαι, ἔδ'
 αὐ εἰς ἐκὼν ἀπατώμενος εἶη, ὥσγε ἐγὼ
 νομίζω, καὶ μυριάκις ἀποτύχη τὸ τέ-
 λος. καὶ σὺ τοίνυν σκοπῶν, αὐ μὲν
 ἡμᾶς εὖροις σκέψεως ἀκρίβως καὶ βελῆς
 ἐν οἷς ἔξουσιν ἀμελῶντας, καὶ μὴ λογι-
 σμῶ καὶ κείσῃ τὸ πᾶν ἐνδιδόντας, ἀλλ'
 ἀπλῶς ἔτω χρωμένους τοῖς πράγμασι.
 τότε ἤδη καὶ ῥαδίως ἡμᾶς εἶναι φάσι,
 καὶ ἥττους ἀπάτης. εἰ δὲ πρὸς πᾶσι τοῖς
 ἄλλοις καὶ τὸτ' Ἀθιναίων ἐπίσημον, βε-
 λαὶ καὶ δίκαι, καὶ τὸ μὲν πλείων τε καὶ
 καλλίς τῆς ψηφισμάτων ἐκασαχόστε
 χωρεῖν (2). οἷγε καὶ τὰς στρατηγὰς αὐ-

(1) Aristidea locutio, qualis in hac ipsa Ora-
 tione sub finem: καὶ κοινῇ δὲ πάντων λυσιστε-
 λῆτος, θεῶν βολομένων, αἰεδήποτε νικῶντος; &
 in Platonica secunda (T. II. p. 258.) καὶ γ' εἰ-
 κότως νικῶντος.

(2) Tritum attamen est vetus proverbium
 de δυσβολίᾳ inconsulta temeritate Atheniensium,
 quos eo nomine Aristophanes in Nubi-

fic tamen laude dignus est, eo quod jure faciendum erat palmam præripiente. Ad illum igitur quod attinet, omnia bene habent, cum propter providentiam ejus atque curam; tum etiam quia eorum, quæ fieri oportebat, nihil defuerit. Quamobrem quamdiu quæ optima sunt eligere licet, nemo, mea quidem sententia, sponte deceptus fuerit, tametsi millies a consequendo fine aberret. Ac tu quoque animum in nos intendens, si nosmet inveneris, dum id præstare licet, vel exquisitam animadversionem consultationemque negligere, nec prorsus rationem aut judicium adhibere, sed temere rebus uti; tunc enimvero & supinos esse nos dicito, & qui facile in errorem induci possimus. Quod si inter ceteras præclaras dotes & hæ Atheniensium prærogativæ sunt, consultationes, inquam, judicia, semperque præeuntibus plurimis scitissimis

bus v. 587. exagitat, ac *παχυβύλως* & *μεταβύλως* in Acharnensibus vocitat v. 630. & 632. Inde Suidas (*T. I. p. 72.*) ceu vulgatum adagium affert: *ὁ κακῶς βυλδύειται, Ἀθηναίοις ἡσκησεν*. Ejuscemodi quoque vitium Atheniensibus Isocrates objicit in Oratione de Pace (*T. II. p. 205. Ed. Augerii*). Hanc in rem alia dabit Erasmus Adagior. Chiliad. I. n. 744.

τὸς ἑ μόνον ἐπεῦθεν αἰρῶνται, ἀλλὰ καὶ
 πεπαυμένους εἰς δ' ὄφυνας ἄγασσι· πῶς ἔ
 παραπλήσιον ποιεῖς, εἰς ἀκολίαν τεττοσὶ
 διαβάλλων, ὥστερ αὖ εἰ καὶ τὸν Πύθιον
 κακίζεν ἡξίος, ὡς ἔδεν τῇ δέοντων ἐπί-
 σταται, ὅς καὶ τὸτ' εἰ δεῖ ποιεῖν (1),
 ἡγεμῶν τοῖς ἄλλοις καὶ σύμβολός ἐστιν
 ἀσφαλῆς, καὶ συμπάσης, ὡς εἰπεῖν, τῆς
 οἰκουμενῆς τὰ τοιαῦτα δημαγωγός καὶ τρο-
 φήτης; ἐκὼν δὲ ὧν νῦν ἡμῖν εὖ μάλα
 σαφῶς ἀποδέδεικται, δέδεικται, ὡς ἡ-
 μῖς μὲν ἔχ' ὅσον ἀπατᾶσθαι ῥᾶδιοι,
 ἀλλὰ καὶ τὸς ἀπατῶντας παντὸς μᾶλλον
 ἐξελέγχειν δεινοί· σὺ δὲ οἷς λέγεις, ἑ
 μόνον ἐκ ἀξιοχρεως εἶ τὰ τοιαῦτα πιστέ-
 σθαι, ἀλλὰ καὶ ὡς εἰς ἀπατωμένους τελεῖς
 δίδως εἰκάζειν, οἷς περὶ ἡμῶν τοιαύτῳ
 ἔρηκας δόξαν.

Καὶ τὸτο μὲν δὴ τοῖτο, καὶ ἔτις ἀ-
 ποφθαρθεύ· σὺ δὲ καὶ ὅταν ἀτέλειαν
 ἐξελαύνεις τῆς πόλεως, διὰ τὸ τὰς μὲν

(1) ὅς καὶ πῶ τί δεῖ ποιεῖν, fortasse melius:
 porro ipsissima Codicis verba sunt: ὅς καὶ πῶτ'.

que decretis, ad res agendas accedere; qui etiam duces quoque ipsos non modo hac ratione deligunt, verum etiam jam defunctos muneribus ad rationes reddendas adiungunt: nonne, dum hosce tam facile calumniaris, perinde facis atque si Pythium Apollinem traducere velles, quasi is nihil eorum quæ fieri oportet, calleret; qui nihilominus etiam, si quid factu opus est, dux reliquis & consiliarius tutissimus est, atque orbis terrarum, ut ita dicam, universi in ejuscemodi rebus consultor itidem atque vates? Ex iis igitur quæ manifeste adeo a nobis demonstrata sunt, constat, nos non modo haud facile decipi; verum etiam eos, qui deceptores sunt, magis omnibus arguere posse: tu vero dum sic loqueris, non indignus modo appares, cui deinceps de his fides adhibeatur; verum etiam quod inter deceptores censearis, conjectandum præbes, quando hanc de nobis opinionem habuisti.

Atque hoc quidem ita se habet, & usque adeo nihil in eo sani reperitur. Tu vero etiam quum immunitatem e civitate

ἢ δὲ ποιεῖν: quod annotare placet, ne diligentia quidquam desit.

λειτουργίας εἰτεῦθεν φάσκειν ἐλασθε-
 σθαι τῇ πόλει (1)· δεῖν δὲ λειτουργιῶν,
 εἴπερ τότῃς (2), μᾶλλον δὲ, ὡς ἔδεός τέ-
 των πάντων, λειτουργιῶν πόλεσι δεῖν·
 ὡρῶτον μὲν εὖ ἴδι σαυτὸν λαυθαίνει,
 αὐτὰς δὴ πῃ τὰς λειτουργίας περικόπτων
 τῇ πόλει, καὶ ταύτῃ διαφανῶς πολεμῶν.
 εἰ γὰρ ἀτέλεια μὲν τοῖς ὑπὲρ ἡμῶν ἐσσε-
 δακόσι δίδονται γέρας, ἔτοι δὲ καὶ τὰς
 Θεὸς δι' ὧν δρῶσι σωσιᾶσι τὴν πόλιν·
 ταύτης δὲ σωσιᾶμεύης, καὶ λειτουργεῖν
 μὲν ἔκ εἵ τ' ἔξῃς ὡράττειν (3)· ὁ
 τὴν ἀτέλειαν ἀναιρῶν σωμαρεῖ δὴ πῃ καὶ
 ἅπαντα ταῦτα, εἴπερ λειτουργεῖν μὲν ἔκ
 εἵ, μὴ τῇ ὡραγμαίων εὖ καθεσώτων
 τῇ πόλει· ἀμήχανον δὲ τότῃ, μὴ πάν-
 των πᾶσαν ὑπὲρ αὐτῆς ἀποδιδῶν εἰσφερόν-
 των· εἰσφέρουσι μὲντοι ὡροθύμως, ὡς
 καὶ αὐτὰ πείσθαι παρ' αὐτῆς αὐτοὶ ὡροσ-
 δοκῶντες· ἔπειτ' εἰ καὶ λειτουργιῶν ἡμῖν
 δεῖ· δεῖ γάρ, καὶ ἔδεις ἀντρεῖ· ἀλλ' ἄρα

(1) Haud temere Leptineæ legis verba non-
 nulla hoc loco nunc primum prodire, quis-
 piam sibi suadeat.

(2) f. ἡπέρ τε δεῖ

eliminās, dum ais, hinc quidem publica ministeria imminui civitati; necessaria vero esse illa, si quid est necessarium; atque adeo nihil rerum omnium civilium ita esse civitatibus necessarium, quemadmodum sunt publica ministeria: primum quidem illud animadvertas, nec opinantem te ipsamet publica ministeria e civitate excidere, eisdemque aperte bellum inferre. Si enim immunitas iis conceditur in præmium, qui studia in nos sua contulerunt, & hi secundum Deos per facinora sua civitatem incolumem præstant; eadem vero incolumi, ne tunc quidem sine publicis ministeriis quicquam agere licet: qui immunitatem e medio tollit, tollit profecto simul & universa hæc; quandoquidem ministeria publica obire fas non est, rebus civitatis haud bene constitutis. Impossibile vero hoc est, nisi omnes omne studium suum circa illam impendant: quod sane alacriter impendunt, si & ipsi ab ea vicissim boni alicujus præmium se se relaturos confidant. Deinde quamvis publica nobis ministeria necessaria

(3) καὶ λειτουργιῶν αὐτῶν ἐκ εὐνοίας πράττειν.
Corruptam lectionem ita restituerem; πὼ nanque ἐξῆς ex margine in textum irrepsisse videtur, vocis εὐνοίας explicandæ gratia.

πολλῶ μᾶλλον ἢ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκάστοτε
 φιλοτιμημένων, καὶ ὅπως τὰ καθ' ἡμᾶς
 αἰετα ἔχειν (1) ἀπεδιδῶ ποιημένων. καὶ
 ὡς ἀληθῆ λέγω, δῆλον ἔξ ὧν, τὰς μεν
 τιμῶν ἀξιῶμεν, καὶ ὡς ἀεργέτας ἡμετέ-
 ρας καὶ σωτῆρας καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα κα-
 λῶμεν· τοῖς δὲ ὡς ὀφειλέταις, ἔχ' ὅπως
 ὧν παράττεσιν ἴχομεν χάριν, ἀλλὰ καὶ
 ἦν ποτ' ἐλλίπωσι τὸ δέοντος, νεμεσῶντες
 ὑπάγομεν δίκην· καὶ ὅτι παρὰ μὲν ἢ
 αὐτὸ τὸτο μόνον ὄνησίς ἐστι τῇ πόλει· οἱ
 δὲ μὴ τὰς καὶ δόξης ἢ μικρὰς αἰτίαι
 γίνονται. εἴθ' οἱ τοῖς ἅπασιν παρῆχασιν καὶ
 τῆς βελτίονός ἐστι μοίρας, τὰς ἡμεῖς
 ἐλάττεσ διαὶ σὲ νομιῶμεν; καὶ πῶς ἔκ
 ἀτοπον, ἀεργέτας μὲν ὅπως κτησόμε-
 θα, πάντα ποιεῖν· ἡμεῖς δὲ καὶ ἔς
 μὲν ἔχομεν, Θεῶν δίδόντων, τὰτοις
 φανεύτες ἀγνώμονες ἀποσερήτομεν ἢ
 τιμῶν· ἔς δὲ μέλλομεν ἔχειν, τὰ-
 τας, ἦν μὴ νῦν ἀγνωμονῶντες φανώμεν,

(1) Particulæ ὅπως cum infinitivo, haud ve-
 ro cum subjunctivo, constructæ exempla ex
 idoneis auctoribus in promptu sunt, apud Wes-

sint; necessaria enim profecto sunt, nec est qui contradicat; multo tamen magis necessarij sunt qui pro nobis ambitioso quodam studio semper solliciti sint ac serio agant, ut res nostræ prospere feliciterque succedant. Quod autem vera dicam, ex eo patet, quod alios quidem honoribus dignos arbitramur, eisdemque beneficos homines, & sospitatores nostros, & si qua sunt id genus alia, vocitamus; aliis vero tanquam obnoxiiis, non modo gratiam non habemus, sed si quando etiam ab officio suo deficient, succensentes dicam impingimus: ac præterea quod per eos utilitas tantum civitati obtingit; iidem vero ipsi gloriæ quoque haud mediocris causæ fiunt. Jam vero eos, qui omni ex parte excellunt, ac præstantissima civitatis portio sunt, eos, inquam, nos tua culpa sequiores reputabimus? Et quomodo monstri loco non habeatur, si nervos omnes intendentes ut nobis beneficos homines conciliemus: quos jam, Diis indulgentibus, tenemus, hos ingrati honoribus exuamus; quos vero habi-

selingium in Diodorum T. II. p. 408. Abre-
scium in Æschylum p. 390. & alios.

τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπείρξομεν ποροδομίας ;

Καὶ ἔ τῷτο μόνον , ὧ αὐδρες Ἀθη-
ναῖοι , ἀλλὰ καὶ τῇ ἡμετέρων πορογόνων
ταύτῃ δόξομεν χεῖρας ἄλλαν δ' ἐκείνας
θαυμαστέας ἀγαυὰ καὶ μεγαλοψυχία
χρωμένους ἀποφανῶμεν , ἡμᾶς δ' αὐτὰς τὰ
μέγιστα αἰχμηῶμεν ἔπερ οἱ μὲν καὶ τὰς
δυσμενέσας εὖ ποιῶντες τὸν ἀεὶ διαγε-
γόνασιν χρόνον , ἡμεῖς δὲ παρ' ὧν εὖ πε-
πόνθαμεν , τότε καὶ ὧν ἠξιώκαμεν χα-
εῖτων ἀποσερήσομεν ὥς τῷ μὲν δοκεῖν ,
παρ' ἡμῶν , τῇ δ' ἀληθείᾳ , παρὰ σφῶν
αὐτῶν ἐκομίσαντο δήπερ , τῷ τέτῳ αἰτίοι
γεγενῆσθαι δι' ὧν εἰς ἡμᾶς ἔδρασαν ὥς
τὰ μὲν παρ' αὐτῶν πρὸς ἡμᾶς , χά-
ειν αὐτοῖς δικαίως ποροσεῖποι , τὰ δὲ παρ'
ἡμῶν πρὸς αὐτὰς , ἀντίδοσιν καὶ πορέψ-
σαν ἀμοιβῇ . καὶ τοίνυν τῆς δεδομένης
ἀτελείας ἐκπεπτωκότες αὐτῇδη , αὐτοὶ μὲν
καὶ ὅπως ὕδεν ἦτον ἔθ' ἔξοσι ταῦτα , ὥς
ἀξιοχρεώ , ἡμεῖς δὲ ἔκ ἀγνώμονες μόνον
ἐπιπύθεσθαι , ἀλλὰ καὶ ἀπιστοί τινες καὶ ἀβέ-
βαιοι τελοῖπ' δόξομεν ἅπαντι εἶναι ὅτι
μὲν ἐὰν αὖ δεδώκαμεν ἀφελώμεθα δή-

turi sumus, hos, etsi modo non ingrati videamur, a studio tamen & sollicitudine pro nobis arceamus?

Neque hic terminus hæret, o viri Athenienses, sed etiam patrum nostrorum longe a virtute positi hac ratione videbimur; atque adeo illos quidem ingenti dignos admiratione, & animi magnitudine summa præditos ostendemus; nosmet autem ipsi maxima afficiemus ignominia. Nam illi semper atque constanter eos etiam, qui infensissimi sibi erant, beneficiis cumularunt; nos autem eosdem illos, qui nos beneficiis affecerunt, vel iis ipsis, quibus eos dignos reputavimus, gratis exspoliabimus: quas gratias specie quidem a nobis, re tamen ipsa a se reportarunt, dum scilicet earundem sibi metipsis auctores fuere suis in nos benefactis. Quamobrem quæ illi erga nos fecerunt, gratiam quis jure appellaverit: quæ vero a nobis obtinuerunt, remunerationem atque justam retributionem. Etsi igitur ab accepta immunitate jam excident, ipsi nihilominus adhuc isthæc obtinebunt, tanquam viri optime meriti: at nos hinc non ingrati modo, sed etiam perfidi prorsus & inconstantes universis in; posterum fuisse videbimur; sive quia indulta auferimus, sive quia præsertim erga beneficos

πρ, τὸ δ' ἐὰν πρὸς τὰς δ'εργέτας ἔπωσι
 μάλισα ὀχῶμεν. καὶ σιωπῶ τιμὴν ἔσται
 παραμενῆσαν αἰχμάλω τῇ πόλει καὶ τὸ
 κοινὸν ὄνειδος. ὥς δ' ἦτορ οἱ πρὸς βύτατοι τῆς
 Ἀθηνῶν δ'ποιῶντες, ἐκ δ'πάχοντες,
 τὰς φίλους ἐκτῶντο (1). ἡμεῖς πάντων
 τῶν, καὶ ὅς ἔχομεν φίλους, ἐχθρὸς καθ-
 ἴσαμεν, τῶ τὰς μὲν παρ' αὐτῶν εἰς ἡ-
 μᾶς ὀφελείας ἀκινήτους εἶναι καθάπαξ
 βέλειται, οἷς δὲ ἡμεῖς αὐτὰς ἀμειβόμε-
 θα, ταῦτ' ἄθ' οὐκ ἀνατρέπειν. ἀμφοτέρως
 (2) ἡμᾶς αὐτὰς ὧν εὖ πεπόνθαμεν ἀνα-
 ξίως ἐντεῦθεν δεικνύοντες, καὶ κείνους ἀ-
 σφαλεσέρας ποιοῦντες πρὸς τὸ μηκέτι τη-
 λικύτοις ἐθέλειν χαρίζεσθαι. καὶ πόσων
 κρημνῶν καὶ βαράθρων (3) ταῦτ' ἄξια;
 ὅταν οἱ τὰ καλὰ καὶ δίκαια παράδειγμα

(1) ἢ γὰρ πάχοντες εὖ, ἀλλὰ δρῶντες, κατὰ
 μέγα πρὸς φίλους, ait Pericles in funebri Laudat-
 tione apud Thucydidem Lib. III. cap. 40. (Ed.
 Dukerī p. 122.). Aristides vero in Panathe-
 naica: εὖ γὰρ ποιεῖν, ἐκ εὖ πάχην πεφυκότες
 ἤδεσαν. T. I. p. 145.

(2) f. ἀμφοτέρως.

(3) κρημνός τε βάραθρον supplicia duo erant
 apud Athenienses: altero rei ex edito loco præ-

homines ita sumus comparati. Prætereo etiam turpem illam notam, quæ ætænum civitati inhærebit, & commune dedecus: quod nempe superiorum temporum Athenienses beneficia conferendo, non accipiendo, amicos sibi comparabant; at nos contra omnino, & quos habuimus amicos, inimicos efficimus, dum commoda quidem, quæ ab illis in nos derivantur, immota manere perpetuo volumus; sed quæ nos illis rependimus, actutum tollimus: qua in re duo committimus, & nosmetipsi hinc acceptorum beneficiorum indignos ostendimus; & illis audaciores animos injicimus, ut ne deinceps talibus hominibus gratificari velint. Quæ quot præcipitiis & barathris digna sunt! cum qui ceteris omnibus æquitatis & justitiæ exemplar eramus, jam ingrati animi & infidelitatis ac temerariæ

cupites detrudebantur; altero in foveam profundam præcipitabantur. De posteriori, post Harpocratonem & auctorem λέξεων ῥητορικῶν apud Montfauconium in Bibliotheca Coisliniana (p. 491.), potissimum disserunt Meursius Lection. Atticar. Lib. I. cap. 25. Valesius in Harpocratonem p. 14. & Harlesius in Aristophanis Plutum v. 431.

τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ὄντες, ἔπειτ' ἀγνωμο-
 σιώνης καὶ ἀπιστίας, καὶ τὸ μεταβάλλειν
 εἰκὴ καὶ ῥαδίως ὀκῶμεν αἰτίαν, καὶ δόξω-
 μεν μετ' Εὐρίπιδος χωρεῖν (1), καὶ τὴν
 ἄρ' ἀρχῆς ὑπόθεσιν διαφθεῖρειν, καὶ ὅλως
 τῇ ἐπὶ σκηνῆς ἢ ψάμμου παιζόντων ἔδω
 ἄμεινον ἶσχειν. μᾶλλον δὲ καὶ πολλῶ χεί-
 ρον· ἔπερ οἱ μὲν ὁ πρῶτος δρῶσι·
 πρῶτος δὲ μήποτ' ἐν ταυτῷ μένειν,
 ἀλλὰ μεταβάλλειν ἐκάστοτε πρὸς τὴν
 χεῖραν· ἡμεῖς δ' ἴσοι καὶ παραπλήσιοι·
 διὰ πάντων ὀφειλῶντες εἶναι, καὶ ταυτὰ
 διὰ τέλους φρονεῖν, ἔπειτ' ἀμέλει καὶ τὸν
 Φάειον ἐφελήσομεν διαλλάττειν Πρω-
 τία (2), καὶ τῇ πρὸς τὰς ἄλλας χεῖρσιν

(1) Notissima ad proverbium usque Euripi
 Chalcidici reciprocatio, quam intra unius diei
 atque noctis spatium septies contingere perhi-
 berit: de quo Isaacus Vossius ad Pomponium
 Melam p. 768. Edit. 1748. Neque minus fre-
 quens apud Scriptores Græcos, ubi inconstan-
 tes ac lubricæ fidei homines denotare velint,
 mentio ejusdem. Plato in Phædone (p. 242.
 Ed. Forsteri 1745.) ὥσπερ ἐν Εὐρίπῳ αὖθις
 κάπῳ φέρεται. Aristoteles Ethicor. Lib. IX.
 Cap. 6. καὶ ποῖσιν γὰρ μένει πᾶσι βελήματα, καὶ
 ὁ μεταρρίη, ὥσπερ Εὐρίπιδος. Æschines contra

facillimæque mutabilitatis crimen subeamus, videamurque pari cum Euripo æstu agi, & quæ ab initio proposita nobis fuerant, evertere, atque omnino iis, qui in scena vel arena ludunt, nihilo esse præstantiores; immo vero etiam longe peiores: illi enim quod sibi proponunt, explent; proponunt autem nunquam firmos consistere, sed mutari subinde, ut usus postulaverit: nos vero, qui uniformes constantesque in omnibus esse debemus, eademque perpetuo sentire, subinde nimirum, Protei Pharii more, consilia mutare voluerimus, atque eo modo erga alios sentire. Absit ut tantum prævaleat Leptines, quo possit hæc in animum nobis inducere.

Ctesiphontem de Callia Chalcidensi ait (*T. III. p. 482. Orator. Reisk.*): καὶ πλείους παρόμενος Ἰσοκράτους ὡς Εὐρίπου, παρ' ὃν ᾔκει. Aristides quoque, ut alios præteream, nedum hac in Oratione semel atque iterum ejusmodi comparisonem utitur; sed & in alia de Concordia ad Rhodios, invisum eum esse hominem ait, ὅστις μὴδ' αὐτὸς οἶδεν ὃ βύλεται, ἀλλ' ὡς Εὐριπος αὖτ' καὶ κάτω φέρεται, πολέμων ἔ' σαστάζων αὐτὸς ἐαυτῷ. *T. I. p. 560.*

(2) Perquam vulgata Protei quoque fabula est, ejusque ad mutabilitatem voluntatis desi-

ταῖς γνώμας . μήποτε τοσούτον ἰχύτῃ
 Λεπτίνης , ὡς τὰ τοιαῦθ' ἡμᾶς ὑπελῆ-
 φθαι παρασκιάσαι .

Καὶ μὲν εἰ ὥσπερ μιοῦς ἀρετῆς δ-
 φημία , ἔτω καὶ κατωρρωμένων ἐστὶν αὐ-
 τίδοσις· ἀνάγκη θαυμάζεσθαι μὲν ἀρε-
 τῇ , τὸς δ' ὅτι οὖν ἀγαθὸν εἰργασμένους
 τιμᾶσθαι , ἐάντε ἀτέλειαν ταύτῃ φῃς ,
 ἐάν θ' ὅτι οὖν . εἰ μὲν ἔν τῇ ἀρετῇ
 ὅλως ἐπαίνων ἔχεις ἀποσερεῖν , καὶ τὸς
 ὑπὲρ ἡμῶν ἀποφανθεύτας δικάως ἀπο-
 σέρει τῷ ἁθλῶν , καὶ μηδητισοῦ ἔσω
 φειδῶ· εἰ δὲ τῷ ἀτόπων ἐκείνο , πῶς
 λόγον τῷτόγε σῶζον (1) , σιωπῇ ἐκ
 ἔχω . εἰ δὲ ἔν τῇ ἀρετῇ , τῷθ' ὅπερ ἐσι
 δόξον , μὴ τῷ γιγνομένων ἀπολαύσαν
 (2) κρότων , ἔτε τὰ βέλτις· εἴσεται τις
 τῷ ἔργῳ , ἀμοιβῶν ἀπορρῶντι (3) . εἰ
 τοίνυν τὸ τὰ μὲν ὠροσηκοντ' ἀμφοτέ-

gnandam usus frequentissimus . Pharium Pro-
 teum Aristides appellat , æque ac Julius Pol-
 lux apud Philostratum de Vitis Sophistarum
 Lib. II. Cap. 12. Apollonius nanque Tyanæus
 apud Philostratum eundem in Vita ipsius Lib.
 III. Cap. 24. ajebat : ἐγίμοι καλύβη πονηρὰ πε-
 εὶ τῷ νῆσον τῷ Φάρῳ , ἔποτε ὁ Πρωτῶς φῆκε .

At enim si quemadmodum virtuti merces laus est, ita etiam recte factis retributio; tum virtutem admirari oportet, tum eos qui boni aliquid egerunt, honoribus etiam prosequi, sive hanc immunitatem dixeris, sive aliud quid. Si igitur virtutem ipsam prorsus laudibus spoliare audes, eos quoque qui in rem nostram sese æquos demonstrarunt, præmiis suis orbare tibi liceat, nemine omnino excepto. At si illud absurdum est, quomodo rationi consentaneum hoc sit, nullo prorsus modo intelligere queo. Etenim neque virtutem, quoad existimationem attinet, si debitos plausus minime consequatur, neque facinora optima, ubi retributiones non adsint, quis unquam cognoscat. Si igitur ea utrisque rependere, quæ ipsos decent, hominis probi

Confer Heraclidem in Allegoriis Homericis p. 488. & seq. Opusculor. Mytholog. Galæi, ed. 1688.

(1) *ὡς ἔστιν ἢ λόγον σῶζον*. Aristides Orat. Plat. pr. T. II. p. 5.

(2) *ἀπολαύσσει* Codex habet.

(3) Fortassis *ἀπαρῶνται* genuina lectio.

ροῖς ἀποδιδόναι πρὸς ἀγαθῷ, τὸν αὖ-
 τὰ τῶν ἀποσερεῖν πρὸς βασκαῶν,
 σὺ δ' ἐκπεσεῖν μετ' ἡμῶν ὄντων καὶ ὧν σοὶ
 πρὸς εἶναι ἐσερῆσθαι, ἐκ αὖ ἀνάγκη·
 ἀλλὰ μοι δοκεῖς, καὶ ὄναρ τὸτ' ἰδὼν,
 τεταράχθαι (1)· ἥς καὶ τὰς ἀεργέτας
 ἢ πόλιν ἡξίωσεν ἀτελείας, ταύτης τῆς
 τὰς ἀπάγων, φορητόν τι νομίζεις, δέον
 ἀπὸ σεαυτοῦ καὶ τὰ τῶν εἰκάζειν, καὶ
 μὴ σφᾶς ἀξίειν, ὧν αὐτὸς γενομένων,
 ἐκ αὖ ἡγαπήκεις;

Μᾶλλον δ' ἀνάγκη ὁμοῖν θάτερον·
 ἢ καὶ τὴν πόλιν ἐσερῆσθαι τῆς παρ' αὐ-
 τῶν ὠφελείας, ἐπειδὴ τοῖς τῆς
 παρ' αὐτῆς γερῶν οἷε δεῖν· ἢ μηδὲ τῶ-
 τοις ὁπωσίην ἐνοχλεῖν, ἐπεὶ μηδὲ ταύ-
 τη· εἰ δὲ ταῦτα (2) μετ' ἀξιοῖς ὧν παρ'
 αὐτῶν εἴληφεν ἀπολαύειν ἐσάπαν, τῆς
 δὲ μή· ἔοικας ἐκ ὀρθῶς εἰδὲ δικαίως
 τοῖς πράγμασι διαντᾶν, καὶ πρὸς ἐτι
 πλεονέχον ὅπως ὧν ἐχθρὸν, ἀλλὰ
 καὶ ὧν ἀπ' ἄλλοις αὐτοῖς, ἀπεχθὺς ἀξίειν.

(1) ὁ καὶ ὄναρ μοι δοκεῖς σύ γε ἰδὼν, εἰκότως
 αὐτὸν αἰχμαδελῶσαι, Aristides in Oratione Legator,

est; hos vero ipsos illis spoliare, ab invidia proficiscitur; neque tu bonis excidere tuis, aut rebus, quas habes, nudari æquo animo patereris; immo vero, ut mihi videris, si vel hoc tibi objiceretur dormienti, te vehemens perturbatio subiret; dum, qua etiam immunitate civitas optime de se meritos homines dignata est, eos privas, fierine posse existimas, ut æquo id animo feratur; cum ex te ipso res horum æstimare deberes, nec illis æquum censere ut ea contingant, quæ si tibi contingerent, tute ipse ægerrime ferres?

Verumtamen necesse est de duobus alterum fiat: ut vel civitas quoque privetur emolumentis, quæ ab illis proficiscuntur, quoniam hos privari muneribus illius necessarium censes; vel ut ne hisce quidem ullo modo lites creare debeat, quandoquidem nec civitati. Et si quidem civitatem vis perpetuo frui bonis, quibus ab iis cumulata est, hos vero non item; videris nec recte nec iuste rebus ipsis adversari, ac insuper ut non modo ea civitati adsint, quibus opus habet, sed ea etiam, quæ ut

Græcor. ad Achillem T. II. p. 541.

(2) τὰύτῳ λέγο.

θαυμάζεσθαι μὲν ᾧ αὐτὸν ἰσημέροί ,
 καὶ καλῶς ἀκῆεν , καὶ στυαγωνίσας πάν-
 τας ἔχειν τῆς δόξης , ἐν δ' ἡμέρᾳ οἱ δ'
 ὅτι ποιῇ· εἶπερ μὴ κοινὸς εἴη τῆς πολι-
 τείας ἐχθρὸς· φράττεις δ' ἔξ ὧν αὐ-
 τοῖς εἰκότως μισοῖτο ὑπὸ πάντων . ὃ δ' ᾧ δὴ πε-
 τὸς δ' ἐργέτας , ὃ δ' ὧν τὰ μέγιστα ἀπω-
 νάμεθα , οὐ τέτρε μοῖνον ἐκπολεμώσο-
 μεν ἡμῖν αὐτοῖς , ἐάν σοι τὰ τοιαῦτα
 πειοῶμεν· ἀλλὰ καὶ πάντας τὸς ἄλλους
 αὐτοῖς , ὃ διὰ τὸν πόρον ἐκείνους τοσούτον
 ἀγνωμοσύνῃ , ὅσον τὸ πόρον ἀπάτῃ
 ἡμᾶς τοῖς φράγμασι χρῆσθαι , καὶ κατ'
 Εὐρύβατον (1) ζῆν . καίτοι ὅταν ταῦτ'
 ᾖ , καὶ πονηροτάτῃ ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιστά-
 γωμεν δόξαν , τί πλέον ἀπὸ τῆς λειτεργ-
 γῶν ἡμῖν ἔσαι , ἐάν τις Ἀθηναίης λέ-
 γω μόνον , ἀλλὰ καὶ πάντας ἀνθρώπους
 κτησώμεθα λειτεργῶς ; χωρεῖς δὲ τέ-
 των· εἰ μὲν τὸς αὐτοῖς οἶον τ' ἔλθῃ καὶ ἀ-

(1) Hominem improbum Eurybatum appel-
 lare , & Εὐρυβατίζειν pro pravis esse moribus
 dicere , solemne apud Græcos est ; ducto pro-
 verbio ab Eurybato homine perfido , & ne-
 quitia inclyto . Satis multa hac de re sunt

non adsint, quisquam optaret, prorsus expetere. Ut enim admirationi ea quotidie sit, & bene audiat, & opitulatores gloriæ suæ cunctos habeat, scio equidem te in votis habere; nisi forte communis sis reipublicæ hostis: nihilominus ea committis, quibus jure invisa sit universis. Neque enim certe bene meritos homines, neque eos, per quos maximis commodis fruimur; non hos, inquam, solos hostes contra nos ipsi excitabimus, si tibi in hac parte morem gesserimus, sed & universos reliquos homines; non eo potius quod erga illos ingrati simus, sed quatenus rebus ad deceptionem utamur, & Eurybati more vivamus. Ceterum dum hæc obtineant, ac pessimam quoque nobis ipsi opinionem conciliemus; quam magnæ, quæso, utilitates ex publicis ministeriis in nos derivabuntur, etsi non Athenienses modo, sed vel universos homines ministros publicorum munerum nobis comparemus? Accedit & illud quoque:

apud Diodorum Siculum (T. II. p. 553. Ed. *Wesselingii*) Harpocracionem, Suidam, & Michaellem Apostolium Proverbior. Cent. IX. n. 33.

τελείας ἀποσερῆσαι, αὐτοὶ δὲ πρὸς τῷ
καλοκάγαθοί τινες εἶναι, δι' ὧν εἰς ἡ-
μᾶς ἔδρασαν, καὶ μεγαλοψυχίας φέ-
ροιντ' αὐτὸ δόξαν· ὥς ἐκ ἐν οἷς ἡτιμά-
ωσαν ταραχθεύτες, ἀλλ' ἐφ' οἷς εἶ-
χον μεμενηκότες. εἰ δ' ἅμα ταύτης σε-
ρήθησονται, καὶ ἡμῖν ἔσονται δύσνοι, ὥς
ὑφ' ἡμῶν ἀτεχνῶς ὑβρισμένοι· μαυρία
δήπερ σαφὴς, ἀντὶ μικρῶν καὶ φαύλων
λειτηργιῶν, τοσούτοις ἡμᾶς διαβεβλή-
σθαι καὶ κακῶς ἀκθεῖν, καὶ μῖσθον ἐν
Ἑλλάδι καὶ βαρβάροις ἔχειν, θεὸν παῦ-
τὲν ἄντιον θαυμάζεσθαι καὶ φιλεῖσθαι,
καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν πρὸς τότῃς αἰδῶ,
πάντας ἐπὶ τὰ ἴσα πωροτρέπειν.

Ἀλλὰ μὲν καὶ περὶ γ' αὐτῶν καὶ λει-
τηργιῶν, ὡς ἀναιρεῖσθαι φησι διὰ τὰς ἀτε-
λείας Λεπτίνης, ἐκεῖνο λέγω· ὥς εἴ τις
τὴν ἰσομερίαν ἐντεῦθεν ὀνησιν ἀκρι-
βῶς θετάσει, καὶ μὴ οἱ τὰς ἀτελείας
λαμβάνουσι, τῇ πόλει παρέχουσιν, ἀρή-
σει τὴν μὲν μείζω τοῖς ὅλοις καὶ πε-
ριφανέστεραν, καὶ ὥς τε ταύτης τυγχάνειν
ἄξιαν ἄχῃς· τὴν δ' ἔχ' ὅσον ἐλάττω
καὶ φαύλῃ παντάπασιν, καὶ εἰς αὐτὸ τῶ-

Si fas esset hos eosdem homines indulta
 immunitate privare; ii nihilo secius, cum
 probi probatique sint, ob ea, quæ erga nos
 facinora ediderunt, etiam magnanimitatis
 gloriam referrent: quippe qui neutiquam
 percellerentur ex eo quod essent de honore
 dejecti, sed eas virtutes retinerent, propter
 quas honores fuerunt indepti. Quod si im-
 munitate privabuntur, ac simul nobis erunt
 infensi, quippe aperta contumelia per nos
 dehonestati; sane furor est manifestus, pro
 exiguis nulloque loco habendis publicis mu-
 niis, nos tot conviciis proscindi, & male
 audire, ac odio esse Græcis perinde ac bar-
 baris; cum contraria omnia licerent, admi-
 rationi videlicet esse, & amari, ac per
 observantiam erga hos nostram, ceteros
 omnes ad paria præstanda excitare.

Enimvero de ipsis publicis ministeriis,
 quæ per immunitates tolli Leptines caus-
 fatur, illud quoque affirmare mihi licet:
 quod si quis proventuram e publicis iis
 ministeriis utilitatem diligenter perpendat;
 & eam itidem, quam qui immunitates con-
 sequuntur, civitati præstant; hanc inveniet
 omnibus modis majorem illustrioremque,
 atque optandum ut hanc potius civitas con-
 sequatur: illam vero non minorem dumtaxat
 & jejunam omnino, nec eo ipso, ob

το διὰ σμικρότητι δοκῶσαν δὴπεθεῖν
 ὀνησιν· ἀλλὰ καὶ οἷαν παροραθεῖσαν,
 μηδοπωσίην αὐτῷ κοινῷ λελυμαύθαι.
 διὰ τί; ὅτι καὶ πᾶσι μέτεστιν ἀτελείας,
 ἔδὲ διὰ πάντων ἀπλῶς τῷδε ἦκει (1).
 ἀλλ' οἷς ἄξιον τὰ τοιαῦτα ὡς δεργέταις
 δίδουσι. τοσῶτοι δὲ ἔστωι, ὥσθ' εἵνεκα
 πλήθους ἔχ' ὅσον τοῖς λειτεργῶσιν ἐγ-
 γὺς εἶναι, ἀλλὰ μηδ' αὐτὸν ἐν παρορῇ
 τῶν γεγενημένων, μηδ' ἐν τῷ εἰργά-
 θαι διαφορὰν, μήτ' εἰς ἀειδμῶν, μήτ'
 εἰς παρὰ γράμματα ἐπίδοσιν· μάλλον δ' ἐπεί-
 περ καὶ εἰς ἀειδμῶν, ἔδὲ πολλῷ μάλ-
 λον εἰς παρὰ γράμματα ἐπίδοσιν. ὥς' εἴ τις
 νῦν ἔροιτο ὑμᾶς, πότερα τὴν ἡμῶν
 δεῖ εἰς ἐπίδοσιν τῆς κοινῆς ὠφελείας
 συμβαλλομένων ἐν ταῖς λειτουργίαις
 σωτέλειαν, ἢ τὴν αὐτῶν τέτων εἰς ἡ-
 μᾶς μεγαλοψυχίαν αἰρεῖσθαι δεῖ· τῷδε
 αὐτῷ εὖ οἶδ' ὅτι φήσετε πάντες, εἴπερ

(1) Immo vero tum cum de Leptinis lege
 abroganda agebatur, vix quinque de hospiti-
 bus, totidemque de civibus immunitate frue-
 bantur, Demosthene manifeste affirmante in
 Leptinea p. 463. Iisdem vero nonnisi a muneri-

exiguitatem suam, utilitatis loco habendam; sed ejusmodi etiam, quæ si neglecta fuerit, nulla ratione respublica lædatur. Quid ita? Quia non omnes immunitatis participes fiunt, nec ad omnia generatim istud porrigitur; sed ii consequuntur solum, quibus par est, ut præmia hæc, tanquam beneficis hominibus, tribuantur. Hi autem usque adeo pauci sunt, ut numero suo non modo ab iis, qui publica munera obeunt, haud propius absint; verum etiam si iis adjiciantur, differentiam nullam fieri contingat neque ad numeri, neque ad rerum incrementum; atque adeo quia non ad numeri, multo etiam magis nec ad rerum incrementum. Quamobrem si quis vos nunc interroget, nunquidnam contributionem eorum, qui in publicis ministeriis nihil ad incrementum communis utilitatis conferunt, an horum ipsorum erga nos magnanimitatem eligere præstet; scio equidem hanc vos omnes dictum ituros, si quidem vosmet

bus publicis tempore pacis immunes esse licebat :
 πῶν γὰρ εἰς τὸν πόλεμον καὶ τὴν σωτηρίαν αὐτῆς
 πόλεως πασῶν ἐσφορῶν καὶ τελευταρχῶν , ὁρῶν
 ἔ' δικαίως , ἢ δ' εἰς ἑς' ἀτελῆς ἐκ πῶν παλαιῶν νό-
 μων . Demosth. ib. p. 462.

ὑμᾶς αὐτὰς ᾠρεῖν ποιῆσθε ἵνα οὐκ αὐτῷ
 ἀποπονῇ καὶ τῷ λυσιτελεῖ πολέμῳ, παρ
 ὅ μὲν δόξα καὶ κέρδι ὑμῖν, τὸτ' εἰσ-
 φέροντας τὰς σὶ μὴ θαυμάζειν, μηδὲ
 τοῖς ἴσοις τιμᾶν· παρ' ὅ δὲ μηδὲ τι σὺν
 οὐρησὶς ἐσὶ, μὴ τὸτο ποιεῖντας κακίζειν,
 καὶ τὴν ἐδὲν ἔχουσάν κέρδι λειτε-
 γίαν περὶ πλείον' ἄγειν τῆς θαυμα-
 σῆς αὐτῶν ὑπὲρ ἡμῶν ᾠραιρέσεως· ἰὼ,
 ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ σφῶν αὐτῶν
 καταψάλλεσθαι δόξωσιν, ἀκίνητα βού-
 λονται σφίσιν αὐτοῖς παντάπαστι καθε-
 σταῖναι τὰ ἄθλα· ὅ τῶν, ὡς ἐγώ μαι
 τοσῶτον δεόμενοι, ὅσον τὸ καλοὶ κα-
 γαστοὶ δοκεῖν ἅπασιν εἶναι; μᾶλλον δὲ
 διὰ τὸ βῆλεσθαι καλοὶ καγαστοὶ δοκεῖν
 ἅπασιν εἶναι, τῶν δέονται δήπε, εὖ
 εἰδότες, ὡς εἰ καὶ τὸ καλὸς καγαστὸς
 αὐτὰς γεγενησθαι, αἰτιώτατον σφίσι τὸ
 γερῶν ἡξιῶσθαι, ὡς εἰ μὴ τὸτο παρῇ,
 εὖ αὖ τῶν γεγενησθαι. ἀλλ' ἐπεὶ τῶν γερῶν
 ἡξιῶσθαι καλὸς καγαστὸς δείκνυσσι μᾶλ-
 λον, καὶ γνωριμότερος καθίστησι πᾶσι,
 καθάπερ τὸς Ὀλυμπιονίκας οἱ πομπι-
 κοὶ σέφανοι (I)· διὰ τὸτο δεῖ δήπε,

(I) Sane tanta fuit Olympiacæ victoriæ laus,

vestrum pluris rationem facitis. Nonne igitur turpe est, quodque utilitati nostræ bellum prorsus inferat, eos qui id præstant, quod gloria & lucrum nobis parit, nequaquam suspicere, nec paribus muneribus honorare; eos vero qui id faciunt, cui nulla vera utilitas inest, minime exagitari, atque ministerium illud, quod nullum affert emolumentum, multo pluris facere, quam stupendam eorum in nos voluntatem: juxta quam, o viri Athenienses, ne sua opinio fraudi eis fuisse videatur, immota omnimode sua sibi præmia manere volunt; non tantum quod his indigeant, arbitror, quantum ut omnibus probi probatique esse videantur? Immo vero propterea quod omnibus probi probatique videri volunt, his certe indigent, satis compertum habentes, quod quamvis probitas probataque virtus sua ipsis vel maxime in causa fuerit, cur præmia sint consequuti, ita ut nisi illud adfuisset, neque hoc equidem contigisset; tamen quia præmia obtinere probos probatosque magis ostendit, ac manifestiores omnibus efficit; quemadmodum eos, qui in Olympicis ludis victores evadunt, pompaticæ coronæ; iccirco oportet, atque adeo

ὅτις τὸν νικητὰν αὐτὸν ἰσθμίων νομίζουσι, jux-

μᾶλλον δὲ πᾶσα ἀνάγκη, καὶ γερῶν αὐτὰς
ἡξιώσθαι, ὥς αὖ μᾶλλον καλοὶ καὶ ἀγαθοὶ
καὶ εἰσαυθις πᾶσι καὶ δοκῶσι καὶ ὦσιν·
ὥς ἤδη τινὲς ἡλισκότες ἐν μάχαις, ἢ
καὶ ὅτι ἐν ἄλλο χρηστὸν ἐργασμενοί, ἐπει-
δὴ περ ἔχοντες ἔδει μέτεχον, ἔδει τῆς
εἰσέπειτ' ἀπέλυσαν πορομένηας, ἔδει
ὅτι τοιούτοις ἦσαν γεγονόσι δηλοί·
ἀλλ' ἡπισήθησαν τοῖς πολλοῖς, κατ' αὐ-
τὸν τὸν τῆς ἐπιδίξεως χρόνον μόνοις τοῖς
θεαταῖς βοηθεύτες.

Καὶ τοίνυν εἰ μὲν τῷ ἐπὶ τῆς πό-
λεως τετιμῆσθαι λόγῳ ἔδειξις αὐ-
τοῖς ἔδει, ἔδει αὖ ὅπως ἡξίωσαν περὶ αὐ-
τῶν χρηστοὶ γεγονέναι, ἔδει τῆς πρὸς
ἡμᾶς φιλοτιμίας ἀπῆρχθαι. εἰ δ' ὅπως
αὐτῷ τύχοιεν πάντ' ἐποίουν ἐκεῖνα, καὶ
τῆς χρηστότητος τὰς ἀφορμὰς ἢ παρ' ἡμῶν
ἐλπίς ἐχορήγει· πῶς δὲ δίχμον τὸ μάλιστ'
αὐτοῖς σπασθῶν περικόψαι, καὶ περὶ
τὰ καίρια διορύξαι (1) τὸ πρᾶγμα;

ta Lucianum de Gymnasiis (T. II. p. 890.
Ed. Reitz.). Affert plura Davisius in Cice-
ronis Tusculanas Quaestiones Lib. I. Cap. 46.
& Lib. II. Cap. 16.

omnino necesse est, ut præmia consequantur, quo magis probi probatique etiam in posterum universis & videantur & sint. Haud sane secus quam quidam, qui jam optime pugnarunt, vel bonum quodcumque aliud fecere, quoniam ea quæ oportebat, minime consequuti sunt, neque de illis apud posteros ratio habita est, neque quod tales fuerint, innotuit; verum a plerisque id creditum non est, eo ipso tempore, quo hujusmodi visi sunt, sola eis oculatorum testium acclamatione patrocinate.

Si itaque illi in civitate honoribus donari nullo loco habuissent, neque studuissent omnino de ipsa bene mereri, neque studii erga nos sui fructum percipere. At si ut hujus rei compotes fierent, omnia illa egerunt, & ansam bonitatis quæ a nobis sperabant, præbebant; quomodo justum fuerit, id, cui maxime studuerunt, circumcidere, atque rem ipsam certo ac lethali vulnere confodere? Ceterum tolerabilius ipsis visum fuisset nihil omnino accepisse,

(1) *καίεα* codex manifeste habet: attamen *καίεα* vel *κύεα*, *μέρη* videlicet, legas, haud multum interest, ex iis quæ accurate disputat Abrescius in *Miscellaneous Observationibus* no-

καίτοι μετειώτερον αὐτῶν αὐτοῖς ἐδόκει ,
 μηδοτιῶν τιλὶ ἀρχὴν εἰληφεύαι , ἢ ἔτω
 λαμωρῶς εἰληφόντων , ἔπειθ' ὑπ' ἑδεμίας
 ἀξιολόγου τροφάτῃς τῶν ἀφῆρησθαι .
 ἐκεῖνο μὲν γὰρ ἀγνωμοσυήτης αὐτῶν
 μόνον περὶ τῆς λειτουργίας τῆς πόλεως .
 τὸ δ' ἀμφοτέρων μὲν ὕβρις (I) καὶ ἀδο-
 ξία . ἰδίᾳ δὲ ἐπὶ πάντων οὐκ εἶδ' καὶ
 μῖσθον τῇ πόλει , καὶ τὸ μὴ παρ' ὠντι-
 νων ἄξιον δοκεῖν εἶναι τοπαράπαν ἐπὶ
 μηδὲν πεπιστεῦσθαι . ἢ τοῦτο δόξης καὶ τὸ
 θαυμάζεσθαι μέτεσι , καὶ ἔτι δια
 πάντων κρατίστη καὶ τοῖς ὅλοις νικῶσα ,
 ὡς μόνῳ ταύτῃ ὑφ' ἡλίῳ πόλεων ,

vis (T. I. p. 63.) & in Auctario Dilucida-
 tionum Thucydidearum (p. 321.); quibus ea
 quoque si adjiciantur , quæ Paulus Leopardus
 (Emendat. Lib. V. Cap. 3.) & Salmasius (in
 Simplicium p. 4.) disserrunt , vocis hujus in-
 terpretationem , quam dedi , stabiliri , nemo
 non videt. Ut vero *δυσχερῆσαι* , quod codex ha-
 bet , in *διορύξαι* commutarem , animum De-
 mosthenes quoque fecit , cujus perquam simi-
 lis locutio est in Oratione in Stephanum (T.
 II. p. 1111.): τῷ δὲ καχυργῆσαι , καὶ διορύξαι
πράγματα , ἑδενὸς λείπεται : sed maleficiis &
corruptela negotiorum nemine est inferior .

quam ubi tam splendida acceperunt, nulla
iusta de causa iisdem privari. Prius enim
illud ingrati dumtaxat fuisset animi vitium
erga homines de civitate optime meritos:
hoc vero in utrorumque contumeliam atque
dedecus cederet; speciatim autem opprobrium
atque odium in cunctis civitati conciliaret,
ac simul etiam indigna videretur, cui
a quopiam omnino fides ulla in re adhiberi
posset. Quæ tamen usque adeo bona
pollet opinione & admiratione, ac tanto-
pere in omnibus excellit, cunctosque ante-
vertit; ut unius huiusce sub sole civitatis,
si paucis dicere fas est, Deos hominesque
amore communiter capi contigerit. Hi enim
non modo hanc pro patria habent, sed &

Metaphorice διορύττειν est apud Demosthenem
eundem & in Oratione tertia in Philippum
(T. I. p. 118.): ἔγω δὲ κακῶς διακείμεθα καὶ
διορρυγμέθα καὶ πόλεις. Quem locum Wolfius
vertit: adeo vero sumus amentes, atque op-
pidatim, tanquam fossis interjectis & val-
lis, separati; Paullus Manutius: ita male
affecti, ita animo fracti per urbes sumus;
Reiskius vero in Indice Græcit. Demosthen.
διορρυγμέθα, confossi, perforati sumus, h. e.
corrupti, pessumdati.

(1) Codex αὐβεις, ut forte legendum μεν
αὐ βεις.

εἰ δεῖ σωτέρως εἰπεῖν , κοινῶς ἐρωμέ-
 νῳ τε Θεῶν καὶ ἀνθρώπων (1) καταση-
 ναι . οἱ μὲν γὰρ οὐ μόνον ἀντὶ πατρί-
 δος , ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς πατρίδος ἄγα-
 σι ταύτην , καὶ ὅλως παντὶ πρεσβύ-
 σι (2) τῷ θυμῷ , ὡς εἰκὸς τῷ κοινῶς
 ἀπάντων αἰτίαν τε καὶ τροφόν . πρῶτη
 γὰρ ἀνθρωπον λῦεγκε (3) καὶ πρῶτη βίη

(1) Locum hunc ante oculos habuisse vide-
 tur Libanius , utpote in Aristidis scriptis , si
 quis alius , egregie versatus . Sic enim Julia-
 num alloquitur in Panegyrico (*T. II. Oper.*
p. 176.) : εἰς γὰρ τῷ ἀρχαιοπατίῳ καὶ σοφω-
 πατίῳ ἔδιδου φιλεσάτῳ , καὶ κοινῶς ἐρωμένῳ ἀν-
 θρώπων τε καὶ Θεῶν γλῶ , καὶς Ἀθῶνας ἐπέμπε .
 Saltem non succurrit , quoniam ex auctore
 scriptor uterque magnificam hanc Athenarum
 appellationem hausit .

(2) Οὐ μόνον δὲ καὶ τῶν ἰδιωτῶν ἐπὶ πρεσ-
 βύσει καὶς Ἀθῶνας , ἀλλὰ καὶ πόλεις , Aristides
 in Panathenaico (*T. I. p. 183.*) . καὶ αὐτὸς ἔποις ,
 ἢ τῶν Θεῶν ἅπαντα ταῦτ' εἶναι , βελομένων παν-
 ταχῇ καὶς Ἀθῶνας πρεσβύειν , idem *ibid.* (*pag.*
189.) . Confer Scholiastem & Barnesium in
 Euripidis Hippolytum v. 5 .

(3) Πρῶτη γὰρ λῦεγκεν ἀνθρωπον , καὶ πρῶτη
 πατρίδεσιν ἀνθρώπου , Aristides in Panath. (*T.*
I. pag. 102.) . Jam vero haud operæ pretium
 esse arbitror hoc loco immorari in explican-

patriæ anteferunt, atque omni omnino animi æstu eam prosequuntur honore, uti prosequantur par est communem omnium parentem atque altricem. Prima enim homines protulit, & prima vitæ necessaria invenit; ac propterea una omnibus hominibus refugium est atque adjutrix, universique, temporibus ingruentibus, plane utroque, ut ajunt, pede ad eam, veluti ad ma-

dis mirificis hisce fabulis de Athenarum origine, de hominum e terra ipsa ortu, de divina frugum largitione, ac Deorum ipsa de civitate inter se contentione, mutuisque diffidiis eidem commissis: quæ omnia Aristides in Panathenaica Oratione fufius percenset. Adire præstat Platonis Menexenum & Periclis Orationem funebrem ex Thucydide, & quæ Jo: Christianus Gottleberius ad ea annotavit in editione Lipsiensi an. 1782. ut scriptores multos antiquos & novos præteream, qui in manibus eorum omnium sunt, qui historiæ Græcæ operam aliquam navant. Unius tamen Ciceronis verba splendidissima, quibus universas propemodum has Athenarum laudes completitur, ne huc transferam, facere nequeo: *Ad sunt*, inquit pro L. Flacco, *Athenienses, unde humanitas, doctrina, religio, fruges, jura, leges ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur: de quorum urbis possessione, propter pulchritudinem, etiam inter*

χρηστὴν ἔξαρκε, καὶ διὰ τοῦτο μόνῃ πάντων
ἀνθρώποις ἐστὶ καταφυγὴ καὶ προσά-
τις (1)· καὶ πάντες κατὰ τὴν τοῦ χρεῖας
ἑως, ὡς περ ἐκ δυοῖν ποδοῖν (2) ὥς

*Deos certamen fuisse proditum est : quæ ve-
tustate ea est, ut ipsa ex sese suos crues ge-
nuisse dicatur, & eorum eadem terra parens,
altrix, patria dicatur : auctoritate autem
tanta est, ut jam fractum prope ac debilita-
tum Græciæ nomen hujus urbis laude nitatur.*

(1) Paul. ad Rom. XVI. 3. de Phœbe : Ἐ-
γὰρ αὕτη προσάτις πολλῶν ἐγενήθη, ἔαυτῇ ἐμῇ.
Quem locum Beza vertit : *Ipsa enim tum mul-
tis hospitium præbuit, tum mihi ; non sane
abludens interpretatio ab Aristidea locutione.*
Chrysostomus tamen in Epist. ad Hebr. (apud
Budeum Com. Ling. Gr. pag. 488.) : ἡ γὰρ
ἐλεημοσύνη τεχνίτης ἀρίστη, ἔα προσάτις τῶν ἐρ-
γαζομένων αὐτῇ. Porro Athenæ κοινὴ εἰσία
πῶς Εὐαδῶ, ad quam exules & ærumnis
vexati confugerent, oraculo divino dictæ sunt
apud Ælianum Var. Hist. Lib. IV. Cap. 6.
ubi Perizonius scitu digna profert.

(2) Ex Aristidis Panathenaico adagium E-
rasmus in Chiliades suas derivavit (*Chil. I.*
Cent. V. n. 35.). Sunt vero ipsa Aristidis ver-
ba (*T. I. p. 117.*) : καὶ μὴ αὐτὸ τοῦτο πρῶ-
τον, τὸ πάντας τοὺς ἐν χρεῖαις βοηθείας καταφεύ-
γειν ἐπὶ τῷ πόλει ὡς περ ἐκ δυοῖν ποδοῖν ὥς
ἀληθῶς, καὶ μηδεμίαν τῶν ἄλλων πόλεων ὁρεῖν,
μεῖγα καὶ φανερὸν σύμβολόν ἐστι, καὶ σήλης ἀμε-

frem confugiunt, ac ea quæ optant copio-
sius, quam sperabant, consequuntur. Usque
adeo vero hominibus appetenda cum sit,
usque adeo Diis quoque cara est, eorum-
que studia manifeste sic facit, ut quidam

ὡν τῇ ἀπορίᾳ διδύς εἰς ἀρχῆς, ἔχ' ὅσον λαν-
θάνειν· καὶ μαρτυροῦν γε δυοῖν πῶν καλίσσιν ἀν-
δρείας καὶ φιλανθρωπίας. Afferit quoque Eras-
mus proverbii explicationem ex Scholiaste in-
dito Codicis ccccxiii. Marciani sumptam,
cujus verba: ἐκ δυοῖν ποδοῖν· ἀντὶ ἀποδύμους
καὶ ἀνενδοιάσεως, παρὰ τὸ τὺς ἀπώδοντας ἀμφο-
τέροις ἐπιγυῖναι ποῖς ποσὶν· ἢ ἀντὶ δύο πηδα-
λίοις, ἵνα ἢ ὁμοιον τῷ, ἐπὶ δυοῖν ὀρμεῖν ἐδο-
ξαν. Scholiastes quoque alter Codicis Marcia-
ni ccccxiv. τὸ ἐκ δυοῖν ποδοῖν, παροιμία ἐπὶ
πῶν πάνυ ἀσφαλῶντων λεγόμενη· ἔχ' ὅτι οἱ μὴ
ἀπώδοντες ἐνὶ μόνῳ χεῶνται ποδί. πῶς γάρ;
ἀλλὰ τὸ λέγειν, ἐκ δυοῖν, ἐμφασιν ἔχει μεγάλης
ἀσφαλείας· ἄλλως τε καὶ οἱ μὴ ἀσφαλῶντες εἰς δύο
οἱ χεῶνται ποσὶν, ἀλλ' ἐνὸς τάχ' παρέχονται.
Aristidis autem proverbium ἐπὶ δυοῖν ὀρμεῖν;
huic quam simillimum, e Panathenaico (T. I.
p. 110.) Scholiastes Cod. ccccxiii. hisce de-
clarat: παροιμία τὸ ἐπὶ δυοῖν ὀρμεῖν, ἐπὶ πῶν
ἀσφαλῶς πρόστι χωρῶντων. ἐρηται δὲ ἐκ μετα-
φορᾶς πῶν πλείντων, ὅταν ἢ δυοῖν ἀγκύραις ὀρ-
μίζονται, ἢ ὅταν ἐκμενίσσῃ μὲν, προσχρή-
σονται δὲ καὶ ἀγκύρᾳ ἑξ' ἐπὶ πλείστω ἀσφαλῆαν.
λέγει οὕτως ἐνταῦθα ὡς ἅπαντες καὶ πῶς πατρίδος
ἔχοντο, καὶ ταύτῃ πλείον' ἐνόμιζον ἀξίαν.

ἀληθῶς, τὸ τῷ λόγῳ, πρὸς ταύτῃ, ὡς πρὸς μητέρα χωρῆσι, καὶ τυγχάνουσιν ὧν βέλονται κάλλιον ἢ προσεδόχουν . ἔτω δ' αὐθρόποις περιπατῆδας ἔσα, ἔτω καὶ Θεοφίλης ἐσι καὶ μέλημα τοῖς κρείττοσιν (1) ἐναργῶς, ὡς τὰς μεν αὐτῶν πάλαι πρὸς ἀλλήλους περὶ ταύτης εἶσαι· τὰς δ' ὧν πρὸς ἀλλήλους εἶχον διαφορῶν, ἐνταῦθα πεποιῆσθαι τὰς κρίσεις· πάντας δ' ἀπλῶς καὶ πάντα δὴ καὶ τὸν χρόνον πᾶσαν εἰσφέρειν παρδῶν, μὴ μόνον τὰ λυσιτελῇ καὶ συναύξοντ' αὐτῷ ἐκ παντὸς τρόπου περαινεν· ἀλλὰ καὶ ὅ, τι αὐτῷ ἔοι, ὅτε σφαλῶμεν, ταῦτ' (2) αὐτὸς ἐπὶ τὸ βέλτιον μεθιστάναι (3).

Οὐκ ἔν καὶ περὶ ἀτελείας ταῦτ' εἰκότως ἔχομεν λέγειν, καὶ τῆς τῆς Θεῶν προνοίας ἀξίως . ὡς, εἰ μεν τῆς λυ-

(1) Quod κρείττονες Dii appellari soleant, res in comperto est, neque id Canterum certe latuit, virum, si quis alius, litterarum Græcarum egregie peritum: quod & in Aristidis interpretatione sæpe declaravit. Idem ipse tamen Canterus semel viros probos, iterum vero præstantiores, per hallucinationem red-

ex iis priscis temporibus de ea invicem concertaverint; quidam de mutuis eorum diffidiis apud hanc judicio experti sint; omnes autem omnino per omne tempus omnem sollicitudinem habuerint, ut non tantum quæ profutura ei essent, eandemque auctura, omnimode perficerent; verum etiam quicquid esset, in quo aliquando falleremur, ipsi in melius revocarent.

Itaque etiam de immunitate hæc jure possumus autumare, a Deorum cura nequaquam abludentia. Si, ut ais, immuni-

didit. T. I. p. 537.

(2) f. τῷτ'

(3) Φασὶ γὰρ δυσβελίαν

Τῇ δὲ τῇ πόλει προσεῖναι· ταῦτα μὲν τοι τὸς Θεὸς,

Ἄττ' αὖ ὑμεῖς ἔξαμάρπητ', ἐπὶ βέλτιον φέπειν.

Aristophanes in Nubibus v. 587. quibus similia habet etiam in Ecclesiastis v. 471.

μεινομένων κτ' τὸν σὺν ἑσὶ λόγον αὐ-
 τη, Λεπτίνῃ, ἔκ αὐ ἐπὶ τοσούτον εἰσ-
 χωμαῖσαι τῇ πόλει ταύτῃ εἶσαν οἱ
 Θεοί· ἀλλ' ὥστερ διὰ τῶ κοινῷ μάντεως
 καὶ ἔξηγητῶ (1) τῶ πατρώῃ τῇ πόλει
 Θεῷ ἔπαυσαν μὲν τὴν πρὸς Εὐμόλπου
 μάχην, ἔπαυσαν δὲ τὸν λοιμὸν· ἐν-
 ταῦθα μὲν τῷ Λεῶ τῷ θυγατέρων ἐκ-
 σαύτος, τῷ δ' Ἐρεχθίδος ἐκεί τῆς παι-
 δός· καὶ πάλιν αὖ ἐν τῷ πρὸς Δωριέας
 καὶ Πελοποννησίους πολέμῳ πειριγενέσθαι
 τῇ πόλει παρέχον, οἷς ἐδελοντὶ τὸν
 Κόδρον ἀποθανεῖν παρσκάσσαν (2)·

(1) Codex perperam ἔξητῶ. Non me præ-
 terit ἔξηγητῶς apud Hesychium appellari τὰς
 περὶ ἱερείων καὶ διοσημείων ἔξηγημένους: quin
 etiam de aliis atque aliis interpretum generi-
 bus vocem huiusmodi speciatim usurpari, ex
 allatis ab Hemistherusio ad Pollucem (T. II.
 p. 949.) & Ruhnkenio ad Timæi Lexicon
 (p. 80.). Aristides tamen ipse in Panathenai-
 co (T. I. p. 196.) id nominis Apollini tri-
 buit iisdem omnino verbis, quibus in Lepti-
 nea:φανερὰ δὲ καὶ ἡ παρ' αὐτῶν τῶν Θεῶν εὐ-
 νοια καὶ ψῆφος, ἐ' δὲ τῷ κοινῷ μάντεως ἐ' ἔξη-
 γητῶ τῷ πατρώῃ τῇ πόλει. Et p. 112. Apolli-
 nem vocat κοινὸν τῶν Ἑλλήων ἔξηγητῶν, ἐαυ-
 τῇ δὲ (πόλει) πατρώον. In Oratione autem de

tas ex eo rerum genere esset, quæ incommodum afferunt, Leptines; non utique sivissent Dii, ut ea usque adeo in civitatem grassaretur: sed quemadmodum per communem vatem atque interpretem, patrium civitatis Deum, compescuerunt non minus pugnam cum Eumolpo, quam pestem; hinc Leo filias, inde Erechtheo puellam concedente; ac rursus in bello adversus Dorien- ses & Peloponnesios, ut victrix esset, civitati indulserunt, dum ut Codrus ultro mortem oppeteret, effecerunt: haud aliter, si immunitatem civitati noxiam cognovissent, statim itidem e medio sustulissent. Ac id quidem fecissent omnes propemodum Dii,

Paraphthegmate (*T. II. pag. 368.*): τὴν γὰρ αἰτίαν ὅ, τι Ἀπόλλων, ὅτε μάντις ἐποίησεν ὦν, καὶ κατ' ἀμφοτέρω ἐξηγητὴς τῆς ἀληθείας, ὡς ἀ- κελεύεται τιμῶν.

(2) Illustria tria facta hæc, ad Atheniensium caritatem in patriam ostentandam, conjunctim exhibet Aristides etiam in Panathenaico (*T. I. p. 118. 119.*); quibus lux affulget vel ex al- latis a Meursio de Erechtheo Lib. I. de Regi- bus Athen. Cap. 8. de Leo vel Leone in Ce- ramico gemino Cap. 17. & de Codro Lib. III. de Regib. Athen. Cap. 11. Ad Lei factum quod attinet illud annotaverim, Canterum in Panathenaico (*I. c.*) pro ἐν τῷ λοιμῷ, quod Codices manuscripti Marciani ac editio-

ἔτω καὶ τὴν ἀτέλειαν, εἴπερ ἐπιβλαβὴ
τῇ πόλει σιωεῖδεν, ἀφ' οὗ αὖ τὸν
αὐτὸν τρόπον ἦσαν ἐκ μέτε. καὶ πάντες
μεν, ὡς εἰπεῖν, οἱ Θεοί, ἐπεὶ πᾶσιν
ἡμῶν μέλει, καὶ πάντων ἡμῖν· πολλῶ
δὲ πλεονὴ τὴν πόλιν ἤξ' ἀρχῆς λα-
χῶσα Παλλὰς, καὶ ὁ προτοικῶν Ἰακ-
χῶ, ὅς τις εἰς ἡμᾶς δυνόιας καὶ φι-
λανθρωπίας πλεῖσα μεν καὶ κάλλισα
δείγματα ἔξιδέχεται ἐν παντὶ τῷ πα-
ραχόντι· μέγιστον δὲ καὶ ὁ πάντες ἄδου-
σιν, οἷς ἐν τῷ Μηδικῷ πολέμῳ τὰ
κράτιστα σωήρατο ἡμῖν, καὶ αὐτὸς δι'
ἑαυτοῦ, καὶ νέφε' ταῖς τῶν βαρβάρων
ναυσὶ ἐγκατασκευῆσαι παρασκευάσας ἄ-
μα τῷ μέλει τῷ μουσικῷ (I). ἀλλ' ὅ-

nes communiter habent, ἐν τῷ λιμῷ, *famis tempore*, legendum judicasse; ac propterea in exemplari Aristidis Pinelliano ex editione Juntarum, Canteri manu recensito, de quo in præfatione dixi, vir idem doctissimus ad oram p. 8. t. ἐν τῷ λιμῷ adscripsit. Eadem in sententia versantur Michael Apostolius in Proverbiis (*Cent. XI. n. 84.*) & Anonymus auctor Scholii in Libanium (*T. I. Oper. p. 605.*): Federicus vero Morellus insigniter fallitur, dum ea Libanii verba (*T. I. p. 403.*) ὁ Λεῶς

quandoquidem omnibus nos curæ sumus ,
& omnes nobis ; multo autem magis Pal-
las , quæ hanc civitatem ab initio fortita
est , & proximus Iacchus , qui benevolen-
tiæ ac benignitatis erga nos suæ plurima
atque pulcherrima indicia edidit , quando
se cumque occasio tulit ; maximum vero
& quod universi concelebrant , dum in Me-
dico bello egregie nobis est auxiliatus ,
cum ipse per se , tum efficiens ut nebula
barbarorum navibus circumfunderetur , eo-
dem ipso tempore , quo mysticum carmen
canebatur . Attamen , quemadmodum pro-
fatus sum , si immunitas nobis obfutura fuif-
set , par utique erat ut a Diis , qui res
nostras omnimode bene se habere volunt ,
ea quoque statim tolleretur e medio . Cum
autem jam non dudum , sed a primis usque

τὴς θυγατέρας ἔδωκε , reddit *populus filias tra-*
didit . Codex Marcianus in Aristidis Oratio-
ne Leptinea τῇ Λεῶ , haud vero Λεῶ , aperte
habet ; quemadmodum etiam Libanius in Ora-
tione defensoria &c. an. 1775. ab Ernestina
Christina Reiskia Lipsiæ evulgata (p. 2.) .

(1) Portentum Herodotus refert Lib. VIII.
Cap. 65. quem ad locum Valckenarius obser-
vat , Aristidem in Orationibus jam editis qua-
ter hujus ipsius fabulæ mentionem injecisse .

περ ἔφην , εἰ μὲν τὰ τῆς ἀτελείας ἡ-
μῖν εἰς βλάβος ἀπλύτα , λόγον αὖ εἶ-
χεσ' ὑπὸ τῇ τὰ ἡμέτερα πάντα τρόπον
εὖ ποιεῖν βελομένων Θεῶν , καὶ ταύτῃ
αὐτίκα πέπαυσθαι . οἷς δ' ἔχθρ' ἐκ καὶ
φρώνῃ , ἀλλ' αὖθις καὶ ἔξ ἀρχῆς ὤ-
σαν τῇ πόλει , ἔδενός ἡζιώσαν λόγῳ
πρὸς τὸ ταύτῃ ἐκτελεῖν , πᾶσαν δὲ
μᾶλλον ποιοῦνται σπουδῇ , ταύτῃ ὅσαι
ὄραι σωισαίμετε καὶ σωαύξουσιν , δι' ὧν
ἐκάστοτε πλείους ἐπὶ τὸ ταύτης τυχεῖν ,
εὖ ποιεῖν τῇ πόλει φροτρεύοντα . ἄ-
τοπον αὖ εἴη καὶ τοῖς Θεοῖς ἀτεχνῶς
πολεμῶν , ἃ κείνοι καλῶς ἔχειν ἐγνώ-
σαν , ταῦθ' ἡμᾶς διαβάλλειν . ὥσπερ ἡ
τῇ Θεῶν ἀμείνους ἀξιοῦντας εἶναι πρὸς
τὸ τὰ δέοντα ξυνορᾶν , ἢ ὡς τὰ χεῖρ
τιμῶσιν ἐκείνοι δεικνύουσιν .

Τοσαύτης δὲ καὶ τηλικαύτης , ὧ αὖ-
δρες Ἀθηναῖοι , δόξης ἡμῖν ὑπαρχέ-
σης , καὶ ταύτης ἔμνονον , Θεῶν βελο-
μένων , παραπλησίας ἔταπαν , ἀλλὰ καὶ
περιφανερέας πολλῶν καὶ μείζον^Θ ἔδ^ο
ἡμῖν ἐσομένης , τῷ εἰκότ^Θ αἰεὶ νικῶν-
τος . ἔπειθ' ἡμεῖς ἔφροτιμήσομεν ταύ-
τῃ , ἀλλὰ τὰς Λεπτίνης λειτουργίας

temporibus atque ab origine sua civitas
 immunitate usa sit, nec pensi quidquam ii
 habuerint, ut eam eliminarent; quin po-
 tius cum omnem sollicitudinem præ se fe-
 rant, quo hanc semper commendent & au-
 geant, quippe qui plures iugiter, ut ea
 compotes fiant, ad bene de civitate me-
 rendum excitant; turpe profecto fuerit
 atque Diis omnino infensum, si ea quæ
 illi bene habere judicarunt, a nobis tradu-
 cantur; perinde atque putaremus, melius
 nos, quam Dii ipsi, intelligere posse quæ
 agenda sunt, vel ostendere vellemus eos
 quæ sequiora sunt in pretio habere.

Cum igitur tanta ac talis de nobis opi-
 nio steterit, Athenienses, eaque non mo-
 do, Diis auspiciis, similis semper, verum
 etiam longe celebrior atque major adhuc
 in dies nobis obventura sit, eo, quod æquum
 est, semper vincente; nos hanc non modo
 pluris non faciemus, verum etiam Lepti-
 nis publica munia tutiora existimabimus,
 iisque uti præstantius; quæ quia nihil ad

ἀτφαλεσέρας νομιῶμεν, καὶ κάλλιον κέ-
 λεῖσθαι, ὥς διὰ τὸ μηδὲν εἶναι πρὸς
 λόγον λυτιτελῶντ^Θ τῇ πόλει, ἔδειξι-
 σάν (1) τοπαράπαν ἄχει τῷ νῦν ἡζίω-
 κε λόγῳ; καὶ πῶς ἔτι τὸς ἀνὼθεν ἡμῖν
 συναγωνισίας τῆς τοιούτων παροξυνόμε-
 θεὸς, εἴπερ οἱ μὲν ὅπως ἐκάστοδ' ἡμῖν
 ἐπὶ μείζον τὰ τῆς δόξης χωροῖν πάντα
 ποιοῦσιν· ἡμεῖς δὲ ἔτι μόνον ὅπως τινὲς
 ἀρχῆς προσέσταν ἡμῖν αὐξήταιμεν,
 ἀλλὰ καὶ ὅπως θξαλείψαιμεν ταῦτι
 ἀξιόσομεν; καὶ μισ^Θ ἡμῖν αὐτοῖς ὅτι
 μάλιστα προσειψάμεθα, τῆς πόροθεν
 ἀνοίας ἀντίπαλον; πρὸς ᾧ τὰ τελλ-
 ταῦα ταυτὶ τὸς ψήφους οἴσασιν ἅπαν-
 τες, καὶ δόξομεν, ὧς ἀνδρες Ἀθηναῖοι,
 ἐπὶ κενοῖς (2) τισιν ἡμᾶς φιλοπνεῖσθαι
 τοῖς πόροθεν, καὶ μύθοις μᾶλλον ἢ
 πράγμασιν, οἱ χαυνότητι καὶ τῷ μεγέ-
 θεϊ τῆς ἔργων, ἔτι μόνοις παρεικότες ἀ-
 πιστεῖσθαι τοῖς μύθοις.

Πάντων δὲ ἀτοπώτατον, εἰ πάλαι
 μὲν τῷ Μῆδε τοῖς ἡμετέροις προγόνοις

(1) Ita Codex haud semel pro ἐδοκίμασεν.

utilitatis rationem faciunt civitatis, nemo unus hætenus de illis quidquam habuit pensi? Et quomodo tantorum bonorum jam inde ab initio præcipuos auctores Deos non exacerbabimus, siquidem illi semper ut gloria nostra magis ac magis augeatur, nihil reliqui faciunt; nos vero non modo ut, quam ab initio habuimus, augeamus, sed potius ut eam obliteremus, allaborabimus, maximumque odium nobis ipsi conciliemus, contrarium prioris benevolentiae? Juxta enim postrema hæc universi calculum ferent, videbimurque, Athenienses, vanis quibusdam de causis nos adversari prioribus, & fabulis potius intentos esse, quam rebus ipsis; dum actuum nostrorum novitate ac enormitate, ne solis fabulis non credatur, per nos licebit.

At, quod omnium absurdissimum est, si olim Rege Medorum progenitoribus no-

(2) f. *νευροῖς*.

πλείῃσα καὶ μέγιστα δῶρα, τὰ μὲν αὐ-
 τήκα διδόντος, τὰ δ' ἐπαγγελλομένους,
 εἰαὶ μετ' αὐτῷ καὶ τῆς Ἑλλάδος συσῶ-
 σιν, εἰαὶ δὲ μὴ, πάντα τὰ πάντων αἰ-
 χίῃσα αὐτοῖς ἀπειλῶντες, τότε τῶν ἑδὲ
 τοπαράπων εἶλεν αὐτὸς, ἃ δ' ἔπεισε γε-
 νέσθαι κακὰς· ἀλλὰ τοσούτου ἀπέχον
 τὰ σφῶν αὐτῶν καὶ τὰ μεγάλῃ τῇ Ἀ-
 θηναίων ἐνόματ' ἀνάξια καὶ βεβηλεῦ-
 σαι καὶ δρᾶσαι, ὥς μᾶλλον αὐτὸν ἐλέσθαι
 κατὰ πάντα ἀπολωλέναι καὶ αὐτὸς καὶ τὰ
 αὐτῶν, ἢ τῇ ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἡ
 ἀρχῆς αὐτοῖς ἐγνωσμένων καὶ ὀπηῶν καθ-
 υφέσθαι· καὶ ταῦτ' ἔστη ἀνάγκη, ἐν
 ἣ καὶ τὸ παρά τὸ νόμος ἐργάζεσθαι φέ-
 ρει συγγνώμην· ἡμεῖς δὲ, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, κατ' ἡμῶν αὐτῶν ἔχομεν
 ὅτιον, καὶ πλέον ἔχει Λεπτίνης ἢ μὴ
 δεῖ συμβαλῶν, ἢ Ξέρξης μὲν πά-
 σης, ὥς εἶπεν, τῆς οἰκισμένης ἡμῖν
 ἐπιών; καὶ μὴ, οἷς μὲν τότε γλῶ καὶ
 ὕδωρ διὰ τῇ πύλῃ βεβῶν αὐτῶν (1)

(1) More scilicet apud Persas recepto, quo
 deditionem eis fieri postulabant: quod Briss-
 nius de Regno Persarum (Lib. III. Cap. 66.

stris plurima & maxima dona partim illico dante, partim in posterum se daturum pollicente, si contra Græciam secum starent; sin minus, omnia omnium turpissima minitante; nihil prorsus horum eos de sententia movit, neque illis suavit esse malis: sed tantum absuit, ut indigna se ipsis & magno Atheniensium nomine aut statuerent aut facerent, ut maluerint potius simul disperire & se & sua, quam ab iis, quæ pro Græcia initio decreverant, ne latum quidem unguem deflectere: & id quidem urgente necessitate, in qua etiam contra leges agere veniam meretur: nos vero, viri Athenienses, contra nos ipsos alicuius cedemus, ac plus obtinebit Leptines ea consulens, quæ minime decet, quam Xerxes, qui cum toto propemodum mundo adversus nos veniebat? Enimvero cum, eo terram & aquam per legatos suos postulante, nullo modo sententiam mutaverimus; immo sic fuerimus comparati simul atque id audivimus, ut cum ausus esset nescio quis affirmare, quod concedi oporteret, non illum modo actutum lapidibus

et seq.) & Freinshemius in Curtium (*Lib. III. Cap. X. §. 8.*) luculenter declarant. Ad legatos Darii, haud vero Xerxis, factum Athe-

ἐκ ἐπεσράφημεν ὕδωσι δὲ , ἀλλ' ὅπως
 ἔχομεν ἐν τῷ παραυτίκα τῆς ἀκοῆς ,
 ὡς (1) ἐπειδή τις ἐτόλμησεν εἰπεῖν , ὡς
 καὶ συγχωρεῖν , οὐ μόνον αὐτὸν λίθοις
 δ' οὐδ' ἀνελεῖν , ἀλλὰ καὶ τὸς φρέσβεις
 εἰς φρέαρ ἐμβεβληκότες , ἔπειτ' αὐτοῖς
 γλῶ ἐπιχῶσαι , ὡς μόνον ταύτῃ ἔσαν
 πρὸς διψυχίαν παράκλησιν , θαυμα-
 σιῶ δόξαν ὑπερφυῖς μεγαλοφροσύνης
 καὶ Ἑλλήσι καὶ βαρβάροις ἐν τῷ τιμι-
 καῦτα παρέχομεν . ἀφορήτῳ δ' ὀνειδέει
 καὶ διλιεκεῖ περιβαλεῖν ἐπιχειρῶντα νῦν
 τῷ πόλιν Λεπτίνῳ εἰ μὴ καθέξο-
 μεν , ἡμῶν αὐτῶν παντάπασιν δόξομεν
 ἐκπεσεῖν . καὶ τότε μὲν Ἀρθριον τὸν

nienfium referendum est, ex Herodoto (*Lib. VIII. p. 563. Ed. 1763.*), immo ex Aristide ipso in Panathenaico (*T. I. p. 122.*); ubi cum Atheniensium responsum ad legatos ἐν χερσὶν κύριον factum fuisse ille dicat, Scholiastes Cod. ccccxiiii. Marciani adscribit: εἰπὼν ἐν χερσὶν, διείλετο τῷ πρὸς εἰς τε τῷ πρὸς χερσὶν ἔκτασιν, καὶ εἰς τὸ ἐμβαλεῖν τὸς ἀγγέλους εἰς φρέαρ, καὶ ὡς καὶ γλῶ ἐκ οὐλίγῳ ἐπέχσαν· εἰκότως ἀμφὺ ταῦτα ποιήσαντες, ἐπειδὴ γλῶ καὶ ὕδωρ ἐζήσαν.

(1) Ὡς habet Codex: Aristides tamen ipse

sustulerimus, sed & legatos in puteum con-
jicientes, deinde eos terra obruerimus,
tanquam hæc una ratio quædam esset re-
creandi animi; ejuscemodi facinore mirifi-
cam eximiæ nostræ magnanimitatis existi-
mationem tam Græcis, quam barbaris de-
clarantes; Leptinem, qui intolerando op-
probrio ac perpetuo nunc dehonestare civi-
tatem nititur, nisi compescamus, toti sane
a nobis ipsis mutati esse videbimur. Ac
tunc equidem Arthmium Zelitem, ac eum
quoque qui litteras interpretatus fuerat;
hunc quidem, nulla indulta venia, interfi-
ciendum putavimus; Arthmium vero de-
crevimus pro hoste habendum populi Athe-
nienſis, ac tam ipsum, quam genus ejus
infames esse; eo quod hic Regi Persarum

locum emendat, cujus in Panathenaico hæc
verba sunt (*T. I. p. 140.*): ἔγω γὰρ πόρρω
θεύς, ἢ τὸ μεταδίδαι περὶ πῶν ἕξ ἀρχῆς ἐγνωσ-
μένων ἐγένοντο, ὥς' ἐπιδήσας ἐπολμῆσεν εἰπεῖν,
ὡς καὶ συγχωρεῖν, αὐτοὶ μὲν αὐτὸν, αἱ δὲ γυ-
ναῖκες τὴν γυναῖκα ἐπελθῶσαι διέρθειραν ἐκ χει-
ρός. De Cyrſilo hæc dicta fuisse Canterus cen-
set Novarum Lectionum Lib. VII. Cap. 4.
ubi de Lycida, quæ Aristides in Leptinea ha-
bet, ex ejus sententia intelligenda sunt. Con-
sule Scholiastem Lycophronis v. 1432.

Ζελεΐτιω, καὶ προσέτι τὸν ἐρμινεύσαν-
τα τὰ γράμματα, τὸν μὲν ἔξω πάσης
ὥηθημεν ἀποκτείνειν συγγνώμης (1),
Ἀρθριον δ' ἐψηφισάμεθα πολέμιον τὸ
δῆμα καὶ Ἀθιναίων, αὐτὸν τε καὶ τὸ
γένος ἀτίμους, ὅτι ὁ μὲν τῷ βασιλεῖ
διακονῶν, χρυσίον εἰς Πελοπόννησον ἤγα-
γεν (2), ὁ δ' ἔχρησε τὴν γλῶτταν κα-
τὰ καὶ Ἑλλήνων τῷ βασιλεῖ· τὸν δὲ
μὴ μόνον ἡμᾶς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἡμετέρας

(1) ἀλλὰ καὶ τὸν ἐρμινεύσαντα ἀπέκτεινε (*Mil-
ziades*) κατηγορῶν, ὅτι τῷ φονίῳ, ὡς περ ἄλλοι, τῷ
Πέρσῃ καὶ τῶν Ἑλλήνων ἔχρησε. *Aristides*
T. II. p. 184. Eidem *Plutarchus* fidem adstruit,
quoad factum attinet, *Themistocli* tamen id
tribuit (*in Themist. T. I. p. 252. Vitar. Ed.*
Bryani): Scholiastes vero *Aristidis* ineditus in
Codice Marciano ccccxiiii. ad eum *Pana-
thenaici* locum (*pag. 122.*) quo res ipsa de
legatione *Darii* ad *Athenienses* narratur, hæc
habet: ὅπως ὁ ἐρμινεύς Μῖσος (al. Μῦσος)
μὲν ἐκάλετο, ἐν Σάμῳ δὲ κατήκει. ἀποίκων δὲ
τῶτον λέγουσιν, ἢ ὅτι στανέκαθεν Ἀθιναῖος ὢν ἐλ-
θὼν εἰς Σάμον κατήκησεν, ἢ ὅτι οἱ Σάμοι καὶ
Ἀθιναίων ἀπεκίδησαν. ἠπίετο δὲ τῷ Περσί-
δα γλῶτταν, διὸ καὶ Δαρῆος ἀκοντα τῶτον καὶ
τῶν κηρύκων Ἀθιναῖζε ἐπεμψεν.

(2) Decretum in *Arthmium* afferunt *Æschio-*

ferviens, aurum in Peloponesum pertulit; ille vero linguam suam adversus Græcos Regi utendam commodavit: & eum, qui non solum nos, sed & progenitores nostros dedecori per suas leges obnoxios reddit, Leptinem, inquam, hunc; cum potius præ illis punire oporteret, quippe qui præ illis damna infert civitati; nos hæc ab eo libere loquente ac dicente patimur, atque disceptandum consulendumve puta-

nes in Ctesiphontem, Demosthenes de falsa legatione, & in Philippica tertia, Dinarchus contra Philoclem, Plutarchus in Themistocle, aliique apud Taylorium (*in Demosth. T. II. p. 364. Ed. Cantabr. 1757.*) qui rem explicat, ac ipsam Arthmio positam infamiae columnam propemodum ob oculos ponit. Aristides quater ad minimum facti meminit in Orationibus jam editis, nimirum in Panathenæico (*T. I. pag. 190.*) iisdem fere verbis, quibus in Leptinea: Ἀρθμιον Ζελεύτω, ἐπὶ τῷ βασιλεῖ ἑξακοῶν χρυσίον ἤγαγεν εἰς Πελοπόννησον, πολέμιον τῷ δήμῳ τῶν Ἀθωαίων ἐψηφίσαντο αὐτὸν καὶ γένεσθαι, καὶ ἀτίμους; iterum ac tertio in Platonica secunda (*T. II. p. 218. 303.*); ac demum De civili dictione Lib. I. (*T. II. p. 447.*).

πορογόνους εἰς ἀρχαίῳ δι' ὧν νομοθετεῖ
καθιστάτω Λεπτύνῳ τῶτον, δέον ὑπὲρ
ἐκείνους κολάζειν, ἅθ' ὑπὲρ ἐκείνους ζη-
μιῶντα τινὲ πόλιν· ἡμεῖς δι' αὐτὸ παρ-
ρησιαζομένους καὶ λέγοντος ταῦτ' ἀνεχό-
μεθα, καὶ ψῆφός κ' βελῆς ἀξιῶμεν,
εἴτε τοῖς τὰς πείθεισθαι καὶ, εἴτε μή;

Χωρὶς δὲ τούτων, τὰ μὲν ἄλλα τῶν
ἀδικημάτων ἔκ ἐν ἅπαντι δὴπρ τῶ χρό-
νῳ, ἀλλ' ἐπὶ μέρος ἐπάγει τινὲ βλάβην·
ὃ δὲ νῦν ἔστος ἐπιχειρεῖ ποιεῖν, νομοθε-
τῶν ἃ δεδώκαμεν ἀφαιρεῖσθαι, τὸς τε
νῦν ὄντας Ἀθηναίους, τὸς τε ἑσόμενους,
πρότε ὄντας, καὶ τὸ ἔπ' (1), μάλι-
στα διαβάλλει. ὅτε γὰρ ἡμεῖς ἐσῶσιν,
ὡς εἶπεν, ἔθ' ἔξομεν ὀφθαλμοῖς (2)

(1) Homerus de Chalcante II. α. v. 70.

Ὅς ἤδη πάτ' εἶναι, πάτ' ἐσόμενα, πρότ' εἶναι.
Vide Hemsterhusium ad Aristophanis Plutum
v. 13.

(2) Proverbialis dictio, qua Aristides ipse
utitur in Oratione Platonica secunda (T. II.
p. 193.): καὶ ποῖς λογισμοῖς ἐσῶσιν, ἢ μόνον
ποῖς ὀφθαλμοῖς, ὥσπερ εἰς πομπῶντινα αὐτὸς ἐξά-
γων. Pari quoque sensu eadem in Oratione
inquit (pag. 181.): καὶ μόνος ποῖς ὀφθοῖς ὀ-
φθαλμοῖς ἀντιχῶν. Neque aliter in Panathenai-

mus, utrum dictis ejus obtemperandum sit, nec ne?

Ad hæc: cetera quidem crimina non utique in omne tempus, sed ad interval- lum aliquod nocent: at quod iste nunc fa- cere aggreditur, legem ferens ut quæ in- dultissimus auferamus, & eos qui nunc sunt, Athenienses, & qui futuri, quique antea fuere, ut poetæ loquuntur, etiam atque etiam infamat. Neque firmis, ut ita dicam, oculis intueri nobis amplius licebit quos, ablati jam indultis honoribus, dehonestave-

co (T. I. p. 127.): ἔκ λῶ ἐς ὧσι τοῖς ὡσὶν ἀ-
κῶσαι. Ad quæ verba Reiskius in Animad-
versionibus: „Eleganter dictum pro *intrepi-*
„*do & non dejecto animo*. Asini fustibus ca-
„stigati demittunt auriculas. Conficta est hæc
„dictio ad instar alterius item proverbialis:
„καθεστῶτι τῷ προσώπῳ ὀρᾶν, *oculis rectis*,
„*vultu quieto spectare* „. At Scholiastes Co-
dicis Marciani ccccxiiii. ad allata Panathe-
naici verba: παροιμία, τὸ ἔκ ἐς ὧσιν ὡσὶν ἀ-
κῶειν, ἐπὶ τῶν δυσχερῶν καὶ βαρυτάτων ἀκυσμά-

καθορᾶν ὅς διὰ τῆς ὧν δεδοκάμεν ἀφαιρέσεως ἀτιμάτομεν, ἀλλὰ τῆς αἰδοῦς κωῆς (Ι) ἡμῖν δεήσῃ, φανεύτων· τὸς τ' ἐπιγιγνομένους ἡμῶν καταλελήφεται τῶναιδῶ, καὶ ὡς ἀγνωμονέντων παῖδας ἐκτρέφονται καὶ μισήσῃσι πάντες. ἢ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ τῇ πορογόνων ἢ μόνον ὑπὲρ τῇ ἀδικέντων θαυμασῇ καὶ ἄτοπος ποροθυμίατε καὶ σωδῇ, ἀλλὰ καὶ ἡ πορὸς τὸς ἡτυχηκότας καὶ καταπεφάγοτας εἰς τὴν πόλιν φιλανθρωπία, καὶ τὸ σώζεσθαι, λέγει ἄλλως ἅπαντα ταῦτ' οἶμαι δόξει, ὑπὸ τῆς ἡμετέρας ἀπιστηθεύτα κακίας. τὸ γὰρ τὸς εὖ πεποιηκότας ὧν αὐτὰ πεποιθήκαμεν ἀποσερεῖν αὐτοῖς ἐθέλειν, ὥσπερ ἐκ μεταμελείας ἡμᾶς· αὐτὰ τὸ τῇ ἀδικωτάτων εἶναι, τεκμήριον ποιήσονται δήπερ πάντες, ἢ τὸ μὴδεῦ

πων λεγομένη· εἴρηται δὲ ἐκ μεταφορᾶς πῶν θηρίων, ἃ ὅταν κτύπῃ αἰδωνται, καλῶσι πᾶσι ὥσπερ, ἵνα μὴ ἔτι ἀκύνωσιν.

(Ι) Adagium vulgatissimum, quod Zenobius, Diogenianus, Suidas, Apostolius, Erasmus, aliique fere omnes, qui dicta ejusmodi collegerunt, adducunt; ex fabula Persei derivatum, quæ eundem, Orci galea induta, in-

rimus; sed orci galea nobis opus erit, ubi sese in conspectum dent; posterique etiam nostri mox dedecori erunt, eosque, ceu ingratorum filios, averfabuntur omnes atque odio prosequuntur. Quin immo etiam patrum nostrorum non pro delinquentibus modo mirifica & insolens affectio atque cura; verum etiam benignitas erga eos, qui infortunii aliquid passi sunt, atque in astu confugerunt, ac salus eisdem parta, fabulæ ceteroquin hæc omnia sane videbuntur, haud credita propter improbitatem nostram. Velle enim rursus privare beneficiis, quibus eos vicissim cumulavimus, homines optime de nobis meritos, tanquam si nos recte facti pœniteret; præterquamquod iniquissimum est, indicio etiam apud omnes erit, vel quod nihil eorum, quæ commemoravi, fecerint progenitores nostri, vel quod nos genere nihil ad eos pertineamus;

visibilem evasisse, & a Gorgonibus insequentibus se subduxisse fingit (*Apollodorus Lib. II. Cap. 4.*). Rem attingit Aristides etiam in Oratione de Societate priori, de Philippo inquit: ἀλλ' ὥσπερ νεφέλη κεκαλυμμένη, ἢ πᾶν ποιητῶν ἀποπον κινῶν περικείμενη, δρᾶσαι φανερός, παθεῖν δ' ἀφανής, περιέρχεται *Tom. I. pag. 448.*

ὧν ἔφην τὰς προγόνους εἰργάζεσθαι, ἢ τῶ
 μηδὲν ἡμᾶς ἐκείνοις κτ' γένος προσή-
 κειν· διὰ τὸ τὰς μὲν καὶ τῆς αὐτὰς ἀδι-
 κησάτων, ὥσπερ εὖ πεποιηκότων, ὑπὸ
 μεγαλοψυχίας πολλάκις προσλιῦναι, καὶ
 πᾶσαν ὑπὲρ τούτων εἰσευλωχεύειν ἀπαι-
 δεῖν, ἡμᾶς δὲ καὶ ἅ τοῖς διεργέταις δι-
 κάως ἀποδεδώκαμεν, ταῦτ' αὐτὰς, ὡς
 δυσμενεστάτης ἀναφανεύτας, ὑπ' ἀγνο-
 μοσύνης ἀφηρηκεύειν. ὃ καὶ θαυμάζω,
 εἰ μηδὲν μὲν αὐτοῖς ἐγκαλεῖν ἔχοντες,
 ὅπως ἀτιμάζομεν, ὡς ἀφαιρεῖσθαι σφί-
 σι τὰς δωρεάς, κακὸς δὲ εἰς ἡμᾶς ἀνα-
 φανεύτας ἔπειθ' ἔξομεν ὅτι οὐκ πλέον εἰρ-
 γάζεσθαι.

Αὐτὰ δὲ τούτων, εἰ ὅταν τις δι' ὧν
 ἐτέρῳ λυμαίνεται, ἑαυτῷ παρασκληάζῃ
 τὰ βέλτεστα, αἰτίας οὐκ ἀπήλλαχται,
 διὰ τὸ πεπονηρεῦσθαι· ὅδε ταύτη μάλ-
 λον ἐπαινετός, ἢ κατ' ἐκεῖνο μεμπτός·
 ἥπερ γε ὅταν τις καὶ ἑαυτὸν καὶ ἕτερον κα-
 ταβλάβῃ, μᾶλλον δ' ὅτι τῷ δοκεῖν
 βλάβειν κακώτερον, τοῖς ἑαυτῷ λυσitte-
 λῶσιν ἐπιεικῶς πολεμεῖ· τίς ἔκ αὐτῷ
 τοιούτῳ δι' ἄμφω ταυτὶ νεμεσήσῃ (1)

(1) Cod. νεμεσήσῃ.

propterea quod illi vel in se peccantes, tanquam beneficiorum largitores, ex animi magnitudine sæpe tuebantur, nullamque de eorum commodis sollicitudinem non gerebant; nos vero iis etiam rebus, quas ceu beneficis hominibus jure contulimus, eos veluti infensissimos hostes jam compertos, ex ingrati animi sensu spoliamus. Idque fane miror, si dum nihil habentes, quo de illos culpemus, tantopere ipsos dehonestamus, ut collata ipsis dona auferamus; iis qui pessime de nobis meriti fuerint, habebimus deinceps quidquam amplius, quod facere possimus.

Præterea, si cum quis per quæ alteri obest, sibi met bona comparat, a culpa nequaquam immunis est, propterea quod improbe agit; neque propter istud laudandus magis est, quam propter illud culpandus: quanto potiori jure, cum quis & sibi & alteri nocet, atque adeo cum alteri nocere putans, commodis suis verissime bellum infert; quisnam hujusmodi homini ob duo hæc non valde succenseat? Nos igitur si absque alieno incommodo nobismet ipsis uti-

δικαίως ; ἡμεῖς τοίνυν εἰ μὲν τῆς πρὸς
 ἄλλης βλάβης χωρὶς , ἡμῖν αὐτοῖς τὰ
 λυσιτελεῖν κατὰ τὸν σὸν πεπορίσμεθα
 λόγον , Λεπτίνῃ , ζηλωτοῖτινες αὖ εἴη-
 μεν . νῦν δὲ εἰ ἅς δεδώκαμεν δωρεὰς
 τὰς ἔχοντας τῶν ἀποσερήτομεν , ἀπο-
 σερήτομεν καὶ ἡμᾶς αὐτὰς τότε πισδέ-
 σθαι τολοιπὸν , τότε προσδοκᾶν ἔτι παρ
 ὠντινωνῶν τὰ βελτίω . καὶ ὃ ὅπως ἔχει
 ἐὰν μὲν ἂ τοῖς δεργέταις ἀπέδομεν ;
 ταῦτ' αὐτοῖς ἐάτομεν ἔχειν , ὃ μόνον τὰ
 δῖγμα ποιουῦντες ἐτόμεθ' αὐτοῖς , ἀλλὰ
 καὶ τοῖς ἄλλοις πρὸς τέτοις ἐπὶ τὰ ἴσα
 προστρέφομεν . ἐὰν δὲ , ὃ μὴ γένοιτο ,
 ταῦτ' ἀφελώμεθα , ὃ μᾶλλον σφᾶς ἀ-
 δικήσομεν , ἢ ἡμᾶς αὐτὰς , τῶν συμφε-
 ρόντων ἀποσερῶντες καὶ ὧν ἡκισ' ἐχελῶ
 καὶ προσέτι δόξομεν ἢ τιμωκαῦτα μὴ
 καλῶς βεβηλευθαι , ἂ μετ' ὀλίγον ἐ-
 μέλλομεν ἀφαιρεῖσθαι , ταῦτ' αὐτοῖς πα-
 ραχόντες . ἢ εἰ καλῶς βεβηλόμεθα
 τότε , νῦν οὐ καλῶς ἀφαιρεῖσθαι . ἔτι
 τοίνυν , ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι , εἰ μὲν
 ὅλως ἀσάτω δήτῃν γνώμῃ πρὸς πάντ'
 ἐγνώκετε χεῖρσιν , καὶ κατὰ τὰς Εὐεῖπυ
 σροφᾶς , ἐκασαχάστε τῶν πωραγμάτων

lia, secundum orationem tuam, parare liceret, o Leptines, æmulatione digni profecto essemus: at si, quas dedimus retributiones, ab habentibus tollamus, tollemus etiam a nobis ipsis & ut nobis deinceps credatur, & ut amplius a quoquam quæ præstantiora sunt, præstolemur. Ita enim res comparatæ sunt. Si quæ bene promeritis indulgimus, ea ut illi sibi habeant, sinamus, non modo quod justum est erga eosdem præstabimus; verum aliis præterea ad paria efficienda calcar addemus. At si, quod absit, hæc illis auferamus; non eos magis injuria afficiemus, quam nosmetipsos, dum videlicet emolumentis nosmet orbabimus, quibus minime omnium oportebat; ac præterea videbimur, vel tunc non bene consuluisse, quæ mox ablaturi eramus, ipsis elargiti; vel si tunc bene consulimus, nunc non bene auferre. Accedit & illud, o viri Athenienses: Si instabili prorsus quadam sententia ad omnia uti statuissetis, atque instar Euripi reciprocationum, in cunctis rebus æstuarere; minime absurdum videretur non modo facultatem conferendæ per suffragia immunitatis velle e medio tollere; verum neque omnibus iis, ut verbo dicam, quæ cum nobis, tum majoribus nostris pulcherrima visa sunt, hujus aut il-

χυρεῖν · ἔδεν ἀπεικὸς ἔ' μόνον τιλὴ ἀ-
 τελείας χειροτονίαν ἀνελεῖν ἐφελῆται ,
 ἀλλὰ καὶ πάντων , ὡς εἶπεῖν , τῷ καὶ ἡμῖν
 καὶ τοῖς ἡμετέροις πορογόνοις καλῶς ἐ-
 γνωσμεύων ἐπίποροθεν θέεσθαι τὸς τῷ
 δέινῳ ἢ τῷ δέινῳ φλιωάφης . εἰ δὲ
 τὰ τοιαῦτα νοσῇν καὶ πρὸς ὑμᾶς αὐτὸς
 σασιάζειν ταῖς γνώμαις , ἔδ' αὖ ὄναρ
 εἰέγκοιτε · ἐκὼν ἕως γ' αὖ εἰς Ἀθιναίους
 τελεῖτε , (1) καὶ τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν
 τοτὶ φρόνημα σώζητε , ἔδ' ἀτελείας πέ-
 ρει ἔδεν χαμνὸν ἔδοπωσιδν ποτε ψηφιεῖ-
 θε , καὶ μυριάκις διαρράγῳσίτινες (2) ,
 αὐτῶ καὶ κάτω λειτουργιῶν μεμνημένοι ·
 ἀλλὰ τοῖς ὡς ἄριστα καὶ λυσίτελῶς δε-
 δογμένοις ἐμμενεῖτε καθάπαξ .

Σκοπεῖτε δὲ κακείνως . τῶν ποραγμα-
 τῶν , ὧ αὐδρες Ἀθιναῖοι , τὰ μὲν , οἷς
 οἴκοθεν παρεσχάσασθαι , τιλὴ σύσασιν
 ἴχει , καὶ οὐ τοσῶτο δεῖται πρὸς συμ-
 μαχίαν τῷ χρόνῳ · τὰ δ' εἰ καὶ ἄλλως
 εἶδεν , ἀλλὰ τὸ πόρρωθεν ἦρχθαι ,
 μέγιστον σφίσι πρὸς τὸ τιμαῖσθαι ζυν-

(1) Δοκῶν γε δήπως εἰς Εἰκῶν τελεῖν . Ari-
 stides Panathen. T. I. p. 91.

lius hominis nugas anteferre. At si neque ejuscemodi morbo laborare, aut contra vosmetipsos sententiis diffidere, ne per somnium quidem pateremini; igitur quandiu Athenienses eritis, & magnam hanc admirabilemque animi sententiam incolumem servabitis, ne circa immunitatem quidem novum quid unquam decernetis; tametsi millies dirumpantur quidam publica munia altero quoque verbo crepantes; sed iis quæ optime utiliterque constituta sunt, firmi prorsus inhærebitis.

Porro & illud, quæso, attendite. Ex rebus, o viri Athenienses, quædam ab intima natura sua firmitatem habentia non ad tutelam sui tempore admodum indigent: quædam vero, tametsi ceteroquin tempore indigeant, at jamdiu incepisse, plurimum ad earum commendationem confert. Sunt quædam res nihilominus, quæ utramque

(2) Καὶ ὅτι ἡ πόλις ὅσους ἔχει τῶν. Demosth. pro Corona. T. I. p. 254.

αἰρεῖται . ἔστι δ' ἂν τῶν μεν ἀμφοτέ-
ρων μετέχει , τῷ δὲ καὶ τιμᾶσθαι παρὰ
πάντων ἔκ τ' ἴσης μετέχει . ἀλλ' οἱ
μεν μᾶλλον , οἱ δ' ἔλαστον χρῶνται ,
καὶ οἱ μεν , οἱ δ' ἔ . τὸ (1) δὲ πᾶσιν
οἷς ἔξῃς τὰς ἀεργέτας κοσμεῖν , καὶ μη-
δὲν τῶν εἰκότων ἐλλείπειν , ὅπως , ὡς αὐ-
δρες Ἀθηναῖοι , δι' ἅμφω ταῦτα τοῦ
παντὸς ἄξιον χρῆσθαι , ὥςτε καὶ αὐθρο-
ποι πάντες , καὶ οἱ τὸν Ὀλυμπόν οἰκῶν-
τες Θεοί , καὶ δαίμονες τὴν αὐτὴν περὶ
τάτ' φέρει ψῆφον , καὶ συγχωρεῖσι καὶ
πάντα . οἱ μεν τῷ μηδεὶα μὴ δεῖν το-
παραπάν ἔτ' ἔχειν ἀγνωμονεῖν , παρά-
δειγμα τὸν Ἰξίωνα καὶ τὴν Ἰξίωνος
τύχῃ προδευότες τῷ βίῳ (2) . τὰς

(1) f. τῷ , nisi potius paulo inferius pro
χρῆσθαι , legendum sit χωρεῖν .

(2) Bene supplicium Ixionis , qui apud in-
feros rotæ alligatus , perpetuæ volutationi da-
mnatus est , ingrati animi vitio obnoxiiis obji-
ci solet , quemadmodum Aristides facit . Is
nanque , socero per fraudem interempto , cum
expiationem criminis ab Jove ejus misericordia
capto retulisset , ac in cælum esset receptus ,
pro tanta in se beneficentia , Junoni stuprum
inferre conatus est . Fabulam præter mytho-
graphos ac poetas explicant Scholiastæ in Eu-

hanc rationem participant; nec vero illud æque participant, ut ab omnibus in honore habeantur: sed sunt qui magis, quive minus illis utantur, sunt qui utantur, & qui non item. Quod vero ad illud attinet, ut rebus quibuscunque licet benefici homines ornentur, nec ullum erga eos officium prætermittatur, id, o Athenienses, utrique huic rei obsecundare, usque adeo est plurimi faciendum; ut & homines omnes, & qui Olympum incolunt Dii, atque dæmones unum idemque hac de re suffragium ferant, neque ullo modo huic sententiæ adversentur. Hi enim, ut neminem omnino oportere deinceps ingratum esse ostenderent, Ixionem Ixionisque fortunam in exemplum vitæ proposuerunt: illos vero ne dari quidem licet, quanti

ripidis Phcenissas p. 748. & 749. Ed. Valckenarii, & Anonymus in Miscellaneis Observationibus Vol. I. p. 269. & Vol. III. pag. 309. Aristides vero orationem conformat ad Pindarica illa ex Ode II. Pyth.

Θεῶν δ' ἐφετμᾷς

Ἰξίωνα παντὶ ταῦτα

Βροτοῖς λέγειν ἐν πεπρωτῇ φοχῇ

Παντὰ κυλινδόμενον

Τὸν ἀργύτατον ἀγανῶς ἀμοιβῶς

Ἐποιομεῖνς τίνασαι.

δὲ ἔδὲ λέγειν ἕξουσιν ὅποσθ' ἡ τινα
 τὰς σφῶν ἀξίῃσι γονέας καὶ παιδῶν,
 καὶ ὅπως καὶ ζῶσι καὶ τέλει τῆς αἰ-
 ῶντος τὰ βίῃ κέχληται χρόνον· ὁ μόνον
 πλείστας καὶ μεγίστας καὶ λόγῳ καὶ
 ἔργῳ χείρας αὐτοῖς ἐκτιννύοντες, καὶ χε-
 ρὸν ὑπὲρ κεφαλῆς αἰρούντες (1), ἀλλὰ
 καὶ μετ' αὐτάς, ὡς εἰπεῖν, τὰς θεὰς ἀ-
 γούσας σφῶν. ὥστε οὐκ αὖτ' ὅτι
 διακεκμημένους ἔκ αὐτῶν ἀγάταιτότις τῆς γνώ-
 μης, διὰ τὸ μηδεὺς τι χερσὶν, ἀλλ' αὖτ' ὅτι
 εἰκὸς ἀπαιτεῖ παρὰ τὴν αἰρεῖσθαι· ἐάν
 δὲ τὴν ἀναγκαίαν ἐλλείπωσιν ταύτων φο-
 ρὰν, τότε ἀδικίας ἐσχάτης αἰώσονται·
 ὡς (2) δέ μοι δοκεῖ καὶ περὶ τῆς ἄλλως
 εὖ πεπονθότων ψηφίζεσθαι χεῖρας. καὶ
 ὅπως ἔχει μὴ τὴν φύσιν παροίχῃ. εἰ γὰρ
 καὶ μείζων ἐπ' ἐκείνοις ἢ δίκη, ἀλλὰ τὸ
 τῆς ἀγνωμοσύνης δῆπερ ταύτων, ἐάντε
 περὶ φύσιν, ἐάντε ἄλλως συμβαίῃ. οὐ
 γὰρ τὸ στρατηγὸν ἀνελόντος ἡττων αὐτὸν δό-
 ξει φονικὸς ὁ τῶν αὐτῶν στρατιωτῶν ὄν-
 τινον εἰργασμένον· ἔδ' αὖτ' ὅτι τὰ ἱερά

(1) Par dicendi modus apud Platonem de
 Rep. Lib. X. ὡς ἐκ μόνον ἔκ ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς

suos faciant parentes atque magistros, & quam ratione erga ipsos & vivos & mortuos toto vitæ tempore se habeant; non plurimas modo maximasque qua verbo, quaque opera illis gratias rependentes, & quasi super capita sua illos tollentes; verum etiam eosdem, ut ita dicam, primo post Deos habentes loco. Quemadmodum igitur illos ita comparatos nemo ob hujusmodi animi affectionem admiretur; nihil enim novi facere solent, sed quod officii jure præstare tenentur; at si ab hujusmodi necessaria propensione deficiant, tunc enimvero summæ injustitiæ rei damnabuntur: sic mihi videtur judicium esse ferendum & de iis, quibuscum ceteroquin præclare actum est. Cave autem ne hic naturam objicias. Etsi enim major erga illos justitia sit, at ingrati animi eadem ratio, sive circa naturam, sive aliter contingat. Neque enim eo qui ducem sustulit minus interfector videbitur miles, qui militem alium quempiam itidem interfecerit; neque rursus minus latro fuerit eo qui templa spoliavit, is qui publica furatus est.

περὶ τῶν αὐτῶν οἱ ἑταῖροι. T. II. p. 602.
Ed. H. Steph. (2) Cod. 85.

σεσυληκότος ὁ δημοσία (1) κεκλοφώς·
ἐπεὶ μηδὲ νόμον μᾶλλον ἐρῶμεν τὸν
τοῖς ποροδόταις ἐπεξιόντα, ἢ τὸν παρὰ
τῆς τοιχωρυχοῦντων (2) λαμβάνοντα
δίχλιν.

Καὶ νῦν ἡμεῖς οἷς τὰς ἀεργέτας δω-
ράμεθα χρηρὸν εἶδεν δρῶντες, ἀλλὰ τὰ
γιγνόμενα ἀποδιδόντες, οἷς ὦν παρέχο-
μεν ἀποσερήτομεν σφᾶς, μείζονος ἀ-
δικήτομεν, εὖ οἶδα, ἢ εἰ μηδὲ τιλὶ
ἀρχὴν αὐτοῖς εἰσπυέγκαμεν. ἐκεῖνο μὲν
ᾧ ἀγνωμοσιῆς αὐτῷ· τὸ δ' ἀδικίας,
εἴπερ ἂ παρ' ἡμῶν δικαίως εἰλήφασι,
τάτων ἀδίκως ἀποσερήτονται. τοσούτο δὲ
ἀδικίαν (3) μείζων ἀγνωμοσιῆς, ὡς
μόριον ἀδικίας τὸ εἶναι· ὃ δ' πᾶς ἀ-
δικῶν ἤδη καὶ πρὸς τὰς ἀεργέτας ἐστὶν
ἀγνώμων· ἀλλ' ὁ πρὸς τέτοις ἀγνωμο-
νῶν, αὐτὸ τὸ εἶναι ἀδικεῖ μόνον, τὸ μὴ τὰ

(1) f. δημόσια.

(2) Eos nimirum qui parietes furandi caus-
sa perfodiunt, quos capite plecti apud Athe-
nenses consuevisse, vel ex iis Demosthenis
verbis contra Lacritum constat (T. II. pag.
940.): ἀλλὰ τοιχωρύχους, καὶ κλέπτας, ἔσθ' ὅτι

Nam neque magis legem appellaverimus eam, quæ proditores ulciscitur, quam quæ in mœnium perfossores animadvertit.

At enim nos dum muneribus optime meritos homines cumulamur, novi nihil facientes, sed quæ justa sunt rependentes; dum hujusmodi muneribus eos, quibus illa contulimus, privare malimus, gravius delinquimus; credite mihi, quam si nihil omnino illis contuliffemus: alterum enim ingrati animi, alterum iniqui vitium foret, si quæ a nobis jure obtinuerunt, iisdem injuria spoliabuntur. Eatenus vero injustitia major est ingrati animi vitio, quatenus hoc particula quædam injustitiæ est; non enim quicumque injustus est, eo ipso etiam ingratus erga bene merentes est: at qui insuper erga hosce ingratus est, hoc ipso nomine solum injustus est, quod statuerit

ἄλλος κακὸργὸς πρὸς ἐπὶ θανάτῳ οἱ εἰδικὰ εἰσά-
γουσι. Hujusce criminis reos legibus Hebræo-
rum ac Romanis quoque impune occidere li-
cebat. Adi Philonem Hebræum T. II. pag.
336. Ed. Mangey.

(3) Forte πᾶσι δὲ ἀδικία.

προσήκοντ' (1) αὐτοῖς πράττειν αἰρεῖ-
 σθαι . ἔκῃν τὸ μὲν μισεῖται , ἀδικίας
 δὲ κολασὰς ἴσμεν τὰς νόμους . εἴτ' , ὧ
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι , ἃ μὴ παραχόντες
 ἠγνώμονῃμεν αὐτῶν , ταῦτα Μ^τ τὸ παρα-
 χεῖν ἀφελόμενοι , τοιούτον κατ' ἡμῶν
 βεβηγότες λόγον πᾶσι γενέσθαι , ὡς
 Ἀθηναῖοι τῆλαστον ὡς κακὸν φυλαξά-
 μενοι , ἔκόντες ὄντες τῷ μείζονι περιέ-
 πεσον ; μηδαμῶς , ἐτι τοίνυν , ὁ μὲν παρ'
 ὧν εὖ ἐπεπόνθει , τέτοις ἐκ ἐθέλων τοῖς
 ἴσοις ἀμείψασθαι , ἀγνωμοσύνης ἅμα
 καὶ ἀδικίας ἔγκλημα φέρεται . ὁ δ' ἂν
 δέδωκεν ἀφαιρέμενον , πρὸς τῷ τέτοις
 ἐνέχεσθαι , καὶ τὴν τῷ μὴ τὰ δέοντα
 πράττειν εἶδέναι δόξαν ἐαυτῷ δήπου
 προσάπτει , καὶ προσέτι σχισμότητος καὶ
 περιεργίας . δι' ὧν ὃν ἂν δέδωκεν ἀφαι-
 ρεῖν αὐτοῖς οἶεται δεῖν , λογίζεσθαι πᾶ-

(1) Admonet Aristidis dictio de solemnī
 mutatione vocis προσήκοντα in προσήκοντα πῶς
 Ἀθηναῖοις , quam in Plutarchi Solone , contra
 fidem editionum omnium , ac ferme dixerim
 etiam Codicum manuscriptorum , admisit vir
 ceteroquin eruditissimus Iosephus Bartholus ,

debita illis officia nequaquam præstare. Itaque illud quidem odio habetur: at leges scimus de injustitia pœnas sumendas decernere. Deinde, o viri Athenienses, auferentes, postquam dedimus, ea, quæ si minus dedissemus, fuissetis ingrati; in causa erimus, ut illud contra nos ab omnibus dicatur; Athenienses videlicet, quod minus erat, ceu malum evitantes, sponte in id quod majus erat, inciderunt? Absit enimvero. Accedit huc, quod qui non vult paria reddere iis, a quibus beneficio est affectus, ingrati animi simul atque injustitiæ reus fit: at qui aufert quæ fuerat elargitus, præterquam quod hisce vitiis obnoxius est, etiam notam subit hominis quæ justa sunt exhibere nescientis, ac insuper stupidi atque morosi. Dum enim quæ dedit iterum auferenda esse arbitratur, fit necessario ut omnium animos ea opinio subeat, quod vel ex non proba sententia ea fuerit largitus, sed ut graviore per eorum ablatio-

quo suam de Atlantide insula opinionem stabiliret in opere inscripto: *Reflexions impartiales sur le progrès reel ou apparent que les sciences & les arts ont fait dans le XVIII. siècle en Europe. Paris, 1780. T. I. p. 210.*

σιν ἔξ ἀνάγκης. Συμβαίνει, ὡς ἢ μὴ
 γνώμης δ' ὀφύηται παρέχεν ἐκείνα, ἀλλ'
 ὥπως μεζόνως τέτων οἷς ἀποσπέρηται λυ-
 πήσῃ· ἢ εἰ μὴ, τὸ το λειπόμενόν ἐστιν
 ἔξ ἀνάγκης, ὡς ὁ Μ^π λογισμῷ τότε
 παρέχεν, ἐπεὶ πάλιν ἐκτὸς αἰτίας ἀφ-
 εἶλετο. τὸ ᾧ μὴδῆσινοσ' ἐπειγάζῃς
 ἀνάγκης· ἀνάγκα δὲ ὁδὸ Θεοί φασι μά-
 χονται (1)· ἐτοίμως ἐφ' ἑτέρ' ἅττα με-
 ταχωρεῖν, τεκμήριον ἐστὶ θαυμασὸν τῷ
 τε καὶ πάσῃ ἀβεβαίῃ τῆς γνώμης, τῷ
 τε μὴδὲν ἔξ ἀρχῆς βεβηλεύσθαι· ὥσ-
 περ αὖ κραταιὰς εὖ μάλα καὶ Μ^π λο-
 γισμῷ καὶ ψήφῃ τοῖς πράγμασιν ἐγχε-
 ρύσῃς, τὸ μὴδὲν εἰκὴ παραβάλλειν,
 ἀλλὰ τοῖς ἔξ ἀρχῆς ἐγνωσμένοις ἐμ-
 μένειν. ἔπειτα, Δεπτίνη.

Σὲ δ' αὖτις ἔρηται, τὸ χάριν θυ-
 σίας καὶ τελεταῖς τὰς Θεὸς καὶ προσό-
 δοις τιμῶμεν; εἰ μὲν ὦν παρ' αὐτῶν εὖ
 πεπόνθαμεν μόνων ἐρεῖς, ἐκ ὁρδῶς ἐρεῖς.
 εἰ δὲ τῶδ' ἅπασι δῆλον, ὡς ἐφ' ἐκάτε-
 ρον ταῦτα βλέπει, καὶ ὁ μόνον τῷ παρ-

(1) Sententiae auctor Pittacus, juxta Laer-
 tium (Lib. I. Segm. 77. Ed. Meibom.), ex

nem molestia afficeret; sin minus, hoc necessario restat, quod temere ea tunc concesserit, quia rursus nulla de causa abstulit. Nulla enim urgente necessitate (necessitati porro ne Dii quidem, ut ajunt, resistunt) prompte ad alia quæpiam gradum facere, indicium omnium certissimum est cum instabilis omnino sententiæ, tum etiam quod ab initio nulla facta fuerit consultatio: quemadmodum contra, stabilem maxime sententiam prodit, & quæ cum ratione & calculo res aggrediatur, si nulla temere mutatio fiat; verum iis, quæ ab initio visa sunt, constanter adhæreatur. Sed ad alia, o Leptines, transeamus.

Te si quis interroget, quænam causa est, cur sacrificiis & ceremoniis & supplicationibus Deos promeremur? Si ob ea dumtaxat respondeas beneficia, quæ ab illis jam sumus assequuti; haud equidem recte responderis. At si hoc omnibus liquet, ea ad utrumque respicere, ut scilicet non

quo ad proverbiorum collectores transit. Vide Schoti Adagia Græcorum p. 24. 56. 356.

ελθόντων, ἀλλὰ καὶ τῇ μελλόντων δὲ
 αὐτῶν ποιῶμεθα ὁρνοῖαν· τὰ μὲν ὅπως
 αὐτὰ μάλᾳ παρέσαι δεόμενοι, καὶ μὴ
 παντὸς αἰεὶ τῷ βελτίονι, τῇ δὲ χά-
 ρει εἰδότες, καὶ πρὸς τὰ ἴσα καὶ μείζω
 παρακαλῶντες· τί ἡμῶν, εἰ καὶ πρὸς
 τὰς λειτουργίας ταύτων τὸτο ποιεῖν οἴο-
 μεθα δεῖν, ἐπεὶ καὶ πρῶτος λειτουργίας
 πάντες ἴσμεν Θεὸς, καὶ ὡς ἔξ ἀρχῆς
 συσσημαμένους τὸδε τὸ πᾶν, καὶ ὡς τῇ
 διίκεχει διὰ πάντων ὁρνοῖα συνεχού-
 τας τὰτ' αἰεὶ καὶ κοσμοῦντας, καὶ χαίρου-
 τας τῷ προσρήματι τῷ μάλᾳ, ἢ
 πολυτελείας ἐξαγισμάτων; ὥστε τῶτον
 τὸν τρόπον ταυτὸν εἶναι εἰς λειτουργίας καὶ
 εἰς Θεὸς ἀμαρτεῖν. καὶ μὴ, αὐτοὶ οἱ μὲν
 ἀπάντων εἰσιν ἐνδεεῖς, Θεοῖς δὲ εἰ
 μηδενὸς δεῖ τῇ ἀπάντων (1), ἅτ' ἔστι

(1) Θεοὶ αὐτάρκεις εἰσὶ, καὶ ἔδω ἐνδεεῖς πᾶν
 ὅλον ἀγαθῶν, Proclus in Platon. Theol. Cap.
 XIX. p. 50. αὐτὸ μὲν γὰρ πρὸ θεῶν ἀνενδεής,
 Sallustius Philos. de Diis & Mundo Cap. 15.
 Euripides vero Herc. Fur. v. 1348.

Δαῖται γὰρ ὁ Θεός, ἐπ' ἐρέας ὅπως Θεός,
 Οὐδενός.

modo præteritorum, sed etiam futurorum per ea sollicitudinem geramus; alia orantes ut quam maxime consequamur, semperque præstantiora; de aliis vero jam acceptis gratias agentes, & paria atque majora deprecantes: quidnam monstri contingit, si etiam erga beneficos homines hoc idem faciendum arbitremur, cum omnes jam sciamus primos beneficiorum largitores esse Deos, tum quod ab initio hanc rerum universitatem condiderint, tum quod perpetua erga quælibet providentia illam conservent ac exornent, & hac potius appellatione gaudeant, quam locupletissimis sacrificiis? Quamobrem hoc sane pacto perinde est in beneficos homines, atque in Deos ipsos peccavisse. Et profecto, si homines omnium rerum indigent; Dii autem nullius omnino indigent, quippe qui universa suppeditent; nihilo tamen secius si cum quæ ex nobis sunt,

Alia proferunt Lindenbrogius ad Censorinum Cap. I. & Wetstenius ad Act. Apost. XVII. 25. Quem vero Platonis Dialogum hic Aristides respiciat, haud modo succurrit: hoc de argumento in Euthyphrone & de Rep. Lib. II. & III. sermo est.

χορηγοῖς τῇ ἀπάντων· ἀλλ' ὡς τὰ παρ' ἡμῶν ποτ' ἐλλείπει, καὶ μὴ τιμὴ νομιζομένην ταύτῃ ἐσφέρωμεν εἰσφοράν, συναγείς δ' αὖτις ἡμεῖς καὶ μιαροὶ καὶ ποροδοταὶ τὰ θεῖα, καὶ κακῶν κάκιστοι, καὶ δεῖ δύναι δίκην, καὶ τὸν Σωφρονισκοῦ Σωκράτην. εἰ τοίνυν τοῖς μηδενὸς δεομένοις Θεοῖς τοσούτων ἐσμεν ὀφειλέται, καὶ πάντων ἀναγκαιότατος ἔστος ἔρω^Θ. πόσοντι καὶ τὸ εἶναι τοῖς πάντων δεομένοις ἀνθρώποις;

Παρά πάντα δὲ ταῦτα ἐκεῖνο λέγω, μάλισα πάντων ἡμῖν διαφέρον· ὡς εἰ καὶ τῇ δικαίῳ ἡκιστ' ἐτύγχανεν ὄν, τὸ τὸς ἀεργέτας δῆπερ τιμᾶν, καὶ ἃ παρεχόμεθ' αὐτοῖς; ταῦτ' εἰσάπαν ἔχειν ἔω· ἡμεῖς δὲ καὶ ὅπως ἐκ αὐτῆς τῆς σωῆθης θξέσημεν μεγαλοψυχίας, καὶ τὸ παντὶ τρόπῳ κοινῇ πάντας ἐκ τῇ διωγατῶν εὖ ποιεῖν ποροθυμεῖσθαι. εἰκότως. ὃ γὰρ ἐσιν, ἐκ ἐσιν ἡμῖν λόγος χρημάτων εὐδαιμονισθῆναι, καθάπερ πᾶσι τοῖς ἄλλοις· ἀλλὰ θαυμαστῆς τινος δόξης, καὶ τὸ φιλανθρώπως ἐκ περιστάσεως διὰ πάντων ἀπασιν εἶναι. τεκμήριον δ' ἀναργές, τὸ πάλαι μὲν ἡμᾶς πάντοτε πλείων δ-

ipsis defunt, neque justum hocce tributum pendimus, actutum impij atque execrabiles, Deique proditores, & iniquorum iniquissimi evadimus, ac oportet ut pœnas luamus, quemadmodum Sophronisci filius Socrates ait. Si ergo rei nullius indigentibus Diis tanta debemus, & omnium maxime necessaria hujuscemodi gratia est; quantum oporteat sit, quod hominibus debetur rerum omnium indigentibus?

Præter hæc universa illud quoque adjungo, quod nobis potissimum in utilitatem cedit. Quanquam enim minime justum esset bene merentes honoribus prosequi, & quæ semel illis contulimus, eadem perpetuo ut sibi habeant, permittère: nobis tamen sic quidem esset a consueta animi largitate recedendum, neque ab illa voluntatis propensione, qua omni modo communiter bene pro viribus facere concupiscimus. Et jure quidem. Nulla enim, nulla apud nos opum ratio est, quemadmodum apud ceteros omnes: sed admirabilis cujusdam gloriæ, & ut humani ac benigni, vel nulla cogente necessitate, per omnia omnibus simus. Quod manifeste inde colligi potest, quia priscis temporibus plurimis opibus di-

πορηκεῖναι χρημάτων, ταῦτα δὲ ταῦθ' ὑπὸ φιλοτιμίας ποροῦνται, καὶ τὰ θαν- μάζεσθαι βέλεισθαι, μίαν ὡς ἀληθῶς ἡγαμένους περιεσίου, τὴν εἰ τοῖς τοῖς τοῖς δαπανῶν· τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι χρη- ματα μὲν ὑπόκειται τύχη, φιλοτιμίας δὲ ἀδαιμάτος ἐστὶν ἡ κησὶς (1), καὶ τὸ κλέειν αὐτῆς ὑποτ' ὀλεῖται· ἥς ἔτ' οὐκ τινὲς πω τῇ πάντων ἐδ' ἐπὶ σμικρὸν ἀμ- φισβητεῖν ἔχον ἡμῖν, ἔθ' ἡμεῖς κινδύ- νων πώποθ' ὀντινωγῶν (2) ἔξέσημεν ὑπὲρ ταύτης (3)· ἀλλὰ καὶ σωμάτων καὶ χρη- μάτων κοινῶν τε καὶ ἰδίων καὶ πάσης ἡσι- νοῦν ἄλλης παρασχῆς, δι' αὐτῶν ταύ- τῶν ἡφειδῶμεν ἡδέως. ὅθεν σεσώκα- μεν μὲν Ἡρακλείδας κινδυνώσαντας ὑπ' Εὐρυθείως παντάπασιν ἐκπετρεῖσθαι, καὶ δι' ἡμῶν ἀρομεύς αὐτόν τε ἀμυνάσθαι, καὶ τῆς Λακεδαιμόνου αὐτῆς μὲν πολ- λὰ τὰ κρείττον' ἐπιβλῦναι. σεσώκα- μεν δὲ οὐ μόνον τὸν περὶ Θήβας ἦντι-

(1) Isocrates ad Nicoclem n. XXII. T. I. p. 79. Ed. Augerii.

(2) Cod. κινδύων πώποθ' ὀντινωγῶν.

(3) Ex his quædam syllabatim sunt apud

tes eramus, quas tamen universas gloriæ studio profudimus, & ex eo quod admirationi esse volumus, unam verissime opulentiam esse rati, sumptus qui in res hujuscemodi fieri solent; idque plurimis de causis, sed præsertim quia divitiæ fortunæ subsunt, at gloriæ immortalis est possessio, ejusque splendor nunquam intercidit: de qua quidem gloria omnino nullis hætenus vel minimum contendere nobiscum licuit; neque nos ullum unquam propter illam periculum declinavimus; sed neque corporibus nostris, neque publicis facultatibus, neque privatis, nec ulli alii cuicunque commeatui propter hanc libenter pepercimus. Itaque servavimus Heraclidas, qui ab Euristheo funditus conterî periclitabantur, ac per nos assequuti sunt ut & illum ulciscerentur, & ut Lacedæmonem longe meliori conditione adirent. Servavimus vero non Œdipum modo Lajii filium, qui infelici apud Thebas fortuna usus fuerat, Sphingemque e medio sustulerat, exactum Thebis totaque Bæotia a Creonte consanguineo suo, atque ad nos

Demosthenem contra Androcionem (*T. I. p. 617.*) & contra Leptinem (*T. I. pag. 459.*). Paria Isocrates habet in Panegyrico (*p. 219.*) aliique Græci Oratores passim.

χηκότα , καὶ τῆς Σφιγγὸς καθαιρέτω
 Οἰδίποδα τὸν Λαῖν , Ξέληλαμεῖον μὲν
 Θηβῶν τε καὶ πάσης τῆς Βοιωτίας ὑπὸ
 τῷ συγγενῆς Κρέοντι , καταφυγόντα
 δὲ ὡς ἡμᾶς , καὶ μεγίστης ἀξιώδεύτα
 ὠρονοίας ἄλλα καὶ Θηβαίους αὐτὸς ὕπε-
 ρον κακῶς ὑπὸ τῆς φρενὸς τῆς Λακωνι-
 κῆς διακειμένους . καὶ μὲν καὶ Ταναγραίοις
 καὶ Θειταλοῖς , τοῖς μὲν εἴτε χησα-
 μένοισι , καὶ ὥς τὸ μηδὲν ἤδη χωρῆσι ,
 Ταναγραίοις δὲ ὑπὸ Θηβαίων Ξεωχισ-
 μένοισι γέγοναμεν ἐν χαίρῳ , τῷ μὴ διε-
 φθάρθαι καθάπαξ αἰτίοι καὶ τῆς Θεὸς
 αὐτοῖς κατασάντες . ταῦτ' οὖν δὲ τὸτο Μεσ-
 σιῳῖοι καὶ Πλαταιεῖς ἔχουσι λέγειν , οἱ
 μὲν ὑπὸ Λακεδαιμονίων καὶ Θηβαίων κα-
 τασκαφεύτες , ὑφ' ἡμῶν δὲ σωθεύτες ,
 οἱ Πλαταιεῖς ὅτις δ' ὑπὸ Λακεδαιμο-
 νίων κατασκαφῆσιν τὰ μέγιστα ξυνη-
 ράμεθ' ἡμεῖς , καὶ νῦν εἰσι Μεσσιῳῖοι
 διὰ τὴν πόλιν (1) . καὶ σιωπῶ Δρύο-

(1) Καὶ νῦν εἰσὶ Μεσσιῳῖοι καὶ τὴν πόλιν ,
 Aristidis - ipsissima verba in Panathenaico (T.
 I. pag. 111.), ubi fere omnia bella hæc ab
 Atheniensibus gesta , nobilissimas historiarum Græ-

confugientem, maximisque curis exceptum: verum etiam Thebanos ipsos deinceps male a Lacedæmonum præsidio habitos. Quin immo & Tanagræis & Theffalis: his quidem inter se diffidentibus & ad interitum vergentibus; Tanagræis vero a Thebanis sedibus suis expulsis opportune accurrimus, post Deos caussa, ne funditus disperirent, effecti. Hoc itidem Messenii & Plataenses dicere possunt; isti nanque a Lacedæmoniis ac Thebanis everfi, a nobis servati sunt; illis autem a Lacedæmoniis intereuntibus maximam attulimus opem, & nunc stant civitatis nostræ beneficio Messenii. Prætereo Dryopas & Pelasgos & reliquos omnes, quos astu periclitantes excepit: sic autem illis boni cujusdam numinis loco fuit, ut propter beneficia, quibus cumulati fuerunt, etiam infortuniorum suorum obliti sint.

cæ partes, magnifice ostentat; neque aliis ferre verbis Atheniensium eorundem propensionem ad opem afflictis ferendam extollit.

πας καὶ Πελαγὸς καὶ πάντας τὰς ἄλλας, ὅς ἐδέξατο μὲν κινδιωδόντας, ἔτι δ' αὐτ' ἀγαθοῦ τοῦ δαίμονος σφίσι κατέστη, ὡς ἐπιλελῆσθαι δι' ὧν εὖ πέπονθασι, καὶ τῆς συμφορῶν.

Καὶ ἔχι πάλαι μὲν ἔτι πρὸς πάντας θαυμαστῶς καὶ μεγαλοφύχως ἔχειν ἡ πόλις, νῦν δὲ ὡς ἐτέρως, καὶ παρὰ πολὺ τῆς προγόνου καὶ τῆς υποθέσεως ἀνάξιως· ἀλλὰ χθὲς καὶ πρῶτον ἐπὶ τῆς Μηδικῶν, τὸ μὲν βαρβαρὸν μεγάλων, καὶ ὧν ἔκ αὐτῆς ἠλπίσεν, ἡμᾶς ἀξιῶντος, ἐφ' ᾧ συμμαχὸς αὐτῷ προσλαβεῖν δεδιωῆσθαι· τῆς δ' αὖ Λακεδαιμονίων ἐτέρωθεν ἐν τῷ τότῳ δέος διὰ ταῦτα μάλιστα κατασάπτων, ὡς καὶ παῖδας ἡμῖν, καὶ γυναῖκας, καὶ πρεσβύτας, ἕως αὖ ὁ πόλεμος ἦ, διὰ πάντων εὖ ποιεῖν ὑπεχθῆσθαι (1), ποίους τινὰς παρέχομεν ἡμᾶς αὐτὸς, καὶ πῶς τοιοῦσι διετέθημεν δήπῃ; τοῖς μὲν ὅν ὡς ἀνά-

(1) *Iisdem propemodum verbis Lacedæmonios Atheniënsum opem contra Xerxem implorantes Aristides commemorat in Panathenæico (T. I. p. 145.), ait enim: ἐλδόντων Λακεδαιμονίαν περιφόβων, καὶ δομενῶν ἐναντία τῇ*

Neque olim quidem hoc pacto erga omnes mire ac magnifice comparata erat civitas nostra; nunc autem secus & longe aliter atque dignitas postulet, ac ratio instituti patrum nostrorum. Immo dudum Medicis temporibus, cum barbarus ille magna nobis præmia proposuisset, ac præter omnium spem posita, quo nos posset ad belli societatem secum ineundam adducere; Lacedæmonii autem ex altera parte usque adeo timerent ex hoc ipso, ut etiam pueros, uxores, ac senes toto belli tempore se nobis omnino alituros polliciti essent; qualesnam nos ipsos exhibuimus, & quomodo erga illos comparati sane fuimus? Apud hos velut indigne de voluntate humanitateque nostra, per ea quæ polliceban-

τῷ βασιλεῖ αἰσβεία, καὶ πρὸς παῖδας, ἔ' αἰσβύσεις, καὶ γυναῖκας αὐτοῖς δρέλειν ὑπὸ χρομίων, ὥς αὖ ὁ πόλεμος ᾔ. Eadem repetit in *Platonica secunda* (T. II. p. 217.): rem vero totam Herodotus narrat Lib. VIII. p. 689.

ξια τῆς ἡμετέρας προαιρέσεως καὶ φιλο-
 σωφροπίας δι' αὐτὸν ἐπηγγέλονται βεβη-
 λωμένοις μεμφόμενοι, τῷ δ' ὡς ἀδυ-
 νάτοις ἐπιχειροῦντες, εἰδὲ ἀκῆσαι ὅλως
 εἰδὲ ὅπως ἴδον ἀναχόμενοι· τὸν μὲν αἰσ-
 χῶς ἀναχωρῆται παρεσκέασαμεν τῆς
 Ἑλλάδος, τὸς δὲ μὲν τῆς Ἑλλάδος.
 Ἰξηιόμεθα τῇ κινδιῶν· πάλαι τοί-
 νυν κοινῇ πάντες ξυνεστειγκῆν Λακε-
 δαιμονίοις τὰ χρήματ' ᾤθημεν δεῖν,
 ἅπερ ἰδανείσασιν μὲν (1) παρ' αὐτῶν οἱ
 τειάκοντα καὶ τῇ (2) ἐν Πειραιεῖ
 ὡς δὲ τὰ πράγματα κατέστη, καὶ Λα-
 κεδαιμόνιοι ταῦτ' ἀπῆλθον, οἱ μὲν ἄλλοι
 πάντες τὸς δανισαμένους ἤξιον καὶ δια-

(1) Cod. perperam ἰδανείσαμεν.

(2) Codex mendose τὸν habet; quam vo-
 cem emendare licuit cum ex Oratione De-
 mosthenis Leptinea (F. I. p. 460.), tum ex
 Aristidis ipsius Panathenaico (T. I. p. 166.);
 uterque Orator enim nedum rei una eadem-
 que ratione mentionem facit, verum etiam
 eadem pene verba usurpat. Ad Aristidis Pa-
 nathenaicum hæc annotat Scholiastes ineditus
 Codicis Marciani ccccxixiii. ὅτι οἱ τειάκοντα
 Ἀθῶνισιν ἐμὸν συρανέσασιν; ἰδανείσασιν ἔδωκα

tur, sensissent, graviter conquesti sumus; barbaro autem, tanquam quæ fieri nefas esset, attentanti, ne aures quidem præbere omnino passi sumus: ac propterea hunc turpiter de Græcia migrare coegimus; illos verbò una cum Græcia a periculis asseruimus: Superiore itaque tempore communiter omnes persolvere Lacedæmoniis pecuniam necessarium existimavimus, quam ab iis mutuam sumpserant Trigintaviri contra eos, qui in Piræum se receperant. Nam ubi res compositæ sunt, & Lacedæmonii eam pecuniam repeterent, ceteri quidem omnes volebant, ut qui mutuo acceperant etiam dissolverent, uti sane par erat; isti vero ipsi illud fore præcipuum concordix

τῶν Λακεδαιμονίων χεῖματα, ἵνα ὅτε πάντων δύ-
ναμιν ἰσότης περιποιησώνται. καταλυδέντων δὲ
πάντων, καὶ τῶν Λακεδαιμονίων ἐκ ἀξίωντων ζη-
μιωδέσθαι τὰ χεῖματα, οἱ Ἀθῶναιοι πάντες
ἐπέπταν, ὁμῶς τε μεγαλοδουλίαν ἐπιδεικνύμενοι,
καὶ πᾶς σωδῆκας βεβαιῶντες δι' ἔργον. τῷ δὲ
ἐποίησαν ἐπιδήμιον οἱ πλείους τῶν τυραννῶν ἐξ
Ἀθῶν ἦσαν αὐτοῖς, καὶ οἱ περὶ αὐτῶς ὑπη-
ρίται. Egregium Atheniensis populi facinus im-
pense laudat Isocrates in Areopagitica Oratio-
ne T. II. p. 142. Ed. Augerii.

λύσασθαι καὶ τὸ εἶκος , αὐτοὶ δ' ἔτοι-
 τός τ' αὖ παρῶτον γνώρισμα τῆς ὁμοιοῦσας
 ἐβίων γενέσθαι , ἐὰν ὁ δῆμος ἅπας
 ἐκτίσῃ .

Ὅτε τοίνυν , ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι ,
 καὶ μηδεσινοςθεν παρὸν πηργμενῆς ἀνάγ-
 κης , ἀλλ' ὑπὸ τῷ φιλανθρωποτάτῃ μόν-
 ος τῆς γνώμης , τὰ τοιαῦτα παρῶν
 τῇ καλλίστῃ ἐδόκει , καὶ διαγεγόνασμεν
 τὸν ἅπαντα χρόνον τὴν καλλίστην ταύ-
 την καὶ λυσιπελεσάτην καὶ μόντην παρῶ-
 ἡκασταν ἀνθρώποις φιλοτιμέμενοι · νῦν
 ἀμφοτέρων ὄντων , τότε τὰ δίχαια παρῶ-
 ντων ἀνάγκη εἶναι , τότε κεχρησθῆναι τῇ
 γνώμῃ , καὶ μὴ τὴν ἑξ ἀρχῆς παρῶ-
 ντων ταύτην εὔσασιν ἐγκαταλιπεῖν , ἐ-
 πεὶτ' ἔκ ἐθέλητομεν ; καὶ πῶς ἔκ ἀτο-
 πον , τοῖς μὲν ἡμετέροις αὐτῶν κινδύνοις
 ἑξαίρεσθαι τὰς ἄλλας ἐθέλουν κινδύ-
 νων , ἀμφοὶν δὲ ἑξὸν ἔχειν , καὶ ἡμᾶς
 αὐτοὺς εὖ πάχειν ὑπ' ἀλλήλων , καὶ τὰς
 ἄλλας ὑπ' ἡμῶν ἀξιῶσθαι τῇ ἴσῃ , εἴτ'
 ἀμφοῖν ἐσερῆσθαι δεδέχθαι · καὶ τὰς
 μὲν τὰ δεινότατα πάντων ἐργασμενῆς
 τὴν πόλιν , καὶ μηδεντινθεν ὑπερβολὴν
 ἐλλειποτάτας κακίας , ὥς μηδ' ἀδακρυ-

indiciū clamare cœperunt, si populus universus diffolveret.

Cum igitur, Athenienses, vel nulla præcedente necessitate, sed ex una animi summa humanitate, hæc facere pulcherrimum visum sit, ac per omne tempus eximiam hanc utilissimamque, & unam, quæ homines deceat, sententiam tenere studuerimus; nunc, duobus hisce simul concurrentibus, & quod iusta officia necessario implenda sint, & quod ea, quæ semel sententia steterit, uti oporteat, neque avitum hocce institutum deferere, jam demum id minime placebit? An non absolum fuerit, nostris ipsorum periculis alios voluisse a periculis liberare, & cum utrumque obtinere liceat, ut & ipsi commoda invicem percipiamus, & alii a nobis pro meritis remunerentur, jam utraque hac re sustinere privari: & eos quidem, qui maximas calamitates civitati intulerunt, nec ad summam crudelitatem quidquam reliqui fecere, usque adeo ut ne quidem sine lacrymis calamitatis illius meminisse liceat, propter concordem animorum sententiam, tanta quadam cura dignos reputasse, ut vel maximum

τί μνημονδεῖν ἔξεῖναι, τοσαύτης δὴ τίνος
 διὰ τὴν ὁμόνοιαν πτωδῆς ἀξιώσται, ὥς
 καὶ μεγίστῳ εἶεν (1) αὐτῶν ὑποσλῦσαι
 χρημάτων δαπάνην· τὰς δ' ἡμέτερος δερ-
 γέτας καὶ φίλους, καὶ ἐς ἀνάγκη δι' αὐ-
 τὸ τὸτο τὰ πλείους, φασὶν, ἀξία χρη-
 ὄσαι (2), τὰς δὲ δικαίως ὄντας καὶ μεί-
 ζοντες ἢς νῦν παρ' ἡμῖν ἀπολαύσκει,
 τυγχάνειν παρονοίας, ἡμᾶς δὲ καὶ ἀ-
 σφίσι δεδώκαμεν, ὥς μηδενὸς ὄντας
 ἀξίους, ἀφελεῖν ἐθέλησαι; καὶ τίς ἐκ
 οἷδε, ὥς ἔγω γ' αὖ τὸ κατ' ἡμᾶς εἰς
 αἰνίγμα πέσοι, νῦν μὲν ἔτι, νῦν δ'
 ἐκείνως ἔχοντας, μᾶλλον δὲ ὑδετέρως,
 ἐπεὶ καὶ ἔγω καὶ ἐκείνως;

Καὶ μὴν ἅπας μὲν νόμος δι' ὃν τὸ
 κοινῇ λυσitteλῶντος διὰ πάντων φροντί-
 ζει, εὖ φράττειν τὰς χρωμένους παρα-
 σκευάζει, τά τε ἄλλα, καὶ τὸ ταῦτα

(1) εἶεν restituo, cum librarius oscitan-
 ter ἔχων scripserit: cuiusmodi mendum haud
 semel in Codicem hunc irrepsisse animadverti.

(2) Non absimili locutione Aristides ipse u-
 titur in Platonica prima, Pindarum a Plato-
 ne adduci in rebus maximi momenti affirmans

eorum caussa pecuniarum dispendium susti-
nuerimus ; eos autem , qui nos beneficiis
affecerunt & amore sunt prosequuti , quos-
que propterea necesse fuit præstantissima
quæque a nobis percipere , cum istud pro-
meritos , tum illud quoque ut majori cû-
ra , quam de ipsis nunc gerimus , iis
prospiciamus ; nos attamen etiam quæ ipsis
concefferimus , perinde atque indigni essent ,
auferre voluisse ? Ecquis non videat hoc
modo nostram agendi rationem ænigma
evadere ; quandoquidem nunc sic , nunc ali-
ter affecti videamur , atque adeo neutro
modo , quia & hoc & illo modo ?

At enim omnis quidem lex dum publi-
cæ utilitatis per omnia curam gerit , efficit
ut qui se utantur feliciter suas res agant ,
cum ob alia , tum ob id vel maxime , quia

(T. II. p. 28.) : ἔστι ποίνων εἰς ποιητοῦ τῶν
ἀπὸ Βοιωτίας καὶ Ἑλικῶν ὁ ὄντας ἴσομαι μαρ-
τυρίαν , ὃ ἔ Πλάτων αὐτὸς τὰ πλείους , φασὶν ,
ἄξια χεῖται . Quem ad locum Scholiastes edi-
tus : ὅτι τὸ εἶναι παροιμίαν τὸ τῶ πλείους ἄξια
χεῖται ὅτι τὸ φασὶν εἶπεν .

διὰ τέλος φρονεῖν · ὅπερ ἀποραγίας ὡς
 ἀληθῶς ἴδιον . ἔτ' δὲ μηδεὶς τάττε
 ποιούμενος λόγον , ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὸ κοι-
 νῇ συμφέρον καινοτομῶν ἃ μὴ δεῖ , ἐν
 τοῖς μεγίστοις καταβλάπτει τὴν πό-
 λιν , ἢ μόνον σύμφωνον (1) αὐτῇ πρὸς
 ἑαυτὴν καθίσας , ἀλλὰ καὶ τῇ παύ-
 τοι προσσηκόντων ἀποσερῶν , καὶ ὧν πᾶς
 τις αὐτῇ τυγχάνειν εἰσάπαν σιω-
 ξαίτο . τί δ' αὖ εἴη κατ' ἀχλὺ πόλεσι
 μᾶλλον , ἢ τὸ φίλος καὶ ἀεργέτας ὀτη-
 μέραι κεκτῆσθαι ; ὧν ἔτ' εἰ κύρι-
 ῖσαι , ταύτῃ καθάπαξ ἀπάγων (2) ·
 εἰ μὴ τὸτ' ἔσαι , τέτων αὐτῇ καθάπαξ
 ἐμπλήσει . εἰ πίνω τὸ μὲν τέτονι λε-
 λυκεῖναι , συνίστησιν ἡμῖν τὰς γνωρίμους
 εἰσάπαν , καὶ προσέτι πλείους ποιεῖ · τὸ
 δ' αὖ σώζειν ἐδέλκεν , ἡμῶν τέττας ἀφί-
 σησι , τοσούτῳ κάλλιον καὶ λυσιτελέε-
 ρον καὶ πρὸς αὐτῆς ὡς ἀληθῶς τῆς πό-
 λεως , μᾶλλον λύειν τέτον , ἢ σώζειν ,
 ὅτῳ τὸ τυγχάνειν ἀεργετῶν τε καὶ φί-
 λων , ἢ τέτων παντάπασιν σέρεσθαι .

(1) f. ἀσύμφωνον , nisi alia negandi particu-
 la defuit .

perpetuo eadem sentiunt: quod felicitatis
 revera proprium est. Ista vero lex hac de
 re nullam rationem habens, immo adversus
 communem utilitatem res novas molita con-
 tra atque fas sit, maximis in rebus civita-
 ti officit; ut ipsamet contraria sentiat non
 tantum efficiens, verum etiam rebus pri-
 vans, quæ civitatem ipsam maxime decent,
 & quas eidem semper inesse quisque exo-
 ptaret. Et quid optabile magis civitatibus,
 quam ut semper & amicos & beneficos ho-
 mines habeant? Quibus hæc lex, si obti-
 neat, hanc omnino privabit; si non obti-
 neat, hanc omnino replebit. Si igitur le-
 gem hanc abrogare, amicos nobis in perpe-
 tuum conciliat, ac insuper plures efficit; si
 contra eandem velle manere, hisce nos pri-
 vat: tanto melius atque utilius & in rem
 certe civitatis erit, eam potius abrogare,
 quam retinere, quanto beneficos atque ami-
 cos homines habere præstat, quam his omnino
 carere. Hæc tua lex, o Leptines, cum uni-
 versim inutilis sit, nec, ut verbo dicam,
 fani quidquam contineat, in eo dumtaxat
 in civitatis commodum cedit, si nunquam
 existat. Si enim hæc lex hujusmodi præ-

(2) *ἔσται* per ellipsin deesse videtur.

ἔτος ὁ σὸς νόμος ; Λεπτίνῃ ; καθάπαξ
 ἀσύμφορῳ ὦν , καὶ τὸ ζύμπαν ἐπεῖν ,
 εἰδὲν ὑγίης , ἐν τούτῳ μόνῳ πρὸς ὕψησιν
 ἔσαι τῇ πόλει , εἰ μὴ καὶ ἡ τῷ λοιπῷ
 αὐτὸς τε γὰρ ταυτίνι δὲς τινὶ δίκῳ ,
 μηδὲν χρηστὸν ἔχων ὅλως , καὶ παρα-
 σκαλάσει τὰς ἄλλας ἐντεύθεν μή ποτ'
 αὐ ἐθελῆσαι τηλικαῦτα :

Χωρεῖς δὲ τέτων ; σκέψασθε , ὦ ἀν-
 δρες Ἀθηναῖοι , αὐτῶτε τότε καὶ τῇ
 θεῇ ἀρχῇς ὑπαρχόντων νόμων τὸ διάφο-
 ρον , ἵν' εἰδῇτε σαφῶς , ὅτι τοσούτ' ἔτος
 δεῖ ταυτοῖσι παραβάλλεσθαι καὶ φέρειν
 εἰς ἴσα , ὡς καὶ δίκαιον ὦν ὅλως νό-
 μῳ κεκλήσθαι . εἰ γὰρ οἱ μὲν τοσούτον
 τῇ ἀεργετῶν λόγον ποιουῦται , ὡς μὴ
 μόνον τῇ ἴσων αὐτὰς ἀξιοῦν , ἀλλ' ὡς
 ὑπάρξαντος ἀγαθῆς καὶ πλέον ἢ προσή-
 κε τιμᾶν , ὁ δὲ πᾶν τὸναντίον , καὶ ὦν
 εἰλήφεσάν ἐκπεσεῖν συμβελλέει ἀνάγ-
 κη πάντα τῷ μὲν , ὡς δυσχερῇ καὶ ἀ-
 σύμφορα καὶ πρὸς τοσούτον ἀτοπίας ἴον-
 τα , ὡς καὶ εἰς ἀκολὺν πάποτ' ἀφί-
 χθαι , νομοθετοῦντι καὶ προσέχειν ὅ-
 λως τὸν νομῶν , ἀλλ' αὐτοῖς οἷς φάσκει
 χαίρειν τούτων ἑᾶν· τὰς δ' , οἷς πάντας

nam luerit, præterquam quod nihil in se frugi habet, hinc etiam ne alii hujuscemodi tentamina unquam aggrediantur, efficiet.

Ad hæc, considerate, o Athenienses, hujus ipsius, & ceterarum quæ ab initio exstiterunt, legum discrimen; quo manifeste intelligatis tantum abesse ut ea cum illis conferri queat & eodem collineare, ut ne jure quidem lex omnino vocari possit. Si enim illæ tantopere de beneficiis hominibus sollicitæ sunt, ut eos non paribus modo gratis dignos habeant, verum etiam ut amplius quoque quam antea perceptum beneficium postularet, honorent; ista vero lex contra omnino consulit ut iis quoque excidant, quæ acceperunt; necesse prorsus est ut huic, tanquam morosa atque inutilia præcipienti, ac eo absurditatis pertinentia, ut nunquam de iis ne fando quidem auditum fuerit, nullo modo animum advertamus, sed ipsam cum iis quæ præcipit salvere jubeamus: alias vero leges, utpote quæ universos omnium sæculorum

τὸς ἐκ τῶ παντός αἰῶνι αὐθρώπων καὶ
 προσέτι τὴν φύσιν αὐτῶν συμπήφας
 ὧν λέγουσιν ἰχθυσιν, μὴ μόνον σέργειν τε
 καὶ θαυμάζειν; ἀλλὰ καὶ σωήδεσθαι
 σφίσιν, ὅπως ἄριστα πάντων ἔχουσι. πρὸς
 δὲ, κακείνως νόμων ἑξέλης (1) λάχοι
 τις αὐτὸ εἰκότος αὐτῶ. οἱ μὲν γὰρ εἰ καὶ
 διάφορα καὶ περὶ ὧν αὐτὸ ἐποιοῖ τις φθέγγ-
 γονται, ἀλλ' ἐπεὶ πρὸς εὖ μόνον παύ-
 τεσ ὁρῶσι τὸ τῆς πόλεως κέρδιον; διὰ
 τῆτο καὶ τῆς αὐτῆς προσηγορίας μέτεσι
 πᾶσι, καὶ τῆτο κοινὸν καὶ πάντων κε-
 κράτηκεν ὄνομα, νόμοι (2). ὁ δὲ μη-
 δὲνὶ τῶτων τὰ τοιαῦτα συμβαίνων, πῶς

(1) ἑξέλης δίκη quid apud Athenienses fue-
 rit, Harpocration, Hesychius, Suidas, Hen-
 ricus quoque Stephanus, Vigerus, alii que mul-
 ti declarant; ex quibus idem fuerit ac *inter-*
dictum unde vi apud Romanos. Metaphori-
 ce, quemadmodum hic, etiam in Panathenai-
 co ἑξέλης δίκην usurpat Aristides, dum Athe-
 nienſes ceu ἀνὸν χθονας laudat (T. I. p. 106.):
 ἡκὺν ἑξέλης γε μόνους ὑμῖν, εἰ οἷον τέ ἐσιν εἰ-
 πῆν, ὅδ' αὖ εἰς λάχοι πῶς γῆς, εἰ μακρόν γε ἢ
 πῶς μηδός τινι. Quem ad locum Scholiastes
 ineditus Codicis Marciani cccxxiv. ἑξέλης -
 ἐσιν ὄνομα δίκης. λέγεται καὶ πᾶν ἐκβαλόντων

homines, ac ipsam quoque naturam præceptorum suorum astipulatores habeant, non modo amplectamur & suspiciamus, sed ipsis quoque congaudeamus, sic omnium optime se habentibus. Præterea & hac ratione iudicium de expulsiōe a legum albo eidem quis intendere possit. Illæ nanque tametsi diversa, ac de quibus dicere quis unquam malit, præcipiant; tamen quia unam omnes respiciunt civitatis utilitatem, iccirco & eodem omnes nomine appellantur, hocque vocabulum commune de omnibus obtinet, Leges. At vero lex hæc, cum nulli earum in hac parte congruat, quonam pacto rationi consentaneum fuerit, ut in album earundem referri possit? Immo verò hoc

πὸν μὴ προσήκοντα ὁρῶν προάγματι. ἐξελεῖν γὰρ ἔλεγον οἱ Ἀττικοὶ, τὸ ἐξαθεῖν καὶ ἐκβάλλειν βίβλιν. ἐκὼν γε μόνοις ὑμῖν τοῖς Ἀθιναίοις αὐτοχθοσιν ἔσιν ἡδεῖς αὐτὸν λάχοι καὶ κληρώσεται ἐξελέτης, ἥτοι ἐξελεύσεως τῆς γῆς, οὐ μᾶλλον γε, ἢ λάχοι ἀντὶ ἐξελεύσεως τῆς μητρὸς.

(2) Οἱ νόμοι τῆς Ἰσα νημεύσης εἰς τὸ κοινὸν ἀρχῆς καὶ δυνάμεως ἐπώνυμοι γέγονασι, Plutarchus Symposiaca Lib. II. (T. VIII. p. 551. Ed. Reiske.). Apud Platonem autem νόμος, quasi νόος est (de Legib. Lib. XII. T. II. p. 957.); quem videre præstat etiam in Minoe T. II. p. 313.

αὐτοὶ ἔχοι λόγον καὶ τῷ καταλόγῳ τέ-
των τετάχθαι ; μᾶλλον δὲ τὸτ' αὐτοῖς εἴη
γε σῶζον λόγον , εἰ ὃν τρόπον τοὺς
μεν , ὡς ὑπὲρ ἡμῶν ὄντας , τιμῶμεν , καὶ
σωτήρας καὶ καθηγεμόνας τῷ βίῳ ἡμῶν
τῆς Θεᾶς ἀγομεν , τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ
τῆτον , ὡς καὶ ἡμῶν ὄντα , παντάπασιν
παύτομεν . εἰ γὰρ ἐπ' ἀνόρθωμα κακῶν
ἅπαντες εὖ ἔχοντες νόμοι , ὁ μηδεὶς τι
τοιῦτον ἰώμενος τοπαράπαν , ἀλλὰ καὶ
σασιάζειν πρὸς τὰς ἀεργέτας παρα-
σκαλίζων τὴν πόλιν , ταῦτόν δὲ εἶπεν ,
καὶ αὐτὴν πρὸς αὐτὴν , πῶς οὐκ ἐν
Ἐρινύσι ἡμῖν ἔσαι μοίρα , παραβαί-
νων τῷ βίῳ (1) ; ἔπειτα καὶ πάνδεινόν
ἐστίν , ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι , εἰ τυράννης
καὶ νόμων παντάπασιν ἐναντίων ὄντων ,
καὶ τῆς μεν τὰ δίκαια πρὸς τὰς ἀερ-
γέτας ἐκ παντὸς τρόπου ποιεῖν φροτρε-
πόντων , τῶ δὲ καὶ ἄς εἰλήφεσαν δωρεὰς
ἡμεῖς καὶ τῆς ὄντων αὐτῶν φροταποσερῶν-
τος . ὁ νῦν Λεπτίνης μηδὲν αἰχμωό-

(1) Vereor , ne sincera lectio non sit , at-
que adeo παραβαίνεν ποιῶν , vel simile quid-
piam legi oporteat , quo furorem , quæm ab

potius ex ratione esset, ut si quemadmodum illas, quippe quæ a nobis faciunt, reveremur & sospitatores atque duces vitæ secundum Deos arbitramur; ita hanc, quippe quæ contra nos facit, funditus exaucteremus. Si enim quæcunque leges bene constitutæ malorum remedia sunt; lex quæ nulli prorsus hujuscemodi malo remedium affert, immo potius in causa est ut seditiones adversus optime meritos civitas excitet, aut quod idem est, ipsamet adversum se; an non Erinnyes loco habenda nobis erit, quæ in vitam prævaricatur? Deinde gravissimum est, o viri Athenienses, si, cum tyrannus & leges contrariæ omnino res inter se sint; istæ nanque justæ quæ sunt erga optime meritos omnimode fieri cavent; at ille etiam quæ consequuti sunt munera, simul cum bonis quoque ipsorum propriis aufert (quod nunc Leptines nihil veritus decernit); nos jam hunc legislatorem appellabimus, adversus quem tympana & numellæ essent invocandæ, quod in comædiis est, tanquam qui civitatis mores mentitus sit, eamque ad bellum iis infe-

Erinnybus immitti poetæ fabulantur, Aristides denotare voluerit. Vide Euripidis Heculem Furem. v. 878 Ed. Barnesii.

μεν γράφει· ἔπειθ' ἡμεῖς νομοθέτῳ
 τῆτονι προστέρῃμεν, ἐφ' ὃν τύμπανα
 καὶ κύφωνας, τὸ τῆς κωμωδίας (1), διὰ
 ταῦτ' ἔδει καλεῖν, ὡς τῷ τῆς πόλεως
 καταψυλλόμενον ἦδ' ὡς, καὶ ταύτῳ ἐκ-
 πολεμῶντα πρὸς ὅς ἡκισ' ἐχθρῷ;

Ἡ δ' ὡς δ' αὖτοῦ, Λεπτίνῃ, πυθοί-
 μῳ· ἐὰν γὰρ παρά τ' ἅλειν εἰλήφεις,
 ταύτῳ ἔπειτ' ἀφαιρεθεῖς, δυσχεραῖνς,
 ἢ μή; μᾶλλον δέ, εἰ μὲν ὅτε ταύτῳ
 εἰλήφεις, ὃ προσεῖχες ὅλως τὸν νῦν,
 πρῶτον μὲν ἐκ οἷδ' ὅτου χάειν εἰλή-
 φεις· ὃ δ' οἶόν τε ταύτῳ λαβεῖν μὴ
 περὶ πλείῃσι ποιούμενον. πλὴν, εἰ βέ-
 λει, δεδάσθω μήτε τότε μηδεὶα τα-
 τῇσι πεποιῆσθαι λόγον, μήτε νῦν ἀφαι-

(1) Ὁ τύμπανον, καὶ κύφωνας, ἐκ ἀρήξετε;
 Aristophanes Plut. v. 476.

Duo cruciatuum genera hæc, quorum altero
 rei stipitibus adstricti ac ligati, membris ex-
 pansi, distendebantur, ac fustibus cædebantur;
 altero colla eorundem ita vinculis ligneis
 constringebantur, ut caput surrigere haudqua-
 quam possent. *Tympana*, haud vero *fustes*,
 vertere malui, quod, Hemsterhusio quoque
 annotante, Scholiastes ad eum Aristophanis
 locum duplicem τῶν τυμπαίων significationem

rendum excitaverit, quibus minime omnium oportebat?

Libenter etiam a te sciscitarer, Leptines: Si quam ab aliquo gratiam accepisses, ea postmodum orbareris, ægrene ferres, an non? Immo vero si quo tempore eam accepisti, nihil prorsus animo attendisses; primo nullus video cur accepisses; neque enim fieri poterat ut hanc reciperes, nisi eandem plurimi fecisses. Veruntamen, si vis, concedatur neque tunc illius aliquam te habuisse rationem, neque nunc exspoliatum te id ægre laturum. At si ubi ac-

afferat, ut scilicet tum stipites ipsos reis suppositos, tum fustes quoque ipsos designari velit. *νύκτας* vero *numellas* dixi, quod ea quæ Scholiastes idem hac de re tradit, cum his quæ Nonius Marcellus habet pag. 144. Ed. Paris. 1614. magnopere conveniant: *Numellæ machinæ genus ligneum ad discrucandos noxios paratum, quo & collum & pedes immittunt*: De utroque tormenti genere Hemsterhusius & Harlesius ad Aristophanis Plutum, alique ab iis allati.

ρεθεύτα δυσχερανεῖν· εἰ δ' ἐπὶ τὸ λα-
 βεῖν ἀσμενῶς εἶχες, ὥσπερ οὐκ εἶχες,
 καὶ ἑδείς αὐτερεῖ, καὶ πῶρος τινὶ ἀφαί-
 ρεσιν, εὖ οἶδα, δυσχερανεῖς· καὶ μά-
 λισ' εἰ καὶ πῶρότερον αὐτὸς εὖ ποιήσας
 τότε ἐτύγχανες· εἴθ' ὦν ἐκ αὐποτ' αὐ-
 τὸς ἔλοιο περᾶσθαι, ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν ἐ-
 πέρας παθεῖν ἄξιοις, καὶ μόνον τῇ
 πάντων νομοθετεῖν οἶε δεινὸν ἃ καὶ εἰ
 πόρρωθεν ἐτύγχανε νομιθεύτα, ὡς μη-
 δεν ὅλως πῶρος ἡμᾶς ὄντα, διαγράφειν
 ἔδει καθάπαξ, καὶ μᾶλλον νόμον τι-
 θεύαι τῷ καὶ εἰς αὐθις ἐπιχειρήσονται
 τέτοις θανάτῃ τιμῶν; καὶ εἰ μὲν ὑφ'
 ὅτῃν αὐτὸς ὑβρισμένος ἐτύγχανες, ἐκ
 αὐποτ' ἴσως λυέχῃ, ἀλλ' ἡμῶν αὖ ἐκ
 τῇ ἐνόοντων σαρτῷ· σὺ δέ τίς τε νῦν
 ὄντας ἡμῶν τίς τε ἐτομεύς εἰς ὄνειδον
 δι' ὦν νομοθετεῖς καθιστᾶς, ἔπειτ' ἐκ
 ἄγεις εἰς ψήφοις; ἐὰν γὰρ ἅτις ἐπαγ-
 γειλάμενος τύχοι, ταῦτα μὴ δὲς, ὡς
 εἰς ἀπαταλῶνας τελῶν, πολλὰς ἴχει
 τὰς κατηγορίας· ὁ κ' ἃ δέδωκεν ἀφελό-
 μενον, τίν' ἐκ αὐτῶν παρὰ πάντων δέξαι-
 το μέμψιν;

Ἐχλὺ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,

cepiffes, libenter retinuiffes, quemadmodum fane retinuiffes, nec id quifquam inficiabitur; jam certe ea ablata, crede mihi, iniquo animo ferres; ac præfertim fi poftquam prior beneficia largitus effes, id affequutus fuiſſes. Attamen quod ipſe nunquam experi velles, id ut alii a nobis patiantur æquum cenſes, & unus omnium lege cavendum exiſtimas ea, quæ fi a multis jam ætatibus fuiſſent ſancita, utpote quæ nihil ad nos facerent, omnino eſſent obliteranda; atque adeo ferenda lex eſſet, quæ eum morte multaret, qui in poſterum rem huiusmodi aggredereſſetur? Si præterea a quopiam tute ipſe contumelia fuiſſes affectus, nunquam id fortaffe tuliffes, ſed pro virili parte tua ultus fuiſſes; & tu nobis qui modo ſumus, & iis qui poſt nos futuri ſunt, cum per legem hanc tuam probri labem aſperſeris, jam apud iudices cauſam non dicis? Nam ſi quæ quis pollicitus eſt, hæc non reddens, tanquam inter fraudulentos numerandus, multos habet accuſatores; de eo qui quæ etiam largitus eſt, aufert, quantopere omnes non conquerantur?

Oportebat igitur, o Athenienſes, oport-

ἐχθρῷ, ἐπεὶ καὶ φύσει καὶ χρόνῳ συγκε-
κληρωμένον, ὥσπερ αὐτῷ εὐ ἔχομεν πάν-
τες, εὖ ποιεῖν μᾶλλον, ἢ εὖ πᾶσχειν
αἰρεῖσθαι, καὶ πρὸς τὰς νῦν ἀτελείας
χρωμένους κατὰ τὰυτὰ διακρίσθαι, καὶ
περὶ ὑπ' αὐτῶν ἡμᾶς εὖ πεπονθεύσαι,
ταύτης αὐτὰς ἀξιῶσθαι. ὅτε δ' ὑπ' αὐτῶν
πρόσθεν ἡμεῖς εὖ πεπονθότες, ἔπειτα
ταύτης αὐτὰς ἡξιώκαμεν, ἐδελήσομεν
πάλιν αὐτῶν ταύτῃ αὐτοῖς ἀφελέσθαι,
ὥσπερ ἐπὶ ῥητοῖς δεδοκότες, ἢ ἡμῶν
αὐτῶν καταγνόντες; καὶ τίνα περὶ ἡμῶν
αὐτῶν τοῖς Ἑλλησι δώσομεν δόξαν, οἱ
μεγαλοψυχίας ἐκασαχθῆ γῆς ἰσχυόντες
ὄνομα, καὶ ἔτι φανερώτατα πάντων ἀν-
θρώπων δι' ἀρετὴν ὑπὸ Θεῶν ἀντα-
θεύτες, ὥς καὶ λιμῆποτε κατειληφότες
τῇ οἰκισμένῃ πᾶσαν σχεδὸν, καὶ Ἑλ-
λησι καὶ βαρβάροις τὸν Πύθιον ἀνε-
λεῖν, ἐκ αὐτῶν τὸν λιμὸν ἄλλως τε πεπαῦ-
σαι, εἰ μὴ Ἀθηναίων ὑπὲρ πάντων εἰς
ἔρανον χεῖρας ἤρχότων (1); πρὸς γὰρ

(1) Rem attigerunt Harpocraton (*V. Ἀβ-
αίς*), Scholiastes Aristophanis (*Equit. v. 725.
Ὁ αἰ.*) & Suidas (*V. Ἀβαίς*): nec dum tamen

tebat, ut, tanquam rem naturæ ac tempori sociatam (quemadmodum ab origine jam afficimur omnes) beneficia potius conferre, quam recipere vellemus; & eadem ratione erga eos quoque, qui immunitate nunc gaudent, comparati effemus, & ante quam ab ipsis beneficium aliquod in nos collatum esset, eosdem illa dignos arbitramur. Postea vero quam ab ipsis jam prius beneficiis cumulati fuimus, eos deinde immunitate dignos existimavimus; audebimus iterum ea illos privare, quasi ad diem dictam eam concefferimus, aut nosmet ipsos condemnaverimus? Ecquamnam de nobis opinionem Græcis ingeremus, qui largitatis famam ubique terrarum obtinuimus, & adeo manifeste præ ceteris quibusque hominibus, virtutis causa, Diis cordi sumus, ut fame aliquando orbem fere universum premente, tam Græcis, quam barbaris Apollo Pythius responderit, tunc tantummodo famem cessaturam, cum Athenienses pro universis manus ad cælum sustulissent? Præterquam quod enim ingrati

de facti historia satis constat. Abarim nimirum ex Hyperboreis Athenas legatum venisse, Apollinis consulendi causa, quo tandem pacto

τῷ τῆς ἐχάτης ἀγνωμοσύνης εἶναι τὴν
 τῆς διδομεύων ἀφαίρεσιν, καὶ ἡ ἀπέ-
 λειαν νῦν ἴχθυσιν ἔτοι, οἰκοδεῦ καὶ
 παρ' αὐτῶν ἴχθυσιν ταύτῃ, ἢ χάριν ἡ-
 μετέραν λαβόντες, ἀλλ' ὧν εἰς ἡμᾶς ἔ-
 δρασαν ἀγαθῶν, ὥσπερ τινα ταύτῃ
 ἀντειληφότες μισθόν. ἔκῃν ἐὰν ἀφέλω-
 μεν ταύτῃ αὐτοῖς, παρῶτον μὲν ἔχ' αἱ
 χερσὶν οἱ σφίσι παρέχομεν, ταῦτα
 τέτρες ἀφαιρησόμεθα δήπερ, ἀλλ' ὧν καὶ
 τὸν τῷ δικαίᾳ λόγον εἰσὶ χεῖροι, τέ-
 των σέρησονται· ἔπειτα καὶ οἱς ἡμᾶς εὖ
 πεποιήκασιν ἔτοι, ταῦτ' εἰκότως ἀν-
 απαιτήσας, καὶ πολλῶν δικαιοτέρων ἢ ἡ-
 μεῖς· ἔπερ ἡμεῖς μὲν μηδεὶν ἐγκαλεῖν

pesti, quæ per totum orbem grassabatur, re-
 medium afferre liceret, iidem tradunt; at de
 tempore in incerto res est, itidemque num de
 peste, vel de fame tollenda ageretur. Jam
 vero Scholiastes Aristophanis disertè ait: οἱ
 μὲν γὰρ φασιν, ὅτι λιμὸς, οἱ δὲ ὅτι καὶ λοιμὸς
 τὴν πᾶσαν καταχρόντος οἰκουμενίαν: hinc in Ari-
 stide nihil immutavi. In Panathenæico quoque
 idem hac ipsa de re mentionem fecisse vide-
 tur his verbis. (T. I. p. 196.): φανερά δ' ἐστὶ
 ἢ παρ' αὐτῶν πᾶν Θεῶν εὐνοία καὶ ἡμεῖς ἔχ' ἔχ' ἔχ'
 αὐτῶν κοινῇ μετέπειτα καὶ ἐξηγησάμενοι πᾶσι τοῖς

animi vitio se majorem in modum obnoxium quis reddit, cum ea quæ largitus fuerat, aufert; etiam, quam nunc hi habent, immunitatem, de suo atque a seipsis habent; non tanquam a nobis beneficium acceperint, sed eorum, quibus nos cumulaverunt, bene factis, hanc vicissim ceu mercedem consequuti. Quamobrem si eos immunitate spoliaverimus, primum quidem non quæ gratis admodum ipsis contulimus, profecto auferemus, sed iis quæ jure possident, privabuntur: deinde & ea beneficia, quæ nobis isti contulerunt, sibi merito repetent, atque adeo multo quam nos rationabilius; siquidem nos nihil insimulationis aut querelæ adversus illos habentes, sed ultro, ad hoc deveniemus; illi autem vel

λα, δύνειτε ὑπὲρ πάντων Ἑλλήνων τῷ προηροσίαν
 κελδόντων. Ad quæ verba Scholiastes ineditus in
 Codicibus Marcianis ccccxiii. & ccccxiiii.
 τῷ προηροσίαν. ἡ ἰσοθία ποιάται. λιμὲ κατα-
 χόντος πᾶς Ἑλλῆνας, ἔχρησεν ὁ Θεός, παύσα-
 δαι, εἰ Ἀθῶναι εὐξαιντο ὑπὲρ αὐτῶν. ἐλθόντων
 ἀφίσβων εἰς τῷ Ἀττικῷ, παιδέντες ἔδυσαν
 ὑπὲρ αὐτῶν τῷ προηροσίαν, καὶ ὕτως ἐπαύσατο
 ὁ λιμός. Ceterum de supplicantium χηραρίαι
 apud veteres adhibita testimonia plura congeffit
 Wetstenius ad I. Timoth. v. 8.

ἔχοντες τότοις, μηδὲ μεμφόμενοι, ἀλλ' ἔχοντες ὄντες ἐν ταῦθ' ἤξομεν, οἱ δὲ καὶ ἄκοντες, καὶ τὸ παράλογον τότο ἐπικαλῶντες ἡμῖν. ὥς τε λάθωμεν αὐτὸ δι' ἡμῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰς αἰτίας τὸ ξίφος ὠθῶντες (1). μᾶλλον δ' αὐτοῖς ἐπηρεάζειν ἐθέλοντες, τοσούτου ἡμᾶς αὐτὸς καταβλάψομεν, ὅσον οἱ μὲν ἄν' ἔχον ἐν δίκῃ, τῶν δὲ ἐν δίκῃ σερήσονται, ἡμεῖς δὲ ἔχον ὅσον ἀπατεῶνες δόξομεν εἶναι, ἀλλὰ καὶ ὧν παρόθεν παρ' αὐτῶν ἀπελαύσαμεν, τῶν, διὰ τὴν εἰς αὐτὸς ἀγνωμοσύνην, ὑφέξομεν δίκην δικαίως, τὴν εἰσπραξίαν.

Ὅσῳ ποίνῃ, ὧ ἀνδρες Ἀθηναῖοι, τὸ τοῖς καλλίστοις ἐπιχειρεῖν ἐν τῷ βελτίονι κεῖται, ἢ τὸ μηδὲν χρηστὸν πράττειν αἰρεῖσθαι· τοσούτῳ δὲ μᾶλλον ἡμᾶς τὴν πρὸς αὐτὸς πίσιν διὰ τέλους φυλάττειν, ἢ κεινηκεῖν ταύτῃ βεβληθῆναι. ἀλλὰ μὲν εἶγε ἔγωγε ποιοῦντες ἐνεγκόντες ἡμῖν, ὅπως ἀτιμασθήσονται, καὶ ἔθεν αὐτοῖς τοπαράπαν ἀρκέσει το γούμῃ χαλεπὴν ὑπῆρχθαι· τί ποτ' αὐ

(1) Ὡς τε διὰ τὸ ξίφος καὶ τὸ φέρον, Aelianus

inviti facient, & inopinatum hocce factum nobis crimini vertentes. Quapropter nec opinantes ipsimet contra hos gladium trudemus; atque adeo dum illis nocere volumus, tanto magis nos ipsi lædemus, quanto illi quidem iis quæ jure habuerunt, injuria spoliabuntur; at nos non deceptores modo esse videbimur, verum etiam propter vitium ingrati erga illos animi, jure pœnas luemus, dum ad ea, quæ antea ab ipsis percepimus, dissolvenda per eosdem cogemur.

Quanto igitur, o viri Athenienses, nobilius est præstantissima quæque aggredi, quam quæ utilitatem nullam afferunt, male agere; tanto oportet magis ut nos fidem illis perpetuo servemus, quam ut hanc infringere velimus. At enim si quidem cum tanta primi nobis beneficia contulerint, sic dehonestabuntur, nihilque omnino illis profuerit, quod scilicet gratias anteoccupaverint; quid, quæso, passuri fuissent, si nihil omnino primi contulissent: quos oportet

ἔμελλον πείσθαι, μηδὲν ὅλως γε ποροίσ-
 εῦεγκόντες · ὅς ἐχελῶ, εἰ μὴ διὰ τῆ-
 το, ἀλλὰ διὰ τὴν ἡμετέραν πρὸς ἅ-
 παντας μεγαλοψυχίαν, καὶ τὸ πεφυκὸς
 χαρίζεσθαι, μὴ ταῦτα μόνον εἰς τέ-
 λος, ἀλλὰ καὶ πλείω πρὸς τέτοις ἔχειν;
 τῶν δ' ὁμῶς σιωπόντων, Ἡράκλεις, εἰς
 μηδὲν ἄλλ' αὐτῶν τέτοις ὀνησις ἔσαι, ὣν
 θάπερον ἤρκεσεν αὐτῷ; αὐτὰ δὲ τῶν · εἰ
 ὅτε παρ' ὑμῶν ἡξιῶντο τῆς ἀτελείας, ἔ-
 φασαν δεδιέναι μὴ μετ' ὀλίγον αὐτὰς
 ταύτῃ ἀφέλῃσθαι, καὶ μόνον μανίας αὐτῶν
 εἴλετ' αὐτὰς ὅπως ἔχοντας γνώμης, ἀλ-
 λά καὶ ὡς τῆς ποροίσεως ἡμῶν κατα-
 ψάδοις ἐπιτιμᾶτε · εἴθ' ἂν τοιοῖσι
 δέουσι (1) ἐγκαλεῖτ' αὐτῶν, ταῦθ' ὑμεῖς
 ἐχόντες ἔλοιθ' αὐτῶν πεπονθεύαι; καίτοι,
 οἱ μὲν τοιαυτὶ ποροίχομενοι τότε, οὐ
 παντελῶς ἀσύγνωστοί αὐτῶν λέγειν ἐδόκει·
 ἡμῖν δ' ὅτε διατεθεῖσιν ἐδητισοῦν παρ'
 ἐδενὸς παραίτησις ἔσαι, ἀλλὰ καὶ ἀπι-
 στήσιν ἅπαντες, εὖ οἶδα, ὁμῶς μὲν
 τὴν ἡμετέραν μεγαλοψυχίαν, καὶ πρὸς
 τὰς πονηροτάτας εἰδότες · ὁμῶς δὲ καὶ τῇ

(1) Cod. δίσουν.

tebat, sin minus propterea, at certe propter nostram erga quosvis largitatem innatamque gratificandi propensionem, non ista tantum perpetuo, sed insuper his quoque majora habere? Jam vero duabus hisce rebus una concurrentibus, Dii boni! nihil inde in eos utilitatis derivabitur, alterutra quarum satis esse debuisset? Accedat & illud: Si quo tempore per nos immunitatis compotes facti sunt, professi fuissent, vereri se ne haud ita multo post eadem illos spoliaretis; non stultitiæ modo eos damnavissetis ita sentientes, sed eos etiam, tanquam qui contra animi vestri sententiam mentiti essent, ulti fuissetis. Jam vero quæ in illis metuentibus culpavissetis, eadem vos ultro committere voletis? Veruntamen si quid hujusmodi tunc illi objecissent, non prorsus illa dicere fortasse visi fuissent, quæ venia essent admodum indigna. At nobis ita animo comparatis nulla excusatio apud quenquam erit: quin potius æstuabunt omnes animo, credite mihi, hinc quidem largitatem nostram vel erga indignissimos contemplati; inde vero impossibile factu esse existimantes, ut nos, qui eorum quæ fieri decent, omnibus passim consiliarii effecti

ἀμνηχανῶν νομίζοντες εἶναι, τὰς τῆς
δεόντων πᾶσιν ἀπλῶς καθεστηκότας συμ-
βέβηκε ἡμᾶς, ἔπειτα καὶ ἡμῶν αὐτῶν
συμβέβηκε τῷ Λεπτίνῃ κερχεῖσθαι, ὡς
ταῦτ' ἔχεν ψηφίζεσθαι.

Ἀλλ' ἐκεῖσε πάλιν ἐπαύεμι· εἰ ὅτ'
αὐτὰς ἀντάποιεῖν ᾤησθε (1) δεῖν, ἔτοι-
τὸ μὴ μεταβαλεῖν ὅρκους ἀπῆλθεν, παύ-
τως αὖ εἴξατε τῇ προκλήσει· ἀχθόμε-
νοι μὲν σφισι τὸ μὴ πισδέεσθαι, ἀπει-
πεῖν δὲ ἔκ ἔχοντες ὅλως, τοῦ μὴ τὸ
δέου βεβαιῶσθαι κατ' ἀπάξ· ἔκῃν ἀτο-
πον, εἰ ἂν τότε τοῖς ὅρκοις ἐπισώτασθε
αὐτὰ, ταῦτα νυνὶ αὖτὰ ὅρκων μὴ θελήται
φυλάττειν, καὶ ταῦτα τῶν ὡς ἀληθῶς
κάλλιον ὄν, καὶ πρὸς δόξαν μᾶλλον ὑ-
μῖν· εἴπερ τότε μὲν ὑπὸ τῆς τῆς ὅρκων
ἀνάγκης ἔδοκετε φυλάττειν, νυνὶ δὲ καὶ
χωρὶς τῆς ἀνάγκης τῶτο ποιεῖντες, γνώ-
μης ἀείσης καὶ μάλιστ' ὑμῖν προσηκέ-
σης φέροιθ' αὐτὴν δόξαν· ἐμοὶ δὲ, ὦ αὐ-
τὲς Ἀθηναῖοι, καὶ θαυμάζειν ἐπεισιν,
εἰ διαβαλλόντων μεύτινων ἡμᾶς, ἔκ αὐτῶν
ἡνεχόμεθα δῆπρ, ἀλλὰ καὶ προσελά-

(1) Cod. ᾤεσθαι.

eramus, jam contra nos ipsos Leptine consiliario usi fuerimus, adeo ut hæc ita se habere nostris calculis firmaremus.

Sed jam eo unde digressa est, mea iterum revertatur oratio. Si quo tempore eos beneficiis remunerandos putabatis, hi juramentum de consilio non mutando postulasset, efflagitationi eorum utique concessissetis; iniquo quidem animo ferentes quod ab illis fides vobis minus adhiberetur, prorsus tamen contradicere non valentes, ne inde metum illorum magis magisque augeatis. Absurdum ergo est, si quæ tunc jurati confirmavissetis, ea nunc injurati servare nolitis; & quidem cum hoc revera præclarius sit, magisque ad gloriam nostram conducat: quandoquidem tunc ex jurisjurandi necessitate ea servare visi fuissetis; at nunc etiam sine necessitate id facientes, optimæ ac quæ vos maxime deceat, sententiæ laudem reportabitis. Mihi vero, o Athenienses, etiam animum subit admirari, si traducentibus quibusdam nos, haudquaquam id passi essemus, sed etiam illa-

χομεν αὐ τοῖς ὕβρεως δίκλιν · αὐτοὶ
 δὲ ἡμᾶς αὐτὸς τὰ πάντων αἰχλίστα δια-
 βαλεῖν ἐφελήτομεν · ὅταν ᾗ τοῖς μὲν
 εἰ οἷς ἐπηγγείλαντο τὸν δῆμον ἡπατη-
 κόσιν, ἐὰν, ὡς ὁ νόμος κελεύει (1),
 κριθεύτες ἀλώσι, θανάτῳ τιμῶμεν ·
 ἡμεῖς δὲ καὶ ἃ δεδώκαμεν ἀφελόμενοι,
 πῶς ἔχ ἡμῖν αὐτοῖς ἐπιβελδέειν δόξο-
 μεν, ἐφ' ἃ τὸς ἄλλους ἀξιῶμεν θανά-
 τῳ, ταῦθ' ἐκόντες ἡμεῖς εἰργασμένοι; ὁ
 μάλιστα πάντων ἡμᾶς φυλάττειν δεῖ,
 ὃ μόνον ὅτι τὸ φράττειν ἃ δεῖ μά-
 λιστα πάντων ἡμῖν δεῖ, ὅσω καὶ Θεοφι-
 λῆς μάλιστα πάντων ἡμεῖς (2) · ἀλλ'
 ὅτι καὶ τὸτο, μάλιστα πάντων δεῖν
 συγγνώμης ἀπῆλλακται · καὶ δικαίως,
 ὃ μὲν ᾗ ὅτις ἀδικῶν, κατ' αὐτὸ τὸτο
 μόνον ἴσχει τιμὴν μέμψιν · ὃ δ' ἃ παρ'
 ἄλλοις ὡς κάλλιστα (3) τιμωρεῖται, τῶ-
 τοις ἐκὼν ἐνεχόμενος, κατ' αὐτὸς αὐ-

(1) Legem affert Demosthenes contra Leptinem (p. 498.): ἐάν τις ὑποχόμενός τι, πρὸν δῆμον ἐξασπάσῃ, κρίνῃ καὶ ἀλῶ, θανάτῳ ζημιῶν. Hanc vero eandem Atheniensibus objicit, concinnis acutisque argumentis adjectis,

tæ contumeliæ dicam viris hujusmodi impegiffemus; ipsi nihilominus nosmetipfos turpissime omnium traducere voluerimus. Nam si eos, qui populum suis in pollicitationibus fefellerunt, ubi, sicut lex jubet, dicta caussa, rei peracti fuerint, morte multamus; nos quæ dedimus si auferamus, quomodo nobismet ipsi insidias struere non videbimur, dum ob quæ alios morte dignos reputamus, eadem ultro ipsi committimus? A quo tamen nos cavere omnium maxime par est, non modo quia quæ facienda sunt, nos omnium maxime facere oportet, quo etiam Diis præ ceteris omnibus accepti nos sumus; verum etiam quia Omnium maxime oportere, nullam excusationem admittit. Et merito quidem. Qui enim in quoquam inique agit, hoc ipso solo reprehensionem incurrit: at qui iis, quæ penes alios veluti pessima castigat, sponte obnoxius sit, ipse contra semet sententiam fert, ut jure ab omnibus odio habeatur; cum quod talia sibi facienda deligit, tum quod

quæ Aristides quoque ex parte habet.

(2) Εὐὸ τῷ πόλιν τῷ ὑμετέρων ἀτυχισά-
 τῷ πασῶν πόλεων ὑπολαμβάνω, καὶ θεοφιλεσά-
 τῷ. Demosth. Epist. T. II. Reisk. p. 1486.

(3) f. κάκισα.

K

τὸ φέρεται τὴν ψῆφον τὴν παρὰ πάντων
 αὐτῶν εὐκότως μισεῖσθαι, καὶ οἷς τοιαῦτα
 πράττειν αἰρεῖται, καὶ οἷς ταῦτ' ἐν ἄλ-
 λοις κακίζει, ἅπερ αὐτὸς πράττειν αἰ-
 ρεῖται. πρὸς ὃν ἐγὼγ' αὖ φαίλω· ὅτι
 εἰ μὲν τῇ ἐπαινεμένῳ ταῦτ' ὄντα τυγα-
 χάνει, πῶς ἐν τοῖς ἄλλοις ἀξιοῖς τι-
 μωρίας; εἰ δὲ τῆς φανλοτάτης πέφυκε
 μοίρας, πῶς ἂν παρ' ἄλλοις ὄντα κολά-
 ζεις, τότε αὐτὸς ὡς βελτίστοις δεῖν
 εἶσθε χεῖρόν; (1)

Καὶ μὲν εἰ τὸ πρὸς ὑσινατῶν ἰδίᾳ
 γιγνόμενον βλάβῃ μέμψεως ἄξιον·
 ἥπερ τὸ δημοσίᾳ καὶ κοινῇ τὴν βλάβην
 ἐπάγον, ἔδὲ παραίτησιν ἔχει. ὑμεῖς
 τοίνυν φῶλον μὲν ὀντινῶν τῇ πολιτῶν
 καὶ δόξαν ἐκ ἀγαθῶν κεκτημένου ἔτι
 μισεῖτε, ὡς καὶ τῆς πόλεως τάχιστα αὐτὸν
 ὀξελαύνειν, ἐφ' ᾧ μὴ καὶ τὸς ἄλλους ὑπὸ
 τότε βεβλάφθαι, καὶ πρὸς πολλὰς ἡκεῖν
 τὸ νόσημα. ἐὰν δὲ τὸ Λεπτῶν βεβαιώ-
 σωμεν νόμον, ἢ μόνον δόξομεν εἰσαγεῖς
 τὰ τοιαῦτα, ἀλλὰ καὶ κοινὸν ἡμῖν αὐτοῖς
 παρὰ πάντων ἐπεγερόμεν τὸ μῖσος, καὶ

(1) ἔ. αὐτὸς πόσις ὡς βελτίστοις δεῖν εἶσθε

ea in aliis culpat, quæ ipse agere constituit. Quem ego ita libenter compellarem: Si laude digna hæc sunt, quomodo in aliis castiganda arbitraris? & si sequiori loco sunt habenda, quomodo quæ in aliis inventa punis, tu ipse iisdem, ceu rationi maxime consentaneis, uti oportere arbitraris?

At enim si damnum privatis quibusque illatum a querela non vacat; multo magis quod publicitus & communiter detrimentum infert, ne veniam quidem meretur. Quamobrem vos malum quemque civem, nec bona fruentem opinione usque adeo odistis, ut citissime etiam e civitate eundem exigatis, ne ceteri ab eo inficiantur, & in plures morbus grassetur. At si Lep-
tinis legem ratam habuerimus, non modo piaculo obstricti in hac parte videbimur; verum etiam commune omnium in nos ipsos odium excitabimus, nec magis ab optime meritis quæ indulta sunt, quam a nobismetipsis fidem, auferemus. Quod si a

τὸς δ' ἐργέτας ὃ μᾶλλον ἀφαιρησόμεθα
 τὰ δοθέντα, ἢ ἡμᾶς αὐτοὺς τὸ πισδέ-
 σθαι. εἰ δὲ τὸ τῆς ἀπάντων δύναμτος ἐκ-
 πεσεῖν, καὶ πονηρὰν αὐτὶ χρηστῆς δόξαν
 λαβεῖν, πολλῶν χαλεπώτερον τῷ δωρεῶν
 ὠντινωνοῦν ἐσερῆσθαι. ὧρων μὲν ἐκ
 αὐτῶν φθαύοιμεν ἡμᾶς αὐτοὺς μᾶλλον, ἢ
 τὸς δ' ἐργέτας, δι' ὧν ἀφαιρησόμεθα, ζη-
 μιουῦντες. ἔπειτα καὶ δεινῶς ἄτοπον καὶ
 κτηνὸν, οἴκοθεν ἡμῖν αὐτοῖς τὸν πόλε-
 μον ἐπεισάγειν, καὶ τὸς αὐτοὺς ἐκ ἐκ
 μέρους, ἀλλ' ὅμῃ καὶ ἀδικῶντας δῆπερ καὶ
 ἀδικημένους ὑπάρχειν, καὶ δημίους καὶ
 πάχοντας. ὃ παρ' ἄλλῃ μὲν αὐτῶν γεγα-
 νὸς εἶχεν αὐτῶν παραμυθίαν ἡμῖν,
 καὶ προσέτι τοῖς παραδείγμασι φέρειν
 ἐδόκει. τὸ δ' ἡμῖν αὐτοῖς ἐπηρεάζοντας
 ἡμᾶς εἶναι καὶ κακῶς ποιεῖν, καὶ, ὃ τῷ
 του δεινότερον, ἵζον μὴ πάχειν, εἶτα
 πάχειν αἰρεῖσθαι, πᾶσαν κακοδαιμα-
 νίαν ἐκβαίνει. ὅπως ὅδ' καὶ πρὸς τοὺς ὑβρι-
 σάστε καὶ συκοφαντίας μεγαλοψυχίᾳ
 κεχρησθῆσαι, καὶ ὅπως ἡμῖν ἔπειτ' αὐτοὺς
 παρασχελάσωμεν εὖνῃς, πάντα ποιεῖν
 οἴόμεθα χεῖναι. ἥ τις μανία περιφα-
 νῆς, ὅταν τὸς δ' ἐργέτας καὶ τὰ ἡμέτερά

communi benevolentia excidere, & malam sibi pro bona opinione conciliare, longe gravius est, quam donis quibuslibet exspoliari; primum quidem ne præoccupemus in nosmet potius, quam in eos qui de nobis bene meriti sunt, indulta iis auferentes, animadvertere: deinde etiam admodum absurdum est atque novum, si ex nobis ipsis bellum nobis inferamus, iidemque non ex parte, sed ex toto, & lædentes simus & læsi, & carnifices & patientes. Quod si ab alio aliquo profectum esset, haberet utique nonnihil solatii apud nos, & præter ea propositis exemplis ferendum videretur: at quod nos nobis ipsis noxam inferamus, malisque nosmet afficiamus; & quod miserabilius est, tum cum id non pati liceat, tamen velle pati, omnem supergreditur infelicitatem. Si enim ut erga contumeliosos homines atque calumniatores magnitudine animi utamur, atque ut eosdem benevolos nobis deinceps conciliemus, omnia tentanda esse arbitramur; furor profecto fuerit manifestus, si velimus ut benefici homines, & qui nostra ipsorum plurimi admodum faciunt, tametsi ab huiusmodi furore nunquam temperaturi simus, quantum in illis situm est, nos largiter promereantur, atque adeo ambitioso famulatu co-

αὐτῶν περὶ πάντοι πολλῶ ποιμενέας ;
 καὶ ἔδὲ παυσομενέας ταυτοὶ τῆς μανίας ,
 ἐὰν βελώμεθ' ἡμεῖς ἀντὶ τῶ πάντων ὧν
 σφισι ποροσῆκεν , ἐπιεικῶς ἀξιουῶ , καὶ
 πάντοι ποροσφιλοτιμεῖσθαι . ἡμεῖς δὲ
 καὶ πολεμίους αὐτοὺς ἐν οἷς αὐτὸ ἀφελώμε-
 θα δείξομεν (1) .

Εἰ τοίνυν ἡμῖν μεν χρηστῆς ἔστω μέ-
 εσι γνώμης , καὶ πρὸς τοσούτον ἤκομεν
 τῶ πρὸς πάντας ἀπλῶς εὖ διακεῖσθαι ,
 ὡς καὶ τοὺς ἐχθροὺς εὖνους ἐθέλειν ποιεῖν ,
 καὶ μεταβάλλειν ἐφ' ἃ δεῖ . ὁ δ' ἡμᾶς ,
 δι' ὧν συμβαλῆι , πᾶσι καθάπαξ συγ-
 κρῆι , καὶ πρὸς ἃ μὴ πεφύκαμεν ἐκ-
 βιάζεται . οὐ μόνον ἐς τῆς πολιτείας
 ἐχθρὸς , ὡς μηδοπωσιουῶν αὐτῷ χελῶσα
 ποροστέχειν , ἀλλὰ καὶ τῆς ἰσχυομεν φύ-
 σεως , πάντ' αὖν καὶ κάτω εὐροβίλῃ δι-
 κλῶν ποιῶν , καὶ τοὺς ἐπιεικεστάτους τὰς φύ-
 σεως , καὶ νόμοις καὶ ἔθεσιν ἐντραφεύτας
 χρηστοῖς , τῶν ἀνομωτάτων καὶ ὠμωτάτων
 ἑλαττον ἔχειν , ὧ Θεοὶ , παρασχεῖ-
 ζων βαρβάρων , ἔπερ ἐκεῖνοι μεν τοὺς

(1) Vitiata non uno loco periodus , cujus
 sensum latine quodammodo reddidi ; textum

lant; ipsi vero etiam hostes illos declare-
mus, iisdem concessa auferentes.

Si igitur tam proba animi sententia uti-
mur, & usque adeo erga omnes sine discrimi-
nine beneficiis cumulandos affecti sumus,
ut vel adversarios nostros benevolos nobis
reddere velimus, & ad officia debita revo-
care; iste vero per ea quæ suadere nititur,
nos cum omnibus omnino committit, &
ad id cogit, ad quod natura comparati non
sumus; non modo est reipublicæ hostis, ut
nulla prorsus ratione idem sit attendendus;
verum etiam quod habemus ingenii instar
turbinis evertit atque perturbat, & æquis-
simos natura homines ac legibus moribusque
probis innutritos, iniquissimis atque cru-
delissimis barbaris, pro Diis! sequiores red-
dit. Illi enim beneficos homines honoribus
prosequuntur; nos contra illos dehonestamus.
Illi ex animi feritate, contra com-

vero ex conjectura tantum restituere non
audeo.

ἄεργέτας τιμῶσιν, ἡμεῖς δ' αὐτὰς ἀτιμά-
 ζομεσ. καὶ οἱ μὲν ὁμότητι γνώμης πα-
 ρὰ τὴν κοινὴν ἀνθρώπων φύσιν καὶ κατ'
 αὐτῶν τῇ οἰκειοτάτων ὁσημέραι χωροῦ-
 ντες, ἐνταῦθα μόνον ταυτὶν δὴ περ τη-
 ρῶσιν, ὃ φύσει πᾶσιν ἀνθρώποις μέτε-
 ρσι, λέγω δὴ τὸ πρὸς τὰς ἄεργέτας
 δικαίαι. Ἀθηναῖοι δὲ οἱ μὴ μόνον λη-
 σότητι φύσεως πάντων, ὥς εἶπεν, ἀν-
 θρώπων διενέγκοντες (1), ἀλλὰ καὶ πέ-
 ρα τῆς ἀνθρωπείας φύσεως ἐκ ὀλιγάκις
 ἀναφανεύτες ταῖς ἀρεταῖς, κινδυνάουσι
 νῦν ὑπὸ Λεπτίνου καὶ τῷ κατὰ φύσιν ἐκ-
 σλῶναι. πάλιν τοίνυν, οἱ μὲν τειά-
 χοντα τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καθελόν-
 τες (2), οὐ συγκαθεῖλον τὸ φρόνημα
 αὐτῶν· ἀλλ' ἐσηκότος πάντων τότε, ἀν-
 ἔστη πάλιν τὰ τεῖχη πολλῶν περιφανέ-
 σερα καὶ καλλίως (3). Λεπτίνης δὲ νῦν
 οὐ καθεαίρειν τεῖχη πειρᾶται, ἀλλ' ὃ

(1) Ἀθηναῖοι διαφέροντες τῶν ἄλλων λησότητι.
 Diodorus Siculus Lib. IV. Cap. 65.

(2) Diodorus Lib. XIV. & Justinus Lib. V.
 qui iidem de Thrasybulo libertatis Athenien-

munem omnium naturam, adversus pernecessarios suos cum quotidie ferantur, in ea tamen parte naturam observant, in qua omnes homines ex æquo natura concordant, in justitia, inquam, erga optime meritos: Athenienses autem, qui non modo bonitate naturæ cunctis, ut ita dicam, hominibus antecellunt, sed etiam supra humanam ipsam naturam positi esse sæpenumero propter virtutes visi sunt, periclitantur nunc Leptinis culpa degeneres fieri vel ab eo quod naturæ est. Rursus trigintaviri, mœnibus urbis everfis, non simul tamen prudentiam everterunt ipsius; sed ea omnino perseverante, excitata iterum sunt mœnia longe præclariora atque pulchriora. At Leptines nunc non mœnia nititur demoliri, sed quod omnino majus est, ipsammet civitatis magnanimitatem ac fidem. Et tunc quidem Thrasylbulus, paucis sibi sociis adjunctis, tyrannidem sustulit: at omnium nostrum

sium assertore.

(3) Nimirum a Conone. Diodorus Libr. XIV. Cap. 85.

μείζον καθάπαξ ἐς, τὴν τῆς πόλεως
μεγαλοψυχίαν καὶ τὸ πισδέσθαι. καὶ
τότε μὲν Θρασύβηλος ὀλίγες δῆτινας
παραλαβὼν τὴν τυραννίδα καθεῖλεν·
ἡμῶν δὲ πάντων εἰς ὅσις ἐν αὐτῇ περ-
εῖσαι; μηδαμῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι.

Σκοπεῖτε δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι καὶ
τῶτο, ἵν' εἰδῆτε σαφῶς ὡς πάναντία Λε-
πτίνης ὦν φράζετο λέγει, καὶ τοῖς (1)
αὐτὸς αὐτῷ πολέμων οὐκ ἀνίσταται·
ὅταν γὰρ πάντας μὲν τὰς ἄλλας τὰς
δώρεας ἀφαιρῇται, μόνες δὲ τὰς ἀφ'
Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογέitonος ταύτας ἔ-
χειν εἴη, μάλιστα μὲν δηλὸς ἐστὶ μήτε
χρησθὲν τῶτο καθάπαξ, μήτε φαῦλον
κομίζων, ἀλλ' ἐφ' ἐνός τῶτο πάναντία
φρονῶν. ἀμήχανον δὲ καὶ ταῦτόν ἀμ-
φω συμβιβῆσαι, ἀλλὰ δυοῖν θάτερον.
πλὴν τῷ γε τὸν ἔλεγχον ἐμφανῇ γεγε-
νησθαι δεδοσθαι. ὁ μὲν ἀλλ' εἰ μὲν κα-
λόν τι καὶ δίκαιον, ὧς ὅτος, τὸ τῇ δω-
ρεῶν οἶε, καὶ τῇ πόλει συμφέρον· τί
μὴ πᾶσιν ἀπλῶς αὐτῶν μεταδίδως, ἀλ-
λὰ τοῖς μὲν, τοῖς δ' οὐ; εἰ δ' ἀλύσιτε-

(1) f. ὡς νεπτῶς.

quisquam unus superior erit? Haudquam, o viri Athenienses.

Illud quoque, Athenienses, attendite, ut manifeste videatis, Leptinem contraria atque proposuerat dicere, nec vereri sibi met adversari. Quando enim ceteros omnes remunerationibus spoliatur, indulget autem ut ii soli habeant, qui ex Harmodio sunt & Aristogitone, manifestissime liquet eum neque bonum id omnino, neque malum existimare; sed in una hac re contraria sentire. Fieri porro nequit ut æque utrumque contingat, sed ex duobus alterutrum. Veruntamen detur, quod id contingere possit, manifeste evictum probatumque fuisse. At vero, si honestas, heus tu, atque iustas remunerationes arbitraris, atque ex usu civitatis esse; cur non omnes ex æquo earum participes facis, sed quosdam quidem, quosdam vero non item? At si inutiles tibi esse videntur, easdemque improbas, nec sani aliquid ipsis inesse arbitraris, quidni

Λεῖς εἰραίσοι δοκῶσι ; κατέγνωσ αὐ-
 τῶν , καὶ εἰδὲν ὑγιὲς εἶναι νομίζεις ; τί
 μὴ καὶ πάντας τέτων ἀποσερεῖς ; νῦν δ'
 εἰκας οἷς τὰς μεν ἄλλας πάντας τῆς
 δοθεύτων ἀποσερεῖς , τὰς δ' ἀφ' Ἀρμο-
 δίς καὶ Ἀεισογέιτον^Θ ταύτας ἔχειν
 εἶς · τὰς μεν τιμῆς ἀξιῶν , πάντας δ'
 ἀτιμάζειν τὰς ἄλλας , ἑδέτερον τέτων
 εἰκότως ποιῶν · ἀλλὰ λανθάνεις τὰς μεν
 ἐκ ἀξίως τιμῶν , ἐπειδὴ μὴ καὶ πάντας ·
 πάντας δὲ ἀτιμάζων ἀδίκως , ἐπειδὴ
 μόνους ἐκείνας τιμῶν ἀξιοῖς . δεῖ γὰρ ἀμ-
 φοτέροις μετὰδιδόναι τῆς ἴσων · οἷς δὲ
 διαιρεῖς , καὶ ἄκων τέτλες σιωπάπτεῖς , ὥς
 δεῖν (1) εἶναι πάντας ὅς ἴσης τῆς δω-
 ρεῶν ἀπολαύειν .

Ὅτι δὲ καὶ αὐταὶ πολλῶντινος ἀξίαι ,
 δηλὸν ἐκείθεν . δι' ὧν γὰρ μόνοις τοῖς
 ἀφ' Ἀρμοδίας καὶ Ἀεισογέιτον^Θ ταύτας
 παρέχεις , ἀμφω ταῦτα ψηφίζεσθαι μά-
 λιστα δίδως · τὰς μεν δικάως τέτων
 ἀπολαύειν ἠγεῖσθαι διὰ τὸ γέ^Θ , τὰς
 δ' ἔτω πολλῶντιν^Θ ἀξίας νομίζειν , ὥς
 μόνοις τετοισὶν ὅς ἀπάντων , ὥσπερ τι

(1) f. δέον .

etiam illis universos privas? Proinde videris dum ceteros quosque indultis muneribus orbas, finis vero ut habeant qui ex Harmodio sunt & Aristogitone, illos honore dignos putare, universos vero reliquos inhonorare; neutrum tamen horum jure faciens: sed imprudens illos nec digne honoras, quandoquidem non etiam omnes; omnes vero injuste inhonoras, quandoquidem solis iis vis honorem deferre. Oportet nanque æqualium jurium utrosque participes facere; cum vero divellis, etiam invitus eosdem conjungis, quippe oportet omnes ex æquo muneribus frui.

Quod autem gratiæ istæ plurimi faciendæ sint, ex eo liquet. Dum enim solis qui ex Harmodio & Aristogitone sunt easdem permittis, utrumque hoc decerni potissimum concedis; & illos existimandos esse generis sui causa jure iisdem uti; & easdem usque adeo putandum magni esse faciendas, ut solis istis ex omnibus, tanquam munus quoddam, largiendæ sint,

γέρας, ταύτας δίδουαι. ἔκῃν ὑπερφυῖς
 καὶ παντάπασιν ἐναντίον, ἐνταῦθα μὲν
 ὡς βελτίστας χώρῳ αὐτὰς φάτκειν κε-
 κτῆσθαι· ἐπὶ δὲ τῇ ἄλλῳ γε· πάντων,
 ὡς ἔδενός ἀποδοκιμάζειν ἀξίας. χωρεῖς
 δὲ τῶν· ἔδὲ καὶ εἴα δῆπρ τῇ τρό-
 πῳ τὰς ἀφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος
 μνημονῆεν ποροσῆκεν. ἑαυτε γάρ, ὡς
 φαύλων, τῇ δωρεῶν ἀπέχεσθαι φάτκης
 ἐναντίον ἑτοίσοι καθιστάσι τὸν λόγον·
 ἑαυτε πλείους ἀξίας, πάντες αὐτῶν ἐπί-
 σης μεδέεσσι, καὶ ἔχῃ τῇ ἀφ' Ἀρμο-
 δίου καὶ Ἀριστογείτονος μόνοι. ἐτι τοί-
 νυν· Ἀρμόδιον μὲν καὶ Ἀριστογείτονα
 ἔτω θαυμαστές τινας νομίζομεν ἡμῖν γε-
 γενῆσθαι, καὶ τῇ ἄλλῳ ἀμείνους, ὡς καὶ
 τιμὰν ἐδελέσθαι τέτρες εἰκόσι (1) καὶ
 ταῦτὰ τοῖς Θεοῖς, καὶ πλὴν θυσιῶν,
 μηδενός εἰς φιλοτιμίαν ἐλλείπειν. οὐ
 μὲν καὶ τὰς ἑξ αὐτῶν τῇ ἴσῳ ἀξιῶ-
 θαι δώσομεν, ἔδ' ἐγγύς. ἔτε γάρ Ο-
 λυμπιονίκας μεταδεδωκότας ποτ' ἴσμεν

(1) De statuis æneis Harmodio & Aristogi-
 toni, qui Hipparchum Pisistrati filium sustule-
 re, ab Atheniensibus in foro positis, ac de-

Quamobrem monstri instar est, & omnimode secum pugnans, heic quidem affirmare opus esse ut locum habeant, utpote optimæ illæ sint; in aliis vero omnibus easdem, tanquam utilitatis nullius, reprobare. Præterea nec ullo sane modo de Harmodii & Aristogitonis posteris mentionem facere oportebat. Si enim dicas a gratiis temperandum, propterea quod malæ ipsæ sunt, contrariam isti tibi rationem firman: at si concedas plurimi esse faciendas, universi ex æquo earundem participes erunt, & non ii tantum qui ex Harmodio sunt & Aristogitone. Ad hæc: Harmodium quidem & Aristogitonem tantopere suspiciendos nobis fuisse arbitramur ac ceteris præstantiores, ut etiam imaginibus eos honorare voluerimus, haud aliter atque Deos, & exceptis sacrificiis, nulla re ad commendationem carere: neque tamen iccirco posteris eorum paribus esse honoribus prosequendos concedemus. Minime gentium. Enimvero neque eos qui in Olympicis viatores fuerunt, unquam scimus liberos suos

nuo restitutis, Meursius in Pisistrato Cap. 14. & Corsinius Fast. Attic. T.III. pag. 128. 174.

τοῖς παισὶ τῷ κοτίνῃ, ὃ μᾶλλον γε ἢ
 τῷ προσρήματος σφῶν· ἔθ' οἷόν τ' αὐ-
 τοῖς μὲν τῷ γένεσσι καὶ τινὶ ἀρετῇ ἐκ-
 δέχεσθαι, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ἐκ δια-
 μέτρων ταῦτα συμβαίνει, πῶς οὐκ ὥς
 ὁμολογεμέων ἀγαθῶν τέτων ἐμνήσθης,
 εἰ καὶ ὅλως ἔδει μεμνηῖσθαι; εἰ γὰρ τῷ
 ὡς ἀληθῶς ἀγαθῶν ἐκ ἐχθρῶν, δι' ἅπερ
 ἔφην, μεμνηῖσθαι; ἢ πῶς γὰρ τὸ τῷ ἐκ
 ὄντων μνημονεύειν ὡς ὄντων, εἰς γέλω-
 τα φέρεται.

Καὶ ὃ λέγω, ὅτι περὶ αὐτοῖς τέ-
 τοις καὶ Ἀρμόδιον καὶ Αἰσυρογείτονα, ὅς
 τοσούτοις δῆτινος ἄγεις, ὡς δι' αὐτοὺς τέ-
 τος καὶ ταῖς. ὅτε ἐκείνων τὰς δωρεὰς συγ-
 χωρεῖν, λανθάνεις τῷ εἰκόνων ἀποσε-
 ρῶν, ὥς ὡς τυραννοκτόνοι γέρας ἴχου-
 σι, καὶ τῆς θουμασῆς ταύτης τόλμης
 ἀξιοχρεῶν δῶρον καὶ μάλα σφίσι προσ-
 ἦκον. ποτέρως δ' αὖ ἦν καλλίων καὶ
 πιστέον αἰσιώτερον, ποτέρον κατὰ
 παῖδας τὰς δωρεὰς σιωπῆσαι, καὶ πάντιν
 ἀνθρώποις καὶ τῷ συμβαίνων· ἢ ταύ-
 τας ἐκ μέρους μὲν σιωπῆσαι, ἐκ μέρους
 δὲ διαβάλλειν, καὶ τοῖς μὲν εἰς ἅπαν
 ἀπαγορεύειν, τοῖς δὲ συγχωρεῖν; καὶ ὃ

participes oleastri fecisse, non magis quam appellationis suæ; neque necessario fit ut una cum genere heredes quoque virtutis ipsi sint; quinimmo frequenter hæc prorsus contrario accidunt modo. Quomodo ergo prærogativas hujusmodi, tanquam bona extra controversiam posita commemorasti, si tamen omnino erant commemorandæ? Nam si quæ revera bona sunt, ob ea quæ dixi, commemorare non oportebat; multo magis mentionem injicere eorum, quæ non sunt, perinde ac si essent, ad cachinnum impellit.

Nec illud dico, quod per hæc eadem Harmodium atque Aristogitonem (quos tanti facis, ut propter eos posteris quoque ipsorum honores indulgeas) incautus imaginibus privas, quas tanquam tyrannorum interfectores veluti munus consequuti sunt, atque admirabilis hujus audaciæ præmium dignissimum, maximeque illis consentaneum. Utro autem modo probatior visus fuisses, & cui magis fides adhiberetur; num universim gratias commendans, atque adeo cunctis hac in re hominibus consentiens; an potius eas ex parte quidem commendans, ex parte vero traducens: quibusdam in omne tempus denegans, quibusdam contra indulgens; ac non modo

μόνον ἑδέτερον τάτων διαὶ θάτερον βε-
βαιῶν , ἀλλὰ καὶ τῇ κοινῇ περὶ τάτων
ἐναντιόμενῳ ψήφω ; ἐγὼ μὲν ἐκείνως
αὐτοῖς οἶμαι , καὶ πάντες συμφάμεν . σὺ δ'
οἷς περὶ τὰς συμβολὰς ἔτω χωλῶν ,
αὐτὸς ἔργον ἐργάζῃ , ἔχῃ οἷς λέγει
θαρρῦντος , ἀλλ' ἀπιστῦντος , ὡς εἶπεν ,
ἐαυτῷ . δεῖ δὲ καὶ νομοθέτῃ καὶ σύμ-
βολον καὶ πάντα τοιοῦτον καθαρώς ἀπο-
φαίνεσθαι , καὶ μὴ διπλᾶ κρῖναι (1) ,
ὡς λόγῳ . καίτοι ὅταν ὁ τοῖς ἄλλοις
πιστεύσθαι ἀξιῶν , μὴ τιτὼ αὐτὸν αὐ-
τὸς ἔτος περὶ ὧν λέγει δόξαν ἢ κεκτη-

(1) Proverbialis locutio de homine qui sibi-
metipso non constat , ac duabus veluti sellis
federe nititur . Annotavit adagium ex Aristide
Gilbertus Cognatus in Syllogē , quam ejusce-
modi locutionum adornavit , hisce verbis :
„ *Utramque inflare tibiam , eis ἐκάτερον πῶν*
„ *αὐλῶν αὐλῶν* . In eos qui omnem movent
„ lapidem ; Aristides de Paraphthegmate . Si-
„ mile ὀρχᾶσαι δαπτυχᾶ , saltare *bisariam* ;
„ Ibidem . Et διπλᾶ κρῖναι , *bisariam pulsa-*
„ *re* . Vide alibi . Item μέσον δυοῖν καδέζε-

„ *σαι* , inter duas federe . Idem Sicula 2 . „
(in Collect. Proverb. fol. typis Wechel. 1643 .
pag. 123 .) Sane quatuor illa Aristidis testimo-

neutrum horum per alterutrum confirmans, verum etiam communi de his iudicio ad-
versatus? Equidem ego, priori illo modo
si egisses, existimem, & nulli inficias
ibunt. Attamen tu dum consulens tantope-
re claudicas, opus hominis agis, qui dictis
suis nequaquam fidat, atque adeo nec, ut
ita dicam, sibi metipso credat. At enim le-
gum latorem & consiliarium, omnemque
hujuscemodi hominem candide ac sincere
loqui oportet, nec, ut dici consuevit, bi-
fariam pulsare. Ceterum cum quis fidem
ab aliis haberi sibi vult, nisi eandem ille
ipse de quibus loquitur sententiam conce-

nia in editione Jebbii occurrunt T. II. pag.
393. 395. 402. & T. I. pag. 382. ex quibus
quidnam Aristides hoc loco sibi velit, magis
magisque innotescit; potissimum vero ex T.
II. p. 402. ubi κατ' ἐξορχημεόνων ait: ἀλλ' οἱ-
μαι κομφοί τινές εἰσιν ἔ' διπλᾷ κρύουσιν, ἵνα ἐὰν
μὲν ἔλωσι, ταύτῃ κικρασηκότες ὦσιν· ἐὰν δὲ φο-
ράσῃσι, ἔχωσιν ἀναχώρησιν. Quem ad locum
Scholiastes Codicis Marciani εἰς κχιιιι. πὸ
διπλᾷ κρύειν. παροιμία ἐπὶ πῶν ἱταμφοτεριζόν-
των πᾶσι τοῖς μέλεσιν. ἐλήφθη δὲ ἐκ πῶν μουσικῶν ὀρ-
γάνων, ἃ χορδαὶς ἐκατέρωθεν ἔχει. ὅταν οὖν
σφαλῶσι πᾶς μέλος οἱ μουσικοὶ ἐν θατέρῳ τοῦ μέ-
λου, ὅτε πᾶς ἑτέρω πᾶσι ἐπανορθῶνται.

μεύσθαι, χολῇ γ' αὖ ὁπῶεν τῇ ἀπάντων
ἀξιοπίστους δόξαι.

Ἐμοὶ δὲ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ
Λεπτίνου θαυμάζειν ἔπεισιν, ὅπως πα-
νουργῶν ὦν καὶ δεινὸς πρᾶγμασι χεῖ-
ρᾷ (1), τὰτ' ἠγνόηκεν, ὅτι περ οἷς
τὰς ἄλλας ἀφαιρεῖται τὰς δωρεάς, κατ'
αὐτὰς αὐτὸ κινεῖ τὸν αἰάγυρον (2),
ἑαυτὸν ἀποσερῶν τῇ μεγίστῃ, παρρη-
σίας, καὶ δόξης, καὶ λόγων, καὶ τῷ πε-
ρὶ ὧν αὐτὸν ἐκάστοθ' αἰρῆται παρελθεῖν εἰς
μέσους ἵκῃναι. ἐξ ὧν ὁ τινὲς ἐν Πρυτανείῳ
σίτησιν, ἢ ἀτέλειαν, ἢ πλείθρα
γῆς (3), ἢ τι τοιοῦτον λαμβάνων, μό-
νον ἑστὸς δῶρα λαμβάνει· καὶ τοσούτο
μᾶλλον ταῦτα δεῖ δῶρα χαλεῖν, ἢ ἐκεί-

(2) Demosthenica phrasis de Philippo, Olynth. I. p. 10. Ed. Reisk.

(3) Adagium de iis qui mala sibi metipsis accersunt, usurpari solitum, quod Aristophanes affert in *Lyssistrata* v. 68. itidemque Libanius *Operum* T. I. p. 305. & *Epist.* LXXVIII. Undenam vero ductum illud sit, haud equidem constat; cum multa & varia sint, quæ hac in re Hesychius, Zenobius, Diogenianus, Suidas, Apostolius, & Erasmus dedere.

perit animo, vix ulli hominum dignus cui credatur, videri queat.

Mihi autem subit animum, o viri Athenienses, Leptinem quoque mirari, quoniam pacto cum vafer sit dexterque rebus gerundis, illud ignoraverit, quod dum alios muneribus spoliat, contra seipsum anagyrum commovet; maximis sese privans rebus, libertate, inquam, loquendi, gloria, concionibus, & facultate in medium prodeundi, quo de rebus quibuscunque velit habeat sermonem. Non enim is dumtaxat munera accipit, qui in Prytaneo alitur, vel immunitatem, aut jugera terræ, vel quid hujusmodi percipit: immo verò tanto magis quæ superius enumeravi præ his appellanda munera sunt, quatenus hæc potiori jure retributiones, quam munera, dici pos-

(3) De victu in Prytaneo iis exhibito, qui præclare de republica meriti essent, comperta res est; ac pervulgatum quoque Socratis dictum apud Laertium: *ἐντα μὲν ἦν ἐμοὶ ἀποπερχομένων, τιμῶμαι τὴν δίκην τῆς ἐν Πρυτανείᾳ σιτήσεως*. De terræ jugeribus illud se se offert ex Demosthenis Leptinea: *Λυσιμάχῳ δωρεάν, ἐνὶ πῶν ποτε χρησίμων, ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλείονα γῆς πεφυτμένης ἔδοσαν, ἑκατὸν δὲ Ἰλῆς*. T. III. p. 45. Ed. Taylorii.

να, ὅσον ἐκεῖνα μεν ἀποδόσεις αὐτῷ μᾶλλον δικαίως καλοῖτο, ἢ δῶρα, ταῦτα δὲ καθαρῶς ἐστὶ δῶρα, μηδὲν ποροισενεγκῆσι δωδεύτα. ὥς τῶτον τὸν τρόπον ἀδικήτομεν μεν τὰς ἄλλας ἀφηρηκότες τὰς δωρεάς, ὅτος δ' ἔδεύει τοῦτον ἔξει ποροῖσθαι· ἀλλὰ χάριν μεν αὐτῷ εἶδειν μὴ τῶτο παθῶν, παθῶν δέ, ὃ δυχερανεῖ δὴ πρὸς δικαίως, ὅδ' ὡς ἡδίκημεν· βοήσεται. μᾶλλον δὲ εἰ μεν ἔδεις τῆς δωρεῶν ἐκπεσῆται, ὅδ' σὺ τῆς εἰς τὰς ἐκκλησίας ποροῦδων· εἰ δ' ἀφαιρεθήσονται ταύτας, καὶ αὐτὸς, εὖ ἴσθι, παραπολαύσεις τὸ νόμον. ἀπολωλεκώς δὲ τὸ παρρησία κεχρησθαι, καὶ ὡς οἰτεῦσθαι τέλει καὶ νόμον σωμαπολλύμενον ἔξεις. ταύτη δὲ τῶτων κεχωρηκῶτων, σὺ μεν τὸ λοιπὸν ἀτιμῶ ἔσθι· πάντες δ' ὡς ποροῦσθαι, τὰς δωρεάς ἔξισι, πεπαυμένους τὸ νόμον, καὶ μηδενὸς ἐτ' ἐσταῦθις ἐμποδῶν ἐσομένους. ἐλθὲ τοίνυν δυοῖν θάτερον· ἢ τὸν νόμον χαίρειν ἐάσας, τῆς ποροσύνης ἔχεισθαι δόξης· ἢ τῶτον σῆσαι ζητῶν, πρὸς τὸ μηδὲν πλέον εἰργάζεσθαι, καὶ ταύτῃ ἀπολέσθαι καθάπαξ.

sent; quæ autem superius dixi purissima munera sunt, iis concessa, qui de suo necdum quidquam contulerunt. Quamobrem hoc equidem pacto iniqui erimus, donis suis alios spoliantes; hic vero nihil huiusmodi obtendere poterit, sed gratiam habebit, nisi istud patiatur: at si patiatur, injuria profecto ægre feret, nec quasi læsus perstrepere poterit. Quin potius si nullus a gratiis excidat, nec tu, quin in conciones ad populum prodire possis: at si eas amiserint alii, tu quoque, inauspicato fructum tuæ legis percipies. Ubi autem loquendi libertatem amiseris, etiam lex hinc a te constituta una tecum interibit. Sic vero his loco cedentibus, tu in posterum despicatui eris; at ceteri, ut antea, sibi gratias retinebunt, evanescente lege hac tua, nec quopiam amplius futuro, qui denuo impedimento esse possit. De duobus itaque alterum elige: vel lege salvere iussa, quam habes, gloriam retinere; vel si lex ut obtineat niteris, præterquam quod nihil profeceris, gloriam quoque tuam funditus perdere.

Καὶ μὲν ἔδ' ἐκείνῳ γ' αὖ ἔχοις εἶπεν,
 ὥς ἄρα τῇ δ' ἄρομεύων (1) τὰς δωρεάς,
 οἱ μὲν θαυλοῖσιν ὄντες, οἱ δὲ μικρὰ
 ἅττα εὖ πεποιηκότες τλὴ πόλιν, μει-
 ζόνων ἢ φροσῆκεν ἡξίωται. μάλιστα
 μὲν ᾧ εἰ καὶ διὰ πάντων τῶν λυ', φρὸς
 ἡμῶν μᾶλλον αὖ λυ'. διὰ τί; ὅτι πε-
 φύκαμεν ἔξ ἀρχῆς, ὥσπερ τοῖς ἄλλοις
 πᾶσιν, ἔτω καὶ τὰς ἀεργεσίαις, πάν-
 τας ἀνθρώπους νικᾶν. κοινὰς γὰρ ἀεργέ-
 τας πάντες ἡμᾶς ἄδουσιν. νῦν δὲ τοσαῦ-
 τα μεύεσι τέτων τὰ πλεῖστα, καὶ ἔτω
 πολλῶντιν ἄξια, ὥς εἰ καὶ μηδαμό-
 θεν ἦσαν πειφανεῖς οἱ ταῦτ' ἐργασ-
 μένοι, ἔξαρκεῖν αὖ αὐτοῖς εἰτεῦθεν
 διαφερόντως τιμαῖσθαι. τοῖσιν δέτινες
 ἔτοι καὶ φρὸς τοσούτον ἦκοντες τῷ θαυ-
 μάζεσθαι, ὥς μὴ μόνον τὰς δωρεάς,
 ἀς παρ' ἡμῶν ἔχον, μᾶλλον σεμνύνειν,
 ἢ ὑπ' ἐκείνων ἔτοι σεμνύνεσθαι. ἀλλὰ
 καὶ εἰ μήπω κατ' ἀνθρώπους νενομίσαι τὸ
 τῇ δ' ὀφειλῶν, δι' αὐτὰς αὖ νενομίσθαι. ἔς
 καὶ ἑκάστων μὲν διίεσθαι, ἔ τὸς ἐπὶ τῇ

(1) Fortassis *ἀρομεύων*, quod mavult etiam

Verum enimvero neque illud dicere poteris, ex iis qui munera sunt assequuti, alios nequam esse, alios exiguis quibusdam beneficiis civitatem prosequutos, majora quam par erat, obtinuisse. Etsi enim maxime id in omnibus contigisset, ex nostro potius officio contigisset. Quid ita? Quia sic natura sumus ab origine comparati, ut quemadmodum in ceteris omnibus, ita etiam in beneficiis elargiendis omnes homines vincamus. Quamobrem communes nos beneficiorum largitores universi deprædicant. At enim tanta sunt multo maximam partem istorum facinora, atque tanti facienda, ut si nullo modo aliunde suscipiendi essent qui ea præstiterunt; hinc tamen satis causæ haberent cur magnis honoribus cumularentur. Tales videlicet isti sunt, & eo admirationis pervenerunt, ut non gratias modo, quas a nobis percepere, illi potius decorent, quam ab illis ipsi decorentur; verum etiam si nondum inter homines constitutæ essent retributiones, propter eos tamen fuissent constitutæ: quos singillatim enumerare, non eos, inquam, qui superioribus temporibus fuere, sed uni-

αὐτῶν χρόνων λέγω, ἀλλὰ καὶ πᾶσας τὰς
 ὑφ' ἡμῶν (1) τετασὶ, μακρὸν αὖ ἔη καὶ
 πόρρω τῷ καθ' ἡμᾶς διωαμεύς. εὐθὺς
 δὲ μόνος τῷ χθρὲς καὶ παρῶν πολλῶν καὶ
 μεγάλων ἀγαθῶν αἰτίᾳ κατασάπτος τῇ
 πόλει μνησθεῖς, ὑμῖν αὐτοῖς καταλείπω
 τὴν ψῆφον, εἰ ἂν ἄξιός ἐστιν ἀνὴρ, καὶ
 ἀτελείας μόνον, ἢ ἔδοτ' αὐτῷ καὶ πα-
 σῶν, καὶ πλείων ὅσων ἄλλων δωρεῶν
 καὶ σεφαῶν, ἀλλὰ καὶ τῷ πολλῶς αὐ-
 τέρως δι' αὐτὸν εὖ πεπονθεύει.

Ἀξίος δὲ καὶ τῶς Χαβείας, καθά-
 περ παρόντων Τιμόθεος Κέρκυραν ἡρη-
 κῶς, καὶ τὴν μοῖραν (2) κεκοφῶς Ἰφι-
 κράτης (3). μόνος ὃν ἔτος τῷ εἰς κοι-

(1) Εἰς ἡμῶν restituendum cenfeo.

(2) Μοῖραν pro μόραν Codex habet, quem-
 admodum apud idoneos quoque scriptores
 reperire est, ac in ipso quoque Aristide juxta
 Codicem Baroccianum ab Jebbio allatum (T.
 I. p. 215.): at μόρα frequentius dici consue-
 vit. De descriptione nominis, deque re tota,
 post multos, egregie disputat vir eruditione
 præstans, quocum jucunda utilisque mihi ami-
 citia intercedit, Georgius Henricus Martinus
 Rector Gymnasii ad D. Nicolai, quod Lipsiæ
 est, in Prolusione de Spartiatarum Mora,
 Ratisbonæ an. 1771. impressa.

versos hosce qui nostra memoria exstiterunt, longum profecto esset, atque supra vires nostras positum. Quamobrem postquam unius dumtaxat, qui nuper plurima magna-que commoda civitati peperit, meminero, vobis ipsis decernendum relinquam, utrum dignus fuerit vir ille non immunitate solummodo, quam eidem ac liberis ejus indulgissetis, ac pluribus aliis muneribus atque coronis; verum etiam eo munere, ut ipsius causa alii quoque multi beneficia consequerentur.

Dignus porro hoc quoque Chabrias est, haud secus atque Timotheus, qui Corcyram antea cepit, & qui Lacedæmoniorum legionem cecidit, Iphicrates. Unus enim hic ex iis qui in commune commodum rem-

(3) *Tribus hisce victoriis adeo latos fuisse Athenienses video, ut illæ semper in omnium Oratorum atque hominum ore tum temporis versarentur*, ait Lucchesinius in Demosthenem de ordinanda Rep. n. 17. idque Demosthenis ipsius (qui etiam in Leptinea & contra Aristocratem idem repetit) Dinarchi & Æschinis testimoniis commonstrat. Plutarchus quoque de Gloria Atheniensium (*T. VIII. pag. 383. Ed. Reisk.*) tropæa tria eadem conjunctim celebrat. Bene itaque Aristides de rebus a Chabria præclare gestis dicturus, Timothei quoque ac Iphicratis mentionem iniecit.

νὸν πολιτὰσ αὐτῶν πλείσας τε καὶ καλίσας εὐεχ' ἡμῶν (1) ἐκάστοτε κητῶμεν θύνας, ἔδαμῶ δὲ ἡττηθεῖς, ἔδὲ τῆς προσέσεως διψυχίας ἔδὲ καθόντινα δῆποτε τρόπον ἔλαττον ὧν, ἢ μόνον παρ' ἑδενος ἐπιστάτατο φθόνος, ἀλλὰ καὶ ὡς τὰ μέγιστα τῶν πόλιν εὖ πεποιηκὼς παρὰ πάντων βοᾶται· τὸτο μὲν πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, καὶ Λακεδαιμονίους ἔτω καταναυμαχίῃσας ἐν Νάξῳ (2), ὡς ἐβδομήκοντα δῆπερ τειήρεις καὶ τειχιλίους αἰχμαλώτους λαβεῖν· τὸτο δ' ἐπτακαίδεκα παρασησάμεν πόλεις, δέκα δὲ καὶ ἑκατὸν ἀπὸ τῶν πολεμίων τάλαντ' ἀποφλυίας ἡμῖν· καὶ τὸ ξύμπαν εἶπεν, θαυμαστὸς διὰ πάντων

(1) Εὐεχ' ἡμῶν legendum, rejecta mendosa lectione ἔχον ἡμῶν, quam librarius haud semel admisit, quod notam veteris Codicis, ex quo Orationem descripsit, minime cognoverit. Nihil tamen prohiberet, quin hoc loco ἔχθρων legi quoque posset.

(2) Laudatissimam Chabrixæ victoriam ad Naxum inter alios Diodorus refert Lib. XV. Scholiastes vero Aristidis ineditus in Codice Marciano ccccxiii. ad Tom. I. pag. 173. lin. 6. Ed. Jebbii, de illa hæc habet: Χα-

publicam administrarunt, plurimis pulcherrimisque victoriis pro nobis semper relatis, ac nunquam victus, neque ab innata magnitudine animi sui ullo modo degener, non solum a nemine unquam invidiam subiit; verum etiam tanquam de civitate omnium optime promeritus ab universis prædicatur: tum quia præter alia multa, Lacedæmonios quoque apud Naxum sic navali prælio profligavit, ut LXX. triremes ac tria millia captivorum ceperit; tum quia septemdecim urbes subegit, & centum ac decem talenta ab adversariis nostrum in ærarium retulit; &, ut paucis expediam, vir per omnia admirabilis visus. Enimvero hominem usque adeo numeris omnibus absolutum, ab universis celebratum laudibus, tot ac tantis insignem tropæis, qui a

βείας σὺν ναυσὶ πολιορκῶν Νάξον ἀπὸς Λακεδαιμονίους, ἐναυμάχησεν μεταξὺ Πάρου καὶ Νάξου, καὶ κατέδυσε μὲν κ' δ' ναῦς, δύο (ὅκτωρ αἰτ Diodorus) δ' αὐτὰνδρους ἔλαβε, ἧς τὸς αἰχμαλώτους ἄγων εἰς τὰς Ἀθῶνας, ἐπώλησεν ἐπὶ τῷ πωλητηρίῳ. Iisdem fere verbis concinit Scholiastes Codicis ccccxixiiii. At Aristides Demostheni mordicus hæret. Totam vero Chabriæ vitæ rationem, qua solet elegantia, explicat Nepos,

φανεῖς . ἔτα τὸν βέλτιστον μετ' ἑταί-
 τοῖς ὅλοις , ἐπαινόμενον δὲ ὑφ' ἀπάντων ,
 τοσούτοις δὲ καὶ τηλικούτοις κοσμηθεύτα
 τροπαίοις , ἀήτητον δὲ διαγεγονότα κατ'
 ἀπαξ , μεγίστας δὲ εἰς ἀπορίαν ἀφορ-
 μὰς παρασχόντα τῇ πόλει . τῶτον τοίνυν
 ἦν μεγίστων ἀξιώξεων ὄντα , καὶ ὑπὲρ
 πάντας τὰς ἄλλας τιμᾶσθαι δίκαιον ,
 ἡμεῖς δὲ καὶ ἥς παρὰ πολὺ ἥς αὐτῷ δό-
 ξης ἡξιώκαμεν ἀπελείας ἀποσερήτομεν ;
 καὶ πῶς ἔδῳξαι καὶ νῦν καὶ τόδ' ὑφ'
 ἡμῶν τὰ μέγιστα ἀδικεῖσθαι . τότε μὲν
 ἦν ἔσπορηκόντων τυχῶν , νῦν δ' , ὧ
 Θεοί , καὶ τέτῳ ἐκπεπτωκός ; ὅς ἐῖ μὴ
 καὶ τοιοῦτός τις ἐτύγχανεν ὦν , μὴδ' ὦν
 ἐφ' αὐτῷ περιλῶ , οἷς ἕως εἴχ' ἡ-
 μῶν (I) ἐπελάττησε , δίκαιός ἐστι καὶ διὰ
 πάντων , ὡς εἶπεν , ἦν ἐκγόνων τιμῆς
 ἀξιοῦσθαι .

(I) Ἐνεχ' ἡμῶν pro ἔχον ἡμῶν, quod habet
 Codex, hic quoque restituo, eo vel maxime
 quod Aristides ea Demosthenis in Leptinea ex-
 primere velle videatur (T. I. p. 481.): καὶ
 μὲν, ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ ζῶν πάντ' ὑπὲρ
 ὑμῶν φανήσεται φράζας Χαβείας, καὶ τῶν τε-
 λᾶτῶν αὐτῶν πρὸς βίην πεποιημένῳ, ἔχ' ὑπὲρ
 ἄλλων τινῶν ὥστε δίκαιός αὐτὸν οὐ μόνον ὄντα ὅτι

nemine victus unquam est, plurima vero civitati præbuit opulentia subsidia; hunc, inquam, hominem maximorum munerum omnino dignum, ac supra ceteros jure honorandum, nos ea etiam immunitate privabimus, qua eum longe citra ipsius estimationem donavimus? Quomodo vero non erit censendum, eundem & hoc & illo tempore maxima a nobis injuria affectum fuisse: illo, inquam, dum immeritam gloriam est consequutus; hoc autem, pro Superi! ab ea quoque depulsus? qui etsi talis tantusque vir haudquaquam exstitisset, neque iis, quas enumeravi, dotibus præditus fuisset; propterea tamen quod nostra demum causa vitam profudit, jure etiam in omnibus, dicere ausim, posteris suis esset honore prosequendus.

ζῶντι περὶ γένεσιν φαίνεται ἀνοίκως ἀφαιρούμενος
 πρὸς τὸν ὄντων αἰῶνα, ἀλλὰ καὶ ἔξ τούτων. Et
 re quidem vera mortem subiit Chabrias in
 sociali bello, cum classis præfectus, juxta
 Diodorum (*Lib. XVI. Cap. 8.*) ac fortassis
 etiam Plutarchum (*in Phocione*), privatus ve-
 ro miles, juxta Nepotem, in portum Chii
 irrumpere conaretur.

Καὶ ὃ αὖ εἴη τῆς ἀτόπων, τὸς μεθ' ἐν τῷ πολέμῳ τετελευτηκότας αὐτοὺς τε καὶ ἑκάστον ἐνιαυτὸν λόγοις ἐπιταφίοις τιμᾶν, τὸς τε παῖδας αὐτῶν δημοσίᾳ μάλισα τρέφειν, ἕως αὖ ἡϋψηκότες εἰς ἡβλῷ ἀναχωρήσωσιν οἴκαδε μετὰ τῆς πανοπλιῶν (1). τὸν δ' ὑπὲρ ἡμῶν καὶ ζῶντα καὶ μέλει θανάτου κεκινδυνώκοιτα πολλάκις, καὶ τὴν πελάτῃν τῆς ποροαιρέσεως ἀξίαν ἐπιτεύτα τῷ βίῳ, αὐτὸν τε δῆπρ καὶ τὸς ἡμεῖς ἔχ' ὅσον τῆς ἰσων ἀξιοῦν ἐκείνοις ἐθέλειν, ἀλλὰ καὶ τῆς δοδεύτων ἀποσερεῖν· καὶ τὸς μὲν ἔκ ὀλιγάκις ἐν ταῖς μάχαις ὑπ' αὐτῶ πεπονθότας κακῶς, ἔτω καὶ πάλαι καὶ νῦν αὐδρα ἀγαθὸν τῶτον ἡγεῖσθαι καὶ διαφερόντως τιμᾶν, ὡς καὶ σωῆσθαι μεθ' ὅτῳ τῆς ἔργων, καὶ τῆς ὑπερφυῖς δ' ψυχίας, σφίσι δ' αὐτοῖς τὸ τοῖσδε δῆτιν' ἀτυχηκεῖν πολίτε σωδύχεσθαι· ἡμᾶς δ' εὐεχ' ὦν ἔτω λαμπρῶς παρετάξατο, καὶ ὅς μεγάλοις καὶ θαυμαστοῖς ἡγάλε τοῖς τροπαιοῖς, καὶ τὴν ὑπάρ-

(1) Confer Aristidis Panathenaicum T. I.

Effet nanque absurdum, iis qui in bello ceciderunt, funebribus laudationibus quotannis parentare, ac liberos præsertim eorum de publico alere, donec ad puberem ætatem pervenerint, & omni armorum genere instructi domum revertantur; eum vero qui pro nobis & vivus & ad mortem usque sæpenumero pericula subiit, finemque vitæ imposuit suo dignum instituto; eum, inquam, ac liberos ejus non modo nolle paribus atque illos honoribus prosequi, verum etiam jam concessis privare. Item, eos quibus non raro in pugnis ille cladem attulit, usque adeo & olim & nunc homini huic strenuitatis laudem deferre, ac permagni eum facere, ut etiam eidem res gestas atque eximiam animi fortitudinem gratulentur, & sibimet ipsi imprecantur, ut civem aliquem hujusmodi habuisse feliciter contigisset; nos vero, pro quibus tam nobiliter in acie stetit, quosque magnis atque mirificis tropæis exornavit, ei quoque, qua is fruitur, existimationi ac gloriæ officere velle, dum liberis ejus obesse volumus; perinde ac si aut ipse nullo civitatem be-

χρῶσαν δόξαν αὐτῷ διαφθεῖρειν, τῷ τοῖς ἕτεροις ἐπηρεάζειν, ὥσπερ ἦτοι μηδ' οτιῶν ἐκείνους τινὶ πόλιν χρῆσθον, ἢ τα παύτων αἰσχισα ἐργασμεύς.

Καὶ μὲν, εἰ μὲν ὅθ' ἔποσι περὶ αὐτῷ, πᾶσαν λυτίναου ὑπὸ μεγαλοφυχίας ἀπηξίωσε χάειν, καὶ μηδὲν ὦν εἰς ἡμᾶς ἔδρασαν ἐξήγησε πλέον, ἀλλ' ἀποχρῆν ὥσθη μόνου, τὸ πολλῶν τινος ἄξιος γεγνεύαι τῇ πόλει. ἔδει δὲ πρὸς τινὶ ἀρετῇ ἐκείνους δυσωπηθεύτας ἡμᾶς, καὶ τὰς ὑπερφυεῖς αὐτῷ φράζεις ὥσπερ ἐμφυχόντινα νομίσαντας σήλιω (1), φιλοτιμώτατα νῦν τῷ κείνους χρῆσθαι παιδί, καὶ πρὸς αὐτὸν τῶτον ἀπομνημονεύσαι τινὶ χάειν, καὶ ἔχ' ὅσον ἀτελείας, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἑτέρων αὐτὸν ἀξιῶσαι. νῦν δὲ καὶ αὐτῷ καὶ παιδί τῷ αὐτῷ πάλαι ταυτοῖς μεταδόντες, νῦν ἑτερόν τι βεβλάσθη; καὶ πῶς ἐκ ἀτοπον, τινὶ μὲν ὠφέλειαν τινὶ παρ' ἐκείνους βεβαίαν

(1) *Satis hoc quidem Sophisticum*, repetere licet cum Wesselingio, qui de tropicis animatis apud Diodorum (*Lib. XIII. Cap. 29.*) id ait. Consule Ruhnkenium ad Longinum

beneficio affecerit, aut omnium turpissime dishonestaverit.

Enimvero si cum ipse iste superstes erat, ex animi sui magnitudine, omnem gratiam contempsit, nec ullum ex iis quæ pro nobis gessit, emolumentum quæsit, sed satis esse dumtaxat arbitratus est, quod dignus fuerit qui a civitate plurima consequeretur; oportebat sane, ut virtutem ejus suspicientes, & facinora illius eximia, ceu animatam quandam columnam rati, modo filium saltem ejus omni studio prosequeremur, & apud hunc ipsum beneficiorum, quæ recepimus, memoriam profiteremur, neque immunitate tantum, sed & quamplurimis muneribus aliis eum dignum haberemus. Jam vero postquam & ipsum & filium ejus immunitatis hujusmodi olim participes effecistis, nunc aliud quippiam statuetis? Et quomodo non turpe fuerit, utilitatem quidem, quæ ab eo derivata est,

Cap. III. p. 135. Ed. Toup. Ceterum morem Atheniensium inscribendi columnis præclara suorum facta vel ipsæ, quæ supersunt, columnæ manifeste declarant.

καθάπαξ καθεσάναι τῇ πόλει, ἃ δὲ
 τότε χάριν ἐκείνῳ διανεύοιτο, ταῦτ'
 εἰς παλινωδίαν τετράφθαι; Κτισίππῳ
 (1) μεν οὖν τῷ Χαβείῳ· ὅταν δὲ τῶ-
 νον λέγω, πάντας λέγω καὶ ὃν ὁ νό-
 μος ἔοιτο ἔπαι· ἔδεν ἔσαι πλέον ἄτε-
 λείας ἐκπεπτωκῆτι· ὑμεῖς δὲ, ὧ ἄνδρες
 Ἀθιναῖοι, ταύτῃ περὶ τὸς ἀεργέτας
 ὑμῶν διακείμεσοι, πλείσων δὴ πυνων ἀν-
 δρῶν καλῶν καγαθῶν καὶ δυναμένων εὖ
 ποιῆσαι τῷ πόλιν ἐν παντὶ τῷ πα-
 ραχόντι σερήσοιτο; ἔδειξεν γὰρ οἶμαι τῆς
 πάντων ἔθ' ὑπὲρ ὑμῶν διαγωνιέται, ἔδεν
 παρακινδιωεῦσαι βεβλήσεται, ὁρῶν τῷ
 ἀρετῇ παρ' ὑμῖν ἄμιοτον ἔσαν. Ἐν
 τῷ δὲ γὰρ κάμνοσιν αἱ πολλαὶ πόλεις,
 καὶ τῷ τραγωδίαν (2), ὅταν τις
 ἔοιτος καὶ παρ' ὑμῶν ὧν ἀνὴρ, Μηδεὺς
 φέρεται τῷ κακίωνων πλέον.

Οὐ μὲν ἀλλ' εἰ μεν εὖ πάσχειν μό-
 νον ἐνὶ τῷ, εὖ ποιεῖν δὲ ἐπὶ παροσῶν, ἔ-
 δεν αὖτε τῷ παρ' ὑμῶν. εἰ δ' ἐκ ἔοιτο ὅπως

(1) Ex Demosthene in Leptinea, Plutarcho
 in Phocione, Athenæo Libr. IV. Cap. 18,
 aliisque, Κτισίππῳ reposui; quandoquidem

stabilem ac firmam omnino civitati manere; quæ vero propterea ei semel decernenda statuistis, iterum recantare? Ergone Ctesippo Chabriæ filio; porro quando hunc dico, omnes dico, contra quos hæc lex erit; nihil emolumenti erit ab immunitate excidenti; vosque, o viri Athenienses, hoc modo erga bene de vobis meritos affecti, plurimis profecto probatissimisque hominibus, & qui civitati prodesse possint quando se cumque occasio offerat, vosmetipsos privabitis? Nemo enim omnino, mea sententia, deinceps pro vobis certare volet, nemo pericula adire, virtutem animadvertens apud vos mercede carere: *In hoc enim laborant pleraque civitates, ut in Tragoedia est, Quando quis bonus & strenuus existens vir, Nihil tamen amplius referat, quam qui ignavissimi sunt.*

Verum enimvero si bona tantum percipere licuisset, nec tamen insuper vicem reddere possibile fuisset, nihil esset nego-

Καίῃττω Codex perperam habet.

(2) Euripides in Hecuba v. 306.

αὐτὶς εὖ πάθοι παρά τῃς, μὴ ὠρότε-
 ρον αὐτὸς ἢ τῷτον εὖ ποιήσας, ἢ ὠροσ-
 δοκώμενός γε ποιήσῃν· ἔδὲ πόλις αὖ
 εὖ ὠράσῃαι ποτὲ, μὴ τῷς εὖ πεποιηκό-
 τας τιμῶσα. ἔχον καὶ ὑμεῖς εἰ μὲν εὖ
 πάχῃν αἰρεῖσθε, εὖ ποιῇν καὶ αὐτοὶ
 τῷς ἄλλης αἰρεῖσθε· εἰ δὲ δι' ὧν τὰς
 δωρεὰς ἀφαιρεῖσθε, τῷτ' ἀνέλοιτε, μὴδ'
 ὑμεῖς εὖ πάχῃν αἰρεῖσθε, μὴδ' ὅπερ ἐν
 τοῖς ὠρὸς τῷς ἄλλης τῷ μηδενὸς ἀξιῶ-
 τε, τῷτ' ἐν τοῖς ὠρὸς ὑμᾶς αὐτὸς τῷ
 πάντῳ ἀξιῶτε. εἰ γὰρ καὶ μάλιστα πάν-
 των εὖ πάχῃν ἡμεῖς δίκαιοι, ἐ μόνον
 ὅτι μάλιστα πάντων ἐθαῖδες ἐτμεν τῷ-
 τῷ τῷ μέρῳ (1) τὸν ἅπαντα χρόνον, ἀλλ'
 ὅτι καὶ ὠρῶτοι πάντων φιλανθρωπίας
 καὶ μεγαλοψυχίας τὰ κράτιστα (2) πα-
 ρὰ τῷ Θεῷ ἀπολελευκότες ἡμεῖς, τῷ
 τε τῷ καρπῷ δόσῃ, τῷ τ' ἐρεῖ καὶ

(1) Ad ea quæ pag. 14. de phrasi hac an-
 notavi, illud quoque se se mihi nuper obtulit
 apud Libanium in Oratione περὶ τῶν δεσμωνῶν,
 nimirum: ἐπεὶ δὲ οἱ μὲν κακοὶ περὶ πᾶσι γηγέ-
 νηνται τὸ μέρος: quem locum Jacobus Gotho-
 fredus haud bene vertit quoniam vero malo-

tii. At si fieri nequit, ut quis a quoquam bona percipiat, nisi vel ipse prior hunc beneficio affecerit, vel affectum ire creditus sit; ne ipsa quidem civitas bene res suas agere poterit, nisi bene de se meritos honoret. Quamobrem vos quoque si beneficia accipere constituitis, alios quoque beneficiis afficere constituite: at si remunerationes auferendo, illud quoque abstuleritis, vos itidem beneficia accipere nolitis; neque id quod erga alios nullo pretio æstimatis, erga vosmetipsos omni pretio æstimare velitis. Etsi enim præ ceteris omnibus æquum est ut nos bona recipiamus, non modo quia præ omnibus huic rei per omne tempus assueti sumus; verum etiam quia nobis primis omnium benignitate ac liberalitate Deorum mirifice frui contigerit, cum frugum largitione, tum principum inter Deos de nobis contentione, atque nostrum ab iis adepta possessione: attamen quia hujus com-

rum pars circa hac versatur. Est vero Libanii Oratio inter eas, quas Gothofredus idem an. 1631. Genevæ in lucem emisit. Vide p. 51.

(2) φιλανθρωπίας καὶ μεγαλοψυχίας πρὸς πάντας εἰσπύειν, Aristides in Panegyrico Cyziceno T. I. p. 244.

κλῆρ^Θ τοῖς πρώτοις τῆς Θεῶν γεγέ-
νησθαι (1)· ἀλλ' ἐπεὶ δὴ τότε τυχεῖν ἔχ-
οῦν τε μὴ παρόντ^Θ ἐκεῖνα ; δεῖ δὴ πρ
καὶ ἀμφοτέρων ἡμῖν , ἵνα μὴ θάτερον
ζητούμετες , ὅ τὸτο μόνον , ἀλλὰ καὶ τὸ
πάν ἀπολέσωμεν· ἐπεὶ δὴ τὸ εὖ ποιεῖν
τε καὶ πάχειν , εἰ καὶ ἀλλήλων κατὰ-
παξ διήρηται , ἀλλὰ καὶ ἀλλήλων ὕ-
αίαγκης ὅν ἔφω τρόπον ὕξῃται .

Εἰ γὰρ δὲ καὶ τὸτο λέγω· ὡς εἰ μεν
εὖ ποιοῦντες ἔκ εὖ πάχειν ἐμέλλομεν ,
ἐδ' ἔπως αὖ τὸ εὖ ποιεῖν ὑπὸ μεγαλο-
ψυχίας ἔδει παρῆναι , ἱκανὸν νομίζον-
τες κέρδ^Θ τιλὶ παρά τῆς εὖ παχόν-
των αἰδῶτε καὶ χᾶριν . ὅτε δὲ πρὸς
τότῳ καὶ τὸ ἀντάπεισεσθαι προσδοκᾶν
ἔσιν , ἥ περ μανία σαφὴς , ἡμᾶς αὐτοὺς

(1) His gemina Aristidis verba sunt in Pan-
athenaico , quibus certamen Minervam inter
& Neptunum de Athenarum possessione in-
ter præcipuas civitatis illius laudes enumerat ;
inquit enim (T. I. p. 106.) : περὶ γὰρ μόνης
ταύτης πᾶν ἐφ' ἡλίου πόλεων ἤρσαν· καὶ καπι-
λαμβάνουσι τιλὶ ἀκρόπολιν , ὥσπερ ἐπὶ μοναρχίᾳ
χεδόν , ὡς εἶπεν , οἱ πρῶτοι τῶν Θεῶν . Vehe-
mens attamen suspicio suboritur mihi , Aristi-
dem in Leptinea Oratione ad illud Platonis in

potes fieri, si illud abfuerit, nequaquam fas est, utroque opus habemus; ne alterum affectantes, non illud modo, sed totum quantum quantum est, omnino perdamus. Nanque bona facere & accipere, tametsi prorsus diversa inter se sint; tamen etiam invicem ex necessitate eo, quo dixi, modo conjuncta sunt.

Ego vero & istud affirmo. Si beneficiis alios afficientes, accepturi beneficia non fuissetemus; ne sic quidem beneficentiam ex animi magnitudine negligere debuissetemus, rati par esse lucrum, observantiam & gratiam ab iis, quos beneficiis cumulavissetemus. Cum autem præterea liceat quoque vicissim beneficia præstolari, an non stultitia est manifesta, nosmetipsos bonis

Menexeno respexisse (-T. II. p. 237.): μαρτυρεῖ δὲ ἡμῶν τῷ λόγῳ ἢ τῶν ἀμφισβητησάντων περὶ αὐτῆς. Οἰῶν εἶς τε καὶ κρείσς: ut proinde τῷ τ' εἶς καὶ κρείσς in Aristide quoque legi oporteat. Ne tamen a Codicis lectione discedam, facit quodammodo Lycurgus in Oratione adversus Leocratem inquiring: οἱ πατέρες ἡμῶν τὴν Ἀθῶαν, ὡς τὴν χάραν εἰληχῆσαν, ὁμῶνυμον αὐτῇ, τὴν πατρίδα ἀρροσηγόρων Ἀθῆνας. T. IV. p. 156. Orator. Græcor. Reiskii.

τῆς τοιούτων ἀποσερεῖν . ἐν μὲν ὃ τῷ
 τὸς ἄλλας ὅτ' ἔξουσιν εὖ ποιεῖν ὠροθυ-
 μεῖσθαι , καὶ ἡμᾶς αὐτὰς εἶναι εὖ ποιεῖν .
 ἐν δὲ τῷ μηδεὶς ποιεῖσθαι λόγον , ἐν
 τοῖς μεγίστοις ἡμᾶς αὐτὰς ζημιουῶν . εἰ
 δὲ τὸ μὴ βῆλεσθαι μὲν εὖ ποιεῖν , μέμ-
 ψεως οὐκ ἀπήλλαχται , ἔδὲ γε πολὺ
 μᾶλλον τὸ μὴ τὸς εὖ πεποιηκότας αὐτ-
 ὠποιεῖν . τῷ καὶ τὰ διδόμενα σφίσιν
 ἐπιχειρεῖν ἀφελείσθαι , Ἡράκλεις , πᾶς
 τις αὖ κατ' ὑπερβολὴν νεμεσῆται , ὥς
 μήτε πώποτε παρ' οἰσισινῶν τῆς ἀπάντων
 γεγενημένῳ . νυνὶτε ἔκ αὖ παρ' ἡμῖν ἀρ-
 χὴν εἰληφότες (1) , νόμων ὄντων καὶ
 δίκης , καὶ τῇ κοινῇ διὰ πάντων λυσίτε-
 λῶκετ' , Θεῶν βελομένων , αἰεδήποτε
 νικῶντ' (2) τῇ πόλει . καὶ ὠροσέσθ'
 ἡμῶν τοσούτ' ἀπεχόντων τῇ ταῦτα ποιεῖν
 αἰρεῖσθαι , ὥς καὶ τὸς παρ' ἡμῶν δωρεὰς
 εἰληφότες , εἰαὶ ποδ' ἡμῖν ἐθελήσωσι
 ταύτας πάλιν ὠροσέσθαι (3) , ἐχθρὸς
 αὖ τῷ ὄντι νομίσαι , ὥς ἀνάξίως ἐν

(1) f. εἰληφένω .

(2) f. ἐν inferendum .

huiusmodi fraudare? Etenim studio alios beneficiis afficiendi, cum vires suppetunt, inest quoque ratio nos ipsos bonis cumulandi; quemadmodum rei huius neglectui inest quoque ratio, qua nos ipsos bonis maximis multemus. Quod si nolle aliis beneficia conferre, nequaquam ab iusta querela immune esse potest, ac multo etiam minus nolle vicissim eos remunerari, qui se nobis beneficos præbuere; profecto quæ illis jam concessa sunt auferre niti, pro Superi! quisque etiam atque etiam detestabitur, veluti rem quæ nunquam apud alios ullos contigerit. Nunc autem neque apud nos id originem habeat, cum lēges existent & jura, quodque reipublicæ per omnia prodest, Deorum nutu, semper in civitate prævaleat; ac insuper nobis usque adeo a voluntate id efficiendi procul constitutis, ut & qui beneficia a nobis obtinuerunt, si unquam ea nobis resignare voluerint, hostes reipsa arbitremur; utpote qui hac in parte non digna senserint moribus & civitatis & patrum nostrorum. Quod si intolerandum

τάτοις καὶ τῷ τῆς πόλεως ἡθῶς ; καὶ τῶν
 παρογόνων βεβηλαμένους . εἰ δ' ἔκ ἀνε-
 κτὸν , ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι , τῶτ' ἤδη ;
 πόσονται καὶ νομίζεν ἐκεῖνο

jam hoc est, o Viri Athenienses, quanto
intolerabilius reputandum est illud. . .

ΚΩΛΥΟΥΣΙ ΣΩΚΡΑΤΗΝ
 ΕΝ ΤΩ ΔΕΣΜΩΤΗΡΙΩ,
 ΔΙΑΛΕΓΕΣΘΑΙ ΚΑΙ ΑΝΤΙΛΕΓΕΙΤΙΣ.
 ΛΙΒΑΝΙΟΥ ΜΕΛΕΤΗ (1).

ΧΑΛΕΠὸν μὲν εἰπεῖν τι καὶ τῷ πά-
 ρυ δικαίων ὑπὲρ Σωκράτους ὡς ὑμῖν
 ὁροκατεγνωστός, καὶ τὰς πρώτας ὁροσ-

(1) Quam bene Libanius erga Socratem ef-
 fet affectus, cum Declamatione hac declara-
 vit, tum præsertim Socratis Apologia, inter
 ejus opera jam edita; quam cum Platonis ac
 Xenophontis duabus aliis conferre facile est,
 & iis multo inferiorem agnoscere, non sane
 difficile. Quam vero fortunam Libanii monu-
 menta hæc sortita sunt, ut videlicet ad nos
 pervenirent, utinam alia plura veterum de
 Socrate scripta itidem consequuta fuissent: pro
 Socrate siquidem, vel de ipso, Lysiam, Crito-
 nem Atheniensem, Demetrium Phalereum,
 Aristoxenum, Theonem Antiochenum, Ze-
 nonem Sidonium, Plutarchum, Panætium,
 Porphyrium, aliosque scripta edidisse memo-
 riæ proditum est; quæ tamen, quoad saltem
 constat, omnino interiire. Ac de Lysia qui-
 dem, nedum Socrati, cum in judicio esset,
 Apologiam obtulisse, qua idem inopportunum

SOCRATES IN VINCULIS POSITUS

NE CUM ULLO COLLOQUATUR PROHIBETUR

QUIDAM VERO CONTRADICIT.

LIBANII DECLAMATIO.

ARDUA quidem res est, quidquam vel maxime iustum pro Socrate apud vos dicere, a quibus ex præconcepta animi opi-

uti duxit, ex Laertio aliisque patet; verum etiam Orationem pro eo ad Polycratem scripsisse, ex Scholiaste in Aristidem inedito cognoscimus, cujus verba Valesius dedit in Harpocratonem (*p. 71. Ed. 1696.*), eadem omnino, quæ habet Codex Marcianus ccccxxiii. in quo Aristidis Oratio Pânathenaica & aliæ quædam sunt, cum Scholiis multo proluxioribus, quam quæ vulgata fuere; ut proinde nullus de Valesii hac in re hallucinatione dubitandi locus Taylorio reliquus sit (*in Lysiam Ed. 1739. p. 669.*). Quanquam nec Taylorio assentiar, Lysiae Apologiam Socratis cum ejus ad Polycratem Oratione unam eandemque esse reputanti, cum quod Apologiam ad iudices, non ad unum Polycratem Sophistam conscriptam fuisse, ex Laertii narratione oporteat; tum quod Polycratis in Socratem Orationem, quam sua Lysias oppugnasse videtur,

ιευμενοῖς κατ' αὐτῷ διαβολάς (1). ἀναγκαῖον δέ, τῇ συκοφαντῶν ὑπερβολῇ χρωμένων, καὶ μὴ Σωκράτει μόνον ἀδικούντων, ἀλλὰ τινὰ κοινὸν πάντων τῇ ἀτυχοιούτων νόμον (2), τοῦτον εἶπεν πρὸς ὑμᾶς, ὅτι πολλῶν ἤδη καταψηφισθέντων ἐν ὑμῖν, καὶ τῇ μεν ἀδίκως, τῇ δὲ δικάως ἀποθανόντων, εἰδείς ἀπόλωλε σωπῇ. ἀποθνήσκειν μὲν οὖν ἐκελεύσατε Σωκράτει, καὶ πάντῃ

Socrate jam vita functo, prodiisse, ex luculento Isocratis testimonio innotescat; quemadmodum Bentlejus quoque in Dissertatione de Socratis Epistolis animadvertit (§. V.). Nimirum Isocrates hisce verbis Polycratem in Busiridis Laudatione compellat (T. II. pag. 389. Ed. Augerii): εἰ γένοιτο ἔξουσία τοῖς τετελεσμένοισι βυλάσασθαι περὶ τῶν εἰρημένων; ὁ μὲν χάριν αὐτῷ εἰδήσοι. Si defunctis potestas daretur suo arbitratu de dictis à te statuendi, alter (Socrates) tibi gratiam haberet.

(1) Equidem Socratis condemnationem, nulla ejus defensione audita, Libanius hoc loco iudiciis exprobrare videtur: ad primas tamen Socratis criminationes fortasse respexit, quæ Aristophanis Nubibus argumentum præbuere; a quibus ille quoque in Platonis Apologia omnino se purgat.

nione in eum jam lata sententia est, ac primæ ipsæ criminationes probatæ. Verum cum immodica calumniatores hi nequitia utantur, atque adeo non in Socratem tantum iniquos se præbeant, sed contra quandam legem quoque agant, de omnibus qui adversa fortuna sunt, communiter propositam; fieri nullo modo posse censeo ne id saltem vobis dicatur, quod etsi multi apud vos damnati olim sint, & alii quidem injuste, alii vero juste occiderint, nemo ta

(2) Ne duplici pœna quis afficeretur, jus quoddam innuit; præterquam enim quod id per se justitiæ ac æquitati maxime consentaneum est, nota etiam lex est Atheniensium, quam Demosthenes in Leptinem affert (*T. I. p. 504. Ed. Reisk.*): ἴσα γὰρ δύπε αὐδ' ὅτι τῶν παρὰ δαιμόνων ἡμᾶς ἀδικάντων, εὐ ἐκάστω τίμημ' ὑπάρχει ὅθεν πὸν νόμον, ὃς ὁρρῶ δῶ λέγει, ὡς καὶ μηδεὶ τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κρίσει πλείον, ἢ εὖ, ὁπότερον αὐτὸ δικάσῃ τινὲς, παρὰ δὲ, ἢ ἀποτίσαι. Cui sane legi, etsi de pœnis, quæ vel ad corpus, vel ad rem pecuniariam spectant, ipsa præcipiat, jus, de quo hic Libanius, quodammodo nititur; quatenus unicam tantum pœnam irrogandam esse eadem decernit: Socrates vero & morti & silentio ante mortem addiceretur.

ὡς πείθεται· οἱ δὲ καὶ δατέραν ἐπι-
 τάττουσιν αὐτῷ τιμωρίαν, τὸ καὶ ὡρὸ
 τῆς πελατῆς σιωπᾶν, καὶ μὴ διαλέγεσθαι
 μηδενί, ἀποκτείνοντες αὐτὸν καὶ ὡρὸ τῶ
 κωνείῳ. Σωκράτης μὲν οὖν καὶ τὸτο ῥά-
 διον· διώκται γάρ, ὥσπερ καὶ λέγειν,
 σιωπᾶν· ὑμῖν δὲ ἄλλαβείας ἄξιον, μὴ καὶ
 παρὰ Θεῶν καὶ παρὰ ἀνθρώπων ἀτιμίαν
 λάβητε, τῶ κοινῷ καλῷ πᾶσι τοῖς ἐτι-
 ζῶσι Σωκράτῳ ἀποσερήσαντες, καὶ
 τῷ τε ψυχρῷ αἵμα, καὶ ὡρὸ ταύτης
 ἤδη καὶ τῷ φρικτῷ ἀφελόμενοι. ἐγὼ
 δὲ εἰμι μὲν εἰς τῆς φοιτῶντων παρὰ Σω-
 κράτῳ καὶ τῆς ἀκρωμένων· καὶ γάρ εἰσι
 τὸ ὡραῖον θαύματος ἄξιον, οἱ δεσ-
 μωθεῖον φιλοσοφῶν καὶ παιδρῶν ἀπο-
 θνήσκων. ἀνέστι δὲ αὐτέρων τῷ τῷ
 χαλεπῷ γνώμῳ ταύτῳ εἰρηκόπῃ, νο-
 μίζων ὅτι ἐκείνῳ ταύτῳ, ἀλλ' ἡμῖν οἴ-
 σειν τῷ (1) ζημίαν, εἰ μὴ ὀλίγα κερ-
 δανῶμεν Σωκράτης τὰς λοιπὰς ἡμέρας.

(1) τῷ abest a Codice Barberino.

men unus silentio additus interiit. Ac re-
quidem vera Socratem vos mori decrevi-
stis : is vero morem lubentissime gerit .
Aliam tamen pœnam de eo sumendam hi
præterea constituunt ; ut ante scilicet quam
interemptus sit , silentium seruet , neque
cum ullo prorsus colloquatur , vel ante
epotam cicutam mortem eidem inferentes .
Est equidem & hoc Socrati facillimum fa-
ctu ; qua enim ratione loqui , eadem quo-
que tacere potest : verendum tamen vobis
est , ne & a Diis & ab hominibus nota
vobis inuratur , dum bono omnibus adhuc
viventibus communi Socratem exspoliatis ,
unaque animam , & ante hanc , vocem
ipsam eidem adimitis . Enimvero unus ego
sum ex iis qui Socratem frequentant , ac
eidem se auditores præstant ; admiratione
namque digna res est , homo in vinculis de
philosophia differens , & mortem alacriter
oppetens . Surrexi autem adversus eum ,
qui acerbam ejuscemodi sententiam protu-
lit , dicturus ; eandem ratus haud quidem
Socrati detrimento futuram , sed nobismet-
ipsis , si non , qui supersunt , diebus , ex
illius colloquio vel exiguum lucrum facia-
mus .

Ὅτι μὲν ἔν παρὰ πάντα τὰ δίχματα
 συχοφαντοῦς, καὶ λαβὼν αἰτίας ψα-
 δεῖς, καὶ τῆς αὐτῆς φιλοσοφίας ἀνάξιω-
 τατα ἀπολέται Σωκράτης, ἀπάντων
 μὲν ἀνθρώπων θεοσεβέστατον γενόμε-
 νον, ἀπάντων δὲ ὠφελιμώτατον τοῖς
 νέοις, καὶ τοῖς μὲν νόμοις τῆς πόλεως
 πειοθεῖς αἰεὶ καὶ πολιτδόμενον καὶ
 στρατδόμενος, τοῖς δὲ τυράννοις καὶ ταῖς
 ὀλιγαρχίαις ἀντιταξάμενος, μόνος χή-
 ματα σωσιᾶς καὶ μισθὸν μὴ φραζά-
 μενον τὸς φοιτῶντας (1) αὐτῷ· καὶ δὴ
 μὲν φύσεων πονηρῶν, ὡς οἶόν τε ἴσθαι,
 κρείττων γενόμενος· πολλὰς δὲ καὶ ἀγα-
 θὰς ἄλλας ἀπεργασάμενος (2), καὶ τιμὴν
 πόλιν δόκιμον καὶ περὶβλεπτον ἐν τοῖς
 Ἑλλησι ποιῶν, τοῖς τε ξένοις ἀμφ' αὐ-
 τὸν ἀφικνεμένοισι, καὶ τοῖς λόγοις τοῖς
 πανταχότῃ παρ' αὐτῷ πεμπομένοισι (3)·
 ὅτι μὲν ἔν τοῖστος Σωκράτης ὦν σεσυ-

(1) σωόντας Codex Barberinus habet. Xe-
 nophon Memorabilium Lib. I. Cap. 2. n. 6.
 πὸς δὲ ἑαυτῷ ἐπιθυμῶντας ἐκ ἐφάτατο χήμα-
 τα. Et n. 60. ἑδενά πώποτε μισθὸν τῆς σωσι-
 σίας ἐφάτατο. Libanius quoque in Apologia

Quod igitur contra jus omne calumniis impetitus, & falso delatus, longeque aliter, quam ejus philosophia postulet, Socrates interiturus sit, homo omnium omnino religiosissimus, juventuti præ ceteris utilissimus, reipublicæ legibus nunquam non obsequutus, domi bellicque eandem cum gereret, tyrannis paucorumque dominatui adversatus; unus qui conversationis minervalia & mercedem ab iis, qui eum frequentarent, minime exegit; ac improbæ quidem utriusque ejuscemodi indolis quantum fieri potuit superior fuit; plures qui ad honestatem adduxit, qui cum advenarum ad eum concursu, tum sermonibus a se in omnes partes dimissis, bonam existimationem & celebritatem civitati huic apud Græcos comparavit: quod, inquam, Socrates talis cum esset, calumniis vexatus fuerit, judices vero properantius quam æquius erat, suffragia tulerint, tempore, Deorumque providentia manifestum olim fore exi-

(T. I. Opp. p. 640.): ἐδὲ ἀργύρεον ἀπαξάμενος ὁ μακρὸς σοφιστής.

(2) Cod. Barb. ἀμὶν ἐργασάμενος.

(3) Cod. Barb. οὐδ' αὖτε δαπνιζομένοις.

κοιανήται , καὶ θᾶπτον ἢ διχαιότατον
 λῶ , λῦεγκαν οἱ δικασαὶ τῶν ψῆφον ,
 δείξειν οἴομαι τὸν χρόνον καὶ τὰς Θεάς .
 καὶ γένοιτό γε μὲν μηδεμιάς ὀργῆς καὶ
 δημοσίας βλάβης τῇ πόλει . καὶ ταῦτ'
 εὖ οἶδα , ὅτι μετέγνωσαν (1) οἱ δικά-
 σαντες , εἴ τις αὐτοῖς δαίτεραν παρέιχε
 περὶ τῶν αὐτῶν κρίσιν , ὥσπερ ποτε καὶ
 περὶ Μιτυλιῶν μετέγνωτε .

Ἐπειδὴ δ' οὐκ ἐκράτησαν οἱ διὰ τὰς
 ἔτι τῶν λόγων ἐλέγχους φθονήσαντες
 Σωκράτει , τὸ μὲν ἡκέσατε καὶ τῷ δι-
 κασθεῖω φιλοσοφῆντος . ὁ (2) γὰρ ἐ-
 χλαυσευ , ἔθ' ἰκέλευσε , ἔδὲ αἰχραὺ ,
 ἔδὲ ἀνάξίαν φιλοσοφίας σωτηρίαν εὖ-
 ρατο (3) . ἀλλὰ πείθεται τῷ παρὸς ταύ-
 τῳ ἄγοντι τῶν τελευτῶν Θεῶν , καὶ
 τοῖς εὐδεκα (4) Ἀδαιμόνως ἠκολούθησε ,
 καὶ παρῆλθε φαιδρὸς εἰς τὸ δεσμωτή-
 ριον , ὡς εἰς Λύκειον , ὡς εἰς Ἀκαδη-

(1) Forte μετέγνωσαν αὐ' . De mutata ab Atheniensibus sententia, qua delendam urbem Mitylenen pridie statuerant , Thucydides Lib. III. & Diodorus Lib. XII.

(2) Cod. Barb. ἔτε .

stimo: quod equidem nulla cum Deorum indignatione, nulloque cum reipublicæ damno utinam eveniat. Quanquam & illud certo scio, quod aliam judices sententiam tulissent, si denuo hac eadem de re iudicium iis commissum fuisset; haud secus quam olim de Mytilene sententiam mutavistis.

Postquam igitur ii vicere, qui vel per assertionum suarum argumenta invidiam Socrati crearunt, hunc & in iudicio philosophantem audistis: non enim lacrymas fudit, non supplicavit, neque turpem aut philosopho indignam salutis viam excogitavit; verum Deo ad ejuscemodi mortem adducendi obtemperans, & undecimviros lubenti animo sequutus, ad carcerem alacriter processit, quasi ad Lycæum, ad Academiam, ad Ilissum, aut ad alia loca, in quibus versari consueverat. Erat ibidem

(3) Οὐκ ἂν αἰσχρὸν ζῆναι σωματικῶς Socrates. Libanius in Apologia T. I. Oper. p. 684.

(4) Undecimviris capitalibus, de quibus infra.

μίαν, ὡς ἐπὶ τὸν Ἰλίουσὸν (1), ὡς ἐπὶ
 τὰς ἄλλας αὐτῷ διατειβάς. ἔμελλε δὲ
 καὶ φθέγγεσθαι καὶ λαλήσειν (2).
 πῶς δὲ ἔκ αὐτοῦ, αὐθροπῶν καὶ ζῶν
 ἔτι; ὁ δὲ καὶ παροδύμῳ τοῖς ἐταίροις
 συμφιλοσοφεῖ. Σωκράτης γὰρ ἐστὶ καὶ
 δεδεμενῶν, ἔδὲ κατέπληξεν αὐτὸν ἡ τῆς
 σώματος συμφορὰ, καὶ τοιούτους διεξέρ-
 χεται λόγους, ἔτι θεῖος καὶ καλὸς,
 ὥστε εἰ πάντες ὑμεῖς αὐτῶν ἠκούσατε,
 πάντως αὐτὸν ἐλύσατε. Σωκράτῳ
 μὲν οὖν μακαρίζειν ἄξιον, ὅτι γε τῷ
 θανάτῳ παρρησιόχως, χαίρει καὶ λέγει καὶ
 φιλοσοφεῖ, τοῖς δὲ (3) ἀκούσι καὶ πα-
 ρακερδανῶντι διωαμένοις εἰς τὸν ὅλον
 βίον μὴ φθονεῖν (4).

Αὐτοῦ δὲ ἄρα καὶ Μέλιτ (5)

(1) Fluvius prope Athenas Orithiz raptu
 poetis decantatus, sacer Musis, quarum exsta-
 bat ara ibidem, Ilissidum Musarum dicta,
 ut ex Paulania constat (*Lib. I. Cap. 19.*).
 De Ilisso, qui alias Εἰλισσός & Ἡλίσσος, in-
 ter ceteros Hemsterhusius in Aristophanis Plu-
 tum p. 182. Ed. 1744.

(2) Cod. Barber. φθέγγεσθαι & λαλήσαι.

(3) Cod. Barb. δέ.

(4) Fortasse φθονῶν.

quoque sermone usurus & colloquuturus : quidni enim, homo cum esset & adhuc viveret? Is vero præterea lubenter cum amicis philosophatur; vel nanque vinctus, Socrates est, neque perculit eum corporis afflictio, quinimmo talia differit, tamque divina, & egregia, ut si ea vosmet omnes audissetis, absolutionem a vobismetipsis omnino is adeptus fuisset. Socratem itaque beatum prædicare par est, qui morte jam imminente lætatur, sermones habet, philosophatur, iis qui ex ejus auditione majus quicquam lucrum in vitam totam facere possint, haudquaquam invidens.

Verum enimverò Anytus ac Melitus in-

(5) Μέλιτος edidi, antiquitate tota astipulante, licet in utroque Codice semper Μέλως sit, ut & in veteribus Luciani editionibus, quas Moyses Solanus emendat T. I. p. 798. Edit. Hemsterhusii. Etymologici quoque magni auctorem, qui V. δικάζεν, Μέλιτα seu Μέλωσαν scripserat, castigant Meursius in Areopago (T. II. Opp. p. 446.) & Petitus ac Dukerus in Leges Atticas (p. 427.)

ἦσαν καὶ τῷ δεσμοφύλακι καλεπώτε-
ροι . ὁ μὲν γὰρ συγχωρεῖ παρεῖναι πα-
ρὰ Σωκράτῳ , οἱ δὲ αὐόνητον ποιεῖσιν
ἡμῖν τὴν τε σωτείαν αὐτῷ , καὶ ἡμῶν
δεσμὰ ταῦτα δέισκυσιν ἐπὶ Σωκρά-
τῳ (1) , μὴ χεῖρας μόνον καὶ πόδας
δεδέσθαι παρὰ τῷ θανάτῳ Σωκράτῳ ,
ἀλλὰ καὶ τὴν γλῶτταν αὐτῷ . ὃ τῷ
φθόνῳ καὶ τῇ σκληρότητι . ὃ τῇ ἀπαι-
δίᾳ πονηρείᾳ . μὴ λαλήσῃ Σωκράτης ,
Ἄπολλον , ἔτι ζῶν ἔχων φωνὴν ; ἀλλ'
ἐπ' αὐδεὶ γράφει ψήφισμα τοιοῦτο ὁ Σό-
λων , αὐτικρὺς τε καὶ διαρρήδην ἀπειρη-
μένον ἀπὸ (2) τῶν νόμων . μηδὲ γράφειν
ἐπ' αὐδεὶ νόμον ἢ ψήφισμα , ὅπερ αὐ-
τὸν κοινὸν ἐφ' ἅπασιν Ἀθηναίοις ἦ ;
(3) πονηρότε καὶ κατεψηφισμένῳ ὦν

(1) Cod. Barb. Σωκράτι .

(2) Cod. Barb. ὑπό .

(3) Legis sententiam , non verba legitima Libanius affert . Porro ea apud Andocidem Orat. de Mysteriis &c. (T. IV pag. 42. Ed. Reisk.) ita se habent : μηδὲ ἐπ' αὐδεὶ νόμον ἔχειναι θεῖναι , εἰ μὴ πᾶν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις , εἰ μὴ ἑξακισχίλις δόξῃ κρύβδην ψφισμένοις : Legem de privo homine ne ro-

venti sunt, homines vel ipsomet vinctorum custode perniciosiores: hic enim Socratis adeundi potestatem facit; ii vero inanem ejus nobis incolumitatem reddunt, novumque hoc vinculorum genus in Socratem excogitant, quibus nedum ei manus & pedes, sed & linguam ante mortem vinciant. O invidiam atque sævitiam! O rudem nequitiam! Non ergo, Apollo! loquetur Socrates, vivens adhuc & voce præditus? Anne de hoc homine decretum hujusmodi Solon tulit, diserte manifesteque a legibus prohibitum? *Ne, scilicet, lex decretumve pro uno quopiam homine fiat, quo non omnes universim Athenienses teneantur.* At homo nequam est, atque adeo condemnatus. Esto: nequam: omnem omnino fidem delatio, & Anyti ac Meliti criminatio obtineat. Illud perspectum mihi

gato, sed de omnibus Atheniensibus; nisi id videatur sex mille civibus suffragia clam ferentibus: ac iisdem propemodum verbis apud Demosthenem est contra Timocratem (T. II. p. 719. Ed. Reisk.). Fuse legem Petitus explicat in Commentario ad Leges Atticas (Lib. II. Tit. 1.) ac Ænææ quoque Gazæ, qui Solonem ipsum auctorem facit, locum profert ex ejus Dialogo de Immortalitate animæ /

(1). ἔσω, πονηρός· μηδὲν ἄπιστον ἔσω
 τῆς χραφῆς; μηδὲ τῆς Αὐτῆς καὶ Με-
 λίτῃ καταβολῆς (2). εὖ οἶδα, ὡς ἔσαι
 χρὸνΘ, ὃν ὥ ποτε σεμνυνεῖσθε Σωκρά-
 τει, ὡς Ἡρακλείτῳ μὲν Εὔφροιοι, Πυ-
 θαγόρῃ δὲ Σάμιοι, καὶ Χείλωνι Λακε-
 δαιμόνιοι, καὶ Θάλητι Μιλήσιοι, καὶ
 Πιττακῷ Λέσβιοι, καὶ Περικλῆϊ Κο-
 εῖνθιοι, καὶ ὑμεῖς αὐτοὶ ποτε Σόλωνι·
 πᾶσι γὰρ τοῖς σοφοῖς, ζῶσι μὲν, ὁ πα-
 ρὰ τῇ πλησίονων φθόνῳ ἀνταγωνίζε-

Theophrastus inscripto: ὁ μὲν γὰρ Σόλωνος ἐκ
 ἑᾶ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ τίδεσθαι, ἀλλ' ἢ πὺν αὐτὸν
 ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις τίδεσθαι. Nimirum sic
 Æneæ textus habet in editione Tigurina Joan-
 nis Wolfii anni 1559. (p. 18.) & in Lipsien-
 si Casparis Barthii an. 1655. (p. 28.): cor-
 ruptissimus tamen utrobique locus, uti passim
 Dialogus totus. Integram lectionem servat
 Codex Marcianus CCCCXCVI. sæculo cir-
 citer XII. exaratus: ὁ μὲν γὰρ Σόλωνος νόμος
 ἐκ ἑᾶ νόμον ἐπ' ἀνδρὶ τίδεσθαι, ἀλλ' ἢ πὺν αὐτὸν
 ἐπὶ πᾶσιν Ἀθῶναις. σὺ δὲ ἐκ ἑᾶς κοινὸν εἶ-
 ναι γὰρ μεγάλα νομοθέσθαι πὺν νόμον, ἐδὲ συγχω-
 ρεῖς πὺν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν ἀνθρώποις τίδεσθαι.
 Quomodonam se locus hic habuerit in Co-
 dice ab Ambrosio Camaldulensi ad latinam in-
 terpretationem adhibito, frustra ex hac intelli-

est, fore aliquando, ut vos haud minus de Socrate gloriemini, quam de Heraclito Ephesii, de Pythagora Samii, de Chilone Lacedæmonii, de Thalete Milesii, de Pitacō Lesbii, de Periandro Corinthii, vosquemet ipsi olim de Solone: cunctis namque sapientibus viris, quamdiu in vita sunt, ut in eorum, quibuscum versantur, invidiam incurrant, usuvenit: ubi vero diem obierint, tunc, ægritudine animo exempta, quamam ii sapientia fuerint, sincere cognoscitur.

gere studeas; nonnulla siquidem, ut obiter dicam, fuerint oportet in Codice illo, quæ ab Augustano, quo Wolfius usus est, & a Marciano absunt; quemadmodum in his haud pauca sunt, quæ in Ambrosii interpretatione vel alio loco, vel nullo sunt. Est vero id mihi perspectum, utpote qui nedum versionis ejusdem exemplar an. 1513. Venetiis impressum, sed manuscriptum quoque Bibliothecæ Marcianæ cum Græco textu contulerim.

(1) Pro *ὧν* fortassis *ἑνί*.

(2) Cod. Barberinus *καταβολή*, quam vocem hoc loco itidem admittere nihil prohibet, cum *criminationem*, *delationem* &c. significet, uti bene monet Grammius in Thucydidem p. 675. Ed. Dukeri.

ται (1), ἀποθανόντων δὲ, κατὰρως
 ἔξ ἀλύπτῃ τῆς αἰσθήσεως ἡ σοφία κρί-
 νεται (2).

Νῦν δὲ ἔγω δοκῶντα ἔσω ταῦτα, ὡς
 ἔδοξεν. ἔκῃν ἅπερ ἔδοξεν ἐν τῇ δικα-
 στείῳ, ταῦτα κρίνεσθαι προσήκει. ἔδο-
 ξε δὲ πρὶν Σωκράτει κώνειον, ὥσπερ
 καὶ ἄλλοις ἤδη τῷ κατεψηφισμέ-
 νων (3). τὸτο μὲν ἔν ἐκ ἀνάνετα Σω-

(1) ὁ ὧδ' ἔῃ πλησίον φθόνος προσφύεται,
 Macarius Chrysocephalus apud Villosionium
 T. II. Anecd. p. 13.

(2) Libanio concinunt tum Poetæ, tum
 Oratores

Τοῖς μὲν πεθνεῶσιν ἔλεος ἐπιεικὲς δεῖς,

Τοῖς ζῶσι δ' ἔσταιον ἀνὸσιώστατον φθόνος.

Archilochus apud Stobæum Sent. Serm. 124.

Δινοὶ γὰρ ἀνδρὲς πάντες ἰσμεν Ὀκλειῇ

Ζῶντι φθονῆσαι, κατθανόντι δ' αἰνίσαι.

Mimnermus apud Brunck Analect. T. I. p. 61.

Pascitur in vivis livor: post fata quiescit,

Cum suus ex merito quemque tuetur honos.

Ovidius Amor. Lib. I. Eleg. ult.

Pericles in Oratione funebri apud Thucydi-
 dem (Lib. III. p. 126. Ed. Dukeri): φθόνος

γὰρ πᾶσι ζῶσι πρὸς τὸν ἀντίπαλον, πὸ δὲ μὴ
 ἐμποδῶν ἀνταγωνίσθω πετίμηται. Demosthenes
 pro Corona (T. I. p. 330. Ed. Reisk): οἷς

Nunc autem quod iudicium factum est, idem & ratum sit: enimvero quod iudici- bus visum, idem quoque sentire par est. Decretum est Socrates ut cicutam bibat, æque ac alii jam extremo supplicio addi- cti; & id sane quidem Socrates haud re- cusat: non enim is est, qui constitutam a

γὰρ ἐκ οἷδε ὅρῳ πάντων, ὅτι ποῖς μὲν ζῶσι
πάντων ὑπερίστας ἢ πλείων, ἢ ἐλάττων φθόνῳ.
πῶς δὲ πεθνήσκεις ἐδὲ ὅρῳ ἐχθρῶν ἐδὲς ἔτι μι-
σῆ; Et de falsa Legatione (pag. 441.): ἐδὲ
γὰρ ὁ φθόνος αὐτοῖς (*vita functis*) ἔτι τλῆσι-
καῦσαι ἐναντιῖται.

(3) Haustum cicutæ supplicium capitale apud Athenienses usitatum fuisse, eoque non Socratem modo, sed pene quingentos supra millenos, triginta tyrannhis imperium obtinen- tibus, fuisse sublato, hac una eademque De- clamatione diserte Libanius affirmat. Vene- num, pro cicuta, generatim dixisset, ii mal- lent, qui neque cicutæ speciem ullam per se lethalem esse, neque Socratem ejusdem unius succi potu interemptum fuisse sentiunt: qua de re Menagius in Laertium (*T. II. p. 94. Ed. Meibomii*) & Joannes Calvius in Dis- sertatione della Morte di Socrate, an. 1763.

κράτης. ἔδ' αὖ ἀποδρώη ποτὲ τιμὴ παρ' ὑμῶν δίκην, ἔδ' αὖ θέλθῃ, καὶ τῇ ἄλλων οἱ μὲν αὐτὸν (1) εἰς Βοιωτίαν θέλωσιν ἀρπάττειν, οἱ δὲ εἰς Πελοπόννησον, οἱ δὲ εἰς Θετταλίαν, ἅπασαι δ' αὐτὸν αἱ τῇ Ἑλλωίων καλῶσι (2) πόλεις, ἔδ' ἀνάχοιτο κλοπιμαίαν σωτηρίαν· ἀλλ' ἔκ οἱ δ' ὅπως ὑμῶν αὐτὸς μάλλον ὡρὸς τὴν τελευτὴν ἐπείγεται καὶ διψᾷ τῷ κωνεῖν (3).

Α' δὲ μήτ' ἔδοξε τῷ δικαστηρίῳ, μή-

Pifis impressa. At enim pro Libanio inter multos facit Lyfias in Eratosthenem (*Tom. V. Orator. Reisk. p. 394*): Πολιμαρχῶν δὲ παρήγγειλαν οἱ τεράκοντα πρὸς ἐκείνων εἰδισμένον παράγγελμα, πίνειν κώνειον; & contra Poliochum (*p. 612.*): οἱ δ' ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας ἔτι τῆς ὑμετέρας ἐλθευρίας ὑπὸ τῇ τεράκοντα κώνειον πίνοντες. Unde Plinius *Hist. Nat. Lib. XXV. Cap. 13. Cicutæ quoque venenum est, publica Atheniensium pœna inuisa*. Socratem cicutæ hausta periisse, Laertius, Diodorus Siculus (*Lib. XV.*) Ælianus (*Var. Hist. Lib. I. Cap. 16.*) Lucianus (*Bis Accus.*) veteresque alii tradunt. Cicutæ vero, seu veneni, Plato meminit in *Lyfide*; ejusque virulentiam, quoad speciem saltem aliquam, ita Ælianus explicat in *Historia animalium* (*Lib. IV. Cap. 23.*):

vobis pœnam unquam effugiat, aut urbe excedat, licet alii in Bœotiam, alii in Peloponnesum, alii in Thessaliam eundem abducere studeant, cunctæ vero Græcæ civitates ad se invitent; neque is est, qui salutis suæ furtim consuli patiatur; verum nescio quo pacto majori, quam vos ipsi, suæ mortis desiderio flagrat, ipsamque cicutam sitit.

Ea vero, quæ neque a iudicibus decre-

κυνέει δὲ ἀνδρὸς τιῶν, καὶ τὴν αὐτὴν αἵματος
πῆξιν τε καὶ λύξιν, ἀποθνήσκει. Hinc Tril-
lerus, idem rerum Græcarum bene peritus,
idemque arte Medica præstans, Hesychii lo-
cum dum emendat: *Cicutam*, ait, eo sensu
ἐφήμερον bene dici posse crediderim, quod in-
tra unius diei decursum, hominem violento
sua veneno occidere possit, ut notum est.
(*Observat. Critic. p. 489.*)

(1) Pro καὶ ὅδ' ἄλλων οἱ μὲν αὐτὸν, Codex
Barberinus: ὅδ' αὖ οἱ μὲν αὐτὸν.

(2) Cod. Barb. καλῶσι.

(3) διὰ τὴν αὐτὴν κυνέει, Demosthenica phrasis,
si Suidæ fides; in Codicibus quoque duobus Bi-
bliothecæ Marcianæ. Locutionem illustrat Ga-
takerus de Stilo Novi Testamenti Cap. 20.

τε οἱ κείμενοι περὶ τῆς ἐαλωκότων νό-
μοι κελύεσι, ταῦτα πῶς ὁ δεινὸν καὶ
παρανόμον ὁροσεπιτάττειν ἐκ ψηφίσι-
μας; δεῖ γὰρ μήτε πλείω τοῖς δικα-
στείσι ὁροσιθεύαι (1) φιλανθρωπίαν
ἕκασον τῆς τεταγμένης ἀνάγκης παρὰ
(2) τῆς νόμων, μήτ' αὖ πικροτέρως εἶ-
ναι τῆς νενομισμένων· ἑκάτερον γάρ ἐστι,
καὶ τὸ ὁροσιθεύαι τι (3) τῷ κατεψη-
φισμένῳ, καὶ τὸ τοῖς ὅτῳ ὁράττεσιν
ἐπιεικὲς (4) ἀφελεῖν; παρὰ τὰς νόμους.
ὁ τοίνυν ὅδ' ὁ τῆς δικασθεῖς κήρυξ ἀνέ-
πε, τὴν τῆς εἵδεκα ἀρχὴν (5) παρα-
λαμβάνειν Σωκράτην, καὶ ὁροσάττειν
αὐτῷ, μέχει τῆς θανάτου σιωπᾶν, μη-
δὲ λαλεῖν Σωκράτην, ἀλλ' ἀποθνήσκειν

(1) τὴν hoc loco inferit Codex Marcianus, Barberino repugnante, itidemque Macario Chrysocephalo in Anecdosis Villoisonii T. II. pag. 13.

(2) ὑπὸ τῆς νόμων, Codex Barberinus, & Macarius Chrysocephalus.

(3) ὁροσάττειν τι, Chrysocephalus.

(4) ἐπιεικὲς, Chrysocephalus.

(5) Undecimviri capitales, magistratus minorum gentium, quibus de carcere detentis,

ta sunt, neque sancitæ de fontibus leges jubent, hæc quomodo non sævum sit & iniquum, ex decreto insuper præcipere? Nemini siquidem aut majori, quam legum definita vis patiatur, in reos humanitate uti fas est; neque contra acerbius, quam jura postulent, in eosdem animadvertere: præter enim leges utrumque est, & ei qui jam est damnatus, quicquam pœnæ ulterius adjicere, & erga eos qui adversa hujusmodi fortuna utuntur, æquitatis beneficium auferre. Non itaque judicii præco denunciavit, ut undecimvirum magistratus Socratem excipiat, eidemque ut ad mortem usque taceat, præcipiat, ne Socrates loquatur; sed tantummodo ut intereat. Vos quoque, Socratis accusatores, eundem morte multandum jam censentes, non præterea

deque reorum suppliciis cura erat. De iis hæc Etymologicon magnum, cui inter multos Libanius hoc loco fidem adstruit: κληροταὶ ἄρχοντες ἦσαν ὅσοι, προσηκόντες αὐτῷ δισμωτεῖν, καὶ αὐτὸς ἀπαγορευόμενος κακουργεῖν ἐπὶ θανάτῳ παραλαμβάνοντες ἐζημίουν, κ. τ. λ. Undecimviris sententiam capitis in Socratem sollemni errore tribuit auctor Epistolæ XVII. inter Socraticas; cum a Senatu Helixo, vel si mavis, ab Areopagitico, latam fuisse constet.

μόνον . καὶ ὑμεῖς δὲ (1) οἱ Σωκράτες
κατήγοροι τιμώμενοί ποτε αὐτῷ θανά-
τον , καὶ σιωπῇ οὐ προσωπετιμήσατε · δύο
ᾧ αὖτε ἴστω τὰ τιμήματα · ὁ τοίνυν
ἐδ' ὑπ' αὐτὸν τὴν τῆς ὀργῆς , ἢ τῆς ἔξ-
απάτης τῆς δικαστῶν ἀκολῶν ἔ-
προσεδή-
κατε , τῷτο τοίνυν (2) ἐξελείσχετε (3)
τῆς ἐψηφισμένων πλείον . εἰ μὲν γάρ
ἄλλο τι καινότερον ἀδικεῖ Σωκράτης , καὶ
προσίδετε τὰς αἰτίας , καὶ τὴν ψήφον
τῆς δικαστῶν , παρὰ τὰ γεγραμμένα
πρότερον ἐν τῇ γραφῇ , ἔπατε , διδά-
ξατε . εἰ δ' ὅτι φθείρεται καὶ λαλεῖ , τίς
τότε πώποτε ἀνθρώπων ἔδωκε δίκην ;
τῷ δὲ ἀπηγόρευτο (4) καταδικασθεῖν
σιωπᾶν ; τίς ἐπὶ τὸν δῆμον ἦκοι (5)
λαλῶν ; πότε δὲ Ἀθῆνῶσι τῆς τεθνη-
ξομένων τις γλῶτταν ἀπέκοψε (6) ;
Θράκας ἡμᾶς ἀντ' Ἀθῆναίων ποιεῖς , καὶ
ἀντὶ Ἑλλήνων βαρβάρους .

Ἐδέθη ποτὲ καὶ Μιλτιάδης παρ' ὑ-
μῶν , καὶ ἐκ ἐσιώπα δεδεμεύθη . κατὰ

(1) Cod. Barb. καὶ ὑμεῖς γε .

(2) Fortasse αὐτῷ ἴστω .

(3) Cod. Barb. προσεξελείσχετε .

silentii servandi pœnam adjecistis; duplici namque pœna hac ratione is plecteretur. Quod itaque ubi primum iudices ira correptos, aut fallaciis deceptos sensistis, non est a vobis adjectum, id ad ea, quæ jam decreta sunt, adjungendum, nunc excogitatis. Equidem si novi aliud quippiam peccavit Socrates; vobisque post latam sententiam, prioribus accusationibus alias addere licet; dicite, ostendite. At si moriturus loquitur, quis unquam hominum propterea pœnas dedit? Cuinam damnato, ne loqueretur prohibitum est? Quis ex eo quod loquitur, in populi iudicium veniat? Jam vero quandonam apud Athenienses quis linguam morituris abscidit? Thraces nos ex Atheniensibus facis, ex Græcis barbaros.

In vincula apud vos & Miltiades olim conjectus est; neque tamen victus, fandi

(4) Cod. Barb. ἀπηγορεύω.

(5) Cod. Marc. ἤχοι, Barb. ἰλθῃ.

(6) Cod. Barb. ἀνέκαπτε.

εψηφίσαντο τῆς ἐννέα στρατογῶν αἰθώμῃ
 (1) ἔκόντες, καὶ μὴ κοινωυῦντες τῆς παρ-
 ανομίας ἐκείνης Σωκράτης, ἀλλὰ τὸν
 νόμον τῆς ὀργῆς περὶ πλείονος ποιεῖν

(1) Atheniensium duces innuit, quibus post Lacedæmonios ad Arginusas insulas insigniter devictos, quod interemptorum sepulturæ, eorum culpa, haud consultum fuisse videretur, Senatus, inique tamen, diem dixit: quod fuscæ narrant Xenophon Hist. Lib. I. & Diodorus Lib. XIII. Decem omnino duces damnatione affectos Plato in Apologia, Laërtius in Socrate, Ælianus (*Var. Histor. Lib. III. Cap. 17.*) aliique ajunt: unus ex antiquis, quantum saltem video, Xenophon eos novem diserte vocat (*Memorab. Lib. I. Cap. I.*). Re quidem vera facti hujus historia haud levibus impedita est difficultatibus, quas explicare nititur Cl. Morus in Examine quorundam Historiæ Xenophontis locorum (*Cap. 2.*), operi eidem præmisso in editione Lipsiensi anni 1778. Illud tamen ex eodem Xenophonte ac Diodoro quoque satis constat, octo tantummodo ex iis ducibus damnationem subiisse, e quibus duo fuga sibi met consuluerunt, reliqui sex capite multati sunt: Conon, eorum alius, in discrimen nequaquam adductus est: decimus qua tandem fortuna usus sit, non sane liquet. Nihilominus tamen Plato ceterique damnatos duces decem appellare maluerunt, quod multo major collegii pars damnationem

facultate privatus. Novem criminis expertes duces ultro vos condemnastis, Socrate tamen facti illius legibus adversi nequaquam particeps, qui legem potiori loco, quam

incurrerit ; neque id abs re , uti Perizonius ad Ælianum , Forsterus ad Platonis Apologiam , & Wesselingius in Diodorum demonstrant . Hinc Xenophon quoque (*Hist. Lib. II. p. 99. Ed. cit.*) triginta tyrannos nominat , *etsi duo periissent , quod in talibus numeris certis & in historia semel receptis usitatissimum est* , Moro ipso annotante . Duces vero condemnatos novem appellat Xenophon , ex quo facile Libanius , uno , uti videtur , Conone prætermisso , cui ne quidem abrogatum imperium est . Pro ἀδών , ut est in Codice Marciano , ἀδών ex Barberino recepti : de qua lectione cum nondum certior essem factus , ἀδρόν vel ἀδρώς legi quoque posse censebam , Platonis ac Xenophontis auctoritate quodammodo ductus . Apud illum namque Socrates in Apologia (*p. 97. Ed. Forsteri 1745.*) se ceteris Prytanibus restitisse profitetur , ὅτε ὑμεῖς πᾶς δόξα στρατηγὸς πᾶς ἐκ ἀνελομένων πᾶς ἐκ ναυμαχίας , ἐβελύσασθε ἀδρόν κείνῳ : hic vero (*Hist. Lib. I. Cap. VII. n. 9.*) Socratem in eo a ceteris Prytanibus dissentientem manifeste exhibet , quod populo inclamanti duces οἱ αὐτοὶ λόγον κείνῳ δαί , iidem præter leges annuissent .

18· καταψηφισάμενοι δ' οὐκ, ἐδ' ἐκεί-
νοις σιωπᾶν ἐπετάξατε. δεινὸν δέ, ὅταν
τῆς ἀνδροφόνων καὶ ἱεροσύλων καὶ ποροδο-
τῶν καὶ τῆς τὰ μέγιστα κακὰ τετολμη-
κότων δίκλι μεν δίδόντων, σιωπᾶν δέ,
καὶ μὴ διαλέγεσθαι κελδομενῶν ὑπὸ
μηδεός· ἀλλὰ τῆς μεν ἐπισκηπτόντων
τοῖς φιλάτοις, τῆς δέ τοῖς οἰκείοις δια-
λεγομενῶν, τῆς δέ τοῖς φίλοις καὶ τοῖς
ἀναγκαίοις, ἄλλων δέ τῆς θεῶς ἀνάκα-
λόντων, ἐτέρων δέ τιμῇ ἑαυτῶν μοῖραν
ὀδυρομενῶν· ἐνὶ μόνῳ τῷ τῆς ἐκ παν-
τός τῃ χρόνῳ προσωχθήσεται περνηξο-
μενῶν, τῷ ποτὲ μὴ λαλεῖν, τῷ μά-
λιστα λαλεῖν ἄξιον.

Τῷ (1) ποτὲ προσωγάμα μόνῳ
προσέταξε Κεῖτίας Σωκράτει, μὴ δια-
λέγεσθαι, τυραννῶν· Κεῖτίας, ὅς αὐ-
ἐπιτιθεῖ (2) μαθητῶν φανείς, κατ-
εψηφίσατο Σωκράτης. μιμητὴς ἔν ὁ δη-
μῷ τῷ τυράννῳ γεγενηται, καὶ ψηφι-

(1) Sic uterque Codex: fortasse tamen αὐτῷ.

(2) Hefychio interprete utor, apud quem:
ἐπιτιθέμενος, ὁ φίλος· ἀν' ἐπιτιθέμενος, ὁ ἐχθρὸς.
Luculentum exemplum est apud Xenophontem

iram, habendam sibi esse duxit; utque illos multastis, haud insuper voce prohibuistis. Intolerabilis profecto res; quando homicidis, sacrilegis, proditoribus, & scelera quæque maxima ausis, cum pœnas luerent, tacere, nec loqui, à nemine edictum fuerit; sed dum alii carissimis suis nonnihil mandant, alii cum domesticis amicis necessariisve colloquuntur, alii Deorum opem invocant, alii suum ipsorummet fatum lamentantur; huic uni dumtaxat ex iis qui post homines natos forent, jam jam morituro, huic, inquam, loquendi maxime digno; ut aliquando taceat, præcipiatur.

Ejuscemodi præceptum, ne scilicet colloqueretur, Critias unus, dum tyrannidem gereret, Socrati olim imposuit; Critias ille, qui inter ejus discipulos cum se inimicum eidem esse declarasset, adversus Socratem sententiam dixit. Tyranni itaque imitatore se populus præbet; vosque

in Historia (*Lib. VII. Cap. 4. p. 385. Ed. Mori*): ἀποστρεφόμενοι δὲ Κορινθίους Ἀθηναίων ἀντιπάλους : cum jam Athenienses vos adversarios Corinthii nacti essent.

σαμενοῖς Ἀθηναίοις χράσεται ταῦτα τοῖς
 τῆς τυραννῶν ἴσα πρὸς ἄγμασι. καίτοι
 Κριτίας μὲν μόνοις ἀπηγόρευσε Σωκρά-
 τι τῷ τοῖς νέοις διαλέγεσθαι, ὅτοι δὲ
 παντάπασιν μὴ λέγειν· ἀλλ' ἀπέχεσθαι
 τῆς εἰκόνων καὶ τῆς νομέων καὶ τῆς βυκό-
 λων, καλεπαίνων τῆς Σωκράτους εἰκό-
 νων· τὸ κακῶν εἶναι νομέων τὴν ποί-
 μνιν ἐλαττεῖν· ὃν δὲ καὶ τῆς τυραννῶν
 ἐτύγχανε Σωκράτης εἰρηκῶς λόγον (1),
 σὺ δὲ (2) καθόλου μηδὲ διαλέγεσθαι
 Σωκράτι, μηδὲ τῷ δεσμοφύλακι,
 μηδὲ τῇ Πανδίππῃ (3), μηδὲ τοῖς παι-

(1) Explicatius id apud Xenophontem est in Memorabilibus Socratis Lib. I. Cap. 2. De triginta tyrannis, atque adeo de Critia Socrates dixerat, mirari se, quando de bubulco, qui boves pauciores deterioresque redderet, eundem male munere suo fungi aperte constaret; non itidem ii qui civitati præessent, cadibus vero, scelerumque licentia cives imminuerent, pejoresque efficerent, se improbos præfides esse reputarent. Inde patet εἰκὼν, quam vocem eadem, qua hic, significatione Libanius usurpat in Epistola VIII. μὴ πίνων ὑβρίζει σὰς εἰκόνας; & Epist. XC. ἐκ ἀνέξομαι σῆς εἰκόνης (Edit. Wolfii p. 2. C. 48.). Lucianus quoque eodem sensu inquit (De Sal-

Atheniensibus hæc paria cum tyrannorum præceptis decernenda proponitis. Quamvis Critias quidem Socratem, ne ad juvenes differeret, tantum prohibuit, haud vero ne ullo omnino sermone uteretur, præcepit; sed ut a pastorum bubulcorumque comparationibus adducendis abstineret, quippe qui Socrati de allata comparatione succensebat: improborum scilicet pastorum esse gregem imminuere: quod sane adversus tyrannos Socrates dixerat. Tu vero Socrati, ne cum ullo prorsus loquatur, præcipis; non cum vinctorum custode, non cum Xanthippe, non cum filiis. Verum si quid Lamprocles aut Sophroniscus interroget patrem, nihil

tat. n. 4. Oper. T. II. p. 268. Ed. Reitzii): τὴν δὲ Σουλῶν εἰκόνα πάντ' ἀποποιήσας μοι δοκῆς εἰρηκεῖναι, ὡς πίπορδα. Et Aristides (T. II. p. 147. Ed. Jebb.): καὶ ἐκείδ' αὖτ' ἔκρυπτορας ἢ εἰκόν. Ceterum haud unus Critias Socrati, ne cum adolescentibus colloqueretur, interdixit: Chariclem quoque, alium e tyrannis, Critiæ hac in re Xenophon socium addit (l. cit.).

(2) Cod. Barb. ἰδίᾳ

(3) Socratis uxori, & quidem unicæ. Vide Bentlejum in Dissertatione de Epistolis Socraticis inter Opuscula ejusdem Critica an. 1781. Lipsiæ edita p. 56.

δίοις . ἀλλ' αὖ ἔρηταί τι Λαμπροκλῆς
ἢ Σωφρονίσκῳ (1) τὸν πατέρα , μη-
δὲ ἀποκρινεῖται Σωκράτης , ἀλλὰ πεί-
ριμεν εἰ τὸ κύνειον ἐγκεχάλινωμένῳ ,
ἢ τῆς κοινῆς ἀπάσιν ἀνθρώποις ἢ δυ-
συχέσι ἢ πονηροῖς ἀδείας σερμένῳ ;
φύτει μὲν γὰρ ἀνθρώπος λάλον , τὸ δὲ
Ἀθηναίων γένῳ φιλολόγον τε ἢ πο-
λυλόγον (2) . ὅταν δὲ ὑπόγῃ φαίνα-

(1) Tres fuisse Socratis filios , Lamprocleum ,
Sophroniscum , Menexenum , ex duabus ta-
men uxoribus susceptos , Laertius tradit , Ari-
stotele auctore ; cui neque fidem prorsus adhi-
bere , neque omnino denegare par est , ex
allatis a Bentlejo (l. c.) aliisque . Quod at-
tamen Socrati extremo in discrimine versanti
tres filii adessent , Plato in Phædone prodit
(p. 308. Ed. Forsteri , 1745.) : καὶ τῷ ἐχθρῷ
πατρὶ αὐτῶν πᾶσι παῖδ' ἔσθ' . δύο γὰρ αὐτῶν ἡμεῖς σμι-
κροὶ ἦσαν , εἷς δὲ μέγας . Idemque in Apolo-
gia (p. 103.) : ὥστε καὶ οἰκέοι μοί εἰσι , καὶ
ἡμεῖς γε τρεῖς . εἷς μὲν μικρόκιον ἦδη , δύο δὲ
παῖδ' ἔσθ' .

(2) De Platone sumptum , qui in Libro de
Legibus primo Atheniensem inducit dicentem :
τῷ πόλιν ἅπαντες ἡμῶν Ἐλλῆνες ὑπολαμβάνουσιν
ὡς φιλόλογος τίς ἐστὶ καὶ πολυλόγος (T. II. pag.
641. Ed. H. Steph.) . Ipse quoque Socrates
id quodammodo affirmat in Gorgia , dum sic

Socrates respondebit; sed freno veluti constrictus, eaque libertate, quæ vel miseris omnibus improbisque hominibus communis est, spoliatus, præstolabitur cicutam? Est homo quidem suapte natura ad loquendum pronus, Athenienses vero loquendi & multa quoque loquendi studiosi: ubi vero mortis tempus urgeat, loquendi studium quoddam subit, & quædam multa audiendi dicendique cupiditas, quandoquidem id præ-

Polum alloquitur: *δυνα μὲν τ' αὖ πάδοις, ἢ βίλτισι, ἢ Ἀθωάζῃ ἀφαικόμενος, ἢ τῆς Ἐλπίδος πλείῃ ἐστὶν ἔξουσία σὺ λέγειν, ἔπειτα σὺ ἐν ταῦθα πάντῃ μόνος ἀτυχήσῃς* (T. I. p. 461.). Jam vero tantopere ad loquendum Athenienses proclives fuisse compertum est, ut loquacitatem nimiumque disputandi studium iisdem vitio vertere soleant veteres linguæ utriusque scriptores; quorum testimonia legere est in annotationibus ad Petronii Satyricon (*Cap. II. T. II. p. 16. Ed. Burmanni 1743.*). Lis Chariton accedit (*Lib. I. p. 16.*): *ὁ δὲ Ἀθηναίων δῆμος ἐστὶ λαός τε καὶ φιλόδοκος*. Loquacitatem Athenas invec̄tam Plato imputat Pericli in Gorgia (*T. I. pag. 515.*); quem Dialogum Olympiodorus dum explicat in Commentario inedito, duobus in Codicibus Bibliothecæ Marcianæ exarato (*n. CXCVI. & CXCVII.*) hæc habet: *Ἀθῶναιοι δὲ Περικλέους λαοί, ὅτι πρῶτος Περικλῆς πᾶσι νησιωτικαῖς δίκαις ἐς Ἀθή-*

τος ἦ, καὶ φιλολαλία τις λαμβάνει καὶ
φιλοτιμία τὸ πολλὰ μὲν ἀκῆται, πολ-
λὰ δὲ εἰπεῖν, ὡς αὖ αὐτίκα παυομένης
ταύτης τῆς ἡξίας· ἀνέπιφθονον ᾧ εἰ-
πεῖν ὅσα βέλεται μέλλοντά γε δ' αὖτ' οὖν
σιωπήσεσθαι σιωπῶν μακρῶν.

Ὁ δὲ περὶ μενέτω, φησὶ, τὸ κώνειον·
καὶ ᾧ Θηραμένης ἀπέθανε σιγῶν· ἀλ-
λὰ κακῆνος ἐπὶ τῆς βελδτικῆς ἐξίας
πολλὰ ὑπότερον εἰπὼν (1). ἔδ' ἐπὶ τῆς
ὀλιγαρχίας πύοντων κώνειον πεντακοσίων
χεδὸν ἐπὶ χιλίοις (2)· ὧν εἵνεκα Σω-

νας μετῴχετο, ἵνα χοῖσι τι λήγαν· ὑπὸ γὰρ ἔ-
οι καμικοὶ φασιν· ὅτι οἱ μὲν τέττιγες ἐπὶ δύο
μύσας ἔδυσαν· οἱ δὲ Ἀθωαῖοι ἐν δίχῃσι ὅλον
τὸν χρόνον· Nimirum Aristophanem respicit,
qui in Avibus v. 39.

Οἱ μὲν γὰρ ἐν τέττιγας εἷα μὴν, ἢ δύο
Ἐπὶ ἡδ' κραδῶν ἔδυσαν, Ἀθωαῖοι δ' αἰεὶ
Ἐπὶ ἡδ' δίκων ἔδυσαν πάντες σὺν βίον.

(1) Arx, quæ apud Athenienses, in aditu
curiæ, Vestæ posita erat, vix ullus Orator
est, qui non meminerit, neque minus eadem
ex Historicis innotescit: qua de re Maussacus
in Harpocratonem V. Βυλαῖα, & Wesselin-
gius in Diodorum Lib. XIV. n. 4. Therame-
nem vero ad eam, ceu ad perfugium prosi-
lientem, ac tyrannis, qui eum perimebant,

standi paullo post desitura facultas sit. Enimvero haudquaquam reprehensioni obnoxia res est, eum loqui quantacunque velit, qui mox futurus sit longo silentio filere.

At cicutam, dices, opperiat; Theramenes namque & ipse tacens vita excedere iussus est. Verum ille ad Vestæ quoque aram in curia positam multa ante locutus fuerat. Neque cum mille fere ac quingenti sub paucorum dominatu cicutæ potu sublatis sint, quorum nemo Socratis culpa interiit;

impietatem quoque in Deos exprobantem Xenophon (*Hist. Lib. II. Cap. 3. §. 21.*) & Diodorus (*l. c.*) inducunt: cui quidem morienti silentium impositum fuisse, ut Libanius diceret, Xenophon ansam quodammodo dedisse videtur, dum scribit, eidem, cum per forum ad supplicii locum duceretur, fortunam suam voce admodum contenta palam facienti, ex apparitoribus quendam inepte minitatum fuisse poenas daturum, ni taceret. De Theramene cum multi, tum præsertim Meursius *Lectiōnum Atticarum Lib. V. Cap. 14.* & Staverenius ad Nepotem in Alcibiade *Cap. V. p. 224. Ed. 1733.*

(2) οἱ τελέκοντα χιλίους καὶ πεντακοσίους ἢ πολιτῶν ἀκρίτως ἀπέκταναν. Æschines de falsa

κράτεις ἔδὲ εἰς ἀπέθανεν· ἐπὶ Λέοντι
 γὰρ πεμφθεὶς τὸν Σαλαμίνιον, ἀπελ-
 θεὺν ἔκ ἡθέλησεν, ἔδὲ ἦγε τοῖς τυ-
 ράνοις αὐθροπον ἀποθανόμενον ὁ νῦν
 τεθνηξόμενος ἔτ' (1)· τοσούτων οὖν
 γενομένων τῆς τότε ἀπολωλότης, σιω-
 πῇ τὸ φάρμακόν φασι πιεῖν μηδεὶα·
 μήτε γὰρ φθίγγασθαι, μήτε μαρτύρα-
 σθαι πρὸ τῆς τελευτῆς μηδὲ εὖ μηδέ-
 να ἔδρακοντίδης ἐκέλευεν, ἔδ Πεί-
 σων, ἔδ Χαερκλῆς, ἔκ ἄλλ' αὐτῶν·
 Σωκράτει δὲ τότε πολὺ χετλιώτερον
 ἐπιτάττετε τῆς ἐν τῇ πικροτάτῃ τυραν-
 νίδι γενομένων; καὶ τοῖς μὲν τεμνομέ-
 νοις αὐάκη σφαῖν, καὶ κεκλητμενός
 τις ὤμωξεν· ὁ δὲ αὐτὸν αὐτίκα ἀφή-
 σαν τὴν ψυχὴν, μηδεὶ ἐπὶ μηδεὶ

legatione (T. III. Orator. Reisk. p. 628.);
 cui concinit Isocrates in Areopagitico (T. II.
 p. 140. Ed. Augerii). Non tamen de numero
 eodem apud scriptores constat: de quo Meur-
 sius Lect. Atticar. Lib. I. Cap. 5.

(1) Præclarum Socratis factum Plato expli-
 cat in Apologia (T. I. p. 32. Ed. H. Steph.)
 & in Epistola septima (T. III. p. 324.)

ad Leonem siquidem Salaminium missus, proficisci noluit, neque tyrannis eum capite plectendum adduxit, idem ipse qui modo est morte afficiendus; cum, inquam, tanta eorum, qui tunc interempti sunt, copia fuerit, neminem tamen silentio addictum venenum hausisse memoriæ proditum est. Neminem enim ante mortem loqui, vel quicquam testificari, aut Dracontides, aut Pison, aut Charicles, aut alius eorum quisquam prohibuit: Socrati vero huic multo graviora, quam quæ in tyrannide sævissima fiunt, præcipitis? Ac iis quidem quorum membra secantur, gemere necesse est, & nonnemo vel in carcere tantummodo conclusus plorare est auditus: hic vero animam ipsam mox emissurus, nulla de re verbum ullum referens occumbat, jamque ante mortem sit cadaver elin-

Xenophon quoque innuit in Memorabilibus (*Lib. IV. Cap. 4. §. 3.*). De ipsa vero Leonis nece illud succurrit ex Andocide de Mysteriis &c. (*T. IV. Orator. Reisk. p. 46.*):
 Μέλιτος δ' αὖ ἐποσὶ ἀπήγαγεν ἐπὶ τῷ τελευτῶντι Λέοντι, ὡς ὑμῖν ἅπαντες ἴσα, καὶ ἀτίθαγεν ἐκῶνος ἄκροτος.

αἰτηχῶν ἐν λόγοις ἀποθανοί (1), ἀλλ' ἤδη καὶ πρὸ τῆς τελευτῆς νεκρὸς ἄφρωνος ; πολλὰς τὲς Σωκράτους θανάτους ποιεῖς.

Καὶ τοῖς μὲν εἰδώλοις οἱ φιλοσοφῶντες φασιν εἶναι φωνὴν, καὶ λείπεσθαι τὸτο καὶ ταῖς σκιαῖς (2)· καὶ τὸτο ἔοικε καὶ Ὁμηρῷ εἰδεικνυσθαι· ποιῶν ᾧ τινὶ Πατρόκλη ψυχὴν πάντα ἐλθεῖν ὁμοίαν ἐκείνῳ, λέγει, καὶ τὸ σῶμα καὶ τινὶ φωνὴν (3). σὺ δὲ ἐτι ζῶντος Σω-

(1) Cod. Barb. ἀποθανῆν.

(2) De idolis & umbris, quibus mortuorum animæ a corpore crassiori hoc, ex carne & ossibus compacto, sejunctæ apud inferos degant, ac viventibus quoque aliquando se se in conspectum dent, & cum eis colloquantur, mira atque varia philosophis antiquis placere: quo de argumento multa afferunt Casaubonus in Persium (p. 185. Ed. L. Bat. 1695.) Salmasius in Epicetum & Simplicium (pag. 321.) Winklerus in Platonis Phædonem (p. 224.) & Wyttenbachius in Plutarchum de sera Numinis vindicta (pag. 97.), omnium vero uberrime differit Moshemius in Systema Intellectuale Cudworthii (Cap. V. Sect. 3. §. 21.). Vocem hujusmodi spectris, quamvis inter jocandum, more scilicet suo, Lucianus attribuens occurrit in Dialogo Mortuorum XVI. (T. I. p. 402. Ed. Reitzii) apud

gue? Haud una sane morte Socratem afficis.

Ac vocem quidem vel simulacris inesse, eandemque ipsis umbris superesse, philosophorum sententia est; quam etiam Homerus quodammodo indicare videtur; Patrocli namque animam prorsus ei similem adventantem dum fingit, & corpus & vocem nominat. Tu vero adhuc viventi Socrati vocem excindis? Ceteri quique

quem Hercules idolum ait : αὐτὸς μὲν γὰρ ὁ Ἡρακλῆς ἐν ἑραινῶ ποτὶς θεοῖς συνῆεν, καὶ ἔχει καλίσφυρον Ἡΐβλῳ· ἐγὼ δ' ἑδωλόν εἰμι αὐτῷ. Respexit nimirum ad Odysseam λ'. v. 600.

Τὸν δὲ μέτ' εἰσνόησα βίβῳ Ἡρακληΐδῳ
Εἰδῶλον· αὐτὸς δὲ μετ' ἀθανάτοισι θεοῖσι

Τέρεται ἐν θαλίῃς, ἔχει καλίσφυρον Ἡΐβλῳ.
De umbris vero Lucianus idem Veræ Historiæ Lib. II. (T. II. p. 111.): καὶ ἀσώματοι ὄντες, ὅμως ἔν ἐσῶσι, καὶ κινῶνται, καὶ φρονεῖσι, καὶ φωνῶν ἀφισῶσι.

(3) Iliadis ψ'. v. 65.

Ἡλθε δ' ἐπὶ ψυχῇ Παῖδοκλῆος δαίμοιο
Πάντ' αὐτῷ μέγας δόσσε, ἔ' ὅμματα καλ' εἰκῆα
Καὶ φωνῶν· ἔ' ποῖα περὶ χροῖ ἔμματα ἔσο

Hinc καὶ ὅμματα καὶ φωνῶν in Libanio legi posse videretur. Nihil attamen immutare ausus sum, quod eundem haud abs re sit σῶμα nominasse, quod Homerus αὐτῷ χροῖ designavit.

κράτεις ἐκκόπτεις τιὺ φωνίῳ ; καὶ (1)
οἱ μὲν ἄλλοι πάντες αὐθροποὶ ἀτυχῶν-
τές εἰσι λαλίσεροι , καὶ τὸν γε Κροίσου
τῷ Λυδῷ φασὶ παῖδα , κωφὸν ὄντα πρῶ-
τον , ῥῆξαι τιὺ φωνίῳ ἐν τῇ τῷ πα-
τρός συμφορᾷ (2) . Σωκράτης δὲ μόνος
μηδὲ ὀδύρηται , μηδὲ ἀνακαλέσθαι (3)
θεὸς ἐπὶ τῇ παρῶν τύχῃ . ὁ Σωκρα-
τικὰ μὲν ἐστὶ ταῦτα , κοινὰ δὲ , καὶ τέ-
τῳ φυλάττεται . ἀλλὰ τῷ μὲν ἄλλων
ἐκαστος τῷ ἐν τῷ δεσμωτικῷ φθέγ-
γεται καὶ λαλεῖ , καὶ ἰδιώτης , καὶ ἀ-
παίδωτος ἢ , πλησίον γεγόμενος τῷ τέ-
λει καὶ ὑπὲρ αὐτῷ τῷ θανάτῳ φιλοσο-
φεῖ (4) . Σωκράτης δὲ μηδὲ ὁ αὐτὸς ὅρος
γεύηται τῷ βίῳ , καὶ τῆς φιλοσοφίας ;

Λέγει ὃ ἐκ ἐπιτηδείας , ἔδὲ δικαίως
λόγως , ὡς αὐτοὶ φασιν . ἐκὼν ταῦτ' ἐστὶν
ὧν δὴ ἀπολέτται χάριν . ἔδεν ἔν ἔχον-

(1) καὶ deest in Cod. Barberino .

(2) Codex Marcianus : ῥῆξαι φωνίῳ ἐπὶ τῇ
πατρὸς συμφορᾷ . At Codex Barberinus ,
itidemque Macarius Chrysocephalus paullo ali-
ter habent , quemadmodum edere malui . De
Croesi filio vocis experte , in paterna vero ca-
lamitate loquente , videas Herodotum Lib. I,

homines tum vel maxime sermones faciunt, cum in calamitates incidere; atque adeo Cræsi Lydii filium perhibent, cum antea loquela careret, in patris infortunio vocem emisisse. Unus vero Socrates non querelas faciat, neque Deorum opem in hac fortuna sua imploret: non Socratem hæc decent, bene vero plebejos homines, ac propterea ab iis abstinet. At enim eorum qui in vinculis detinentur quisque loquitur & fermocinatur, sive idiota, sive ineruditus sit, morti jam proximus de ipsa quoque morte philosophatur; Socrati vero non idem terminus vitæ sit ac philosophiæ?

Inopportunos, inquiunt, justitiæque adversos sermones habet; hac ergo de causa mortem omnino subiturus est. Cum itaque

Cap. 85. & quæ Wesselingius ibidem affert.

(3) Cod. Barb. ἀνέκαλιστα.

(4) Cod. Barb. ἀλλὰ ὅτι μὲν ἄλλων ἔκαστος
ὅτι ἐν τῷ δεισμῶντι φθίγγεται καὶ λαλεῖν, καὶ
ἰδιώτης, καὶ ἀπαιδώς ἦν, ὑπὲρ αὐτοῦ τῷ θεῷ
νάειν φασὶ φιλοσοφεῖν.

τες ἐγκαλεῖν πλέον ὢν εὐεκεν ἑάλωκε,
 μηδενὸς μηδὲ τιμᾶσθε τῇ τιμηθεύτων
 μείζονος. ἀλλὰ διαφθείρει (1). τί γὰρ
 εἰς τὸ δεσμωτήριον μεираκίον παρελή-
 λυθεν; Ἀπολλόδωρ^Θ, καὶ Κεῖτων,
 καὶ Φαίδων, καὶ Σιμμίας, καὶ Κέβης,
 Ἐρμογεύης, Ἐπιγεύης, Ἀντιοθεύης,
 Αἰχίνης, αὐδρες γέροντες, ὁμιληταὶ
 Σωκράτους. ἔτοι δέ, εἰ μὲν βλαβερὸς καὶ
 πονηρὸς λόγος λέγει Σωκράτης, πάλαι
 δῆπρ' αὖ εἰσι διεφθαρμένοι· εἰ δ' ὠφε-
 λήμης καὶ καλὸς, ἔδὲ νῦν ἀποσερεῖσθαι
 τούτων εἰσι δίκαιοι, ἕασον οὖν, καὶ μὴ
 παρὰ τὸτο ποιήσης.

Πῶς γὰρ ὁ δεινὸν, Γοργίαν μὲν, καὶ
 Πρωταγόραν λέγειν, καὶ Πῶλον, καὶ
 Πρόδικον τὸν ἀλαζόνα, καὶ Ἰππίαν,
 τὰς σοφιστὰς καὶ καπήλους τῇ λόγων (2),

(1) Scilicet πὰ μεираκία.

(2) Sophistas ἀλαζόνες vocitari, quod quæ-
 nescirent, se pulchre tenere jactarent, apud
 Platonem, Æschinem Socraticum, aliosque
 sollemne est. Id Ruhnkenius declarat in Ti-
 mæi Lexicon Platonicum (p. 15.). Hominem
 ex eo genere καπήλον Plato nominat in So-
 phista (T. I. p. 231. Ed. H. Steph.). Un-

ad criminationes illas, quæ condemnationem ei peperere, nihil adjicere possitis; eundem ne majori ulla, præter eam, quæ constituta est, pœna afficiatis. Sed adolescentes corrumpit, reponunt. Verum ecquis adolescens in ejus carcerem intravit? Apollodorus, & Criton, & Phædon, & Simmias, & Cebes, Hermogenes, Epigenes, Antisthenes, Æschines, homines ætate pro-
vecti, ii sunt qui Socratis carcerem frequen-
tant. Hos porro, si quidem Socratis ser-
mone noxii sunt & pravi, jamdudum cor-
ruptos fuisse proculdubio oportet: si vero
utiles & honestati consentanei, neque mo-
do ut iis priventur, fas est. Sine itaque,
nec adversum quid committas.

Quanam vero ratione non ægre feren-
dum, Gorgiam quidem & Protagoram lo-
qui, Polum quoque, Prodicumque jactato-
rem, & Hippiam, sophistas ac sermonum

de Maximus Tyrius Dissert. XXXIII. (T. II. p. 151. Ed. Reisk.): τὸ ἄρ' σοφιστῶν γένος, τὸ πολυμαθὲς αὐτὸ καὶ πολυλόγον καὶ πολλῶν με-
σὸν μαθημάτων, καπηλεύον ταῦτα, καὶ ἀπεμπο-
λουῖ τοῖς δεομένοις. Et Aristides Platon. II. (T. II. p. 144.): ἀλλὰ καὶ τῷ Σωκράτει εἴ-
πε καὶ σοφίαν, εἴτε φιλοσοφίαν λέγειν, εἰ καὶ τι
ἄλλο, αὐτὸ ἀγαπᾷ, τὸ μὴ καπηλεύειν, μηδ' ἐπὶ

καὶ τῶν ἀχέειν καὶ ἰδία καὶ κοινῇ τὸς
 Ἑλλήνας, μισθοδοτοῦντας αὐτοῖς αὐ-
 θρώποις Ἑλλίοις καὶ Κίοις (1) καὶ Ἀβ-
 δηρίταις καὶ Λεοντίνοις· τὸν δὲ Ἀθη-
 ναῖον Σωκράτῳ μὴδὲ πρὸ τῆ θανάτου
 λαλεῖν; ἐμφορηθῆσεοδε, ὡς βάτκανοι,
 τῆς τῆ Σωκράτους σιωπῆς. ἄφωνον μὲν
 εἶναι τὸ Λύκειον, ἄφωνον δὲ ἢ Ἀκα-
 δημία, ἄλογοι δὲ αἱ παλαιῖσαι, ἀπά-
 σας δὲ τὰς διατειβὰς τῶν καλῶν ἀμυ-
 σία καθεξέρει καὶ σιωπῇ. ἐκ οὗ τοῖς γυ-
 μνασίοις ἐρεῖ Σωκράτης, ἐκ οὗ ταῖς
 σοαῖς, ἐκ οὗ τῇ βασιλείᾳ διαλέξεταί
 τισιν· ἐκ ἐπὶ τῆς ποικίλης, ἐκ οὗ ταῖς

τοῖς βελομένοις ἀντιθεῖν ποιῶν ἑαυτὸν. Ad rem
 maxime Hesychius V. φοινικελίκτης:

Φοινικελίκτης καὶ λόγων ἀλαζόνας

Κάπηλον

„Ita namque scribendus iste locus. Λόγων καί-
 „πλος est caupo verborum, qui verba mer-
 „cede locat: quod caufidicorum est. Hinc
 „Horatius:

Perfidus hic caupo

„Confer D. Paulum in Secunda ad Corinth.
 „II. 17., Sic Cl. Toupius in Emendationibus
 ad Suidam (P. IV. pag. 140. Ed. Londin.).
 Pauli locutionem κατηλόντες πὸν λόγον πῶ

caupones; & cum privatim, tum publice Græcos iisdem aures præbere, mercedem solventes vel ipsis hominibus Eleis, Ceis, Abderitis, & Leontinis; Socratem vero Atheniensem ne quidem sub mortem ipsam loqui permitti? Erit utique tempus, o maligni, quo silentium Socratis explebit vos. Mutum erit Licæum, muta Academia, sine sermone palæstræ: omnia vero, in quibus boni versari consuevere, loca ineruditio silentiumque occupabit. Non in gymnasiis loquetur Socrates, non in porticibus, neque in regia (*porticu*) colloquetur alicui: non in pœcile, non apud menfas, non in judiciis, non in ædibus Agathonis, aut Calliæ, aut Damonis: non in

Θεῶ, plurimis veterum scriptorum locis allatis, illustant Jo. Christianus Wolfius in *Curis Philologicis* in *N. Testam.* & Jo. Jacobus Wetstenius in editione *N. T.* Amstelodamensi 1752. Quoad vero Sophistas ἀλαζόναι καὶ ἄλλ' λόγων καπηλῆες, Cresolium consulere præstat in *Theatro Rhetor. &c.* Lib. III. p. 157. & Lib. V. p. 438. Ed. Paris. 1620.

(1) Ita Codex uterque; at *Ἡλείοις* & *Κείοις* postulat communis scribendi usus. Si vero καὶ *Ἀπράγαυτίνοις* hic addere liceat, ad *Polii* patriam denotandam, undenam Sophistæ ii quinque ortum duxerint, Libanius dixerit.

τραπέζαις, ἐκ ἐν τοῖς δικασηείοις, ἐκ
ἐν Ἀγάθωνος, ἐκ ἐν Καλβίς, ἐκ ἐν
Ἀμμωνῷ (1) ἐκ ἐν ἄσφι Σωκράτης,
ἐκ ἐν Πυραίῃ, ἐκ ὑπὲρ Ἰλίουσόν ὑπὸ
τῇ πλατανῶ τῇ καλῇ (2), ἀλλ' ἐκεῖ μὲν
οἱ πέττιγες (3) ἄπτονται· ἐκ ἐν Ποτι-

(1) Hunc unum si excipias, de cunctis locis, in quibus Socrates juxta Libanium colloqui consueverat, satis constat; & quidem ex uno Platone. At negotium Codex uterque facessit, cum utrobique ἐν Ἀμμωνος scriptum sit; neque tamen de Ammonis vel Hammonis templo apud Athenienses, quos a numine illo oracula sibi met per legatos tantummodo accersere consuevisse novimus ex Platone (*T. II. Oper. pag. 148. Ed. H. S.*), vel de alio quopiam loco Socratis disputationibus illustri, cui illud ἐν Ἀμμωνος aptari possit, inauditum unquam fuerit. Fit propterea ut Δάμνος reponendum suspicer. Damoni siquidem Atheniensi Musico atque Sophistæ Socratem operam dedisse, Alexander ἐν *ἑαδοχαῖς* apud Laertium tradit; ipsemet vero Socrates ei se familiaritate conjunctum prodit in Lachete, ubi postquam dixerat de Socrate Nicias (*T. II. p. 180.*): καὶ γὰρ αὐτῷ μοι εὐαγχῶ ἀνδρα φρεσύνει πρὸ ἧς διδάσκαλον μουσικῆς, Ἀγαδοκλῆς μαθητὴν Δάμωνα, ἀνδρῶν χαρίεστον, ἢ μόνον τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ ἔτι ἄλλα ὅποσα βύ-

urbe Socrates, non in Pyrazo, non trans Ilissum speciosa sub platano; verum canent ibi cicadæ: non in Potidæa Socrates, aut in Delio. Non de justitia ad Thrasymachum verba faciet, non de temperantia ad Charmidem, non de fortitudine ad Lachetem, non de fraterna caritate ad Chærephon-

λη ἄξιον σωφρατεῖβεν πλὴκίφῳις νανίσκοις, αἰτ Socrates (l. c. p. 197.): ὁδε ταύτῳ τῷ σοφίαν οἶδα Δάμωνος σὺ ἡμετέρῳ ἑταίρῳ παρείληφεν. Et apud Platonem eundem de Republica (p. 140.): ἀλλὰ ταῦτα μὲν (ὡς δ' ἐγὼ) καὶ μὲν Δάμωνος βελήσόμεθα. De Damone Meibomius in Aristidem Quintilianum p. 300. & Hemsterhusius in Aristophanis Plutum p. 352.

(2) Platonis Phædrum respicit, in quo Socrates, Ilisso amne vado trajecto, sub platano cum Phædro de pulchro colloquitur. Platonem vero, juxta ac Tullium (*De Orat. Lib. I. Cap. 7.*) platanum induxisse ex Homero Il. β. v. 307. καλῇ ὑπὸ πλατανίσῳ, Ernestus observavit in Homerum l. c.

(3) Sophistæ nimirum, quos hoc ipso nomine Libanius appellat in Epistola CCCIV. ubi Wolfius: *Sophistæ appellantur τίττις, cum hi non minus dicendo, quam cicadæ cantillando, se exercent.* In bonam tamen partem Oratores itidem cicadas vocitari, liquet ex allatis a Brodæo in Anthologiam p. 125. Ed. Francof. 1600. aliisque,

δαία Σωκράτης, ἔκ ἐπὶ Δήλῳ (1). ἔ
 περὶ δικημοσιῶν πρὸς Θρασύμαχον, ἔ
 περὶ σωφροσιῶν πρὸς Χαρμίδην (2),
 ἔχ ὑπὲρ ἀνδρείας πρὸς Λάχητα, ἔχ
 ὑπὲρ φιλαδελφίας πρὸς Χαιρεφῶντα,
 ἔχ ὑπὲρ ἀρετῆς πρὸς Μένωνα, ἔχ ὑ-
 πὲρ τῆ καλῆ πρὸς Ἰππίαν, ἔ περὶ ῥη-
 τοεικῆς πρὸς Γοργίαν, ἔ πρὸς Πρωτα-
 γόραν περὶ τῆς ἀρετῆς ἐπιτηδευμά-
 των, ἔχ ὑπὲρ ὅτις πρὸς Εὐθύφρονα (3).
 ἐμφορῇ θήσεο τῆς ἐρημίας Σωκράτους,
 πολλὰς ὑμῖν σιωπήσει σιωπὰς.

(1) ἐπὶ Δήλῳ, in Delio Boeotiae oppido,
 mallet, Codice licet utroque refragante; ea
 potissimum de causa, quod ἐν Ποτιδαίᾳ pro-
 xime præcedat. Vero namque simillimum
 est loca, quæ militiæ causa Socrates adiit,
 Libanium hic designare voluisse: pugnavit ve-
 ro ille, juxta Platonem in Apologia (p. 88.
 Ed. Forsteri) καὶ ἐν Ποτιδαίᾳ, ἔ ἐν Ἀμ-
 φιπόλει, καὶ ἐπὶ Δήλῳ; quæ tria itidem bella
 Laertius, Ælianus (Var. Hist. Lib. III. Cap.
 17.) & Aristides in Oratione Platonica secun-
 da (T. II. p. 198.), ubi Socratem militem
 faciunt, conjunctim afferunt. Hinc ante ἐπὶ
 Δήλῳ, si verba ἔκ ἐν Ἀμφιπόλει excidisse quis
 existimet, haud temere is mea sententia fa-
 ciat. De Socratis militia Casaubonus in Athe-

tem, non de virtute ad Menonem, non de pulchro ad Hippiam, non de rhetorica ad Gorgiam, non de institutis quæ ad virtutem faciunt ad Protagoram, non de sanctitate ad Euthyphronem. Exsaturabimini Socratis orbitate: diuturnum profecto silentium ejus apud vos erit.

næum Lib. V. Cap. 15. Kuknius & Perizonius in Ælianum, alique a Forstero ad Apologiam Platonis allati.

(2) Cod. Barb. pro Χαρμίδῳ, perperam habet Χαρώνδαν.

(3) Codex Barberinus addit: ἔ' ἀπὸς Ξενοφῶνται περὶ φιλανθρωπίας. At de Socratis colloquio cum Xenophonte περὶ φιλανθρωπίας nulla apud idoneos Scriptores mentio est. Bene vero factum ejus mire φιλανθρωπον erga hunc eundem Xenophontem Laertius in Socrate, & Strabo (*Lib. IX. pag. 618.*) commemorant; quod nempe in Atheniensium prælio ad Delium, Xenophontem equo delapsum Socrates in humeros receperit, & fuga arrepta, ab extremo discrimine servaverit,

Νυν οὖν ἕως ἐς μεθ' ἡμῶν , τινὲς
 μίαν αὐτῷ καὶ τὰς δύο ταύτας ἡμέρας
 λαλῆσαι δότε . νυν μάλιστα σοφία Σω-
 κράτης βασανίζεται , εἰ καὶ δεδεμεύθῃ
 ἔκ ἀλγῆ , καὶ τεθνηζόμενος ἐ θρῶνῃ ,
 τῆς τελευτῆς ἐφεσώσης φιλοσοφεῖ . λε-
 γέτω καὶ δεδεμεύος . ἐγὼ καὶ Ξενοφῶντα
 ἐπῆνεσα , ὅτι κακῆϊνος ἐν Θήβαις δεδε-
 μέυος ἔκ ἡμέλητε τῆς Προδίκου λόγων ,
 ἀλλ' ἐγγυητὴν κατασῆτας , ἐπὶ τινὲς
 ἀκρόασιν ἦλθε (1) . σὺ δὲ ἀξιοῖς φιλο-
 σοφώτερον εἶναι διδασκάλου τὸν μαθη-
 τὴν , καὶ Σωκράτην σιωπᾶν ἀναγκάζεις
 παυτόμενον αὐτίκα ; τί δ' αὐτὸν ὁμοῖον
 ποιεῖς λυπεμένῳ ; λεγέτω μάλιστα πρὸ
 τῆς τελευτῆς , ὅτι καὶ ἐγγυτέρω τῆς ἀλη-
 θείας γίνεται . φιλοσοφεῖτω νυν , ἀλ-
 λά μοι καὶ μαντεύσῃ Σωκράτης . ἄδουσι
 μὲν πρὸ τῆς τελευτῆς κύκνοι , καὶ τινὲς

(1) Philostratum seniore , si bene conjicio ,
 Libanius exscribit ; ille namque unus in Vita
 Prodicti (*Vit. Sophist. Lib. I. n. XII. p. 496.*
Ed. Olearii) de Xenophonte , & ipso quidem
 Grylli filio , id affirmat , ac insuper Prodicti
 Orationem de pervulgata Herculis optione eun-
 dem commentario explicasse adjungit . Vete-

Nunc itaque quoadusque nobiscum est, unum duosve hosce dies, eundem loqui permittite. Nunc vel maxime Socratis sapientia quæ sit, exploratur; num licet vinculus minime doleat, num vita jam jam migraturus sibi temperet a querelis, num ipsa morte jam imminente, philosophetur. Etiam in vinculis loqui omnino fas illi sit. Xenophontem ego laudavi, quod & is apud Thebanos in vinculis positus, haud parvi faciendos Prodicti sermones esse duxit; sed, vade præstito, ad eum audiendum profectus est. Tu vero major ut in discipulo, quam in magistro, sapientia sit, æquum censes, & Socratem mox moriturum voce ne utatur, cogis? Quid homini dolenti eum similem efficis? Loquatur maxime sub tempus mortis, quando & veritati vicinior nunc sit: nunc philosophetur, immo vero mihi vaticinetur Socrates. Canunt profecto morti proximi etiam cycni,

rum Scriptorum auctoritatem hic jure quisquam postulet, fidem tute ut adhibeat; neque proinde reprehensioni obnoxii ii sint, qui de Xenophontis vita & scriptis differunt, & Philostrati narratiunculam silentio prætereunt; quemadmodum Hutinchtonius fecit.

ψυχὴν ἀφιάσιν ἐν τῷ μέλει (1). μουσικός δὲ θάνατος ὄριζομαι μουσικῶν. ἔα δὲ ἄδειν καὶ τὴν ἀηδονά (2) τὴν Αἴττιαν, καὶ τὸν κύκνον· ὁμόδουλος ἐστὶν ἐκείνων (3) Σωκράτης, καὶ ὁ Αἰόλωνος ἱερός. σὺ μὲν ἀνείπες ποτε, ὦ Πύθιε,

(1) Ex Phædone Platonis hoc idem Cicero in Tusculanas Disputationes derivavit (*Lib. I. Cap. 30.*): quod multis Davisius declarat.

(2) Homines facundia & suaviloquentia præstantes ἀηδονάς appellare Græci consuevere: quod ex Libanio (*Ep. 531. & 918.*) aliisque apud Cresolium (*Theatr. Sophist. Lib. I. Cap. 9.*) aperte constat. Hinc Aristides in Monodia de Smyrna terræ motu obruta (*T. I. p. 262.*): ὡς κύκνων θὶδὴ καὶ ἀηδόνων χορός, ἐνδρῶν. De Socrate vero ipso Libanius in Apologia (*T. I. Opp. p. 685.*): ἔρημον δὲ τὸ ἄνθρωπος ἐκείνου φωνῆς, ὡς ἀπέρτινος ἀηδόνος. Huc maxime faciunt pervulgata ex Euripidis Palamede carmina, quibus mortem Socratis Atheniensibus eundem exprobrasse, Laertius, auctor Argumenti in Isocratis Laudationem Busiridis, alii que scripsere; quamvis Socratem ceu sublatum iisdem denotari, vel ex eo incredibile sit, quod Euripidem ante illum vita excessisse plane constet. Consulendus hac de re Cl. Valckenarius in Diatriba de Euripidis deperditorum dramatum reliquiis (*pag. 191.*); apud quem carmina ipsa in quinque statimi cantus

& in ipso cantu animam efflant: musicæ avis musicus interitus. Sine itaque Atticam lusciniam atque cycnum cantus edere: ejusdem cum cynis famulatus consors est Socrates, is quoque Apollini sacer est. Ac tu quidem, o Pythi, Socratem omnium omnino hominum sapientiore esse olim

cola tributa ita se habent:

Ἐκάνετ', ἐκάνετ' τὰν
 Πάνσοφον, ὦ Δαναοί,
 Τὰν εἰδέν' ἀλγύνεσαν
 Ἀηδόνα μεσαῦν,
 Τῶν Ἑλλάνων τὸν ἄριστον.

(3) ἥ κύκνων, pro ἐκείνων, fortasse legendum, quod postremum hocce quoque ad τῶν ἀηδόνα respicere videri posset. Certe tamen Libanius Platonis Phædonem ante oculos hic habuit, in quo Socrates ait (p. 228. Ed. Forsteri): ἐγὼ δὲ ἔ' αὐτὸς ἡγῆμαι ὁμόδουλός γε εἶναι ἥ κύκνων, καὶ ἱερὸς τῷ αὐτῷ θεῷ. Quo ex loco per hallucinationem, opinor, Olympiodorus in Vita Platonis de Platone ipso inquit: καλεῖ δὲ αὐτὸν πάνσοφον καὶ πῶς κύκνοις ὁμόδουλον, ὡς ἔξ Ἀπόλλωνος προελθὼν (T. II. p. 583. Laertii, Ed. Meibomii). Ad Socratem vero cynorum conservum gemma spectat ab Joanne Chiffetio allata in Judicio, anno circiter 1661. Antuerpiæ impresso, *De Gemmis Socratis imagine celatis*, quarum duodecima Socratem exhibet cum olore capiti imposito.

αὐδρῶν ἀπάντων Σωκράτης σοφώτερος •
ὁ δὲ σοφώτατος κελύεται νυνὶ ἀσώφως
ἀποθανεῖν.

Ἐγείοντό ποτε καὶ ᾠρότερον ἄδικοι
κρίσεις. ἔδοξε καὶ Παλαμῆδιν τὸν σο-
φώτατον ἤν' τότε Ἑλλήνων παρὰ δίκην
ἀποθανεῖν • ἦσαν γὰρ ἐν Ἰλίῳ τινὲς
Ἄνυτοι καὶ Μέλιτοι • ἀλλ' ἔδὲ ἐκεῖν •
ὡρὸ τῷ Θανάτῳ σιωπᾶν ἐκελύετο • ἀλλ'
Ἰλιῷ αὐτῷ καὶ λέγειν καὶ γράφειν, καὶ
γράψας ἐπὶ τῷ ξύλῳ τῷ ναυτικῷ τὴν
ἑαυτῷ τύχην, ἔπεμψε τῷ ἑαυτῷ πατρὶ
Ναυπλίῳ τὴν ἐπιθανάτιον ἐπιστολήν.

(1) Σωκράτης δὲ κακότηδες μὲν ἔδὲ εὖ,
ἔδὲ πικρὸν γράφει, ἔδὲ μνησικαχεῖ τῷ
δικαστηρίῳ • ἀλλὰ καὶ χαίρων ἀποθνή-

(1) Aristophanes in *Θεσμοφοριαζύσεις* v. 776.

..... Οἷδ' ἐγὼ καὶ δὴ πύρον
Ἐκ τοῦ Παλαμῆδους • ὡς ἐκεῖνος πᾶς πλάτας
Ρίψω γράφων. ἀλλ' ἔ παρῆσιν αἱ πλάται.
Πόθεν ἔν γενοῖντ' ἄν μοι πλάται; πόθεν;
Τί δ' αὖ εἰ παδὶ τ' ἀγάματ' ἀνὰ τῷ πλατῶν
Γράφων ὀφρῖπτοίμιν; βέλτιον πολὺ.
Ξύλον γίνοι ἔ ταῦτα, καὶ κὴν ἡ ξύλον.

Quibus, Kusterο annotante, tangit *Aristo-*
phanes Euripidis Tragœdiam Palamedes in-
scriptam, in qua tragicus ille Palamedem

renunciasti: sapientissimus vero qui est, modo insipientium more vita exire jubetur.

Fuere & olim quoque iniqua judicia. Palamedes itidem, Græcorum sui temporis sapientissimus, injuste capitis damnatus est; Anyti namque & Meliti quidam apud Ilium erant; neque tamen ante mortem silentium ut servaret ei jussum est: immo vero & loquendi & scribendi facultate eidem facta, cum fortunam, qua utebatur, super nautico ligno scripsisset, Nauplio patri suo misit, ac si jam jam moriturus litteras ei daret. At Socrates improbum aliquid aut acerbum haudquaquam scribit, neque ab judicibus male se habitum esse meminit; quin immo lætus mortem oppetit, & ad Deos abire se persuasum habet: qua

fecerat palmulas remorum, quibus casus suos inscripserat, in mare projicientem, ut si forte tempestate & fluctibus ad Nauplium patrem deferrentur, ipsi essent epistola loco. Palamedis fortunam non ab ipsomet, verum ab Œaco ejus fratre remis inscriptam, Scholiastes a Bourdino editus tradit, quem Suidas sequi maluit; ipso equidem Aristophane refragante, cui Scholiastes a Biseto evulgatus, juxta ac Libanius astipulantur. De Palamede Philostratus Heroicor. Cap. X.

σκει, ἢ παρὰ θεὸς ἀπιέναι πείθεται·
 ὥσπερ δὲ ἐν τῷ βίῳ λέγων, ἔγωγε καὶ
 νῦν ἐν λόγοις. ἢ μὴ θαυμάτης· αὐ-
 τὴ φύσις τῆς σοφῶν, ἐκ ἀπολείπεται τὸ
 σοφὸν αὐτῶν ἔδ' ἐν ταῖς χαλεπαῖς τύ-
 χαις. ἔδὲ μὲν τὸν θαύατον ἡ μυστικὴ
 Ὀρφέα κατέλιπε· ἀλλὰ κακῆνον μὲν
 διέπασσαν αἱ Θράτται γυναικες, ὥσπερ
 οἱ συκοφανταὶ Σωκράτῳ, ὁ δὲ καὶ
 ἐπασσμένος ἔτι ἦδεν· Ὀρφέως ἡ κεφα-
 λὴ διὰ τῆς ποταμῆς κατέβαινε τῇ Στρυ-
 μόνι· (1) τῇ ἑαυτῆς μελῶν μνημο-

(1) Hebrum Thraciæ fluvium, per quem
 Orphei caput fluctuare visum sit, & cantus
 edere auditum, plerique omnes qui fabulam
 antiquitus enarrarunt, hic obijciunt. Lucia-
 nus itaque adversus Indoctum (T. III. pag.
 109. Ed. Reitz.): ὅτε τὸν Ὀρφέα διεπᾶσαν-
 το αἱ Θράτται, φασὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ σὺν τῇ
 λύρῃ εἰς τὸν Ἑβρὸν ἐμπισθῆσαι, ἐμβληθῆναι εἰς
 τὸν μέλανα πόντον, καὶ ἐπιπλῆν γε τὴν κεφαλὴν
 τῇ λύρῃ, τὴν μὲν ᾤδονσαν θρῶόν τινα ἐπὶ τῷ
 Ὀρφεῖ, οἷος λόγος· τὴν λύραν δὲ αὐτὴν ὑπη-
 χεῖν, ἥν' ἀνέμων ἐμπιπτόντων ταῖς χορδαῖς.
 Hinc Ovidius Metamorph. XI. Fab. I. v. 150.

*Membra jacent diversis locis: caput, He-
 bre, lyramque*

*Excipis; ὦ (mirum) medio dum labitur
 amne,*

fermocinandi ratione tota vita fuit, eadem quoque nunc est. Neque sane id mirum: hæc sapientum virorum indoles est, nec in adversis casibus eisdem sapientia deserit. Neque post mortem deseruit musica Orpheum: verum discerpere illum quidem Threiciæ mulieres, uti modo Socratem calumniatores; nihilo tamen secius vel discerptus canere perrexit: Orphei caput per Strymonem fluvium descendit, cantionum suarum plane memor. Tibicen vero Phryx Marfyas dona, de quibus pœna sumpta est, mutare minime vult, & id quidem

*Flebile nescio quid queritur lyra, flebile
lingua*

Murmurat exanimis.

Et Virgilius Georg. IV. v. 523.

*Tum quoque marmorea caput a cervice re-
vulsum,*

*Gurgite quum medio portans OEagrius He-
brus*

Volveret.

Conon equidem (*Narrat. XLV.*) ad ostia Meletis caput Orphei etiam tunc canens inventum refert; neque desunt qui aliis fluminibus id honoris deferant: at Strymonem quonam auctore Libanius nominet, haud sane novi.

νύσσα . αὐλητὴς δὲ Φρύξ Μαρσύας ἔ-
 κεκολασμένα ἀμείβειν δῶρα βέλεται ,
 (1) καὶ τὸτο μὲν ἀδωατῇ· ἄλλῃ δὲ
 αὐλῶντος ἀκθεῖ , καὶ ἀναβιώσκειται τῷ
 μέλει . τοιοῦτον ἢ τὸ Σωκράτης ἐστίν .

(1) Quidnam sibi velit, Marfyam noluisse, immo vero nec potuisse δῶρα κεκολασμένα ἀμείβειν, non ego assequor; neque donis iis Minervæ tibias, quas Marfyam sibi sumpsisse fabula docet, intelligere ausim. Bene vero locus videtur vitiata lectione impeditus, cui neutro ex Codice mederi licet; alter siquidem alteri omnino respondet, una excepta voce κεκολασμένα Codicis Marciani, pro qua Barberinus κεκολασμένους habet. Interpretationem itaque ad textum, qualiscunque est, exegi. At suspicari, immo hariolari si quid licet, Δώρια, pro δῶρα, legendum putarem, αὐλήματα (quemadmodum apud Pausaniam Lib. IX. p. 734. αὐλημα τὸ Δάριον) vel alia ejusmodi voce, aut ellipsi, aut librariorum oscitantia, prætermissa. Ut proinde interpretari liceat: *tibicen vero Phryx Marfyas exquisitos vicissim reddere Dorios tibiæ cantus minime vult, & id quidem non potest*; nam κεκολασμένον pro exquisito, presso, usurpari, ex Henrico Stephano in Thesaurο, ac ex Gatakero ad Antoninum (p. 82.) satis liquet. Ansam suspicioni Apollodorus præbet in Bibliotheca scribens (Cap. IV. §. 3.): τῷ

non potest; at alium tibicinem sonantem audit, & ad cantum reviviscit. Eadem Socratis quoque fors est.

κιδάραν ερέτας, ἠγωνίζετο ὁ Ἀπόλλων, καὶ
ποιεῖν ἐκέλευσε πόν Μαρσύαν. πῆ δὲ ἀδωσπῆν-
τος, ἄρκεϊς κρείστων ὁ Ἀπόλλων. Hyginus iti-
dem Fabul. CLXV. *Cum jam Marsyas vi-
ctor discederet, Apollo citharam versabat,
idemque sonus erat: quod Marsyas tibiis
facere non potuit.* Nimirum, Salmasio, viro
eruditissimo, docente in Exercitationibus ad
Solinum (p. 84): "Olim cum simplici adhuc
„ musica uterentur, ita tibiæ erant compactæ
„ & factæ, ut singulis paribus unici tantum
„ & singulares canerentur modi. Sic pro va-
„ rietate modorum, varix etiam tibiæ facti-
„ tata. Aliæ erant quæ Phrygium, aliæ quæ
„ Dorium, & diversæ ab utrisque, quibus
„ Lydium incinebant. Marsyas, qui primus
„ geminas tibiae inflavit, Phrygium his dum-
„ taxat canebat, nec in Dorium aut Lydium
„ animam vertere, aut cantum inflectere po-
„ terat. Hinc in certamine, quod cum Apol-
„ line habuit, cum victor judicum sententia
„ pronunciatus jam discederet, *Apollo citha-
„ ram versare cepit, inquit Hyginus, idem-
„ que sonus erat: quod Marsyas tibiis fa-
„ cere non potuit, itaque victus est.* Apollo

Μὴ δὴ φθόνηι, μηδὲ φιλοσοφία ἀπίσει. τί δέδοικας, μὴ θεοῖς εὐξήται κατ' ὑμῶν, αὐτὴ διαλέγεται; ἀλλὰ λέγων μὲν, ἔδεν τοῖσιν εἶπε. ταῦτα δ' αὐτὸς διώαιτο καὶ σιωπῶν. ὀκνεῖς τὸ κώρειον προσελεγκεῖν αὐτῷ λαλεῖν; σιωπῶν γὰρ ὁ Σωκράτης ἐστίν; ἔασον αὐτὸν καὶ ἐν συμποσίῳ λαλεῖν· εἰπάτω τι πρὸς τινὲ τῶν δαιμονίῳ φιλοτησίῳ (1). ἐγὼ νῦν μὲν μάλιστα ὥμιλιν ἐληλέγχθαι τὸς συκοφαντάς Σωκράτους, ὅτι φαιδρὸς ὥφθη καὶ γεγηθὼς ἐκείνος ἐν τῇ συμφορᾷ, ὅτε καὶ τοῖσιν λόγον (2) διεξήλθεν, οἷόν περ καὶ νῦν λέγει. τίσι λόγοις σιωπᾶν ἐπιτάττετε; τί καὶ

„ citharam versavit, dum ad aliud modulationis genus citharam accommodavit & temperavit: quod cum tibiis facere non potuisset Marfyas, quia ad Phrygiam tantum harmoniam erant accommodatae, nec ad aliam eas convertere dabatur, nondum reperto iisdem tibiis omne modorum genus modulari, inferior recessit „. Si non haec ad Libanii verba intelligenda sufficiunt, quod ego sane fateor; ad lucem tamen nonnullam comparandam conducere possunt, donec meliora

Verum tu ne inideas, philosophiæ ne diffidas. Anne times, si loqui fas illi sit, adversus vos supplicet Diis? At cum loquela uteretur, tale quid nunquam protulit: præterea vel tacens quis id facere potest. An vereris cicutam ei loquenti exhibere? Attamen etiam tacens nonne Socrates est? Sine itaque ut saltem in computatione loquatur: nonnihil ad Genii propinationem dicat. Mea quidem sententia, hoc potissimum tempus est, quo Socratis accusatorum calumnia evincatur; quippe is hilari & exultanti animo in calamitate sua visus sit, quando ejuscemodi, quales modo habet, sermones habuerit. A quibusnam vero sermonibus ut absteineat, præcipitis? Quid contra rempublicam, quid contra le-

alii proferant, ac Marfyam quoque cum δῶ-
ρα κεκολασμένα ἀμείβειν renuentem, tum etiam
ἄλλὰ αὐλῆστος ἀναβιωσκόμενον, ex veterum do-
ctrina commonstrent.

(1) Ad invitationem scilicet ad cicutam bi-
bendam Socrati a Genio factam. Libanii lo-
cum conferre juvat cum iis quæ de φιλοσοφίᾳ
Taylorus differit ad Demosthenem T. II. p.
338. Ed. Cantabr. 1757.

(2) Cod. Barb. ποιῶντος λόγους διεξῆλθεν. οἱ π
γὰρ καὶ

τῆς πολιτείας (1), τί κτ' τῆς νόμων,
 τί κτ' τῆς ἀρχῶν, ἢ τῆς πατερικῶν λε-
 γει; τὰ δὲ (2) δὴ νῦν καὶ τὰ ἱερώτα-
 τα ὑπὲρ τῆς νόμων φιλοσοφεῖ, καὶ φη-
 σιν ἔκ ἀποδράτεσθαι τέτλες τὰς δεσπό-
 τας, ἔδ' ἔσεσθαι μέτοικος Μεγαρέων ἢ
 Βοιωτῶν, ἔδδ' ἐξέσθαι Πελοποννησίων ἢ
 Θετταλῶν (3). ἀλλ' αὐτὸς μένειν (4)
 καὶ πείτεσθαι τὸ δοκῶν Ἀθηναίοις.

Ὡς νομιμώτατε Σώκρατες, καὶ φι-
 λαθλυσιότατε διὰ τέλους, πάντων ὧν οἶδα
 ἐγὼ, ἔδδ' ἐν νῦν ἤξαι Ἀθηναίων ἀποδημῆσαι
 θέλεις. ἀλλὰ καὶ μεσιτικῶς ἐργάζεται καὶ
 ποιῇ, καὶ κεκληισμένος τὰς θεὰς ὑμνεῖ,
 καὶ νῦν εἰς τὸν Ἀπόλλω ποιήματα ᾄδει.
 (5) τελευτῶν γὰρ Σωκράτης καὶ ποιητὴς
 ἐγεύετο (6). σὺ δὲ καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ κε-
 λδεῖς σιωπᾶν Σωκράτῳ. εἰς αὐτὰ ταῦτα

(1) τί κτ' τῆς πολιτείας, deest comma to-
 tum in Codice Marciano.

(2) πᾶς legendum videtur.

(3) Confer Platonis Critonem, ubi Crito
 Socratem frustra hortatur, ut in Thessaliam
 se recipiens mortem effugiat.

(4) f. μενῶν

ges, quid contra magistratus, aut patria instituta inquit? Immo vero vel nunc sanctissime de legibus philosophatur; neque fore unquam affirmat, ut horum in se imperium refugiat, vel apud Megarenses, Bœotiosve se recipiat, aut ad Peloponnesios, Thessalosve divertat; sed hic se mansurum, quæque Atheniensibus visa fuerint, subiturum.

O Socrates, omnium quos unquam novi hominum, ad extremum usque spiritum legum observantissime, & Atheniensium amantissime! Ne nunc quidem ex Athenis demigrare vis! Immo vero & rem musicam tractat & agit, & in vinculis positus Deos hymnis concelebrat, & nunc in Apollinem poemata canit: moriens enim Socrates poetam quoque se præbuit. Tu vero vel pedestri oratione Socratem abstinere præcipis?

(5) Phædoni potissimum Platonis id ninitur (n. 9.). Laertius carminis cujusdam in Apollinem, quod Socrati nonnulli tribuebant, Dionysidoro tamen abjudicante, initium affert, ac ex eodem alii repetunt.

(6) Comma integrum fortasse ex margine in textum irrepsit.

τα ἐπιτάττεις τῷ Θεῷ . ὦ Ἀπολλων ,
 σὺ μὲν κατέχεις Ξεπίτηδες τὴν Δη-
 λίαν (1), ὅμηρον τῷ Σωκράτης , καὶ
 τὴν ἱερὰν ναῦν ἔπέμπεις Ἀθιναίοις ,
 πλείους ποιῶν τῷ σῶ Θεράποντι τὰς βιω-
 σίμους ἡμέρας . καὶ τὰ πνύματα κελεύεις
 ἐπ' Ἀθινας μὴ φέρειν , ἵνα μακρότερα
 φιλοσοφῇ Σωκράτης . ἔτοι δ' ἀνόνητον
 ποῖσσι τὴν σὴν χάριν .

Μὴ λαλείτω , φησὶ , μηδ' ἀκροαταὶ
 πάρεσι (2), μηδὲ εἰ τὸτο αἰρεῖται Σω-
 κράτης . ὡίκα δὲ ἀλγῶν ἀπὸ τῷ δεσ-

(1) Δηλίαν θεωρίαν intelligas , ipso Libanio
 fuggerente, qui hæc inferius habet : Ἀπολλων ,
 ἔτι μοι τὴν ναῦν κάταχε , ἔτι μοι περὶ Δῆλον ἡ
 θεωρία βραδυνάστω . Est vero perquam cogni-
 tum ex Phædone potissimum, (n. 2.) ac Xe-
 nophontis Memorabilibus (Lib. IV. Cap. 8.),
 Athenienses , voti a Theseo tum cum inter-
 fecit Minotaurum editi , religione obstrictos ,
 sacram legationem (θεωρίαν) quotannis mit-
 tere Delum solitos , totum illud tempus , quo
 legatio peragebatur , nullis de fontibus pœni-
 sumptis funestare consuevisse : ex quo Socra-
 ti , qui pridie quam legatio inciperet , conde-
 mnatus fuerat , ad triginta dies vita producta
 est . Libanius itaque & in Apologia Socratis

Adversa profecto Deo hæc præcepta sunt. Ac tu quidem, Apollo, Delum profectam legationem, Socratis obsidem, consulto detines, & navem sacram Atheniensibus non remittis; atque adeo cultori tuo vitæ terminos producis: ventis quoque imperas, ne Athenas ferant, quo diutius philosophetur Socrates: hi vero tuam nobis gratiam inanem efficiunt.

Ne loquatur, inquit; auditor nemo accedat, ne si quidem id Socrates postulet. Quando vero dolore ex vinculis affectus, crus idem extendat, seque reficiat, neque

(*T. I. Oper. p. 687.*) ad rem inquit: πὸ δὲ καὶ τὴν περὶ τὴν ἐξέφθαι πρὸς πλοίου, πρὸς τὸν χορὸν εἰς τὴν Δῆλον ἄγοντος, ἢ φαίνεται δὴλόν, ὡς ἐμποδῶν ὁ θεὸς ἵσταται τῇ πελάγῃ, καὶ τὴν σώζουσαν φέρει; De Atheniensium legatione ad Apollinem Deliaca Meursius in Theseo (*Cap. 17.*) Spanhemius in Observationibus ad Callimachi Hymnum in Delum (*In Inscript. Hymn. Ὁ v. 278. 314.*) Potterus in Archæologia Græca (*Lib. II. Cap. 9.*) & Corfinius in Fastis Atticis (*T. II. p. 320.*) ubi Meursium immerito reprehendit ac si ea Deliaca festa, quæ ab Atheniensibus quotannis agebantur, ignoraverit.

(2) f. πάσι.

μὴ τὸ σκέλας ἀνατένας ἀναπαύεται ;
 (1) μὴδὲ περὶ τῷτο λέγει ; μὴδὲ περὶ
 συγγενῶς ἡδονῆς καὶ λύπης φιλοσοφῇ ;
 ἐρωτῶσί τι Σιμμίας καὶ Κέβης ὑπὲρ ψυ-
 χῆς , μὴδὲ ὑπὲρ τῶτο λέγει ; ἀλλ' Ἀθη-
 ναῖοι μὲν φιλοσοφῶσιν , αὐθροπῶν δὲ
 Ἀθλιναῖος σιωπᾷ ; παιδρὸς ἐστὶν ἀποθα-
 νύμενον . τῷτο θαυμάζουσι μᾶλλον οἱ
 ἐκείνους φίλοι . μὴ διαλέξεται πόθεν ,
 εἴ τις ἀθάνατον ψυχὴν εἶναι πύθεται ;
 αὐτὸς οὐκ εἴλη θυσίαν τινὶ τῶν θεῶν , μὴδὲ
 ταύτῃ ἀποδῶναι κελεύσει τῶν ἐταίρων
 τινί ; καὶ μέλλῃ πιεῖσθαι τὸ κώνειον ,
 μὴ ἀπέσῃ , μὴδ' εὕξεται τὸ σωῖναι αὐ-
 τῷ ; τί γὰρ περὶ ἐργον , τί δὲ ἄκαιρον
 λέγει ; ἀλλ' οὐ μὲν τις πελάτων ὑπὲρ
 χρημάτων , ἢ παιδῶν ἐπισκήπτει , καὶ πε-
 ρὶ τῷ σώματος , ἢ τῆς ταφῆς . Σωκρά-
 τῆς δὲ κάθεται (2) λέγων , ὡς ἔχει

(1) Socratem in Phaedone (n. 8.) de volu-
 ptate dolori conjuncta differentem , postquam
 crus vinculis ligatum ad se contraxerat atque
 fricuerat , Libanius innuit ; quemadmodum
 cum Socratem de precibus ac sacrificiis Diis
 faciendis sollicitum exhibet , quæ Plato sub

hac de re verbum faciat? Neque de inge-
nita voluptate & dolore philosophetur? Ne-
scio quid de anima Simmias & Cebes in-
terrogant, neque de hoc respondeat? Atqui
Atheniensium philosophari proprium est;
homo tamen Atheniensis taceat? Jam mo-
riturus animo jucundo est: id vel maxime
amicos ejus in admirationem trahit. Non
colloquetur cum interrogante quopiam, un-
denam immortalitatem anima sortita sit?
Deo alicui sacrificium facere si teneatur,
neque hoc amicorum ulli ut præstet, ei
mandare licebit? Quamvis vero cicutam est
bibiturus, non libationes peraget, consue-
tasve sibi preces non fundet? Quidnam,
quæso, inane, quidve intempestivum is lo-
quitur? Equidem alii dum mortem subeunt,
de facultatibus aut de filiis extrema præ-
cipiunt; tum de suo ipsorum corpore, vel
de sepultura: Socrates vero in eo tranquil-
le occupatur, ut dicat, quod flere & in-

ejusdem Dialogi finem habet, plane respicit.

(2) Sic Barberinus Codex; vox tamen abest
a Marciano, pro qua *κάθηται* legendum pu-
tarem, nisi potius *ὁ ἐπισκήπτει* vel *πελάτῃ*
per ellipsin desit.

αλλάειν ἢ σέειν, ἔδὲ τὸν παρόντα βίον
μόνον ἔσεσθαι νομίζειν, ἀλλ' ὡς ἐκδέ-
χεται τις ἡμᾶς ἑπεὶ μακρότερον τῷ
συν τῷ σώματι, (1) ἐπειδὴ λυθῶ-
μεν ὁσώντε ἢ σαρκῶν, καὶ τὸ πάντος
τέτε δεσμωθεῖς, ἢ τε σώματος, ἢ τε
σήματος (2) καὶ λέγειν, ἅπμεν ἐπὶ
τὴν ἀξίαν ἕκαστοι διανομῇ. καὶ καὶ
ζῶντας μὲν φιλοσοφεῖν, καὶ θανάτου
μνήμην (3) ποιῆσθαι τὸν βίον, ἀνα-
μνηστικομεύς τὰ πολλὰ τῶν ἀρχαίων

(1) καὶ fortasse inferendum.

(2) Socrates aequat Platonem in Cratylo (T. I. Oper. pag. 400.): καὶ γὰρ σήμα τινὲς φασιν αὐτὸ εἶναι πῶς ψυχῆς, ὡς τεταμμένης ἐν αὐτῷ νῦν παρόντι· καὶ διότι αὐτὸ αὐτῷ σημαίνει ἃ αὐτὸ σημαίνει ἢ ψυχῇ, καὶ ταύτῃ σήμα ὀρθῶς καλεῖσθαι. Et in Gorgia (T. I. p. 493.): ἔγωγε εἰ ἤκουσα τῶν σοφῶν, ὡς νῦν ἡμεῖς τεθνήσκμεν, τὸ μὲν σῶμά ἐστιν ἡμῶν σήμα. Macrobius vero in Somn. Scip. Lib. I. Cap. XI. "Ideo corpus δέμας, hoc est vinculum nuncupatur, & σῶμα, quasi quoddam σήμα, idest animæ sepulchrum. Unde Cicero pariter utrumque significans, corpus esse vinculum, corpus esse sepulchrum, quod carcer est sepulcorum, ait: *Qui e corporum vinculis, tanquam e carcere evolarunt*."

gemiscere haudquaquam oportet, aut præsentem hanc tantummodo vitam esse, existimare; sed aliam quandam hac, quam cum corpore vivimus, multo diuturniorem manere nos; quodque ubi soluti fuerimus offibus & carne, totoque carcere hoc, sive illud corpus, sive sepulcrum dicendum sit, singuli ad retributionem pro meritis accipiendam abimus. Et philosophandum quidem esse, dum vivimus, vitamque ipsam ceu mortis commentationem esse duccendam; animo revolventibus nobis plera-

(3) μελέτω pro μνήμω Macarius Chrysocephalus legit. Ac sane quidem Libanius hic ea potissimum Phædonis verba expressisse videtur, quibus Socrates, animum, qui commercium cum corpore in hac vita refugere consueverit, mortem quoque commentari eundem consuevisse affirmat; cum id revera non aliud sit, quam μελέτω θανάτου (p. 217. Ed. Forsteri 1745.): τὸ μελέτημα αὐτὸ πᾶσι ἔστι τῷ φιλοσόφῳ, λύσις καὶ χωρισμὸς ψυχῆς ἀπὸ σώματος. Hinc Cicero Platonicis verbis, Tuscul. Lib. I. Cap. 30. *Tota philosophorum vita commentatio mortis est*: quam sententiam ex Platone, ceu fonte, linguæ utriusque scriptores bene multos derivasse, ex allatis ibidem a Davisio perspicuum est.

μαθημάτων (1), ἐν οἷς ἐνταῦθα δο-
κῆμεν μένειν. ἐλθέσης δὲ τῆς μοίρας
τῆς εἰαρμεύης, κέφης καὶ μετεώρης φέ-
ρεσθαι παρὰ δεσπότης θεὸς καὶ δαίμο-
νας ψυχῶν δικαστὰς, οἳ νέμονται τοῖς
μετὰ καθαροῖς καὶ δικαίοις (2) βεβιωκό-
σι, καὶ μετὰ φιλοσοφίας ἀληθῆς ἀνα-
χομένοις ἢ ἐν τῇ γῇ πραγμάτων,
θεῶν ἀκολουθίαν (3) καὶ τὴν ὑπερβρά-
νιον περίοδον τῆ δικαίης καὶ καλῆς καὶ
ἀθανάτου ψυχῆς ἀδείμον. τοῖς δὲ
ἀδύσμως καὶ ἀδίκως βιώτασι, καὶ πολ-
λῶν τὰς ψυχὰς μεσοῖς ἀνοσιβρημά-
των, Ταρταροῖτε καὶ Κωκυτοὶ καὶ Πυ-
ριφλεγέθοντες ὑποδοχαί, καὶ δεινὰ κο-
λάσεις καὶ πολυχρόνιοι τιμωραὶ (4) ἐν

(1) Pervulgatum Platonicae philosophiae dog-
ma de reminiscencia, ex Pythagorica schola
haustum, Socrati Plato tribuit in Phædone,
in Phædro, & in Menone. In Phædone (p.
195. Ed. Forsteri): ὦ Σώκρατες, αἰώδας θα-
μὰ λέγειν, ὅτι ἡμῖν ἡ μάθησις οὐκ ἄλλοτι, ἢ
ἀνάμνησις τυγχάνει ὄσα.

(2) καθαρῶς καὶ δικαίως juxta Chrysocephala-
lum.

(3) εἰς δὲ γε θεῶν γέει, μὴ φιλοσοφίσαντι
καὶ παντελῶς καθαρῶ ἀπτόντι, ὃ δέμεις ἀφικνώ-

que veterum disciplinas, in quibus heic manere videmur. Fato vero constituto adveniente, leves effectos nos & alta petentes, deferri ad rerum dominos Deos ac dæmones, animarum iudices; qui iis quidem qui caste ac iuste vixerint, & ut verum philosophum decet, ea quæ heic negotium faciunt, toleraverint, Deorum consortium, & iustæ, honestæ, immortalisque felicitatis animæ continuationem in cœlis retribuant: eos autem qui præter jus & æquum vitam duxerint, multaque impietate animam compleverint, Tartara & Cocytos & Pyriphlegethontas excipere, horrenda quoque supplicia diuturnasque pœnas, in igne ac tenebris portentosisque fluentis, quæ nunquam desituro impetu ferantur.

δοι ἄλλῃ, ἢ τῷ φιλομαθεῖ. Plato in Phædone p. 221. Ed. Forsteri.

(4) Insignia hæc Socratis præcepta de præmiis poenive vitæ futuræ ex Phædone potissimum Libanius deprompsit; ex hoc vero rursus Macarius Chrysocephalus repetit in fragmento juxta Codicem Marcianum a Cl. Villoisonio editum (T. II. *Anecd. pag. 14.*) hujusmodi verbis: πὺς μὲν καθαρῶς ἐδίκηως βεβιωκότας, καὶ μὲν φιλοσοφίας ἀληθῶς ἀναχόμενους ἢ ἐν τῇ γῇ πραγμάτων, θεῶν ἀκολου-

πυρὶ, καὶ σκότῳ, καὶ ἀλλοκότοις ῥύμασι
σιν ἀληκτον ἐλαυνομένοισι φοραῶ.

Ταῦτ' εἰς ἃ λέγει Σωκράτης, ταῦθ' ἡμῖν ἐπισκῆπτει, αὐται διαδῆκαι Σωκράτης. τίς φθονήσῃ ἡμῖν τῆς Σωκρατικῆς ἀθανασίας; ἔασον ἡμᾶς ἀκῆσαι πάλιν καὶ πισώσασθαι ταύτας τῆς Ἀδαιμονίας ἐλπίδας. Σωκράτει μὲν ὅδε χεῖρον, καὶ μὴ λέγει. μακρὸς αὐτὸν βίος περὶ μέν, καὶ λόγοι πολλοί, καὶ ἀκροαταὶ θεοί· πρὸς ἐκείνους ἐρεῖ, φιλοσοφήσῃ λελυμένος, ἅπαντα ἐκείνοις διηγήσεται. ἡμῖν δὲ τοῖς καταλειφθησομένοις Σωκράτης ὀρφανοῖς τὸ το δεινὸν εἰς, εἰ μὴ ὅτι ὑπὲρ ὧν ἀμφισβητεῖ τις ἡμῶν, μηδὲ περὶ τῶν ἐρήτεται, μηδ' ἀπολαύσῃ τις ἡμῶν ἔτι τῆς Σωκρατικῆς ἐπιδημίας. Ἄπολλον, ἔπι μοι τὴν νῦν κάταχε, ἔπι μοι περὶ Δῆλον ἢ Θεωρίαν (1) βραδυβάτω· ἔχω τι καὶ

δίαι δέχονται, καὶ ἡ ὑπερβάνιος περίοδος, καὶ δὲ οὐκ οὐκ διηκῆς, καὶ καλῶ, καὶ ἀθανάτου, καὶ ψυχῶν ἀδαιμόνων· ποῖς δὲ ἀδέσμως (male αδέσμως, typographi facile vitio) καὶ ἀδίκως βιώσασι, Τάρταροί τε, καὶ Κωκυτοί, καὶ Πυρὶ

Hæc loquitur Socrates, hæc nobis præcipit, hæ supremæ Socratis tabulæ sunt. Quisnam Socratis immortalitatem nobis invidet? Sine, quæso, eum rursus audiamus, & hanc felicitatis spem in nobis robaremus. Socrati quidem incommodius nihil accidit, etiamsi minime loquatur: diuturna eum vita manet, fermocinatio prolixa, Diique ipsi auditores: ad eos loquitur, vinculis solutus philosophabitur, iis omnia enarrabit. Nobis vero Socrate carituris ægre ferendum, si neque de rebus, quæ apud nos in dubitationem veniunt, eum consulere, neque ejus conversatione frui cuiquam licebit. Eja, Apollo, navem diutius tu mihi detine, juxta Delum legatio sacra diutius cunctetur. Quædam adhuc mihi restant de fermocinatione, de silentio, de salute, a Socrate quærenda. At vos, calumniatores, quousque superest Socrates,

φλεγίζοντες, ὑποδοχαὶ, καὶ δεινὰὶ κολάσεις καὶ πολυχρόνιοι τιμωρίαι παμίδονται.

(1) *διωξία*, ipsa nimirum legatio Delum ad Apollinem missa, quam Plato in *Phædone* (n. 2.) & Xenophon in *Memorabilibus* (*Lib.*

περὶ λόγῳ καὶ σωπῆς καὶ σωτηρίας Σωκράτῳ ἐρήτεσθαι . ὑμεῖς δέ , ὧ συκοφανταί , δότε ἡμῖν ὄνασθαι μέλει περὶ Σωκράτους . οἴμοι · τήμερον γὰρ ἡ νῆς ἴσως ἀφίξεται · τὸτο ὄναρ προε-
 ρήθη Σωκράτει (1) . μὴ φθονήσετε ἡμῖν τῆς μιᾶς ἡμέρας . εἴπε καὶ νῦν μεν
 (2) ἐγὼ εἰταῦθα ἀχολᾶμαι , Σωκρά-
 τος δὲ ἑτέροις λαλεῖ , καὶ ταῦτα εὖ μεν
 καὶ παρὰ τῆς ἐταίρων τῆς ἀκαστάντων μα-
 ρτυροῦν · ὕδεν δὲ οἶον Σωκράτους ἀκάνειν
 αὐτῷ . τὰ εἰσωντία , σὺ δέομαι Σώκρα-
 τες , ἢ ὅτοι κελύουσιν , λέγειν μήτι ζῶν-
 τα μόνον , μηδὲ ἀπὸ τῶτο τῷ σώματος ἄ-
 ῤῥα καὶ Μῆτ' τὸ κώνειον λέγε (3) , καὶ

IV. Cap. 8. §. 2.) hoc itidem nomine appel-
 lant ; quamvis θεωρίδα , *navigium legatos fe-
 rens* , apud Xenophontem Stephanus & Erne-
 stus mallent , contra quidem manuscriptorum
 codicum auctoritatem , qui in Bibliotheca Mar-
 ciana sunt ; ac ipso quoque Libanio adversan-
 te , qui θεωρίαν a navi discernit . Hac tamen
 in re Scholiastes Platonis ineditus , juxta Co-
 dices Marcianos CLXXXIV. & CLXXXVI.
 ad initium Phædonis hæc habet : θεωρίαν ἀπ-
 ᾤξαν , ἀντὶ τῆς θυσίας ἀπενηγκῆν . θεωροὶ δὲ εἰ-
 σιν , οἱ πεμπόμενοι θύσαι καὶ θεραπεύσαι τὸν

eo ut juvemur, permittite. Heu! Fortasse hodie navis adveniet: est id Socrati in somniis prænunciatum. Ne itaque vel unam diem nobis invidere velitis. Sicubi nunc quidem occupatione hic ego distinear, Socrates vero aliis loquatur; ab eo tamen dicta ex amicis, qui audierint, cognoscere licet: at ipsum Socratem audire loquentem nil prorsus æquat. Secus ac hi præcipiunt, te precor ut facias, Socrates; ut loquaris videlicet, non modo vivens, aut ex corpore isto tantum; sed vel post cicutam loquere, nec a loquendo unquam cesses, ne cum quidem e vita migraveris. Anima equidem omnis est immortalis: id tecum sentio; tua vero omnium maxime immortalis. Sapientum vero dæmonum si

θεόν · ὅθεν καὶ αἱ ὁδοὶ δι' ὧν ἐπορεύοντο, θεωρεῖσθαι καὶ λαβεῖν ἐκαστὸν, καὶ πρὸς διδόμενα θεωρεῖσθαι, καὶ ἢ ναῦς ἢ εἰς Δῆλον πεμπομένη θεωρεῖσθαι, καὶ ὁ ἰερὸς θεωρεῖσθαι. Confer Valckenarium in Ammonium de adfinium vocabulorum differentia p. 92.

(1) Somnium respicit, ex quo Socrates in Critone (pag. 125. Ed. Forsteri), post diem tertium navem e Delo redituram didicisse affirmabat.

(2) Cod. Barb. ἡμεῖς νῦν μέν

(3) Cod. Barb. λέγειν

μὴ παύσῃ λέγων (1) ; μηδ' ὅταν ἀπο-
 θάνῃς . ψυχὴ μὲν πάντα ἀθάνατος ,
 καί σοι πεῖθομαι . ἡ δὲ σὴ μάλλον ἑτέ-
 ρας (2) . εἰ δέ τις τῆς σοφῶν δαιμόνων
 (3) ἐπιφοιτᾷ ταῖς τῆς φίλων ψυχαῖς ,
 μὴ σιώπα , καὶ δι' ὀνείρων ἡμῖν λαλεῖ ,
 Σώκρατες , ὡς νῦν οἱ θεοί .

(1) Cod. Barb. λέγων

(2) Cod. Barb. ἑτέρων

(3) Ex Platonica philosophia Libanius lo-
 quitur . Plato namque in Cratylo (*Oper. T. I.*
p. 398.) animam hominis , qui juste ac ho-
 neste vitam duxerit , corpore potissimum exu-
 tam , δαίμονα fieri statuit , quod magnæ cujus-
 dam fortis dignitatem consequatur . Apulejus
 quoque de Deo Socratis (*T. II. pag. 688. in*
us. Delph.) : *Est & secundo significatu spe-*
cies demonum animus humanus, emeritis sti-
pendiis vitæ, corpore suo abjurans . Rem
 explicant Philo Judæus de Gigantibus (*Oper.*
T. I. p. 263.) & in opere inscripto : *Quod*
somnia a Deo mittantur (ib. p. 642. Ed.
Mangey) , Maximus Tyrius in Dissertatione

quis ad amicorum animas venit, ne taceas,
o Socrates; immo, quod nunc Dii faciunt,
per somnia nobis loqui ne prætermittas.

XV. n. 6. & Olympiodorus in Commentario
inedito in Alcibiadem Platonis priorem, in
quo juxta Codicem Marcianum CXCVII.
hæc habet: Ἰστέον ἔν ὅτι ἔῃς εἰσι διαφοραὶ δαι-
μόνων. ἧδ' γὰρ δαιμόνων, οἱ μὲν κατ' ἀναλο-
γίαν, οἱ δὲ κατ' ἐσίαν, οἱ δὲ κατ' ἐξέσιν
κατ' ἐξέσιν δὲ λέγονται δαίμονες αἱ ψυχαὶ ἧδ'
ἀβελιωνόπων, οἱ αἱ εἰσιν αἱ τῷ χρυσογενέες, αἵ τι-
νες κατ' ἐξέσιν ἔχουσαι πρὸς πᾶς δαίμονας, καὶ αὐ-
ταὶ δαίμονες προσκαρδύονται, ὥς φησι ὁ Ἡσιόδος
περὶ αὐτῶν.

Οἱ μὲν δαίμονες ἀγνοὶ ἐπιχρόνιοι καλεῖνται,

Ἐδλοὶ ἀλεξίπακοι, φύλακες θνητῶν ἀνθρώπων.

Eadem cum Olympiodoro docet Proclus apud
Cælium Rhodiginum *Lectiōnum Antiquarum*
Lib. II. Cap. 9.

ΑΡΙΣΤΟΞΕΝΟΥ
ΠΡΩΤΟΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ

B.

Ὅτι μὲν τῷ ῥυθμῷ πλείους εἰσὶ φύσεις, καὶ ποία τις αὐτῶν ἐκάσῃ, καὶ διὰ τίνας αἰτίας τῆς αὐτῆς ἔτυχον ὡροσηγορίας, καὶ τί αὐτῶν ἐκάσῃ ὑπόκειται, ἐν τοῖς ἐμὼ ὡροδοτεῦ εἰρημένον (1).

(1) Aristoxeni quædam de rhythmo, quæ ab hisce fragmentis absunt, Pseillus affert in opusculo inscripto Προλαμβανόμενα εἰς τὴν ῥυθμικὴν ἐπισήμην; quod equidem juxta Codicem Marcianum DXXIV. ejuscemodi initium habet: Τῆς ῥυθμικῆς ἐπισήμης ταῦτα προλαβεῖν σε χρεόν. καὶ ὡρῶσόν γε ὅτι πᾶν μέτρον πρὸς τὸ μετρίμενον πῶς καὶ πέφυκε καὶ λέγεται. ὥς τε καὶ ἡ συλλαβὴ ὥσπερ αὐτὴ ἔχει πρὸς τὸν ῥυθμόν, ὡς τὸ μέτρον πρὸς τὸ μετρίμενον. ἔπερ ποιῶσόν εἰσιν, οἷον μετρίῃ τὸν ῥυθμόν. ἀλλὰ πῶσόν μὲν τὸν λόγον οἱ παλαιοὶ ἔφασαν ῥυθμικοί. ὁ δέ γε Ἀριστοξένος, ὃς ἐστὶ, φησὶ, μέτρον ἢ συλλαβὴ. πᾶν γὰρ μέτρον αὐτὸς τε ὡρισμένον ἐστὶ καὶ τὸ ποσόν, καὶ πρὸς τὸ μετρίμενον ὡρισμένον (f. ὁρισμὸν) ἔχει. ἡ δὲ συλλαβὴ ὃς ἐστὶ καὶ πῶς ὡρισμένη πρὸς τὸν ῥυθμόν, καὶ τὸ μέτρον πρὸς τὸ μετρίμενον. ἡ γὰρ συλλαβὴ ὃς αὐτὴ τὸν αὐτὸν χρόνον

ARISTOXENI
RHYTHMICORUM ELEMENTORUM
LIBER SECUNDUS.

QUOD igitur rhythmī plura sint genera, & qualenam eorum quodlibet sit, & quibus de causis eandem appellationem sint consequuta, quidve cuique eorum veluti materia subsit, in superioribus dictum est:

κατέχει. τὸ δὲ μέτρον ἡρεμῆν δὲ καὶ τὸ ποσόν, καθὼς μέτρον ἐστίν, καὶ τὸ πᾶν χρόνον μέτρον ὡσαύτως καὶ τὸ ἐν τῷ χρόνῳ ποσόν. ἡ δὲ συλλαβὴ χρόνον τινὸς μέτρον ἔσται, ἢ ἡρεμῆ καὶ τὸν χρόνον. μεγέθει μὲν γὰρ χρόνων οὐκ αἰεὶ πᾶσι αὐτὰ κατέχουσιν αἱ συλλαβαί. Ex Elementis Aristoxeni Rhythmicis haussisse videtur Dionysius Halicarnassensis, quod in libro de admirabili vi dicendi in Demosthene tradit (*T. VI. Oper. p. 1101. Ed. Reisk.*) nempe ῥυθμὸν ἡγεμόνα tribus brevibus syllabis constare, ὡς ποῖς περὶ Ἀριστοξένου ἔδοξε. Neque aliunde fortasse sumpta vocis divisio, quam Quintilianus profert Institutionum Oratoriarum Libro I. Cap. 10. *Vocis rationem Aristoxenus Musicus dividit in ῥυθμὸν ὃ μέλος ἑμμετρον, quorum alterum modulatione, alterum canore ac sonis constat.* Haud vero satis probabili

νῶν δὲ ἡμῖν περὶ αὐτῷ λεκτέον τῷ ἐν
 μουσικῇ ταττομένῳ ῥυθμῷ . ὅτι μὲν ἔν
 περὶ τὰς χρόνους ἐστὶ , καὶ τινὲς τῶν αἰ-
 ὄησιν , εἴρηται μὲν καὶ ἐν τοῖς ἑμμετρο-
 ῶσι , λεκτέον δὲ καὶ πάλιν νῶν . ἀρ-
 χὴ γὰρ τρόπον τινὰ τῆς περὶ τὰς ῥυ-
 θμὸς ἐπισήμης ἐστὶν αὕτη . νοητέον δὲ
 δύο τινὰς φύσεις ταύτας , τινὲς τε τῷ
 ῥυθμῷ καὶ τινὲς τῷ ῥυθμιζομένῳ , πα-
 ραπλησίως ἔχοντας πρὸς ἀλλήλας , ὥς-
 περ ἔχει τὸ χῆμα καὶ τὸ χηματιζό-
 μενον πρὸς αὐτό (1) . ὥπερ γὰρ τὸ
 σῶμα πλείους ἰδέας λαμβάνει χημά-
 των , ἐὰν αὐτῷ τὰ μέρη τεθῇ διαφερόν-
 τως , ἥτοι πάντα , ἢ τινὰ αὐτῶν . ἔτω καὶ
 τῇ ῥυθμιζομένων ἑκάστων πλείους λαμ-
 βαίνει μορφάς , ἢ καὶ τινὲς αὐτῷ φύσιν ,

conjectura suspicari mihi viderer , in tanta
 praesertim operum Aristoxeni deperditorum co-
 pia , ad hos ipsos libros Marium Victorinum
 respexisse , dum Libro primo Artis Gramma-
 ticæ scripsit : Unde fit , ut in omni metro no-
 vissima syllaba indifferens habeatur . Nam
 Aristoxenus Musicus dicit , breves finales in
 metris , si collectiores sint , eo aptiores sepa-
 rationi versus a sequente versu fieri ; iccir-
 coque in sexta sede trisyllabos figura non .

nunc vero de eo rhythmo nobis differendum, qui in musica positus est. Ac illum quidem circa tempora versari, eorumque sensum, tametsi superius quoque dictum sit, vel nunc nobis disputandum; hoc enim quodammodo veluti principium quoddam rhythmicæ scientiæ est. Animadvertendum vero est duo hæc genera, rhythmī videlicet, & ejus quod rhythmō agitur, non admodum inter se dissidere; perinde nempe se habent ac figura, & id quod ad illam figuratur. Quemadmodum enim corpus plures recipit figurarum species, si ejus partes alio vel alio modo disponantur, sive omnes, sive earum aliquot; ita & quodlibet eorum quæ ad rhythmum exiguntur, plures accipit formas, non sua quidem natura, sed rhythmī ipsius. Eadem namque dictio in tempora invicem diversa tributa,

ponitur, quia moram habet: at contra dissyllabos familiaris est, quia celerius desinit, & eo magis, si posteriorem syllabam brevem habuerint. (pag. 2506. Auctor. Grammat. Putschii).

(1) Codex Vaticanus πρὸς αὐτοί. Pfellus autem: ρητέον δὲ πὺν τε ρυθμὸν καὶ τὸ ρυθμιζόμενον ἀπλησίως ἔχειν τὸ πρὸς ἀλλήλα, ὡς περ ἔχει τὸ ἡμᾶς ἔ τὸ ἡμᾶστιζόμενον πρὸς ἑαυτοί.

ἀλλὰ καὶ τὴν τῶ ῥυθμῶ . ἡ γὰρ αὐτὴ
λέξις εἰς χρόνους τεθεῖσα διαφέροντας
ἀλλήλων , λαμβάνει τινὰς διαφορὰς
τοιαύτας , αἵ εἰσιν ἴσαι αὐταῖς τῆς τῶ
ῥυθμῶ φύσεως διαφορᾶς . ὁ αὐτὸς δὲ
λόγος καὶ τῶ μέλους , καὶ εἴ τι ἄλλο
πέφυκε ῥυθμιζοῦναι τῷ τοιούτῳ ῥυθμῷ ,
ὅς ἐστιν ἐκ χρόνων σωρησικῶς .

Ἐπάγειν δὲ δεῖ τὴν αἰσθησιν ἐν-
θεῦδε περὶ τῆς εἰρημεύης ὁμοιότητος ,
πειρωμένους σωροῦν καὶ περὶ ἑκατέρου τῆς
εἰρημεύων , οἷον τῶτε ῥυθμῶ καὶ τῶ ῥυ-
θμιζομένου . τῶν τε γὰρ πεφυκότων χη-
ματίζομαι σωμάτων ἕθενι ἕθεν ἐστὶ τῆς
χημάτων τὸ αὐτό . ἀλλὰ διάδεσις τίς
ἐστὶ τῆς τῶ σώματος μερῶν τὸ χῆμα ,
γινόμενον ἐκ τῶ χεῖν πως ἕκαστον αὐ-
τῶν . ὅθεν δὴ καὶ χῆμα ἐκλήθη . ὁ, τε
ῥυθμὸς ὡσαύτως , ἕθενι τῆς ῥυθμιζο-
μένων ἐστὶ τὸ αὐτό . ἀλλὰ τῆς διατι-
θεύτων πως (1) τὸ ῥυθμιζόμενον , καὶ
ποιούντων καὶ τὰς χρόνους τοιούτου, ἢ τοιού-
του . προσέεικε δὲ ἀλλήλοις τὰ εἰρημέ-

(1) Pfellus φράσι

taliam quædam discrimina recipit, quæ differentiis ipsis naturæ rhythmici æqualia sunt. Eadem dicenda sunt de cantu, aut si quid aliud ea natura comparatum est, ut rhythmico hujusmodi agatur, qui temporibus constat.

Hinc porro necesse est prædictam similitudinem veluti sensibus obijcere, dum nitimur uno quasi obtutu contemplari utrumque, rhythmus videlicet, & quod rhythmicè agitur. Nulli enim eorum corporum quæ figurari nata sunt, eadem est figura; sed colligatio quædam partium corporis ipsamet figura est, inde resultans, quod certa quadam ratione se quælibet earum habeat: quamobrem etiam *σχῆμα*, seu habitudo, vocata est. De rhythmico itidem sentiendum: nulli enim eorum quæ rhythmico aguntur idem inest; bene vero iis, quæ certa quadam ratione afficiunt illud quod rhythmico agitur, & hoc vel illud secundum tempora efficiunt. Hæc etiam in eo concordant, quæ a nobis dicta sunt, quod

να καὶ τὸ μὴ γίνεσθαι καθ' αὐτά. τὸ, τε
 ὃ χῆμα, μὴ ὑπάρχοντος τῷ δεξομένῳ
 αὐτοῦ, δῆλον ὡς ἀδυνατεῖ γενέσθαι.
 ὁ, τε ρυθμὸς ὡσαύτως, χωρὶς τῷ ρυθμι-
 στομένῳ (1) καὶ τέμνοντ^ῳ τὸν χρό-
 νον, ὃ διύαται γίνεσθαι. ἐπειδὴ ὁ μὲν
 χρόν^ῳ αὐτὸς αὐτὸν ὃ τέμνει, καθάπερ
 ἐν τοῖς ἑμφοροῦσιν εἴπομεν. ἑτέρῳ δέ
 τινος δεῖ τῷ διαιρήτοντος αὐτόν. ἀναγ-
 καῖον (2) αὖ εἴη μείζον εἶναι τὸ ρυ-
 θμιζόμενον γνωρίμοις μέρεσιν, οἷς διαι-
 ρηται τὸν χρόνον.

Ἀκόλουθον δέ ἐστι τοῖς εἰρημέμοις καὶ
 αὐτῷ τῷ φαινομένῳ τὸ λέγειν, τὸν ρυ-
 θμὸν γίνεσθαι, ὅτ' αὖ ἢ τῶν χρόνων διαί-
 ρησις τάξιν τινὰ λάβῃ ἀφαιρεσιμεύων.
 (3) ὃ γὰρ πᾶσα χρόνων τάξις ἐν ρυ-

(1) Ita Codex Marcianus, itidemque Psellus: Codex Vaticanus ρυθμισομένῳ.

(2) ὅν hic interferit Psellus.

(3) Hinc rhythmī definitio ex Aristoxenī sententia constat; quam iisdem propemodum verbis Psellus exhibet: ἔστι δὲ ὁ μὲν ρυθμὸς σύστημα τι συγκείμενον ἐκ χρόνων κατὰ τινὰς ῥό-
 πους ἀφαιρεσιμεύων. Immo vero Bacchius in Introductione Artis Musicae (p. 22. Ed. Meibomii): καὶ δὲ Ἀριστόξενον, ρυθμὸς ἐστὶ χρόν^ῳ

per se non fiant. Figura enim, si non adfit quod illam in se recipiat, liquet impossibile esse ut habeatur; nec aliter rhythmus, sine eo quod rhythmō agi oporteat, quodque tempus partiatur, contingere nequit. Siquidem tempus se ipsum non partitur, quemadmodum in superioribus diximus; sed alio quopiam indiget, quod illud partiatur. Necesse est igitur, quod rhythmō agitur ut dividi possit manifestis partibus, quibus tempus ipsum discriminet.

Ex iis quæ dicta sunt, atque etiam ex eo quod apparet, consequitur ut dicamus, rhythmum fieri quoties temporum divisio constitutionem quandam determinatam recipiat. Neque enim quælibet temporum constitutio in rhythmis locum habet. Vel

διηρημένους ἐφ' ἑκάστῳ τῷ ῥυθμίζονταί δυνάμενων.
 Syrianus in Hermogenem de formis Oratio-
 num : ὁ δὲ ῥυθμός ἐστιν , ὡς φησιν Ἀριστοτέλης
 καὶ Ἡρακλείων , χρόνων πίξις * χρόνος δὲ ἐστὶ μό-
 ριον ποδός , ἢ φωνῆς μέτρον ἐλάχιστον , ἢ μέτρον
 κινήσεως . Et hæc quidem juxta Aldi editionem
 an. 1509. (p. 381.) at juxta Codicem Mar-
 cianum CCCCXXXIII. qui ab ea nec raro,
 nec leviter diffidet , de quo alibi : ῥυθμός δὲ
 ἐστὶ χρόνος διηρημένος ὑπὸ λείους , ἢ μέλους , ἢ

Θμοῖς (1). πιθανὸν μὲν ἔν κ' χωρεῖς
 λόγῃ, τὸ μὴ πᾶσαν λόγῃ τάξιν εὐρυ-
 Θμον (2) εἶναι. δεῖ δὲ καὶ διὰ τῆς ὁ-
 μοιοτήτων ἐπάγειν τὴν διάνοισιν, καὶ
 πειραῶσαι κατανοεῖν ἃ ἐκείνων, ἕως αὐ-
 παραγεύηται ἢ ἃ αὐτὸ τῷ πράγματι
 πίσις. ἔσι δὲ ἡμῖν γνώριμα τὰ περὶ
 τὴν τῆς γραμμάτων σωθεσιν, καὶ τὰ
 περὶ τῆς διασημάτων, ὅτι ἔτ' ἐν τῷ
 διαλέγεσθαι πάντα τρόπον τὰ γραμμα-
 τα σωτίζεμεν, ἔτ' ἐν τῷ μελωδεῖν
 τὰ διασηματα. ἀλλ' ὀλίγοι μὲν τινὲς

κινήσεως, κατὰ πάντα τάξιν ὡρισμένῳ λόγῳ. ὡς δὲ
 Ἀριστοξένος καὶ Ἡρακλείων φασί, χρόνων τάξις.
 χρόνος δὲ ἐστὶ μέτρον ποδὸς, ἢ φωνῆς μέτρον ἐλά-
 χιστον, ἢ μέτρον τι κινήσεως. Ex recentioribus
 Latinis scriptoribus Aristoxenicam rhythmī de-
 finitionem asserunt Georgius Valla Expeten-
 dorum & Fugiendorum Lib. XXXVIII. Cap.
 40: *Rhythmus, ut Aristoxenus ait, est tem-
 pus divisum in unumquodque, quod sub mo-
 dulatione cadere potest*; itidemque Jovita Ra-
 picus de Numero Oratorio Lib. I. (pag. 6.
 Ed. Ald.): *Philoxenus (lege Aristoxenus)*
igitur, musicus longe celeberrimus, ῥυθμὸν
τάξιν ὥς χρόνων, idest ordinem temporum esse
diffinivit. Aristides vero Quintilianus Lib. I.

itaque sine oratione suaderi potest, non omnem orationis constitutionem rhythmum habere. Neque ab re fuerit similitudinibus quibusdam menti lumen afferre, nitique ex illis eousque considerationi insistere, donec ex ipsamet re certa persuasio contingat. Nota igitur nobis est litterarum atque intervallorum compositio; quod videlicet nec inter loquendum omni modo litteras componimus, nec intervalla inter canendum: sed pauci quidam modi sunt, secundum quos quæ dicuntur invicem componimus; plures vero, secundum quos nec vox loquentis componi potest, nec sensus ipse id

de Musica (p. 31.): ῥυθμός ποῖναι ἐστὶ σύστημα ἐκ χρόνων κατὰ πᾶσα πᾶξιν συγχεμεσῶν. Marius Victorinus, qui Aristoxenum exscribere solet, Lib. I. Artis Grammaticæ (pag. 2484. Ed. Putschii): *Rhythmus est pedum temporumque junctura velox, divisa in arsi & thesi, vel tempus, quo syllabas metimur.... Rhythmus est temporum in se ordo quidam.* Perquam similiter Galenus rhythmum pulsus ita definivit; ῥυθμός ἐστι κίνησις ἐν χρόνῳ πᾶξιν ἔχουσα ὁρισμένῳ (apud Henr. Steph. V. ῥυθμός).

(1) Psellus. ἡ γὰρ πᾶσα χρόνων συνάθεσις, εὐρυθμός.

(2) Fortasse ἑρρυθμον: qua de re infra.

εἰσιν οἱ τρόποι, καθ' ὧς σωπίζεται τὰ
 εἰρημένα πρὸς ἄλληλα· πολλοὶ δὲ καθ'
 ὧς ὅτε ἡ φωνὴ διώεται σωπίζεσθαι
 φθεγγομένη, ὅτε ἡ αἰσθησις πρὸς δέ-
 χεται, ἀλλ' ἀποδοκιμάζει. διὰ ταύτην
 ὥς τιτὴν αἰτίαν τὸ μὲν ἡρμοσμένον (1)
 εἰς πολὺ ἐλάττωσιν ἰδέας τίθεται, τὸ δὲ
 ἀνάρμοστον εἰς πολὺ πλείους. ὅτω δὲ καὶ
 τὰ περὶ τὰς χρόνους ἔχοντα φανήσεται·
 πολλαὶ μὲν ὥς αὐτῶν συμμετερίαι τε καὶ
 τάξεις ἀλλότριαι φάνονται τῆς αἰσθη-
 σεως ὅσαι· ὀλίγαι δέτινες οἰκείαι τε καὶ
 διώονται ταχθῆναι εἰς τιτὴν τῷ ῥυθμῷ
 φύσιν. τὸ δὲ ῥυθμιζόμενον ἐστὶ μὲν κοι-
 νὸν πῶς ἄρρυθμίας τε καὶ ῥυθμῷ· ἀμφο-
 τερα ὥς πέφυκεν ἐπιδέχεσθαι τὸ ῥυθμι-
 ζόμενον τὰ συστήματα, τό, τ' εὐρυθμον,
 (2) καὶ τὸ ἄρρυθμον, καλῶς δ' εἰπεῖν,

(1) τὸ ἡρμοσμένον, *modulatam seriem*, τὸ
 vero ἀνάρμοστον, *quod modulata serie haud
 constitutum est*, reddit quoque Meibomius, hu-
 iusmodi rerum peritissimus, in Aristoxeno p.
 18. 38. 41. 54. 88. & in Euclide p. 1. 41.

(2) Equidem τὸ εὐρυθμον πρὸ ἄρρυθμου oppo-
 situm apud Platonem est Lib. III. de Repu-

patitur, immo verò repudiat. Hac namque de caussa modulata series in multo minores species tribuitur; & quod modulata serie haud constitutum est, in multo plures. Quæ vero ad tempora spectant, haud aliter se habere constabit: plerasque enim temporum proportionem & constitutiones sensui ingratas esse compertum est, paucas vero quasdam aptas, & quæ in rhythmî naturam ordinari valeant. Quod autem rhythmô agitur, communiter quodammodo & arrhythmiam & rhythmum respicit; utraque enim systemata in se recipere natum est quod rhythmô agitur, quod nempe rhythmum habeat, & quod eodem careat. Ac ut scite dicam, ejusmodi putandum est quod rhythmô agitur, ut in qualescunque temporum magnitudines & qualescunque compositiones derivari possit.

blica (*Oper. T. II. pag. 400.*), ubi Serranus *opportuna & importuna modulationis conformationem* reddit. Attamen τὸ ῥυθμικὸν καὶ ἀρρυθμικὸν opponit Aristides Quintilianus p. 33. & 41. Ed. Meibomii, unde *enrhythmum & arrhythmum* apud Martianum Capellam pag. 191. ejusdem editionis. ῥυθμικὸν vero ab ἄ-

τοιῦτον νοητέον τὸ ῥυθμιζόμενον, οἷον
διωάσθαι μετατίθεσθαι εἰς χρόνων με-
γέθη παντοδαπά, καὶ εἰς ζωδέσεις παν-
τοδαπὰς.

Διαιρεῖται δὲ ὁ χρόνος ὑπὸ τῆς ῥυ-
θμιζομένων τοῖς ἐκάσθ' αὐτῶν μέρεσιν.
ἔσι δὲ τὰ ῥυθμιζόμενα τέττα· λέξις,
μέλος, κίνησις σωματική. ὥςτε διαιρή-
σει τὸν χρόνον ἢ μὲν λέξις τοῖς αὐτῆς
μέρεσιν, οἷον γράμμασι καὶ συλλαβαῖς
καὶ ῥήμασι καὶ πᾶσι τοῖς τοιούτοις· τὸ δὲ
μέλος τοῖς ἐαυτῷ φθόγγοις τε καὶ δια-
σήμασι καὶ συσήμασιν· ἡ δὲ κίνησις
σημείοις τε καὶ χήμασι καὶ ἔστι τοιούτων
ἔσι κινήσεως μέρος (I). καλεῖσθαι δὲ

ῥύθμῳ bene distinguit Dionysius Halicarnassen-
sis De compositione verborum (T. V. p. 197.
Oper. Ed. Reisk.); qua de differentia consu-
lere præstat Gesnerum in Quintilianum Lib.
IX. Cap. 4. pag. 468. Ed. Gottingæ 1738.
Hinc fortasse ἑρρύθμῳ & in Aristoxeno de
Rhythmo semper legendum; quemadmodum
in ejus Fragmento de differentiis pedum Co-
dex Vaticanus habet. Ceterum totam hanc
de rhythmo & arrhythmia doctrinam Aristo-
xeni Marius Victorinus paucis refert Libr. I.
Artis Grammaticæ (p. 2485. Ed. Putsch.);

Dividitur autem tempus ab iis quæ rhythmico aguntur, suis cujusque partibus. Sunt vero tria quæ rhythmico aguntur, Dictio, Cantus, Motus corporis. Itaque dividet tempus Dictio quidem suis partibus, puta litteris, & syllabis, & verbis, atque omnibus quæ hujusmodi sunt: at Cantus suis id præstabit sonis, intervallis, atque systematibus: Motus vero signis, atque figuris, aut si qua alia ejusmodi est motionis pars. Porro vocetur Tempus primum, quod a nullo eorum quæ rhythmico aguntur

Aristoxenus autem ait, non omni modo inter se composita tempora rhythmum facere; nam coitus temporum communis est rhythmico & arrhythmico. Unde si apte congruant spatia, rhythmum faciunt; si contra, arrhythmiam: ut intelligamus & in ipsa concursione temporum non fortuitam, sed certam esse disciplinam.

(1) Aristoxeni textum ex Psello stabilire juvat: φαίνεται δὲ τρία εἶναι τὰ ῥυθμικά· λέξις, μέλος, κίνησις σωματική. ὁ δὲ ῥυθμὸς ἢ γίνεται ἐξ ἐνὸς χρόνου, ἀλλὰ προσδίδεται ἢ γένεσις

πρῶτος μὲν τῆς χρόνων ὁ ὑπὸ μηδενὸς
 τῆς ῥυθμιζομένων δυνατὸς ὢν διαιρε-
 θῆναι (1), δίσημος δὲ ὁ δις τέτων
 καταμετρώμενος, τρίσημος δὲ ὁ τρεῖς,
 τετράσημος δὲ ὁ τετράκτις· καὶ ταῦτα
 δὲ καὶ ἐπὶ τῆς λοιπῶν μεγεθῶν τὰ ὀνό-
 ματα ἔχει. τὴν δὲ τῶ πρῶτῳ διώκῃ
 περᾶσαι δεῖ καταμᾶνθαι τὸν δὲ τὸν
 (2) τρόπον. τῆς σφόδρα φαινομεύων ἐς
 τῇ αἰσθῆσει τὸ μὴ λαμβάνειν εἰς ἄπει-
 ρον ἐπίτασιν τὰς τῆς κινήσεων ταχυτῆ-

αὐτῶ πᾶσι τε πρότερον καὶ πᾶσι ὑστέρα. διαμεθίσταται
 δὲ ὁ χρόνος ὑπὸ μὲν τῆς λέξεως, ποῖς γε γράμ-
 μασι καὶ ταῖς συλλαβαῖς· ὑπὸ δὲ πᾶσι μέτρῳ, ποῖς
 φθόγγοις· ὑπὸ δὲ πᾶσι κινήσεως, ποῖς τε κινήσεως
 καὶ ποῖς σημείοις. Eadem de triplici rhythmorum
 specie doctrina est Bacchii p. 23. Aristidis
 Quintiliani p. 32. & Martiani Capellæ p.
 190. Confer Jovitam Rapiciam de Numero
 Oratorio (pag. 6.) & Isaacum Vossium de
 Poematum cantu & viribus Rhythmi pag. 62.
 & seq.

(1) Hic veteri manu σῆμα in margine ad-
 scriptum Codex Venetus habet; a Vaticano
 tamen vox omnino abest, quam si quis in tex-
 tum recipere velit, haud ego illi repugnem.
 Aristoxenus namque ipse infra: καὶ σημεῖον ἢ
 ποιεῖ διαίρεσιν χρόνου. Aristides quoque Quinti-

dividi potest; disemum vero quod in ipsis
bifariam dividitur, trisemum quod trifaria-
m, tetrasemum quod quadrifariam; eo-
demque modo in reliquis magnitudinibus
nomina se habebunt. Primi autem tempo-
ris vim hoc modo nobis perspectam redde-
re liceat. Illud maxime sensu compertum
est, motuum celeritates infinitam intensio-
nem haudquaquam admittere, sed hærere
certo quodam termino contracta tempora,
in quibus positæ sunt partes eorum quæ
moventur; eorum, inquam, quæ ita mo-

lianus pag. 32. ait : πρῶτος μὲν ἕν ἐστι χρόνος
ἁπλῶς ὁ ἐλάχιστος, ὃς ἔστι σημεῖον καλεῖται
σημεῖον δὲ καλεῖται, ὅτι πρὸς ἀμερὴς εἶναι. Lon-
ginus in Prolegomenis ad Hephæstionis Enchi-
ridion (p. 113. Ed. Tourp.) : μέτρον καλεῖται
καὶ τὸν χρόνον, ὃν τινες τῶν ῥυθμικῶν σημεῖον
προσαγορεύουσιν. Et Quintilianus Instit. Orator.
Lib. IX. Cap. 4. σημεῖον tempus est unum.
Unde apud Aristidem Quintilianum (p. 35.)
rhythmus δίσημος, qui duorum temporum est,
τρίσημος, qui trium, &c. itidemque apud
Martianum Capellam (pag. 191. & seq.);
quem ego sequutus, disemum, trisemum, te-
trasemum, pentasemum, hexasemum, heptase-
mum reddere veritus minime sum.

(2) τὸν deest in Cod. Vaticano.

τας, ἀλλ' ἴσαθ' αἶπε σωμαγομένους τὰς
 χρόνους, ἐν οἷς τίθεται τὰ μέρη τῆς κι-
 νημένων· λέγω δὲ τῆς ἔτι κινημένων,
 ὡς ἥτε φωνὴ κινεῖται λέγουσά τε καὶ με-
 λωδῶσα, καὶ τὸ σῆμα σημαῖνον τε καὶ
 ὀρχόμενον, καὶ τὰς λοιπὰς τῆς τοιούτων
 κινήσεων κινόμενον. τούτων δὲ ἕως ἔχειν
 φαινομένων, δῆλον ὅτι ἀναγκασίον ἐστὶν
 εἶναι τινὰς ἐλαχίστους χρόνους, ἐν οἷς ὁ
 μελωδῶν θῆσει τῆς φθόγγων ἕκαστον.
 ὁ αὐτὸς δὲ λόγος καὶ περὶ τῆς συλλα-
 βῶν, δῆλον ὅτι καὶ περὶ τῆς σημείων.
 ἐν ᾧ δὴ χρόνῳ μὴ δὲ δύο χρόνοι διῶν-
 ται τεθῆναι καὶ μηδεὶα τρόπον, μή-
 τε δύο συλλαβαί, μήτε δύο σημεία,
 τῶτον πρῶτον ἐρῶμεν χρόνον. οὗ δὲ τρό-
 πον λήψεται τῶτον ἡ αἰσθησις, φανε-
 ρὸν εἶναι ἐπὶ τῆς ποδικῶν χημάτων.
 λέγομεν δέ τινα καὶ ἀσυνείθετον χρόνον,
 πρὸς τὴν τῆς ῥυθμοποιίας χρῆσιν ἀνα-
 φέροντες. ὅτι ὃ ἐστὶν ἡ τὸ αὐτὸ ῥυθμο-
 ποιῖα τε καὶ ῥυθμὸς, σαφὲς μὲν ἔστι
 ῥαδίον εἶναι ποιῆσαι, πιστέεσθαι δὲ διὰ
 τῆς ῥηθισομένης ὁμοιότητος. ὥσπερ γὰρ
 ἐν τῇ τῷ μέλει φύσει θεωρήκαμεν,
 ὅτι ἡ τὸ αὐτὸ σύσημά τε καὶ μελοποιῖα,

ventur; quemadmodum vox inter loquendum canendumve movetur, ac signum quod & significando & saltationi inservit, & per ceteras hujusmodi motiones movetur. Cum hæc itaque sic se habere appareat, liquet necessarium esse, ut aliqua minima tempora existent, in quibus qui canit quemlibet sonum ponere debeat. Eadem porro ratio & syllabarum fuerit & signorum. Illud ergo tempus, in quo nec duo tempora ullo modo poni possunt, neque duæ syllabæ, aut duo signa, primum tempus vocabimus. Quanam vero ratione illud sensus percipere poterit, in pedum figuris manifestum fiet. Dicimus vero esse incompositum quoddam tempus, dum ad rhythmopœiæ usum transferimus. At quod aliud quidem sit rhythmopœia, aliud rhythmus, planum facere nondum ita sane facile fuerit; ex ea tamen, quam afferemus, similitudine persuadeatur. Quemadmodum enim in cantus natura perspeximus, non idem esse systema & melopœiam, neque tonum, genusve, & melopœiam; sic reputandum est se se rem habere etiam quoad rhythmos, & rhythmopœiam: siquidem melopœiam usum quendam cantus esse deprehendimus; itidemque in rhythmica tractatione, rhythmopœiam usum quendam esse affirmamus.

ἔδὲ τόνος, ἔδὲ γένος, ἔτε μελοποιία·
 ἔτως ὑποληπτέον ἔχειν καὶ περὶ τὰς ῥυ-
 θμᾶς τε καὶ ῥυθμοποιίας· ἐπειδὴ περ τὸ
 μέλος χηρῶν τινα τινὲ μελοποιῶν εὐρο-
 μεν ἔσαν (1)· ἐπὶ τε τῆς ῥυθμικῆς
 πραγματείας, τινὲ ῥυθμοποιῶν ὡσαύ-
 τως χηρῶν τινα φάμεν εἶναι (2). σα-
 φέστερον δὲ τὸτο εἰσόμεθα, ὡροελθούσης
 τῆς πραγματείας.

Ἀσιώθεται δὲ χρόνον, πρὸς τινὲ τῆς
 ῥυθμοποιίας χηρῶν βλέποντες, ἐρῶμεν·
 οἷον τὸδέ τι χρόνος μέγεθος ὑπὸ μιᾶς
 ξυλλαβῆς, ἢ ὑπὸ φθόγγου εἰσός, ἢ ση-
 μείων καταληφθῇ, τὸτον ἐρῶμεν τὸν χρό-
 νον. εἰαὶ δὲ τὸ αὐτὸ τὸτο μέγεθος ὑπὸ
 πλειόνων φθόγγων ἢ ξυλλαβῶν ἢ ση-
 μείων καταληφθῇ, σιῶθεται ὁ χρόνος
 ἔτος ῥηθήσεται. λάβοι δ' αὖ τις παρά-
 δεῖγμα τὸ εἰρημεύς ἐκ τῆς περὶ τὸ ἡρ-
 μοσμενόν πραγματείας (3)· καὶ γὰρ

(1) Confer Aristoxeni Harmonica Elemen-
 ta Lib. I. p. 38.

(2) Rhythmum a Rhythmopœia ita Psel-
 lus discernit in opusculo manuscripto Marcia-
 no sæpius allato : καὶ ἐστὶ ῥυθμὸς μέν, ὡσαύ-
 ῥηται, σύσημά τι συγκείμενον ἕκαστε ὅττι ποδικῶν

Sed tractatu hoc nostro procedente, manifestius adhuc istud cognoscemus.

Incompositum autem tempus, vel si rhythmopœiæ rationem habeamus, nuncupare licebit: puta, certā quædam temporis magnitudo una syllaba, unove sono, aut signo comprehendatur; hanc ipsam tempus dicemus incompositum. Quod si hæc eadem magnitudo a pluribus sonis syllabisve aut signis comprehendatur, tempus hoc vocabitur compositum. Ejus autem quod diximus exemplum ex tractatione de modulata serie sumere liceat. Ibi enim magnitudo eadem, si quidem harmonia fuerit,

χρόνων. ὃν ὁ μὲν ἄρσως, ἡ δὲ βάσις, ὁ δὲ ὅλος ποδός. ῥυθμοποιία δ' αὖ ἢ τὸ συγκείμενον ἐκ τε τῶν ποδικῶν χρόνων, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν αἰσ ῥυθμοποιίας ἰδίαν.

(3) Ipsa Harmonica Elementa citasse Aristoxenus videtur, quorum Lib. I. p. 38. ait:

ἔχει τὸ αὐτὸ μέγεθος, (1) ἢ μὲν ἀρμονία, σιώνετον· τὸ δὲ χῶμα, ἀτιώθετον. καὶ πάλιν τὸ μὲν διάτονον (2), ἀτιώθετον· τὸ δὲ χῶμα (3) σιώνετον (4). εἴοιτε δὲ καὶ τὸ αὐτὸ γεύθαι τὸ αὐτὸ μέγεθος ἀτιώθετόν τε καὶ σιώνετον ποιεῖ· ὅ μὲντοι ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ τῷ συστήματος. διαφέρει γὰρ τὸ παράδειγμα τῷ ποροβλήματι τῷ, τὸν μὲν χῶμον ὑπὸ τῆς ῥυθμοποιΐας ἀτιώθετόν τε καὶ σιώνετον γίνεσθαι· τὸ δὲ διάστημα ὑπὸ αὐτῶν τῆς γεῶν, ἢ τῆς τῷ συστήματος τάξεως. περὶ μὲν οὖν ἀτιώθετον καὶ σιώνετον χῶμον καθόλου τῶτον τὸν τρόπον διωρίσθω. μεριδευτέον δὲ τῷ ποροβλήματος ὡδὶ, ἀπλῶς μὲν ἀσιώθετος λεγέσθω, ὁ ὑπὸ μηδεὸς τῆς ῥυθμιζομένου διηρημένος· ὡσαύτως δὲ

ἢ μὲν οὖν περὶ τὸ ἡμιοσμενὸν πραγματεία, ἧς τῆς εἰρημενίων μερῶν ποροβλήσα, ποιῶτον λήψεται τέλος. Quoad vero hunc locum conferenda quæ docet p. 29. & 60.

(1) Codex Marcianus habet veteri manu additum in margine ἥτοι τὸ ἡμιτόνιον.

(2) Marcianus Codex addit in margine, ἢ μὲν ἀρμονία.

compositum quid est; siñ autem chroma, est aliquid incompositum: ac vice versa, diatonum quidem, incompositum, chroma vero compositum. Quandoque vero & idem genus eandem magnitudinem incompositam atque compositam efficit; non tamen in eodem systematis loco. Exemplum enim a re proposita differt in eo, quod tempus quidem a rhythmopœia incompositum juxta atque compositum fit; intervallum vero ab iisdem generibus, aut constitutione systematis. De incomposito igitur atque composito tempore generatim hoc modo definitum sit. At re proposita ad hunc modum distributa, simpliciter incompositum tempus illud quidem dicatur, quod a nullo eorum quæ rhythmō aguntur, dividitur; itidemque compositum, quod ab omnibus quæ rhythmō aguntur, dividitur; aliquatenus autem compositum & aliquatenus incom-

(3) Codex Marcianus in margine addit, ἔ τὸ διάτονον.

(4) Totus locus in Codice Vaticano ita se habet: καὶ γὰρ ἐκεί τὸ αὐτὸ μέγεθος ἢ μὲν ἀρμονία ἀσώδειται, τὸ δὲ χρῶμα σῶδειται· ἔ πάλιν τὸ μὲν διάτονον ἀσώδειται, τὸ δὲ χρῶμα σῶδειται.

καὶ σωύθεται, ὁ ὑπὸ πάντων τῆς ῥυθμικῆς
 ζομεύων διηρημένος· πῇ δὲ σωύθεται
 καὶ πῇ ἀσωύθεται, ὁ ὑπὸ μεύτινος διη-
 ρημένος, ὑπὸ δέ τινος ἀδιαίρετος ὢν. ὁ
 μὲν ἔν ἀπλῶς ἀσωύθεται τοιῦτος ἀπ-
 τις εἴη, οἷον ὁ μήθ' ὑπὸ ξυλλαβῶν
 πλειόνων, μήθ' ὑπὸ φθόγγων, μήθ' ὑπὸ
 σημείων κατέχεται· ὁ δ' ἀπλῶς σωύθε-
 τος, ὁ ὑπὸ πάντων καὶ πλειόνων ἢ εὐὸς
 κατεχόμενος· ὁ δὲ μικτὸς ὃ συμβέβη-
 κευ ὑπὸ φθόγγων μὲν εὐὸς, ὑπὸ ξυλ-
 λαβῶν δὲ πλειόνων κατελήφθη (1), ἢ
 ἀνάπαλιν ὑπὸ ξυλλαβῆς μὲν μιᾶς, ὑπὸ
 φθόγγων δὲ πλειόνων.

Ὡς δὲ σημαινόμεθα τὸν ῥυθμὸν καὶ
 γινώσκον ποιῶμεν τῇ αἰσθήτῃ, πῶς ἐ-
 σιν, εἴς, ἢ πλείους εὐός. τῆς δὲ ποδῶν
 οἱ μὲν ἐκ δύο χρόνων σύγκεινται, τῷτε
 αὐτῷ καὶ τῷ κάτω· οἱ δὲ ἐκ τριῶν, δύο
 μὲν τῆς αὐτῷ, εὐὸς δὲ τῷ κάτω· οἱ δὲ
 ἄρ' εὐὸς μὲν τῷ αὐτῷ, δύο δὲ τῆς κά-
 τω. ὅτι μὲν ἔν ἄρ' εὐὸς χρόνῳ πῶς ἐκ
 αὐτοῦ εἴη, φανερόν, ἐπειδὴ περ εὐὸς σημείου

(1) f. κατεληφθῶσι, nisi paullo anté legen-

positum, quod ab uno dividitur, ab alio non item. Itaque simpliciter incompositum illud sit, quod nequaquam pluribus syllabis sonisve aut signis continetur; simpliciter vero compositum, quod ab omnibus aut uno pluribus continetur; mixtum autem, cui accidit ut ab uno sono & pluribus syllabis comprehendatur, aut contra ab una syllaba pluribusque sonis.

Illud autem quo rhythmum signamus notumque sensui facimus, pes est, sive unus, sive uno plures. Ex pedibus alii duplici tempore constant, superiore & inferiore; alii ex tribus, duobus superioribus & uno inferiore; alii ex uno superiore duobusque inferioribus. Quod autem unius temporis pes esse nequeat, ex eo manifestum est, quod unicum signum temporis divisionem non efficit; absque enim temporis divisio-

dum sit συμβέβηκεν ὅτι ὑπὸ φθόγγου.

T

ὃ ποιῇ διαίρεσιν χρόνους · ἀνὰ ᾧ διαίρε-
σεως χρόνους πῶς οὐ δοκεῖ γίνεσθαι · τῷ
δὲ λαμβάνειν τὸν πόδα πλείω τῆς δύο
σημεῖα, τὰ μεγέθη τῆς ποδῶν αἰτια-
τέον. οἱ ᾧ ἐλάττους τῆς ποδῶν ἀπερί-
ληπτου τῇ αἰσθήσει τὸ μέγεθος ἔχου-
τες, ἀσυνόπτοί εἰσι καὶ διὰ τῆς δύο ση-
μείων · οἱ δὲ μεγάλοι πάντωντιον πεπόν-
θασιν · δυαπερίληπτου ᾧ τῇ αἰσθήσει τὸ
μέγεθος ἔχοντες, πλείονων δὲ ὄντες
σημείων, ὅπως εἰς πλείω μέρη διαίρε-
θέντος τῷ ὅλῳ ποδὸς, μέγεθος ἀσυν-
οπτότερον γίνεται. διὰ τί δὲ ὃ γίνε-
ται πλείω σημεῖα τῆς τεττάρων, οἷς ὁ
πῶς χρῆται κατὰ τὴν αὐτῇ δυνάμιν,
ὑπερον δεχθήσεται.

Δεῖ δὲ μὴ διαμαρτεῖν ἐν τοῖς νυνὶ
εἰρημένοισι, ὑπολαμβάνοντας μὴ μερί-
ζεσθαι πόδα εἰς πλείω τῆς τεττάρων
ἀριθμῶν. μερίζονται ᾧ εὔιοι τῆς πο-
δῶν εἰς διπλάσιον τῷ εἰρημένῳ πλήθους
ἀριθμὸν, καὶ εἰς πολυπλάσιον (1) ·
ἀλλ' ὃ καθ' αὐτὸν ὁ πῶς εἰς τὸ πλεον τῷ

(1) Cod. Vat. πολλαπλάσιον.

ne pes fieri non posse videtur. Quod autem pes plura quam duo signa admittat, magnitudines pedum in caussa sunt. Namque minores ex pedibus, cum magnitudinem sensu facile comprehensibilem habeant, conspiciuntur per duo quoque signa. In magnis contra accidit: cum enim magnitudinem habeant, quæ haud facile sensu percipi potest, cumque plura signa accipiant; quatenus in plures partes pes totus dividitur, eatenus magnitudo comprehensione facilius fit. Quanquam vero de caussa non plura, quam quatuor, signa sint, quibus pes uti valet, postea manifestum fiet.

Oportet autem non errare nos in iis quæ modo dicta sunt, ratos pedem nequam dividi in plures, quam quatuor, numeros. Quidam enim pedes dividuntur in numerum dicta quantitate duplo majorem, immo etiam in multo majorem; at non per se pes in majorem dicta quantitate dividitur, sed rhythmopœia hujusmodi divi-

εἰρημεύει πλήθος μερίζεται, ἀλλ' ὑπὸ
τῆς ῥυθμοποιίας διαιρεῖται τὰς τοιαύτας
διαίρεσεις. ροητέον δὲ χωρὶς τὰ τε τὴν
τῷ ποδὸς διώαμιν φυλάσσοντα σημεῖα,
καὶ τὰς ὑπὸ τῆς ῥυθμοποιίας (1) γινο-
μεύας διαίρεσεις. καὶ προσητέον δὲ ταῖς
εἰρημεύουσιν, ὅτι τὰ μὲν ἑκάστη ποδὸς
σημεῖα διαμεύει ἴσα ὄντα καὶ τῷ ἀει-
θμῷ καὶ τῷ μεγέθει· αἱ δ' ὑπὸ τῆς ῥυ-
θμοποιίας γινόμεναι διαίρεσεις πολλὰ
λαμβάνουσι ποικιλίαν. ἔσαι δὲ τὸ καὶ
ἐν τοῖς ἑπειτα φανερόν.

Ὡς εἶσαι δὲ τῷ ποδῶν ἑκάστη ἥτοι
λόγῳ πρὶν, ἢ ἀλογίᾳ τοιαύτῃ, ἥ τις δύο
λόγων γνωρίμων τῇ αἰσθῇ αὐτὰ μέσον
ἔσαι. γένοιτο δὲ αὐτὸ εἰρημεύον ὥδε
κατάφανές. εἰ ληφθεῖσαν δύο πόδες,
ὁ μὲν ἴσον τὸ αὐτὸ τῷ κάτω ἔχων, καὶ
δίσσημον ἑκάτερον· ὁ δὲ τὸ μὲν κάτω
δίσσημον, τὸ δ' αὐτὸ ἡμισυ· τρίτῃ δὲ
τις ληφθεῖη πῶς παρὰ τούτους, τὴν μὲν
βάσιν ἴσιν αὐτοῖς ἀμφοτέροις ἔχων,
τὴν (2) διαίρεσιν μέσον μέγεθος ἔχουσαν

(1) Haftenus Codex Marcianus : cetera se-
quuntur ex uno Vaticano.

tionibus partitur. Considerare vero oportet
seorsim & signa, quæ pedis vim servant
& divisiones quæ a rhythmopœia fiunt.
Ac illud quoque iis quæ dicta sunt est
adjungendum, quod cujusque pedis signa
æqualitatem quidem servant & numero &
magnitudine: quæ vero a rhythmopœia
fiunt divisiones, diversitatem multam ad-
mittunt. Id autem ex iis quæ sequuntur
compertum fiet.

Definitus vero est pes unusquisque sive
ratione quadam, sive irrationalitate ejusmo-
di, quæ inter duas rationes sensu notas
media erit. Quod autem diximus hac ra-
tione perspicuum facere liceat. Si suman-
tur duo pedes; alter, cujus superior pars
inferiori sit æqualis, utraque difema; alter,
qui inferiorem difemam, superiorem vero
dimidiam habeat: præter hosce vero duos
tertius quoque pes assumatur, qui basim
utrique illi æqualem habeat, divisionem
vero quæ magnitudinem mediam elationum

(2) f. τλὴ δὲ

τῆς ἄρσεως· ὁ γὰρ τοιαῦτος πᾶς ἄλογον
 μενῖ ἐξεί το αὐτῷ πρὸς τὸν κάτω· ἔσαι
 δ' ἡ ἀλογία μεταξὺ δύο λόγων γνωρί-
 μων τῇ αἰσθήσει, τῷ τε ἴσῃ καὶ τῷ δι-
 πλασίῃ· καλεῖται δ' ὁτος χώρειος ἄλο-
 γος· δεῖ δὲ μὴ δ' ἐνταῦθα διαμαρ-
 τεῖν, ἀγνοηθεύτω· τῷ τε ῥητῷ, καὶ τῷ
 ἀλόγῳ τίνα τρόπον ἐν τοῖς περὶ τὰς
 ῥυθμῶς λαμβάνεται· ὡς περ ἐν ἐν τοῖς
 διασηματικοῖς σοιχείοις (1) τὸ μεν καὶ
 μέρος ῥητὸν ἐλήφθη, ὃ πρῶτον μενῖ ἐσι
 μελωδόμενον, ἔπειτα γνωρίμων καὶ μέ-
 γεθος, ἥτοι ὡς τάτε σύμφωνα καὶ ὁ τό-
 νος, ἥ ὡς τὰ τέτοις σύμμετρα· τὸ δὲ
 καὶ τῶτον ἀειθμῶ μόνος λόγῳ ῥητὸν,
 (2) ὃ σιωέβαινε ἀμελωδῆται εἶναι·
 ἔτω καὶ ἐν τοῖς ῥυθμοῖς ὑποληπτέον
 ἔχειν τὸ τε ῥητὸν καὶ τὸ ἄλογον· τὸ
 μεν γὰρ καὶ τὸ τῷ ῥυθμῷ φύσιν, λαμ-
 βάνεται ῥητὸν· τὰ (3) δὲ καὶ τὰς τῆς
 ἀειθμῶν μόνον λόγους· τὸ μεν οὖν ἐν

(1) Novum Aristoxenici operis titulum se
 hic offere conjicio, ex eo quod Aristoxeno fa-
 miliare fuisse videtur, ejusmodi inscriptiones
 suis libris apponere; nempe ἀρμονικῶν σοι-
 χείων.

contineat; in hujusmodi profecto pede superior pars quoad inferiorem rationem non habebit. Erit autem irrationabilitas inter duas rationes sensu notas, æqualem scilicet ac duplo majorem; pes vero ejuscemodi choreus irrationalis appellatur. At cavendum est ne hic errori locus fiat, ex eo quod ignoretur quonam pacto in iis quæ ad rhythmos spectant, rationale & irrationale sumitur. Quemamodum igitur in Elementis eorum quæ intervallis distinguuntur, singulatim rationale illud sumptum est, quod primum quidem est modulationi subiectum, deinde magnitudine notum, veluti aut consonantia & tonus, aut his dimensione congruentia; illud vero solis numerorum rationibus rationale, cui accidit modulationi haudquaquam esse subiecto: haud aliter & in rhythmis existimandum est se se habere rationale & irrationale. Illud enim quod ad rhythmī naturam sit, pro rationali sumitur; hoc vero, quod secundum rationes sit numerorum dumtaxat.

χείων, ῥυθμικῶν στοιχείων.

(2) Restituendum conjicio: πὸ δὲ καὶ αὐτὸς τῶν ἀριθμῶν μόνον λόγος ῥησόν.

(3) πὸ

T. 4.

ῥυθμῷ λαμβανόμενον ῥητὸν χρόνον μέ-
 γεθος, ὡρώτου μὲν δεῖ τῆς πιπτόντων
 εἰς τὴν ῥυθμοποιΐαν εἶναι, ἔπειτα τὸ
 ποδὸς, ἐν ᾧ πέτακται, μέρϑ εἶναι ῥη-
 τόν. τὸ δὲ κτ' τῆς τῆς ἀειδμῶν λό-
 γης λαμβανόμενον ῥητὸν, τοῖσόν τι δεῖ
 νοεῖν, οἷον ἐν τοῖς διασηματικοῖς τὸ
 δωδεκατημόριον τῶ τόνου, καὶ ἔτι τοῖστον
 ἄλλο ἐν ταῖς τῆς διασημάτων παραλ-
 λαγαῖς λαμβάνεται. φανερόν δὲ διὰ
 τῆς εἰρημεύων, ὅτι ἡ μέση ληφθεῖσα
 τῆς εἰρημεύων (1) ἔκ' εἶσαι σύμμετρϑ
 τῇ βάσει. ὅθεν γὰρ αὐτῶν μέτρον ἐστὶ
 κοινὸν εὐρύθμον.

ΔΙΑΦΟΡΑΙ ΤΩΝ ΠΟΔΩΝ.

Τῶν δὲ ποδικῶν διαφορῶν ἐκκεῖσθω-
 σαν αἱ ἐπτά. ὡρώτη μὲν καθ' ἡμὴν με-
 γέθει διαφέρουσιν ἀλλήλων· δδτέρα δὲ
 καθ' ἡμὴν γένει· τρίτη δὲ καθ' ἡμὴν οἱ
 μὲν ῥητοί, οἱ δ' ἄλογοι τῆς ποδῶν εἰ-
 σι· τετάρτη δὲ καθ' ἡμὴν οἱ μὲν ἀσιώ-
 θετοι, οἱ δὲ σιώθετοι· πέμπτη δὲ καθ'

(1) Pro εἰρημεύων, ἄρσων legendum puto.

Quæ igitur in rhythmo sumitur, rationalis magnitudo temporis, primo quidem ex iis esse debet, quæ sub rhythmopœiam cadunt; deinde rationalis pedis, in quo constituitur, pars. Quod vero secundum numerorum rationes sumitur, rationale, ejusmodi quoddam esse censendum est, cujusmodi in iis quæ intervallis distinguuntur est duodecima toni pars, ac si quid aliud tale quoddam in commutationibus intervallo- rum sumitur. Ex iis igitur quæ dicta sunt patet, quod media elationum sumpta non erit ejusdem mensuræ cum basi; nulla enim earum mensura communiter rhythmo accommodata est.

DIFFERENTIÆ PEDUM.

Differentiæ autem pedum septem omnino constituentur. Prima est, qua magnitudine inter se differunt: secunda, qua genere: tertia, qua pedum alii rationales sunt, alii irrationales: quarta, qua alii sunt incompoti, alii compoti: quinta, qua mutua inter se divisione distinguuntur: sexta, qua figura invicem differunt:

ὡς διαιρέσει διαφέρουσιν ἀλλήλων · ἑκτὴ
δὲ καθ' ὡς σχήματι διαφέρουσιν ἀλ-
λήλων · ἐβδόμη δὲ καθ' ὡς ἀντιθέ-
σει (1).

Μεγέθει μὲν οὕτως διαφέρει πῶς πο-
δός, ὅταν τὰ μεγέθη τῆς ποδῶν, ἃ
κατέχουσιν οἱ πόδες, αἴσῃ ἢ. γενοίη δὲ
ὅταν οἱ λόγοι διαφέρουσιν ἀλλήλων οἱ
τῆς ποδῶν · οἷον ὅταν ὁ μὲν τὸν τῷ ἴσῃ
λόγον ἔχῃ, ὁ δὲ τὸν τῷ διπλασίῳ, ὁ
δ' ἄλλον τινὰ τῆς ἀριθμῶν χρόνων. οἱ
δ' ἄλλοι τῆς ῥητῶν διαφέρουσι πῶς τὸν
αὐτὸν χρόνον πρὸς τὸν κάτω μὴ εἶναι ῥη-
τόν. οἱ δ' ἀσώθετοι τῆς σωθέτων δια-
φέρουσι πῶς μὴ διαιρεῖσθαι εἰς πόδας,
τῆς σωθέτων διαιρεμένων. διαιρέσει
δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὅταν τὸ αὐτὸ
μέγεθος εἰς αἴσῃ μέρη διαιρεθῇ, ἥτοι
κτ' ἀμφοτέρω, κατὰ τε τὸν ἀριθμὸν καὶ
κτ' τὰ μεγέθη, ἢ κτ' ἑστέρας. σχή-
ματι δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων, ὅταν τὰ
αὐτὰ μέρη τῷ αὐτῷ μεγέθει μὴ ὡσαύ-

(1) Eadem pedum differentie sunt apud
Aristidem Quintilianum p. 35. & Martianum
Capellam pag. 192. itemque apud Psellum,

septima vero, qua oppositione discrimi-
nantur.

Magnitudine itaque pes a pede differt, quando pedum magnitudines, quæ a pedibus continentur, inæquales sunt. Genere differunt, quando pedum rationes invicem differunt; puta quando alius æqualitatis rationem continet, alius rationem duplo majoris, alius vero aliud tempus quoddam ex iis quæ rhythmo congruunt. Irrationales vero pedes a rationabilibus in eo differunt, quod tempus superius, ratione habita ad inferius, rationale minime sit. Incompositi pedes a compositis differunt, eo quod non dividantur in pedes, compositis sub divisionem cadentibus. Divisione vero ad invicem differunt, quando eadem magnitudo in partes inæquales dividatur; sive quoad utrumque, numerum scilicet & magnitudines, sive quoad alterutrum. Figura inter se differunt, quando iisdem partibus ejusdem magnitudinis non eadem ratio in-

qui in opusculo manuscripto Marciano Aristoxenum ἀριθμητικῶν exscribit.

ἴως ἢ (1). ἀντιτίθεται δὲ διαφέρουσιν ἀλλήλων οἱ τὸν αὐτὸν χρόνον πρὸς τὸν κάτω ἀντικείμενον ἔχοντες· ἔσαι δὲ ἢ διαφορὰ αὐτὰ ἐν τοῖς ἴσοις μὲν, ἀνίσον δὲ ἔχουσι τῷ αὐτῷ χρόνῳ τὸν κάτω.

Τῶν δὲ ποδῶν καὶ σωεχῇ ῥυθμοποιῶν δεχομένων τρία γένη ἐσὶ· τό τε δακτυλικὸν καὶ τὸ ἱαμβικὸν καὶ τὸ παιωνικόν. δακτυλικὸν μὲν οὕτως ἐστὶ τὸ ἐν ἴσῳ λόγῳ, ἱαμβικὸν δὲ τὸ ἐν τῷ διπλασίῳ, παιωνικὸν δὲ τὸ ἐν τῷ ἡμιολίῳ (2). τῶν δὲ ποδῶν ἐλάχιστοι μὲν

(1) πένταμεν'α Pfellus addit.

(2) Aristoxeni doctrinam de tribus pedum rhythmicorum generibus, ex Aristide Quintiliano p. 36. & Martiano Capella p. 192. nec non ex Mario Victorino Libr. I. pag. 2484. enucleare ac supplere licet. Iis Pfellum adjungo, cujus in allato opusculo de rhythmis hæc verba sunt: τῶν δὲ ποδικῶν λόγων διφύεσσι εἰσὶν οἱ τρεῖς· ὁ, τε πᾶ ἴσα, καὶ ὁ πᾶ διπλασίῳ, καὶ ὁ πᾶ ἡμιολίῳ. γίνεται δὲ ποτε πῶς καὶ ἐν τριπλασίῳ λόγῳ, γίνεται καὶ ἐν ἐπιτείρῳ. πᾶς δὲ ὁ διαρρέμενος εἰς πλείω ἀειδμόν, ἢ εἰς ἐλάχιστον διαρεῖται. ἐστὶ δὲ καὶ ἐν τῇ πᾶ ῥυθμῷ φύσει ὁ ποδικὸς λόγος, ὥσπερ ἐν τῇ πᾶ ἡρμοσμένῳ πᾶ συμφωνίῳ. τῶν δὲ τριῶν γενῶν οἱ πρῶτοι πόδες

fit. Oppositione autem inter se discrimi-
nantur, qui superius tempus inferiori op-
positum habent: erit vero differentia hæc
in æqualibus quidem, at in quibus tem-
pus inferius superiori non respondeat.

At pedum quæ etiam rhythmopœiam
continuum admittant, tria genera sunt:
dactylicum, jambicum, ac pæonicum. Da-
ctylicum quod in æquali ratione est, jam-
bicum in duplo majori, pæonicum in ses-
quialtera. Pedum vero minimi quinque
sunt trisema magnitudine; notabilis enim

ἐν ποῖς ἐξῆς ἀειθμοῖς τεθῆσονται· ὁ μὲν ἱαμ-
βος ἐν ποῖς τρεσὶ πρώτοις, ὁ δὲ δακτυλικὸς ἐν
ποῖς τέτταρσιν, ὁ δὲ παιωνικὸς ἐν ποῖς πέντε.
αὐξέσθαι δὲ φαίνεται τὸ μὲν ἱαμβικὸν γένος μέ-
χει τῷ ὀκτωκωδεκάσιμῳ (lege ἐκτωκωδεκάσιμῳ)
μεγέθους. ὥστε γίνεσθαι τὸν μέγιστον πόδα ἐξαπλά-
σιον τῷ ἐλαχίστῳ· τὸ δὲ δακτυλικὸν μέχει τῷ
ὀκτωκωδεκάσιμῳ. τὸ δὲ παιωνικὸν μέχει τῷ πέν-
τε ἔεικοσι. αὐξέσθαι δὲ ἐπὶ πλεόνων τὸ, τε ἱαμ-
βικὸν γένος καὶ τὸ παιωνικὸν τῷ δακτυλικῷ, ὅτι
πλείους σημεῖοις ἑκάτερον ὑπὸ τῶν ληῖται. οἱ μὲν
γὰρ ἡβὶ ποδῶν δύο μόνοις πεφύκασι σημεῖοις ληῖ-
ναι, ἄρσεν καὶ βάσιν· οἱ δὲ τρεσὶν, ἄρσεν καὶ
διπλῇ βάσει· οἱ δὲ τέσσασι, δύο ἄρσεις καὶ δύο
βάσεις.

εἰσι πέντε τρισημίῳ μεγέθει· τὸ γὰρ διάστημα μέγεθος παντελῶς αὐτοῖς ἔχει πυχνὴν τὴν ποδικὴν σημασίαν.

Γίνονται δὲ ἰαμβικοὶ τῷ γένει ἔτσι ἐν τρισημίῳ μεγέθει· ἐν ᾧ ταῖς τισὶν (1) ὁ τῷ διπλασίῳ μόνος ἔσται λόγος. ἄλλοι δ' εἰσὶν οἱ ἐν τῷ τετρασημίῳ μεγέθει. εἰσὶ δ' ἔτσι δακτυλικοὶ τῷ γένει. ἐν γὰρ τοῖς τέτρασι δύο λαμβάνονται λόγοι, ὃ, τε τῷ ἴσθι, καὶ ὁ τῷ τριπλασίῳ· ὧν ὁ μὲν τῷ τριπλασίῳ ἐκ ἑρρύθμός ἐστιν, ὁ δὲ τῷ ἴσθι εἰς τὸ δακτυλικὸν πίπτει γένος. τρίτοι δέ εἰσι καὶ τὸ μέγεθος, οἷον ἐν πεντασημίῳ μεγέθει· ἐν γὰρ τοῖς πέντε δύο λαμβάνονται λόγοι, ὃ, τε τοῦ τετραπλασίῳ καὶ ὁ τῷ ἡμιολίῳ· ὧν ὁ μὲν τῷ τετραπλασίῳ ἐκ ἑρρύθμός ἐστιν, ὁ δὲ τῷ ἡμιολίῳ τὸ παιωνικὸν ποιῆται γένος. τέταρτοι δέ εἰσιν οἱ ἑξασημίῳ μεγέθει· ἐσὶ δὲ τὸ μέγεθος τὸτο δύο γενῶν κοινόν, τῷ τε ἰαμβικῷ καὶ τῷ δακτυλικῷ· ἐν γὰρ τοῖς ἐκ τριῶν λαμβανομένοις

(1) Lege τρισίν.

magnitudo plenam pedis significationem omnino habere potest.

Fiunt vero jambici genere hi in trise-
ma magnitudine; in tribus enim magnitu-
dinibus duplo majoris tantum ratio erit.
Alterum genus eorum est, quorum magni-
tudo tetrasema est. Sunt vero hi dactylici
genere: in quatuor enim magnitudinibus
duæ rationes assumuntur, æqualis nempe
& triplo majoris; quarum hæc rhythmum
non habet, illa vero in dactylicum genus
recidit. Tertium locum quoad magnitudi-
nem ii tenent, qui nimirum pentasema
magnitudine sunt: in quinque enim ma-
gnitudinibus duæ rationes sumuntur, ni-
mirum quadruplo majoris & sesquialterius;
ex quibus ea rhythmum caret, hæc vero
pæonicum genus efficiet. Quartum locum
obtinent qui hexasema magnitudine sunt:
est vero magnitudo hæc duobus generibus
communis, jambico scilicet ac dactylico.
In iis enim magnitudinibus quæ ex tribus
rationibus sumuntur, æqualis nempe, duplo
majoris, & quintuplo majoris, postrema

λόγων, τῷ τε ἴσθ' καὶ τῷ διπλασίῳ καὶ
 τῷ πενταπλασίῳ, ὁ μὲν τελευταῖος ῥη-
 θείς ἐκ ἑρῦθμός ἐστι. τῇ δὲ λεγομέ-
 νων ὁ μὲν τῷ ἴσθ' λόγος εἰς τὸ δακτυ-
 λικὸν γένημα ἔμπεσται· ὁ δὲ τῷ δι-
 πλασίῳ εἰς τὸ ἱαμβικόν. τὸ δὲ ἐπτά-
 σημον μέγεθος ἐκ ἔχει διαίρεσιν πο-
 δικίῳ· τριῶν γὰρ λαμβανομένων λόγων
 ἐν τοῖς ἐπτά ἑξ' εἰς ἐστὶν ἑρῦθμος· ὧν
 εἰς μὲν ἐστὶν ὁ τῷ ἐπὶ τρίτῳ (1), δά-
 τερ δὲ ὁ τῷ πρῶτῳ πρὸς τὰ δύο,
 τρίτος δὲ ὁ τῷ ἑξαπλασίῳ. ὥστε πέμ-
 πτοι αὖ εἴησαν οἱ ἐν ὀκτασήμῳ μεγέ-
 θεσι. ἔσονται δ' ὅττοι δακτυλικοὶ τῷ γέ-
 νει· ἐπειδήπερ

(1) f. ἱπιτεῖα.

hæc rhythmum non habet. Ex rationibus autem quas diximus, ea cui æqualitas inest, in dactylicum genus cadet: cui vero duplo majus, in jambicum. Heptasema autem magnitudo pedis divisionem non admittit; siquidem ex tribus rationibus, quæ in heptasema sumuntur, nulla rhythmum habet: quarum una est supertertia, altera est quinque ad duo, tertia est sexcuplo majoris. Itaque quintum locum obtineant, qui in octasema magnitudine reperiuntur. Erunt vero hi dactylici genere; quoniam.....

